

BANKA

SLOVENIJE

EVROSISTEM

LETNO
POROČILO

LETO 2015

Naslov: LETNO POROČILO 2015
Leto 26, maj 2016

Izdajatelj: BANKA SLOVENIJE
Slovenska 35
1505 Ljubljana
telefon: 01/ 47 19 000
fax: 01/ 25 15 516
http://www.bsi.si/iskalniki/letna_porocila.asp?MapaId=709

Tisk: Grafex d.o.o., Izlake

Naklada: 300

Letno poročilo temelji na podatkih in informacijah,
dostopnih do konca marca 2016.

Razmnoževanje publikacije, v celoti ali deloma, ni dovoljeno.
Uporaba in objava podatkov in delov besedila je dovoljena z navedbo vira.

ISSN 1318-5284 (tiskana izdaja)
ISSN 1518-2103 (elektronska izdaja)

KAZALO

BESEDA GUVERNERJA	7
1 UVOD	9
1.1 Naloge Banke Slovenije	9
1.2 Strategija Banke Slovenije	11
1.3 Osebna izkaznica	12
2 GOSPODARSKO IN INSTITUCIONALNO OKOLJE V LETU 2015	13
2.1 Mednarodne razmere	13
2.2 Slovensko gospodarstvo	13
3 IZVAJANJE NALOG BANKE SLOVENIJE	26
3.1 Institucionalni okvir	26
3.2 Izvajanje denarne politike Evrosistema	27
3.3 Plačilni in poravnalni sistemi	39
3.4 Bankovci in kovanci	41
3.5 Soupravljanje deviznih rezerv ECB	43
3.6 Nadzor bank	43
3.7 Makrobonitetni nadzor in finančna stabilnost	55
3.8 Reševanje bank in jamstvo vlog	58
3.9 Upravljanje sredstev Sklada za reševanje bank	58
3.10 Plačilne storitve za komitente Banke Slovenije	59
3.11 Statistika	59
3.12 Informacijski sistem	61
3.13 Konference, seminarji in delavnice	61
3.14 Tehnična pomoč	62
3.15 Publikacije	63
3.16 Mediji	63
4 SODELOVANJE BANKE SLOVENIJE Z DRUGIMI INSTITUCIJAMI	65
4.1 Sodelovanje z institucijami v Sloveniji	65
4.2 Sodelovanje s tujimi institucijami	67
5 POROČANJE BANKE SLOVENIJE DRŽAVNEMU ZBORU	71
6 UPRAVLJANJE BANKE SLOVENIJE	72
6.1 Guverner	72
6.2 Svet Banke Slovenije	72
6.3 Poročilo o poslovanju	83
6.4 Postopki pred sodišči	94
7 PREDNOSTNE NALOGE V LETU 2016	95
8 RAČUNOVODSKI IZKAZI	99

Pregled slik, tabel in okvirov

Slike

Slika 1:	Strateški cilji Banke Slovenije za obdobje 2015–2020	11
Slika 2:	Izsek opravljenih nalog Banke Slovenije v številkah za leto 2015	12
Slika 3:	Prispevki držav k rasti globalnega BDP	13
Slika 4:	Prispevki komponent trošenja k letni rasti BDP	14
Slika 5:	Consensusove napovedi gospodarske rasti za Slovenijo in glavne trgovinske partnerice za leto 2016	15
Slika 6:	Prispevki skupin dejavnosti k letni rasti zaposlenosti	16
Slika 7:	Prispevki skupin cen k letni inflaciji	16
Slika 8:	Relativni nominalni stroški dela na enoto proizvoda	17
Slika 9:	Komponente tekočega računa plačilne bilance	18
Slika 10:	Terjatve in obveznosti, povezane s plačilnim sistemom TARGET2, in plačevanje čez mejo v evrih	19
Slika 11:	Terjatve (+)/obveznosti (-) Banke Slovenije, povezane s plačilnim sistemom TARGET2, stanje na zadnji dan v mesecu	20
Slika 12:	Pribitki desetletnih državnih obveznic nad nemško	22
Slika 13:	Gibanje kapitalske ustreznosti bank in primerjava z evrskim območjem	23
Slika 14:	Kreditiranje nebančnega sektorja	24
Slika 15:	Struktura virov financiranja bank	25
Slika 16:	Sistem rotacije z dvema skupinama v Svetu ECB z 19 državami v evrskem območju	26
Slika 17:	Obrestne mere ECB in nezavarovanega medbančnega denarnega trga	28
Slika 18:	Ponudba (+) in povpraševanje (-) po denarju Evrosistema	30
Slika 19:	Posojilne operacije, presežna likvidnost evrskega območja in eonia	32
Slika 20:	Gibanje tržnih donosnosti obveznic in kumulativno stanje odkupov CBPP3, ABSPP in PSPP	34
Slika 21:	Presežna likvidnost, EAPP in TLTRO bank evrskega območja	35
Slika 22:	Obveznost in izpolnjevanje obveznih rezerv	36
Slika 23:	Sklad finančnega premoženja pri Banki Slovenije glede na vrsto premoženja in obseg črpanja posojil denarne politike	39
Slika 24:	Količinska struktura neto izdanih evrskih bankovcev v obtok	42
Slika 25:	Količinska struktura ponarejenih evrskih bankovcev, umaknjenih iz obtoka, po letih	43
Slika 26:	Število sestankov, telekonferenc, pisnih postopkov in vprašalnikov znotraj EMN in EBA	54
Slika 27:	Sodelovanje Banke Slovenije z drugimi institucijami v Sloveniji	66
Slika 28:	Sodelovanje Banke Slovenije z drugimi institucijami zunaj Slovenije	70
Slika 29:	Stroški po posameznih nalogah	85
Slika 30:	Organizacijska struktura Banke Slovenije	90
Slika 31:	Izobrazbena struktura zaposlenih v Banki Slovenije na dan 31. 12. 2015	92
Slika 32:	Starostna struktura zaposlenih v Banki Slovenije na dan 31. 12. 2015	92

Tabele

Tabela 1:	Pokritost zamud nad 90 dni z oslabitvami in rezervacijami v mio EUR	24
Tabela 2:	Sodelovanje Banke Slovenije v Evrosistemu in ESCB	27
Tabela 3:	Neto finančna sredstva v bilanci Banke Slovenije (v mio EUR)	37
Tabela 4:	Število sej in pisnih postopkov Nadzornega odbora in Odbora nadzornikov	54
Tabela 5:	Makrobonitetni instrumenti, ki jih uporablja Banka Slovenije	56
Tabela 6:	Instrumenti nadzora oziroma reševanja bank v letu 2015	58
Tabela 7:	Podrobnejši podatki o sejah Sveta Banke Slovenije v letu 2015	73
Tabela 8:	Podatki o posameznih korespondenčnih sejah Sveta Banke Slovenije v letu 2015	73
Tabela 9:	Seznam podzakonskih predpisov, ki jih je Svet Banke Slovenije sprejel v letu 2015	74
Tabela 10:	Dovoljenja v letu 2015	78
Tabela 11:	Vplačila Banke Slovenije v proračun Republike Slovenije v mio EUR	84
Tabela 12:	Bilanca stanja za obdobje 2011–2015 na 31. 12. (v mio EUR)	85
Tabela 13:	Izkaz uspeha za obdobje 2011–2015 (v mio EUR)	87
Tabela 14:	Podatki o kadrih za leto 2015	91

Okviri

Okvir 1:	Consensusove napovedi gospodarske rasti za Slovenijo in glavne trgovinske partnerice za leto 2016	14
Okvir 2:	Terjatve in obveznosti, povezane s plačilnim sistemom TARGET2, in položaj Banke Slovenije v tem sistemu v obdobju 2007–2015	19
Okvir 3:	Program nakupov vrednostnih papirjev javnega sektorja (PSPP)	33
Okvir 4:	Neto finančna sredstva Banke Slovenije	36
Okvir 5:	Tveganja v bančnem sektorju	55

BESEDA GUVERNERJA

V Sloveniji se je v letih 2014 in 2015 stanje realnega gospodarstva in finančnega sektorja izboljšalo. Stopnja gospodarske rasti v višini 2,9 % je bila spodbudna, domače povpraševanje je okrevalo, brezposelnost se je še dodatno zmanjšala, presežek zunanega tekočega računa pa se je zaradi močne rasti izvoza blaga in izboljšanih pogojev menjave izboljšal na 7,3 % BDP. Povprečna letna inflacija je, predvsem zaradi nižjih cen energije in učinkov prelivanja na osnovno inflacijo, padla v negativno območje. Proračunski primanjkljaj države je padel pod 3 % BDP.

V celotnem bančnem sistemu je bila lani po petih letih izgub dobičkonosnost spet pozitivna in pričakujemo, da bo skupno sistemsko tveganje manjše. Vse to je posledica pozitivnega vpliva ukrepov, ki sta jih konec leta 2013 sprejeli vlada in Banka Slovenije.

Na področju denarne politike je Evrosistem v letu 2015 sprejel dodatne ukrepe, predvsem z razširitvijo programa nakupa vrednostnih papirjev. To je v Sloveniji pomenilo nižjo donosnost obveznic, nižje obrestne mere pri posojilih in obsežno likvidnost bank. Kreditiranje sektorja gospodinjstev se je po treh letih zmanjševanja sredi leta 2015 obrnilo v pozitivno smer, neto kreditiranje podjetniškega sektorja pa je še naprej upadalo, vendar počasneje. Glavna razloga za to sta bila nadaljevanje razdolževanja podjetij z velikim presežkom dolga in še vedno velik obseg slabih posojil v bilancah bank.

Banka Slovenije je tudi v letu 2015 aktivno delovala pri prestrukturiranju nedonosnih izpostavljenosti bank. Banke si morajo na tem področju postaviti ambiciozne cilje, ki jim bodo v nadaljevanju omogočili dokončno sanacijo bilanc in ponovno rast kreditne aktivnosti. Banka Slovenije je v letu 2015 spodbudila nastanek in sodelovala pri pripravi smernic za upravljanje nedonosnih terjatev malih in srednjih podjetij. Da bi okrepila učinek navedenih prizadevanj, je začela nadgradnjo centralnega kreditnega registra. Tako bo informacij o dolžnikih več in bodo kakovostnejše.

Finančni sektor v prihodnosti čakajo novi izzivi, povezani z regulativnimi in institucionalnimi spremembami ter s prevladujočim makroekonomskim okoljem. Regulacija in nadzor bosta okrepljena, zato da bi bila prihodnost bančnega sistema stabilnejša in manj dovzetna za krize. V ta namen so bila oblikovana tudi bonitetna pravila, ki predvidevajo nove pogoje, med drugim kakovost in količino kapitala (v obliki več plasti kapitalskih blažilnikov). V Sloveniji so bile navedene zahteve vključene tudi v novi Zakon o bančništvu. Nove nadzorniške zahteve bodo za banke pomenile nove stroške, hkrati pa bodo morale banke prilagoditi svoje poslovne modele okolju nizkih obrestnih mer. Donosnost bank v teh okoliščinah postaja poseben izziv.

Regulacija in nadzor bosta okrepljena, zato da bi bila prihodnost bančnega sistema stabilnejša in manj dovzetna za krize.

Ne glede na solidno rast BDP v letih 2014 in 2015 pogoji za trajnostno rast še niso v celoti vzpostavljeni. Okrevanje domačega povpraševanja v letu 2015 je temeljilo na povečanju zasebnih naložb in razmeroma visoki rasti naložb javnega sektorja. Zasebno investicijsko povpraševanje je ostalo šibko in precej pod povprečjem varčevanja v podjetniškem sektorju. Obeti za svetovno gospodarstvo pomenijo veliko tveganje za možnost rasti slovenskega izvoza. Gospodarska rast bo kratkoročno najverjetneje še dodatno omejena zaradi padca javnih naložb, kar bo posledica predvidenega manjšega črpanja sredstev Evropske unije na začetku prehoda v finančno perspektivo 2014–2020.

Banka Slovenije je v letu 2015 v okviru sprejete strategije nadaljevala reorganizacijo: tokrat analitsko raziskovalnega centra, vzpostavila posebno organizacijsko enoto Službe za reševanje ter prilagodila sistem načrtovanja poslovanja s poudarkom na jasno določenih ciljih, rezultatih in odgovornosti. Zaradi optimizacije poslovanja in zmanjševanja tveganj je Banka Slovenije med drugim začela implementacijo svojega dokumentacijskega sistema. Ne glede na stalno povečevanje obsega nalog je Banka Slovenije posebej skrbna pri razporejanju novih nalog s ciljem minimalnega povečevanja števila zaposlenih.

Guverner Banke Slovenije
Boštjan Jazbec

1 UVOD

Banka Slovenije je centralna banka Republike Slovenije, ki v okviru Evrosistema soodgovorno oblikuje in uresničuje odločitve organov odločanja Evrosistema, se pri tem zavzema za skupne strateške cilje in v tem okviru opredeljuje svoje temeljne cilje, ki jih uresničuje z izvajanjem nalog, določenih v letnem finančnem načrtu. Banka Slovenije samostojno razpolaga z lastnim premoženjem kot pravna oseba javnega prava ter je v izključni državni lasti s finančno in upravljaljsko avtonomijo.

1.1 Naloge Banke Slovenije

Banka Slovenije kot centralna banka Republike Slovenije in članica Evrosistema uresničuje vrsto nalog.

Kot članica Evrosistema deluje za skupne strateške cilje Evrosistema in v tem okviru oblikuje svoje temeljne cilje. Opravlja več nalog, ki podpirajo delovanje gospodarstva in države.

Banka Slovenije opravlja naloge, ki podpirajo delovanje gospodarstva in države.

Ključna področja delovanja Banke Slovenije so predstavljena v naslednjih točkah.

1.1.1 Izvajanje denarne politike Evrosistema (poglavje 3.2)

Banka Slovenije uresničuje temeljni cilj Evrosistema, ki je ohranjati stabilnost cen. Guverner Banke Slovenije kot član Sveta Evropske centralne banke (ECB) dejavno sodeluje pri oblikovanju denarne politike evrskega območja. Banka Slovenije od uvedbe evra kot valute Republike Slovenije opravlja naloge na področju denarne politike v skladu z odločitvami organov odločanja Evropskega sistema centralnih bank (ESCB).

Banka Slovenije odpira račune bankam in hranilnicam, sprejema v depozit njihova sredstva ter sodeluje pri transakcijah na deviznih in finančnih trgih.

1.1.2 Delovanje plačilnih sistemov (poglavje 3.3)

Banka Slovenije usmerja, vodi, podpira, nadzira delovanje ter izvaja pregled nad varnostjo in učinkovitostjo plačilnih in poravnalnih sistemov v Republiki Sloveniji.

1.1.3 Bankovci in kovanci (poglavje 3.4)

Banka Slovenije v skladu s 16. členom Statuta ESCB in ECB izdaja bankovce, ki so zakonito plačilno sredstvo v Republiki Sloveniji. Odloča o dajanju bankovcev in kovancev v obtok in njihovem jemanju iz obtoka ter organizira oskrbovanje območja Republike Slovenije z gotovino.

1.1.4 Nadzor bank in sodelovanje pri ohranjanju finančne stabilnosti (poglavji 3.6 in 3.7)

Banka Slovenije oblikuje, uveljavlja in nadzoruje sistem pravil za varno in skrbno poslovanje bank in hranilnic ter z rednim spremljanjem in analizo bank skrbi za finančno stabilnost. Skupaj z Agencijo za trg vrednostnih papirjev (ATVP) in Agencijo za zavarovalni nadzor (AZN) skrbi za makrobonitetni nadzor ter naslavlja identificirana tveganja z makrobonitetnimi instrumenti. Na ravni Evropske unije (EU) in Ekonomske in monetarne unije (EMU) je vpeta v oblikovanje in poglobljanje bančne unije. Njen prvi steber – enotni nadzor – je v celoti zaživel, drugi steber bančne unije – enotna ureditev reševanja bank – pa se je začel vzpostavljati prav v letu 2015.

1.1.5 Skrb za varnost depozitov in reševanje bank (poglavje 3.8)

Vloge pri posamezni banki so zajamčene do višine 100.000 EUR.

Trden in učinkovit sistem jamstva za vloge v bankah in hranilnicah je eden od pomembnih pogojev za vzdrževanje finančne stabilnosti v državi. Vloge pri posamezni banki so zajamčene do višine 100.000 EUR (izvzete so določene skupine vlagateljev). Ob skrbi za jamstveno shemo za vloge v bankah je Banka Slovenije postala tudi nacionalni organ za reševanje. Pri Banki Slovenije deluje poseben sklad za reševanje bank, v katerega so sredstva prispevale banke in se lahko uporabi za izvajanje izrednih ukrepov, ki bi jih izrekla Banka Slovenije.

1.1.6 Statistika (poglavje 3.11)

Banka Slovenije evidentira, zbira, obdeluje in izkazuje podatke in informacije, vključno s statističnimi podatki in informacijami, ki se nanašajo na uresničevanje njenih nalog ter so pomembne za delovanje denarnega in finančnega sistema (podatki denarne in finančne statistike, statistike ekonomskih odnosov s tujino in statistike finančnih računov).

1.1.7 Druge naloge: (poglavja 3.5, 3.10 in 3.12)

Banka Slovenije opravlja tudi druge naloge (izbor):

- ima in upravlja uradne devizne rezerve in drugo premoženje;
- vodi račune in opravlja plačilni promet za Republiko Slovenijo, državne organe in osebe javnega prava;
- zagotavlja informacijski sistem za nemoteno opravljanje nalog.

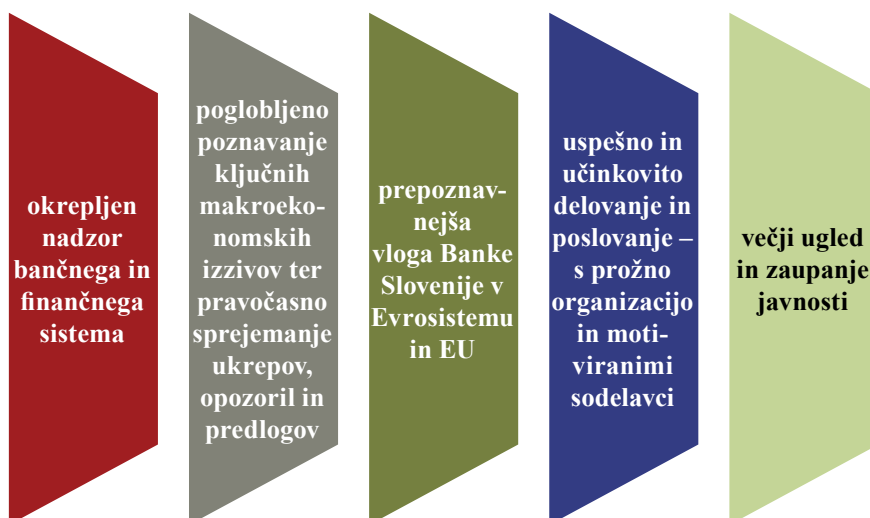
V odnosih z nacionalnimi in evropskimi oblastmi dosledno upošteva določila Pogodbe o ustanovitvi EU in Pogodbe o delovanju EU ter načelo neodvisnosti, po katerem se ravna pri uresničevanju nalog, opredeljenih v Statutu ESCB in ECB, ter Zakon o Banki Slovenije.

1.2 Strategija Banke Slovenije

Temeljni strateški dokument o ciljih, vrednotah in razvoju Banke Slovenije je Strategija 2015–2020, ki jo je Svet Banke Slovenije sprejel oktobra 2014. Spodnja slika prikazuje pet strateških ciljev Banke Slovenije.

Strategija Banke Slovenije 2015–2020 opredeljuje pet strateških ciljev.

Slika 1: **Strateški cilji Banke Slovenije za obdobje 2015–2020**

Banka Slovenije je proaktivno usmerjena centralna banka, ki jo sestavljajo strokovnjaki z visokimi etičnimi merili, ki predano sodelujejo pri oblikovanju in izvajanju nalog na področjih denarne politike, nadzora bank in finančne stabilnosti, jamstva za vloge in reševanja bank, oskrbe z gotovino, nemotenega delovanja plačilnih sistemov in denarno-finančne statistike.

V Banki Slovenije so zaposleni predani gospodarnemu upravljanju ter učinkovitemu in uspešnemu izvajanju zaupanih nalog v duhu sodelovanja in skupinskega dela. Z izkušnjami in tudi z izmenjavo znanja si v okviru jasno opredeljenih vlog in odgovornosti vseh članic Evrosistema prizadevajo krepiti skupno identiteto in enotnost delovanja ter izkoristiti možnosti sinergij.

Pri uresničevanju ciljev in izvajanju nalog največjo pozornost namenjajo verodostojnosti, zaupanju, preglednosti in odgovornosti. Prizadevajo si za učinkovito komuniciranje z vsemi strateškimi javnostmi.

V letu 2015 je začela Banka Slovenije uresničevati zastavljeno strategijo. Ključne aktivnosti v letu 2015 so bile usmerjene v definiranje in pripravo poslovnega načrta.

¹ Dokument Strategija 2015–2020 je objavljen na spletni strani Banke Slovenije v rubriki Banka Slovenije – Predstavitev – Strategija (www.bsi.si/banka-slovenije.asp?MapaId=1294).

1.3 Osebna izkaznica

Slika 2: Izsek opravljenih nalog Banke Slovenije v številkah za leto 2015

BANKA SLOVENIJE				
Gotovina	Finančni in monetarni sistem	Denarna politika	Nadzor bančnega poslovanja	Plačilni sistemi
• prešteti 804,23 mio EUR bankovcev • izločenih in uničenih 272,31 mio EUR • 964,01 mio EUR neto izdane gotovine v obtok	Plačilne storitve za državo, občine in ostale: • število opravljenih transakcij: 48,7 mio • vrednost opravljenih transakcij plačilnega prometa: 367.629 mio EUR	• 128 izvedenih operacij odprtega trga, za 1.644 mio EUR s slovenskimi nasprotnimi strankami • za 2.228 mio EUR nakupov vrednostnih papirjev izdajateljev slovenskega javnega sektorja v okviru programa PSPP	• 17 različnih pregledov v 13 bankah • začeli 13 postopkov in izdali 6 dovoljenj za opravljanje funkcije člana uprave banke, 2 zavrnil. Preostalih 5 postopkov ni bilo zaključenih. • 24 sklepov na podlagi ZBan-2	Sistem Banke Slovenije je omogočil medbančno poravnavo v realnem času za • 960.124 plačilnih transakcij • v skupni vrednosti 854.672 mio EUR
Mednarodno sodelovanje/članstvo v mednarodnih telesih				
Analiza ekonomskih politik in raziskave				

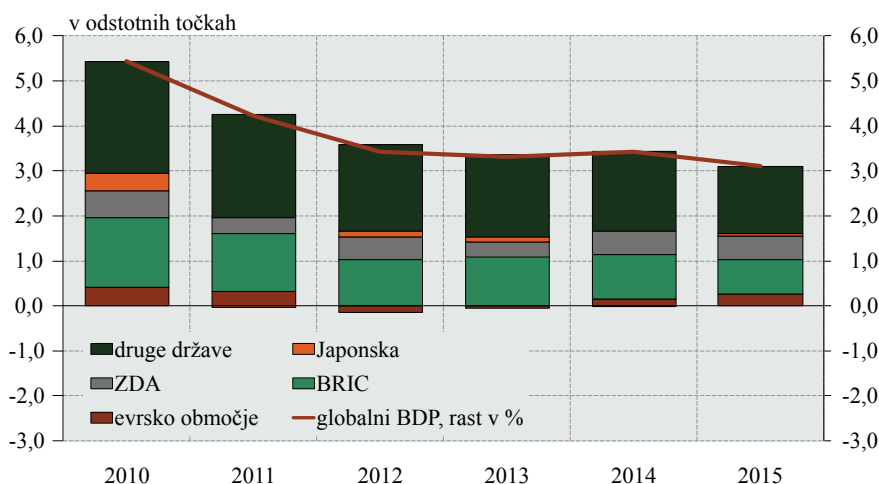
2 GOSPODARSKO IN INSTITUCIONALNO OKOLJE V LETU 2015

2.1 Mednarodne razmere

Mednarodno okolje so v letu 2015 zaznamovali poslabšanje gospodarskih razmer v večini velikih držav v razvoju, padec cen nafte in zaostrovanje geopolitičnih napetosti na Bližnjem vzhodu. Gospodarske razmere v državah BRIC so se, razen v Indiji, poslabšale. Brazilija in Rusija sta bili v recesiji, na Kitajskem se je upočasnila rast, prizadele so jo tudi težave na finančnih trgih. Rusijo so prizadele zahodne sankcije, padec cen nafte in posledično padec vrednosti rublja. Močno znižanje cen surovin je prizadelo tudi Brazilijo. Rast na Kitajskem je sicer ostala visoka, vendar njena struktura nakazuje težave pri prehodu na gospodarski model, ki bi v večji meri temeljil na zasebnem trošenju. Rast globalnega gospodarstva so tako v večji meri kot prej podpirale razvite države, predvsem ZDA. Nadaljevalo se je zmerno okrevanje evrskega območja, vendar so gospodarske razmere ostale manj ugodne kot v ZDA, kar se je proti koncu leta že začelo izražati tudi v divergenci denarnih politik ECB in FED (Federal Reserve System, ameriška centralna banka). Razmere na Bližnjem vzhodu so se dodatno zaostriale. Večjo težavo predstavlja velik pritok beguncev iz konfliktnih območij, ki je v EU povzročil politično krizo.

Nadaljevalo se je zmerno okrevanje evrskega območja.

Slika 3: Prispevki držav k rasti globalnega BDP

Vir: MDS, preračuni Banke Slovenije.

2.2 Slovensko gospodarstvo

2.2.1 Gospodarska aktivnost

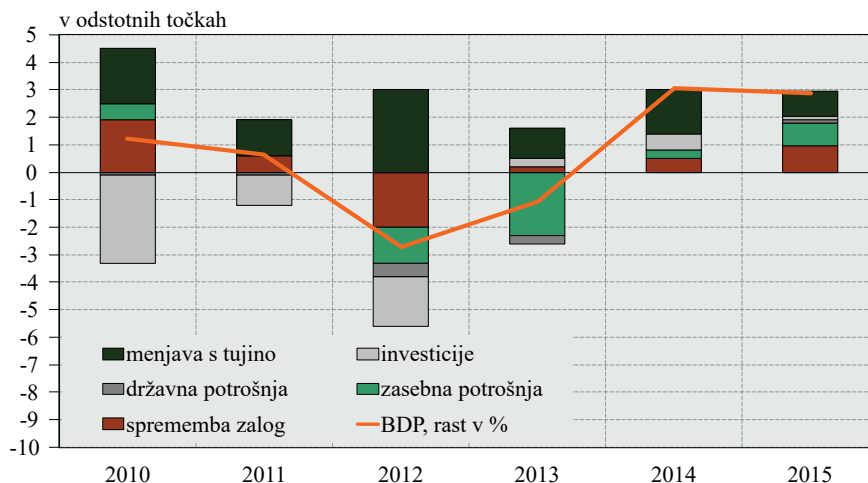
Gospodarska rast je v letu 2015 ostala na razmeroma visoki ravni. Nadaljevalo se je postopno okrevanje domače potrošnje, ki je k 2,9-odstotni rasti BDP prispevala že dve tretjini. Okrepila se je rast potrošnje gospodinjstev, ki jo je še naprej zavirala nizka rast plač, tudi zaradi večjega zaposlovanja delavcev v nižjih

Okrepila se je rast potrošnje gospodinjstev.

**Začela se je krepiti
rast investicij v
opremo in stroje.**

dohodkovnih razredih, pa tudi naraščanje prekernih oblik zaposlovanja. Rast investicij v osnovna sredstva se je lani močno znižala zaradi padca gradbenih investicij. Ta je posledica zaključevanja močnega investicijskega cikla države, spodbujenega z neenakomernim črpanjem evropskih sredstev. Po letih hitrega razdolževanja podjetij se je začela krepiti rast investicij v opremo in stroje, ki je na letni ravni presegla 8 %. Domače povpraševanje je okrevalo tudi zaradi rasti ugodnejše fiskalne konsolidacije, ki je omogočala sicer šibko, 0,7-odstotno rast končne potrošnje države. Približno tretjino, tj. eno odstotno točko, je lani k rasti BDP prispeval neto izvoz, saj je realna rast izvoza ponovno presegla 5 %.

Slika 4: Prispevki komponent trošenja k letni rasti BDP

Vir: SURS, preračuni Banke Slovenije.

Okvir 1: Consensusove napovedi gospodarske rasti za Slovenijo in glavne trgovinske partnerice za leto 2016

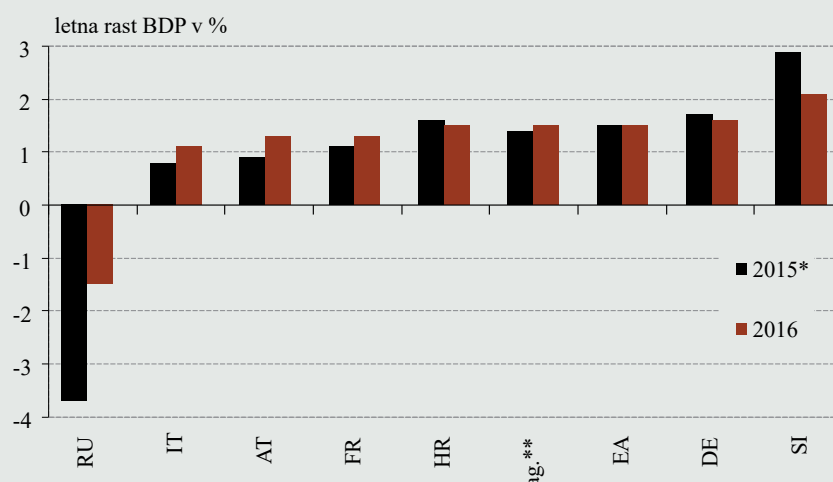
V marčevskih napovedih Consensus Sloveniji v letu 2016 napoveduje upočasnitev gospodarske rasti. BDP naj bi se povečal za 2,1 %, kar je za 0,8 odstotne točke manj, kot je znašala rast v letu 2015. Glavna razloga za upočasnitev rasti sta po ocenah Consensusa upočasnjena rast industrijske proizvodnje (ta naj bi znašala 3,4 %) in nadaljnja šibka rast investicij, ki naj bi v letu 2016 v povprečju znašala 0,9 %. Rast zasebne potrošnje naj bi ostala v primerjavi z letom 2015 praktično nespremenjena pri 1,6 % in tako pod povprečjem evrskega območja. Hitrejša rast slovenskega BDP v primerjavi z evrskim območjem naj bi bila posledica višje rasti industrijske proizvodnje (3,4 % za Slovenijo v primerjavi z 1,2 % za evrsko območje).

Agregatna gospodarska rast v glavnih trgovinskih partnericah Slovenije naj bi se v letu 2016 le malenkost okrepila v primerjavi z letom 2015. Ocene kažejo povečanje BDP za 1,5 %, vendar z razlikami med posameznimi ključnimi trgi.² Rast Nemčije, katere trg obsega dobro petino slovenskega blagovnega izvoza, naj bi se znižala na 1,6 %. Glavni razlog za nižjo napoved naj bi bila upočasnjena rast investicij v opremo in stroje, nakazovala pa naj bi se tudi upočasnitev rasti industrijske proizvodnje. Rast v naslednjih dveh najpomembnejših partnericah, Italiji in Avstriji, naj bi se v letu 2016 okrepila, vendar ostala pod povprečjem evrskega območja. Italijanski BDP naj bi se povečal za 1,1 %. Največ naj bi se okrepile investicije in industrijska proizvodnja, okrevanje zasebne potrošnje pa naj bi ostalo razmeroma šibko. Gospodarska

² Opisane so Consensusove napovedi za trgovinske partnerice Slovenije z vsaj štiriodstotnim deležem v skupnem blagovnem izvozu. Consensus Economics je mednarodna organizacija, ki na mesečni ravni zbira in analizira napovedi in poglede širkega kroga ekonomistov. Gre za ocene glavnih makroekonomskih kazalnikov v več kot 85 državah.

rast Avstrije naj bi v letu 2016 dosegla 1,3 %. Okrepila naj bi se predvsem rast industrije. Hrvaška je po letu 2015 izšla iz dolgoletne recesije, za leto 2016 pa ji Consensus napoveduje zmerno 1,5-odstotno rast. Po ocenah Consensusa naj bi gospodarstvo okrevalo predvsem zaradi rasti zasebne potrošnje in investicij, rast industrijske proizvodnje pa naj bi se malenkost upočasnila. BDP Francije naj bi se v letu 2016 povečal za 1,3 %. Največji prispevek je predviden s strani rasti zasebnih investicij in industrijske proizvodnje. Recesija v Rusiji naj bi se v letu 2016 umirila. Njen BDP naj bi se zmanjšal za 1,5 %, pri čemer Consensus predvideva nadaljnje zmanjševanje zasebne potrošnje in investicij. Pomemben razlog za slabe gospodarske razmere so še naprej zahodne sankcije, velik padec vrednosti rublja pa ohranja previdnost centralne banke glede nižanja obrestnih mer. Dvig cen nafte naj bi poskrbel za pozitivne učinke na tekočem računu plačilne bilance.

Slika 5: Consensusove napovedi gospodarske rasti za Slovenijo in glavne trgovinske partnerice za leto 2016

Opombi: * Dejanski podatek za leto 2015. ** V agregat so vključene države z vsaj enoodstotnim deležem v skupnem blagovnem izvozu Slovenije v zadnjih 12 mesecih z dosegljivimi podatki (več kot 20 držav s skupnim deležem okrog 90 %). Ocena rasti v letu 2015 in napovedi za leto 2016 so tehtane z deležem posamezne države v skupnem blagovnem izvozu.

Vir: Consensus, ocena agregata Banka Slovenije.

2.2.2 Zaposlenost in plače

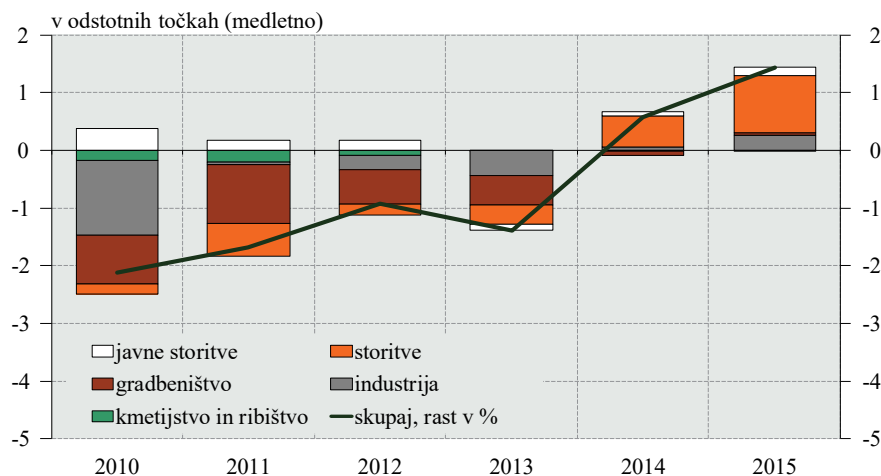
Pozitivna gibanja so se lani nadaljevala že drugo leto zapored, saj je zaposlenost še naprej naraščala. V povprečju leta je bila zaposlenost višja za 1,4 %, k čemur je največ prispevalo zaposlovanje v trgovini, gostinstvu in predelovalnih dejavnostih. Prevladovala so negotove oblike zaposlovanja,³ saj so med drugim samozaposleni prispevali več kot tretjino k povečanju zaposlenosti. Število registriranih brezposelnih se je lani zmanjšalo za več kot 6 % in konec leta znašalo 113.000. Prav tako sta se znižali stopnji registrirane in anketne brezposelnosti. Zadnja je do konca lanskega leta padla na 8,4 %, kar je precej nižje od povprečja evrskega območja. Na zmanjševanje brezposelnosti so najbolj vplivali manjši prilivi v evidence registriranih brezposelnih, znižalo pa se je tudi število odjav zaradi manjšega števila subvencioniranih zaposlitev. Reforma trga dela iz leta 2013 ne daje več zelenih učinkov, saj se znova povečujeta delež novih zaposlitev za določen čas in zaradi poteka tovrstnih zaposlitev delež prilivov v brezposelnost. Nominalna rast plač je lani zaostajala za gospodarsko aktivnostjo in je znašala le 0,7 %, tudi zaradi večjega zaposlovanja delavcev z nižjimi plačami.

V povprečju leta je bila zaposlenost medletno višja za 1,4 %.

Prevladovala so negotove oblike zaposlovanja.

³ V letu 2015 se je v primerjavi z letom 2014 število zaposlenih v zaposlovalni dejavnosti povečalo za 35 %, število samozaposlenih pa za 1,9 %. Med novimi zaposlitvami je delež zaposlenih za določen čas znašal 74,7 % oziroma 2 odstotni točki več kot leta 2014.

Slika 6: Prispevki skupin dejavnosti k letni rasti zaposlenosti

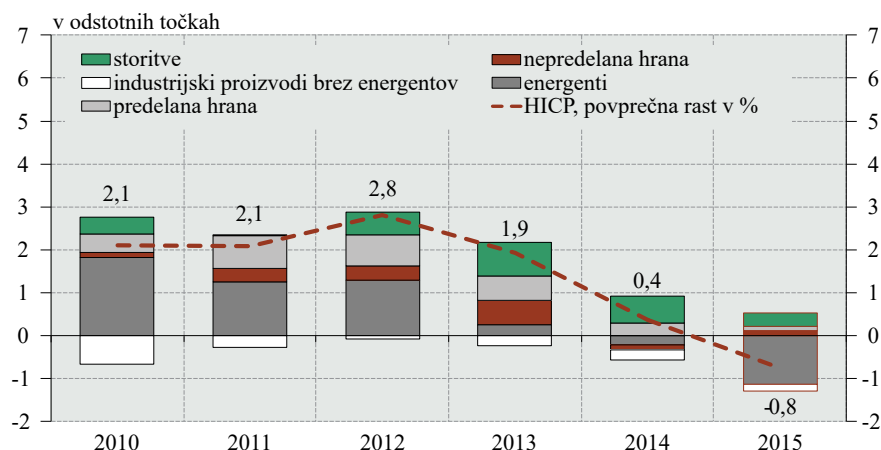
Vir: SUSR, preračuni Banke Slovenije.

2.2.3 Inflacija

Slovenija je prvič, odkar merimo rast cen z indeksom HICP, beležila deflacijo.

Povprečna letna inflacija v Sloveniji, merjena s HICP, je leta 2015 znašala **-0,8 %**, kar je najmanj doslej in za 1,2 odstotne točke manj kot leto prej. Tako je leta 2015 Slovenija prvič, odkar merimo rast cen z indeksom HICP, beležila deflacijo. Močno so se znižale predvsem cene energentov zaradi padca cen nafte na svetovnih trgih. Hkrati pa še vedno omejeno domače povpraševanje ni zviševalo cen industrijskih proizvodov brez energentov ali cen storitev. Tako se je v primerjavi z letom prej kazalnik osnovne inflacije, merjen s HICP brez energentov in hrane, znižal za 0,4 odstotne točke. Izpad učinka dviga trošarin na tobak in alkohol v letu 2014 iz medletnih stopenj je poleg nizkih cen hrane na svetovnih trgih znižal rast cen predelane hrane.

Slika 7: Prispevki skupin cen k letni inflaciji

Opomba: Zaradi zaokroževanja se lahko seštevki komponent razlikujejo od agregatnih vrednosti.
Vir: SURS, preračuni Banka Slovenije.

Slovenija se je uvrstila med članice evrskega območja z najmočnejšo deflacijo v letu 2015. V povprečju evrskega območja je bila rast cen ničelna. Cene so se pri nas znižale zaradi dveh razlogov. Prvič, tuji dejavniki vplivajo na končne cene v Sloveniji močnejše zaradi večjih uteži v košarici cen. Tako je bil neposredni

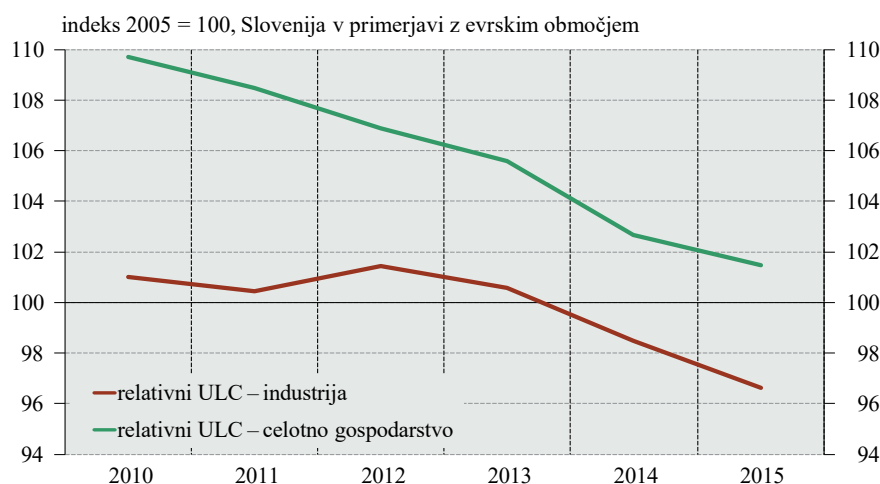
prispevek cen energentov k inflaciji v Sloveniji za 0,3 odstotne točke bolj negativen kot v evrskem območju. Drugič, končna potrošnja je v Sloveniji precej šibkejša kot v evrskem območju, saj sta se javna in tudi zasebna potrošnja v času krize zmanjšali močneje, prav tako pa je bila njuna rast ob izhodu iz nje šibkejša kot v povprečju evrskega območja.

2.2.4 Konkurenčnost

Konkurenčnost slovenskega gospodarstva se je lani izboljšala. Stroški dela na enoto proizvoda so ponovno padli. Ker je bila rast plač v povprečju evrskega območja višja od rasti produktivnosti, se je lani stroškovna konkurenčnost slovenskega gospodarstva že skoraj izenačila z evrskim povprečjem, v izvoznem sektorju pa je bila že opazno večja. Na cenovno konkurenčnost sta lani močno vplivala deflacija in padec vrednosti evra. Ker je bilo gibanje cen v Sloveniji pod evrskim povprečjem, se je izboljšala cenovna konkurenčnost na trgih evrskega območja, padec evra pa je za izvoznike izboljšal pogoje poslovanja na številnih trgih s tujimi valutami. Po zmanjšanju v krizi se je lani globalni tržni delež Slovenije ponovno povečal, saj je nominalna rast izvoza precej prehitevala nominalno rast globalne trgovine, k čemur je prispeval tudi padec cen surovin. Hkrati naj bi se postopno krepila tehnološka intenzivnost izvoza, ki pa po dosegljivih podatkih še vedno zaostaja za povprečjem članic EU.⁴ Slovenski izvozniki so ohranili precejšnjo geografsko diverzificiranost izvoznih trgov, saj je število držav v celotnem blagovnem izvozu z več kot z vsaj enoodstotnim deležem še naprej večje od 20.

Stroškovna konkurenčnost slovenskega gospodarstva se je v letu 2015 že skoraj izenačila z evrskim povprečjem.

Slika 8: **Relativni nominalni stroški dela na enoto proizvoda***

Opomba: * Merjeni prek dodane vrednosti.
Vir: Eurostat, preračuni Banke Slovenije.

2.2.5 Plačilna bilanca in zunanji dolg

Povečevanje presežka na tekočem računu plačilne bilance se je v letu 2015 upočasnilo. Presežek je konec leta dosegel 7,3 % BDP, konec leta 2014 pa je znašal 7,0 % BDP. Rast nominalnega blagovnega izvoza je ostala solidna kljub pričakovani upočasnitvi zaradi specifičnega cikla slovenske avtomobilske industrije, hkrati je ugodna turistična sezona prispevala k visoki rasti izvoza storitev. Rast nominalnega

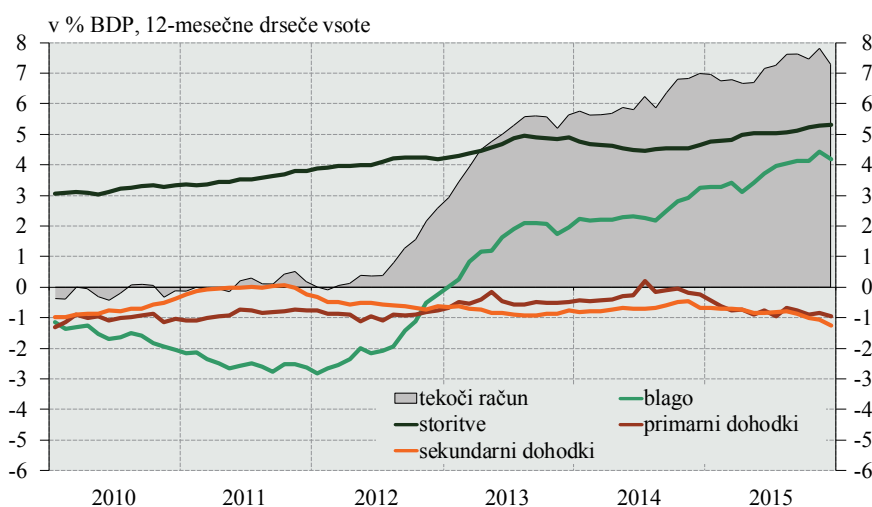
Presežek na tekočem računu plačilne bilance je konec leta dosegel 7,3 % BDP.

⁴ Vir: UMAR: Poročilo o razvoju 2014, str. 121.

**Presežek v menjavi
blaga in storitev
se je povečal.**

uvoza se je še upočasnila, predvsem zaradi padca cen surovin na globalnih trgih. Ta je prispeval k dodatnemu izboljšanju pogojev menjave, saj je bil padec uvoznih cen z 1,3 % bistveno večji od padca izvoznih cen. Presežek v menjavi blaga in storitev se je v enem letu povečal s 3 mrd EUR na 3,6 mrd EUR, k čemur je 350 mio EUR prispevalo izboljšanje pogojev menjave.⁵ Hkrati se je močno povečal primanjkljaj v dohodkih, s 340 mio EUR v letu 2014 na 854 mio EUR. Primanjkljaj dohodkov od kapitala se je povečal za 330 mio EUR na več kot milijardo EUR. Razlog je predvsem v naraščanju primanjkljaja v dohodkih od lastniškega kapitala, na katerega pa je izrazito vplivala ocena reinvestiranih dobičkov.⁶ Povečal se je tudi primanjkljaj v sekundarnih dohodkih, z 250 mio EUR na 480 mio EUR, večinoma zaradi manjšega priliva evropskih sredstev za vodenje nekaterih skupnih politik EU. Zaradi povečevanja števila rezidentov na delu v tujini je presežek v dohodkih od dela v letu 2015 že presegel 0,5 mrd EUR.

Slika 9: Komponente tekočega računa plačilne bilance

Vir: Banka Slovenije.

2.2.6 Finančni račun plačilne bilance in zunanji dolg

Slovenija je v letu 2015 neto financirala tujino za 2,0 mrd EUR, leta 2014 pa za 2,3 mrd EUR. Finančne naložbe so se v letu 2015 povečale za 1,1 mrd EUR, hkrati pa so se zmanjšale obveznosti za 0,8 mrd EUR. Najbolj so se povečala vlaganja v dolžniške vrednostne papirje (1,9 mrd EUR), manjšale so se naložbe v obliki gotovine in vlog (0,5 mrd EUR) ter danih posojil (0,3 mrd EUR). Na strani obveznosti so se za slabo milijardo povečale neposredne naložbe, razdolževanje pa je potekalo pri naložbah v vrednostne papirje (0,9 mrd EUR), gotovini in vlogah (0,4 mrd EUR) in prejetih posojilih (0,3 mrd EUR).

**Zadolženost Slovenije
v tujini se je zmanjšala
zaradi razdolževanja
vseh sektorjev z
izjemo države.**

Zadolženost Slovenije v tujini se je v letu 2015 zmanjšala zaradi razdolževanja vseh sektorjev z izjemo države. Decembra 2015 je bruto dolg do tujine dosegel 44,7 mrd EUR oziroma 116,1 % BDP, kar je 1,6 mrd EUR manj kot pred enim letom. Najbolj je svojo zadolženost povečala država (za 593 mio EUR), zmanjšale pa so jo predvsem banke (1,4 mrd EUR). V strukturi bruto zunanjega dolga je

⁵ Učinek pogojev menjave je izračunan na podlagi deflatorjev izvoza ter uvoza blaga in storitev iz nacionalnih računov.

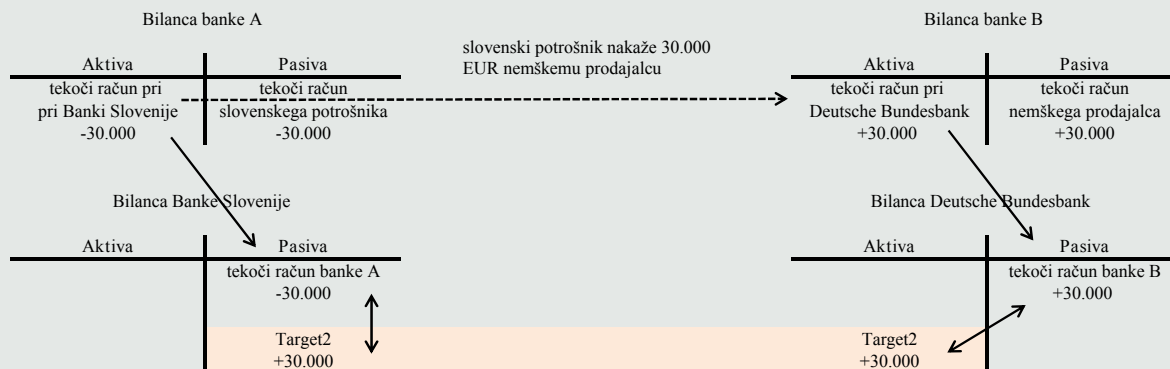
⁶ Metodologija vodenja reinvestiranih dobičkov v plačilni bilanci je dosegljiva na <http://www.bsi.si/financni-podatki-r.asp?MapaId=911>. Natančnejše ocene za leto 2015 bodo razpoložljive junija po prejemu letnih poročil podjetij.

prevladoval državni sektor z 51-odstotnim deležem celotnega dolga, s 24 % so mu sledili preostali sektorji in z 12 % banke.

Okvir 2: Terjatve in obveznosti, povezane s plačilnim sistemom TARGET2, in položaj Banke Slovenije v tem sistemu v obdobju 2007–2015

Terjatve in obveznosti, povezane s plačilnim sistemom TARGET2, nastanejo v bilancah centralnih bank evrskega območja kot posledica čezmejnih negotovinskih plačil v evrih. Večina takih plačil – sprožijo jih prebivalstvo, podjetja, banke, države ali centralne banke – je v evrskem območju neposredno oziroma posredno poravnanih prek plačilnega sistema TARGET2.⁷ Vpliv posameznih transakcij bomo pojasnili s primerom, ki je ponazorjen na sliki 10. Vzemimo na primer slovenskega potrošnika, ki od nemškega prodajalca kupi avtomobil za 30.000 EUR. Slovenski potrošnik ima tekoči račun pri slovenski banki A, ki ima račun pri Banki Slovenije. Nemški prodajalec ima tekoči račun pri nemški banki B, ki ima račun pri Deutsche Bundesbank. S plačilom slovenskega potrošnika nemškemu prodajalcu se zmanjša stanje na njegovem tekočem računu pri slovenski banki A, ki za isti znesek zmanjša stanje na svojem tekočem računu pri Banki Slovenije. Banka Slovenije denar prenese na Deutsche Bundesbank, ki odobri tekoči račun banke B pri njej, ta pa račun nemškega prodajalca. Prenos med Banko Slovenije in Deutsche Bundesbank se izrazi v bilancah obeh centralnih bank. V bilanci Banke Slovenije se pri tem za 30.000 EUR zmanjša pasivna postavka *tekoči računi* (tj. tekoči račun banke A pri Banki Slovenije⁸) in za enak znesek poveča pasivna postavka *obveznosti znotraj Evrosistema* (ki med drugim vsebuje obveznosti, povezane s sistemom TARGET2). Hkrati se v bilanci Deutsche Bundesbank za 30.000 EUR povečata pasivna postavka *tekoči računi* (tekoči račun banke B pri Deutsche Bundesbank) in aktivna postavka *terjatve znotraj Evrosistema* (ki med drugim vsebuje terjatve, povezane s sistemom TARGET2). Vsa plačila med dnem, ki potekajo v eno in drugo smer, se netirajo in vsaka centralna banka konec dne izkazuje pozicijo, bodisi kot neto terjatve (če obseg plačil v državo presega tistega iz države) bodisi kot neto obveznosti, povezane s sistemom TARGET2 (če obseg plačil iz države presega tistega v državo).

Slika 10: Terjatve in obveznosti, povezane s plačilnim sistemom TARGET2, in plačevanje čez mejo v evrih

Vir: BIS Working Paper No 393, Banka Slovenije.

Pri plačilih čez mejo se ponuja navezava na plačilno bilanco, tj. evidenco vseh sprememb terjatev in obveznosti med rezidenti neke države in nerezidenti, ne glede na valuto. Sprememba položaja Banke Slovenije v sistemu TARGET2 je povezana s saldom dela sprememb terjatev in obveznosti v finančnem računu plačilne bilance Slovenije – tistih med rezidenti Slovenije in nerezidenti iz evrskega območja v evrih. Položaj v sistemu TARGET2 se bo spremenil, če saldo vseh drugih sprememb v plačilni bilanci, tj. tekočega, kapitalnega in finančnega računa, s temi nerezidenti ne bo zaprt, tj. ne bo nič. Če bo saldo odličen, bodo domače banke

⁷ TARGET2 (Trans-European Automated Real-time Gross settlement Express Transfer System) je kratica za plačilni sistem, ki deluje po principu bruto poravnave (tj. vsak posredovani in prejeti plačilni nalog je poravnani posebej) v realnem času.

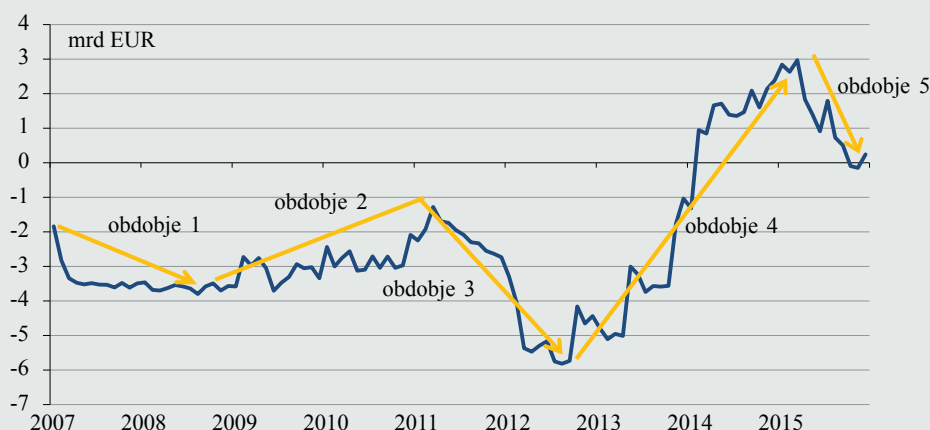
⁸ Imena bilančnih postavk so navedena v tabeli 1.7 Biltena Banke Slovenije.

potrebovale financiranje Banke Slovenije, najverjetneje s posojili denarne politike, če pa bo priliven, bodo pri Banki Slovenije deponirale denar.

Banka Slovenije je udeleženka sistema TARGET2 od prevzema evra, tj. od 1. januarja 2007. Na položaj Banke Slovenije v sistemu TARGET2 je v obdobju od 2007 do 2015 vplivalo zlasti (1) vodenje samostojne denarne politike Banke Slovenije pred prevzemom evra, (2) nadomeščanje tujih tržnih virov financiranja s posojili denarne politike zaradi globalne gospodarske in finančne krize in (3) upravljanje likvidnosti in dolga države.

(1) Rast obveznosti, povezanih s sistemom TARGET2, v bilanci Banke Slovenije na 3,8 mrd EUR do avgusta 2008, je bila posledica prenehanja vodenja samostojne denarne politike Banke Slovenije pred prevzemom evra. Banka Slovenije je v času tolarja odkupovala devize s tolarji, zato da bi preprečila, da bi presežki plačilne bilance čezmerno znižali tečaj tolarja proti evru. Ker bi močno povečanje količine tolarjev lahko vodilo k porastu inflacije, jih je umaknila (»sterilizirala«) z različnimi instrumenti denarne politike, med njimi blagajniškimi zapisi, ki jih je prodala bankam. Ti instrumenti so po prevzemu evra v celoti dospeli v izplačilo do aprila 2007. Banke, ki so ta denar dobile, so ga naložile v medbančne depozite, z njimi kupile vrednostne papirje ali ga posodile domačemu prebivalstvu, podjetjem in državi. Neposredno ali posredno se je velik del tega denarja prelil v tujino; obseg denarja, ki se je prelil v tujino, je bil večji od obsega, ki se je prelil iz tujine (npr. iz zadolževanja v tujini). V bilanci Banke Slovenije so tako nastale obveznosti, povezane s sistemom TARGET2, ki so aprila 2007 znašale 3,5 mrd EUR (glej začetek obdobja 1 na sliki 11).

Slika 11: Terjatve (+)/obveznosti (–) Banke Slovenije, povezane s plačilnim sistemom TARGET2, stanje na zadnji dan v mesecu

Vir: Banka Slovenije, ECB Statistical Data Warehouse.

(2) Globalna gospodarska in finančna kriza je v Sloveniji otežila pridobivanje mednarodnih tržnih virov financiranja. Nadomestitev tujih virov financiranja s posojili denarne politike zlasti po letu 2008 je povzročila rast obveznosti Banke Slovenije, povezanih s sistemom TARGET2, na najvišjo raven 5,8 mrd EUR avgusta 2012. Slovenska podjetja so svojo rast pred krizo pretežno financirala z bančnimi posojili. Varčevanje nebančnega sektorja pri slovenskih bankah ni zadostovalo za financiranje takih posojil s strani slovenskih bank, zato so se banke dodatno dolgoročno zadolževale zlasti pri tujih bankah. Po letu 2008 so banke te vire začele vračati. Del denarja za vračila so banke dobile z depoziti države (glej v nadaljevanju), izdajo državno garantiranih obveznic in krčenjem svoje aktive, del pa so si izposodile pri Banki Slovenije. Vir so bile zlasti enoletne operacije dolgoročnejšega refinanciranja v letu 2009 in oktobru 2011 ter triletno operacije dolgoročnejšega refinanciranja decembra 2011 in februarja 2012. Skupaj so se posojila denarne politike med septembrom 2008 in avgustom 2012 povečala za 3,8 mrd EUR (glej obdobje 3 na sliki 11). Znotraj te splošne slike pa je saldo vseh prej opisanih virov in porabe financiranja v obdobju med septembrom 2008 in marcem 2011 vodil celo do deponiranja začasnih presežkov bank pri Banki Slovenije – posojila denarne politike, depoziti države in državno garantirane obveznice so bili daljše ročnosti ter bankam niso nujno omogočali tempiranja koriščenja, takrat ko so morale nadomeščati tuje vire. Zato so se obveznosti Banke Slovenije, povezane s sistemom TARGET2, do konca marca 2011 zmanjšale na 1,2 mrd EUR (glej obdobje 2 na sliki 11).

(3) Upravljanje likvidnosti in dolga države – plasiranje likvidnostnih presežkov iz predfinanciranja proračunskih primanjkljajev v banke in Banko Slovenije do leta 2014, v letu 2015 pa v tuje banke – je povzročilo prehod obveznosti Banke Slovenije, povezanih s sistemom TARGET2, v terjatve februarja 2014 in ponovno v obveznosti konec 2015. Hkrati z razdolževanjem bank do tujine se je povečalo zadolževanje države za financiranje proračunskih primanjkljajev in odplačila glavnice državnega dolga. Obseg izdanih vrednostnih papirjev države se je od julija 2008 do septembra 2012 povečal za 7,5 mrd EUR na 14,3 mrd EUR. Večina kupcev teh vrednostnih papirjev je bila iz tujine. Predfinanciranje proračunskih primanjkljajev, potrebno zaradi negotovih političnih in volatilnih tržnih razmer, je vodilo do deponiranja dela izkupička od zadolžitve države pri bankah in Banki Slovenije.

Rast javnega (zunanjega) dolga se je nadaljevala tudi po tem, ko so banke upočasnile odplačevanje dolga do tujine. Rekapitalizacije bank decembra 2013 in v letu 2014 so dodatno stabilizirale njihove vire financiranja, tudi prek povrnitve rasti depozitov prebivalstva in podjetij pri slovenskih bankah. Banke so do marca 2015 v celoti vrnile triletno operacije dolgoročnejšega refinanciranja, država pa je prilagodila upravljanje svojih kratkoročnih likvidnostnih presežkov s povečanjem depozitov pri Banki Slovenije in tujih bankah. Obveznosti Banke Slovenije, povezane s sistemom TARGET2, so se tako zaradi višjih depozitov države pri Banki Slovenije zmanjšale in položaj je februarja 2014 celo prešel v terjatve (glej obdobje 4 na sliki 11). Stanje se je obrnilo v letu 2015 (glej obdobje 5 na sliki 11), saj je država zaradi ugodnejših pogojev za naložbe povečala depozite v tujih bankah, Banka Slovenije pa je v okviru nestandardnega ukrepa nakupov vrednostnih papirjev te odkupovala tudi od tujih imetnikov.

2.2.7 Fiskalni položaj države

Na fiskalnem področju je bil leta 2015 glavni cilj Slovenije trajna odprava presežnega primanjkljaja države, kar je pogoj za izhod iz postopka presežnega primanjkljaja⁹. Primanjkljaj sektorja država se je znižal pod 3 % BDP, s čimer je bil ta cilj dosežen. K zmanjšanju primanjkljaja države so prispevale ugodnejše gospodarske razmere, ukrepi za dvig javnofinančnih prihodkov (npr. uveljavitev prispevkov za zdravstveno in pokojninsko zavarovanje študentov, višje stopnje davka na finančne storitve in zavarovalne posle), precej manjši pa je bil vpliv dejavnikov enkratne narave.

Prihodki države so se zvišali za 4,0 %, več pa je bilo vseh glavnih skupin prihodkov. Izdatki so bili nižji za 1,7 %. Zmanjšanje izraža predvsem manjši vpliv enkratnih dejavnikov. V letu 2014 sta bili na primer rekapitalizirani dve banki (Abanka in Banka Celje) v višini 0,9 % BDP, izdatke pa je za 0,7 % BDP povečala tudi sodba Evropskega sodišča za človekove pravice v zvezi z deviznimi varčevalci LB. V letu 2015 je bilo manj izdatkov za subvencije in obresti, več pa za investicije, vmesno potrošnjo, plače in socialna nadomestila.

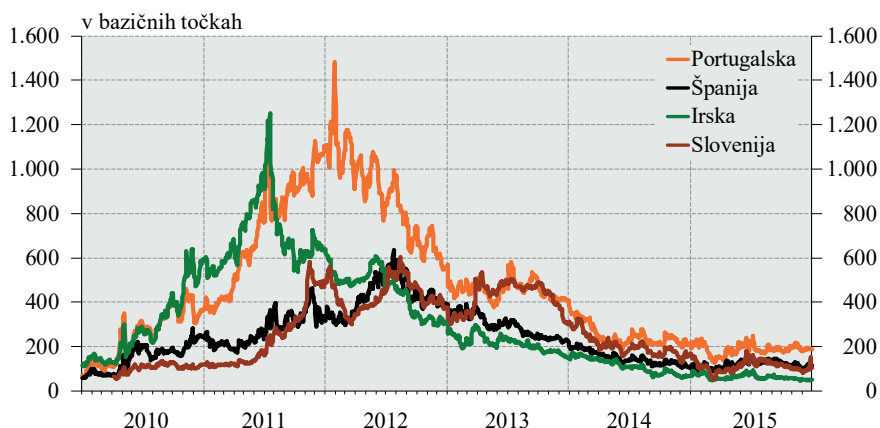
Dolg države se je povečal na 83,0 % BDP. K nadaljnji rasti dolga države so poleg primanjkljaja prispevali tudi drugi dejavniki, predvsem zvišanje vlog za zavarovanje valutnega tveganja za obveznice, izdane v USD. Zahtevana donosnost slovenske dolgoročne državne obveznice je v povprečju leta znašala 1,66 %, kar je manj kot v predhodnem letu. Poroštva so ob koncu leta 2015 znašala 18,3 % BDP in so se v primerjavi z letom 2014 zmanjšala zaradi zapadanja nekaterih bančnih obveznic in posojil nefinančnim in finančnim družbam, ki so bila zavarovana s poroštvom države.

Primanjkljaj sektorja država se je znižal, pod 3 % BDP s čimer je bil dosežen glavni cilj na fiskalnem področju.

Dolg države se je povečal na 83,0 % BDP.

⁹ Več o postopku na povezavi http://eur-lex.europa.eu/summary/glossary/excessive_deficit_procedure.html?locale=sl.

Slika 12: Pribitki desetletnih državnih obveznic nad nemško

Opomba: Pribitek je izračunan kot razlika med donosom desetletne državne obveznice in donosom referenčne (nemške) obveznice na dnevni ravni in odraža tveganja, ki jih tržni udeleženci pripisujejo državi.

Vir: Bloomberg, preračuni Banka Slovenije.

2.2.8 Bančni sistem

Lastniški delež države v bankah je drugo leto zapored presegal 60 % odstotkov.

Konec leta 2015 je v Sloveniji delovalo 16 bank, tri hranilnice in štiri podružnice tujih bank. V strukturi bančnega sistema so imele prevladujoč položaj banke s 95-odstotnim tržnim deležem,¹⁰ merjenim z bilančno vsoto. V primerjavi z letom prej se je število institucij zmanjšalo za eno banko. Po rekapitalizacijah Republike Slovenije na podlagi odločbe o državni pomoči v letih 2013 in 2014 je lastniški delež države drugo leto zapored presegal 60 % odstotkov. Delež kapitala tujcev, merjen z lastniškim kapitalom, je decembra lani znašal okrog 30 %, preostalo lastništvo so predstavljale druge domače osebe.

Bilančna vsota bančnega sistema se je zmanjšala za 3,4 % na 37,4 mrd EUR.

Lani se je nadaljevalo krčenje bilančne vsote, vendar počasneje kot v preteklih letih. Bilančna vsota bančnega sistema se je lani zmanjšala za 1,3 mrd EUR na 37,4 mrd EUR in je bila medletno manjša za 3,4 %. Na zmanjšanje bilančne vsote je lani pri virih vplivalo razdolževanje bank na grosističnih trgih in pri naložbah nadaljevanje krčenja kreditne aktivnosti. Bilančna vsota se je v letu 2015 zmanjšala šesto leto zapored, razmerje bilančne vsote bank in hranilnic do BDP se je lani znižalo na 97 %, 49 odstotnih točk manj kot v sredini leta 2010, ko je doseglo najvišjo vrednost od osamosvojitve naprej.

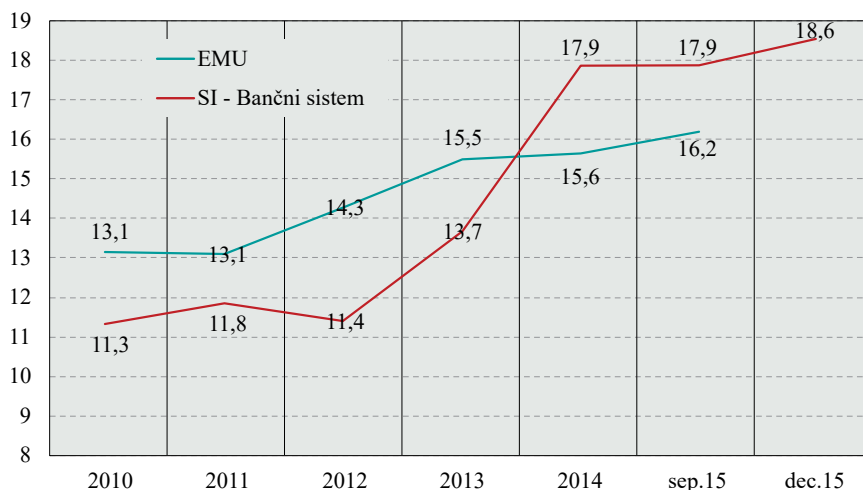
Količnik kapitalske ustreznosti na konsolidirani podlagi je konec decembra 2015 dosegel 18,6 %.

Slovenski bančni sistem je v letu 2015 izboljšal svoj kapitalski položaj, vendar pa razlike med skupinami bank ostajajo precejšnje. Bolj izpostavljene ostajajo majhne domače banke. Količnik kapitalske ustreznosti na konsolidirani podlagi je konec decembra 2015 dosegel 18,6 % in količnik kapitalske ustreznosti temeljnega kapitala 17,9 %, s čimer še naprej presegata zadnje razpoložljivo povprečje držav evrskega območja. Majhna razlika med kazalnikoma nakazuje, da slovenske banke izpolnjujejo kapitalske zahteve z najbolj kakovostnimi oblikami kapitala. Izrazitejšje izboljšanje kapitalske ustreznosti v letu 2014, ko je presegla omenjeno povprečje evrskega območja, je posledica stabilizacijskih ukrepov, ki so jih bile deležne nekatere banke v državni lasti. Dodatno izboljšanje kapitalske pozicije v letu 2015 so banke dosegle z ustvarjenim pozitivnim poslovnim rezultatom in manjšimi rekapitalizacijami. Na izboljšanje kapitalske ustreznosti je vplivalo tudi nadaljnje zmanjševanje kreditne aktivnosti. Dodatni dejavnik, ki vpliva na

¹⁰ Delež bank v celotnem bančnem sistemu, vključno s podružnicami in hranilnicami.

dinamiko kreditiranja, je zaveza bank prejemnic državne pomoči, dana Evropski komisiji (EK) glede krčenja obsega poslovanja.

Slika 13: **Gibanje kapitalne ustreznosti bank in primerjava z evrskim območjem**

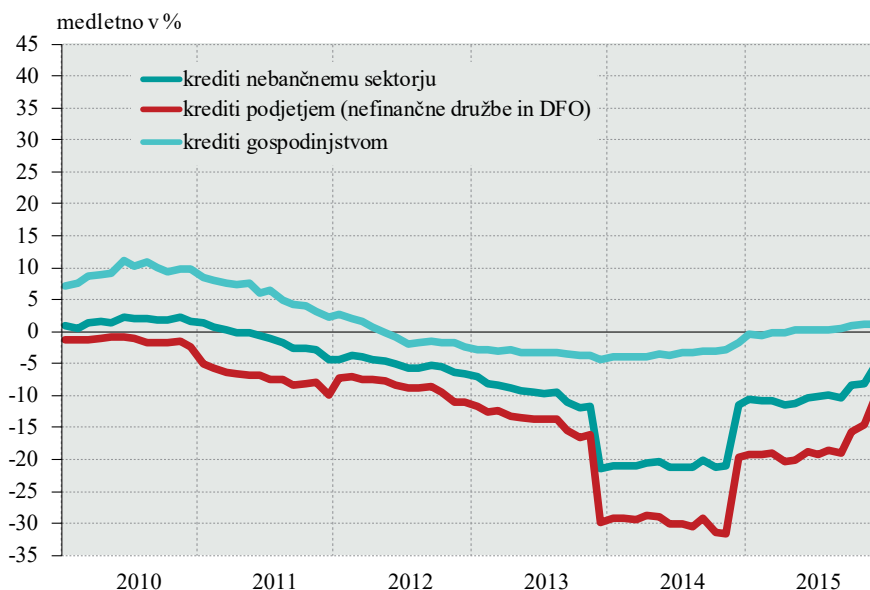

Vir: Banka Slovenije, ECB Statistical Data Warehouse.

Zmanjševanje obsega kreditiranja nebančnega sektorja se je nadaljevalo, vendar z bolj umirjeno dinamiko. Medletni padec posojil nebančnemu sektorju je konec leta dosegel 5,5 %. Na postopno rast povpraševanja po posojilih podjetij vplivata boljše gospodarsko okolje in manjša zadolženost podjetij. Ob še vedno velikem deležu nedonosnih terjatev v bilancah bank so bili kreditni standardi pri posojilih podjetjem na visokih ravneh, vendar pa se dodatno niso zaostrovali. Ponudba posojil bank ni bila omejena z njihovim dostopom do virov financiranja. Posojila gospodinjstvom so po triletnem zniževanju stopnje rasti od maja 2015 začela ponovno rasti. Medletna rast stanovanjskih posojil je decembra dosegla 2,9 %, zmanjševanje potrošniških posojil pa se je umirila. Banke so bolj naklonjene kreditiranju gospodinjstev, kar se kaže v rahlo sproščenih kreditnih standardih in ugodnejših posojilnih pogojih, vključno z večjim odobravanjem posojil s fiksno obrestno mero.

Kreditni standardi pri posojilih podjetjem se niso dodatno zaostrovali.

Slika 14: Kreditiranje nebančnega sektorja

Vir: Banka Slovenije.

Delež terjatev v zamudi nad 90 dni se je zmanjšal na 9,9 % v primerjavi z 11,9 % konec 2014.

Kakovost kreditnega portfelja bank se je v letu 2015 izboljšala. Delež terjatev v zamudi nad 90 dni¹¹ se je do decembra zmanjšal na 9,9 % v primerjavi z 11,9 % konec 2014.

Tabela 1: Pokritost zamud nad 90 dni z oslabitvami in rezervacijami v mio EUR

v mio EUR	nov. 13	dec. 14	dec. 15
Zamude nad 90 dni	8.117	4.448	3.482
Oslabitve za zamude nad 90 dni	3.864	2.703	2.247
Pokritost zamud nad 90 dni z oslabitvami	47,6	60,8	64,5
Neoslabljene zamude nad 90 dni	4.253	1.746	1.235
Pokritost neoslabljenih zamud nad 90 dni s kapitalom	94,4	289,0	331,3

Vir: Banka Slovenije.

Po definiciji Evropskega bančnega organa (EBA), ki je širša¹² in po kateri so banke začele poročati v letu 2015, je delež nedonosnih izpostavljenosti v slovenskem bančnem sistemu konec leta 2015 znašal 11,4 % in je bil za 2,8 odstotne točke manjši kot junija 2015.

Na izboljšanje kakovosti portfelja bank ugodno vplivajo gospodarsko okrevanje prek manjšega prirasta nedonosnih terjatev in večje stopnje prehoda iz nedonosnih v donosne terjatve ter aktivnosti bank za reševanje nedonosnih terjatev. Za leto

¹¹ Delež terjatev po tej definiciji (v zamudi nad 90 dni) se uporablja za poročanje MDS.

¹² Po definiciji EBE se med nedonosne izpostavljenosti, poleg izpostavljenosti s pomembnim zneskom zamude nad 90 dni, uvrščajo tudi izpostavljenosti, ki ustrezajo kriteriju »majhne verjetnosti plačila«, kjer največji del predstavljajo restrukturirane izpostavljenosti. Podrobneje na spletni strani Banke Slovenije v rubriki Nadzor bančnega sistema – Nadzorniška razkritja – Podatki o nedonosnih izpostavljenostih (<http://www.bsi.si/nadzor-bank.asp?Mapaid=1881>).

2015 je še vedno značilna visoka koncentracija nedonosnih terjatev v posameznih segmentih bančnih naložb, predvsem v malih in srednjih podjetjih ter pri nerezidentih. Pokritost nedonosnih terjatev z oslabitvami je bila ugodnejša kot v številnih državah evrskega območja in se veča, prav tako pokritost neoslabljenega dela teh terjatev s kapitalom, kar povečuje odpornost bančnega sistema v primeru večjih izgub iz kreditnega tveganja.

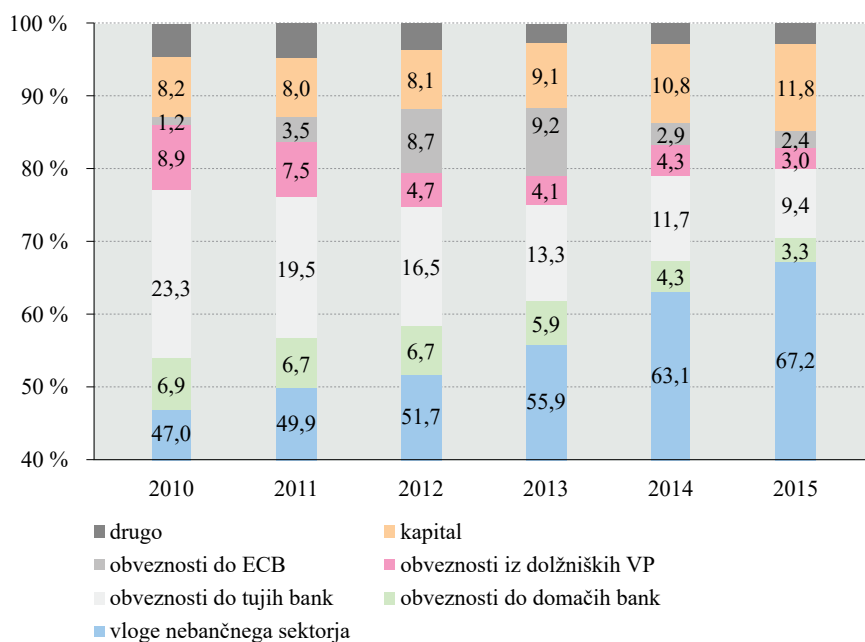
Proces razdolževanja bank na grosističnih trgih se je umiril, bančni sistem pa je ohranjal dober likvidnostni položaj. Banke so v zadnjih letih močno zmanjšale odvisnost od virov iz tujine, saj je njihov delež v strukturi financiranja konec decembra obsegal le še tretjino deleža v primerjavi s predkriznim obdobjem, to je 12,4 % v primerjavi s 36 %. Ugoden likvidnostni položaj se izraža prek visokega količnika likvidnosti prvega razreda, visokega deleža prostega sklada, primerne za zavarovanje pri Evrosistemu, in v stabilnem obsegu sekundarne likvidnosti.

Banke so v zadnjih letih močno zmanjšale odvisnost od virov iz tujine.

Pomen vlog nebančnega sektorja v strukturi virov financiranja se je še okrepil, vendar je skrajševanje njihove ročnosti zmanjšalo stabilnost tega vira. Vloge nebančnega sektorja, med katerimi ostajajo najpomembnejše vloge gospodinjstev, so konec leta 2015 obsegale dobri dve tretjini virov financiranja bank. Kljub nizkim obrestnim meram je rast vlog gospodinjstev v letu 2015 dosegla 3,1 %. Zaradi vpliva nizkih obrestnih mer se skrajšuje ročnostna struktura vlog nebančnega sektorja, kar zmanjšuje stabilnost tega vira zaradi možnosti premika dela vlog v alternativne naložbe ali prehoda v potrošnjo in investicije.

Rast vlog gospodinjstev je dosegla 3,1 %.

Slika 15: **Struktura virov financiranja bank**

Vir: Banka Slovenije.

Banke so v letu 2015 poslovale z dobičkom pred obdavčitvijo v višini 158 mio EUR. Zaradi upadanja obrestnih mer in nadaljevanja krčenja bančnih bilanc so se neto obresti znižale za 10 %, pri čemer so se močno znižali obrestni odhodki in tudi obrestni prihodki, prvi za 42 % in drugi za 22 %. Bruto dohodek bank je lani zaostajal za predlanskim za 9 %. Boljša kakovost portfelja je prek nižjih stroškov oslabitev in rezervacij odločilno vplivala na pozitivno dobičkonosnost bank. Po petih letih poslovanja z izgubo so banke v letu 2015 dosegle dobiček pred obdavčitvijo v višini 158,3 mio EUR.

Banke so v letu 2015 poslovale z dobičkom pred obdavčitvijo v višini 158 mio EUR.

3 IZVAJANJE NALOG BANKE SLOVENIJE

3.1 Institucionalni okvir

Odločanje v Evrosistemu in ESCB poteka centralizirano, implementacija odločitev pa poteka prek nacionalnih centralnih bank.

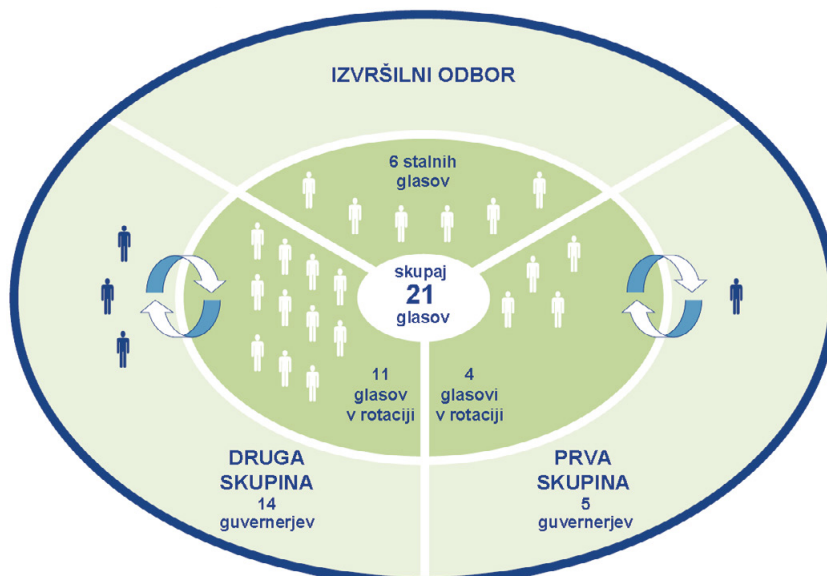
Evrosistem in ESCB vodita organa odločanja ECB, tj. Svet ECB in Izvršilni odbor. Delovanje organov odločanja je opredeljeno v Pogodbi o delovanju EU, Statutu ECB in poslovniku Sveta ECB oziroma Izvršilnega odbora. Odločanje v Evrosistemu in ESCB poteka centralizirano, medtem ko je implementacija odločitev decentralizirana in poteka prek nacionalnih centralnih bank, tj. članic Evrosistema.

Svet ECB je glavni organ odločanja v ECB. Sestavljajo ga člani Izvršilnega odbora in guvernerji nacionalnih centralnih bank. S 1. januarjem 2015 je evro prevzela Litva, s čimer se je število članov Sveta ECB povečalo na 25. Posledično so začela veljati tudi pravila o kroženju glasovalnih pravic med člani Sveta ECB.

Z oblikovanjem Enotnega mehanizma nadzora (EMN) je bil v Evropi oblikovan nov sistem bančnega nadzora, ECB je dobila nov organ, Nadzorni odbor, ki je podrejen Svetu ECB. Nadzorni odbor se praviloma sestane dvakrat mesečno. Kot interni organ ECB na svojih sejah obravnava, načrtuje in izvaja nadzorniške naloge ECB. V okviru postopka z neugovarjanjem predlaga osnutke odločitev Svetu ECB.

Guvernerji v Svetu ECB so v sistemu kroženja glasovalnih pravic razdeljeni v dve skupini na podlagi ekonomskih in finančnih meril. Pet guvernerjev, ki tvorijo prvo skupino, si deli štiri glasovalne pravice. Štirinajst preostalih guvernerjev, ki tvorijo drugo skupino, ima na voljo enajst glasovalnih pravic. Glasovalne pravice pri obeh skupinah krožijo v mesečnih intervalih. Petnajstim glasovalnim pravicam iz navedenih dveh skupin se prištejejo še člani Izvršilnega odbora, ki imajo stalno glasovalno pravico.

Slika 16: Sistem rotacije z dvema skupinama v Svetu ECB z 19 državami v evrskem območju

Guverner Banke Slovenije se udeležuje zasedanj Sveta ECB in enakovredno sodeluje pri sprejemanju odločitev. Od januarja 2015 zasedanja Sveta ECB, namenjena odločanju o monetarni politiki, potekajo vsakih šest tednov. Zapisnik razprave s seje ECB objavi približno štiri tedne po seji.¹³

V delovanje Evrosistema oziroma ESCB so močno vpete tudi strokovne službe Banke Slovenije. Po eni strani zaradi podpore odločanju na Svetu ECB (seje, pisni postopki, sestanki) ter po drugi strani zaradi aktivnega sodelovanja v množici odborov, delovnih skupin in drugih delovnih teles.

Od januarja 2015 potekajo zasedanja Sveta ECB, namenjena odločanju o monetarni politiki, vsakih šest tednov.

Tabela 2: Sodelovanje Banke Slovenije v Evrosistemu in ESCB

	Vrsta sodelovanja	Skupaj
1.	Število telekonferenc	589
2.	Število pisnih postopkov	6.277
3.	Število vprašalnikov/anket	305
4.	Tehnična pomoč	10
5.	Alternativne oblike sodelovanja (npr. poročila, predlogi)	125

3.2 Izvajanje denarne politike Evrosistema

Ukrepi denarne politike, sprejeti v letu 2014, so pripeljali do precejšnjega izboljšanja gospodarskih podatkov in kazalnikov sentimenta ter pomembno izboljšali pogoje financiranja, tj. znižali obrestne mere zadolževanja za finančni in realni sektor v evrskem območju. Kljub temu spodbuda ni bila zadostna, da bi dolgoročneje stabilizirala inflacijska pričakovanja in zmanjšala povečano tveganje daljšega obdobja prenizke inflacije. Strm padec cen energentov v zadnjih mesecih leta 2014 je že na začetku leta ošibil dinamiko inflacije, kar je srednje- in dolgoročna inflacijska pričakovanja potisnilo na zgodovinsko najnižje ravni. Pretekli ukrepi denarne politike so sicer vplivali na izboljšanje posojilnih pogojev za podjetja in gospodinjstva, vendar je dinamika okrevanja kreditiranja zasebnega sektorja ostala skromna. Poleg tega ukrepi niso dosegli zadostnega učinka na povečanje bilance Evrosistema in likvidnosti v obtoku, kar je zmanjševalo prispevek teh ukrepov k zvišanju inflacije.

Evrosistem je zato v letu 2015 sprejel dodatne ukrepe, da bi z njimi trdneje zasidral srednje- in dolgoročna inflacijska pričakovanja. V januarju 2015 je Svet ECB razširil program nakupov vrednostnih papirjev zasebnega sektorja, tj. kritih in listinjenih obveznic, na nakupe obveznic javnega sektorja, tj. obveznic, ki jih izdajo države in agencije v evrskem območju in evropske institucije. Nakupi vrednostnih papirjev zasebnega in javnega sektorja, t. i. razširjeni program nakupov vrednostnih papirjev, so v letu 2015 znašali 60 mrd EUR na mesec. Evrosistem je začel kupovati vrednostne papirje javnega sektorja v marcu 2015. Ob tem je Svet ECB poudaril, da bo izvajanje razširjenega programa nakupov vrednostnih papirjev trajalo do konca septembra 2016 oziroma dokler ne bo presodil, da se je gibanje inflacije trajno približalo cilju ECB, ki je srednjeročno dosegati stopnjo inflacije pod, vendar blizu 2 %. Poleg tega je Svet ECB na januarskem zasedanju znižal tudi obrestno mero preostalih šestih ciljno usmerjenih operacij dolgoročnejšega refinanciranja (TLTRO, Targeted longer-

V januarju 2015 je Svet ECB razširil program nakupov vrednostnih papirjev na nakupe obveznic javnega sektorja.

¹³

<https://www.ecb.europa.eu/press/accounts/2016/html/index.en.html>

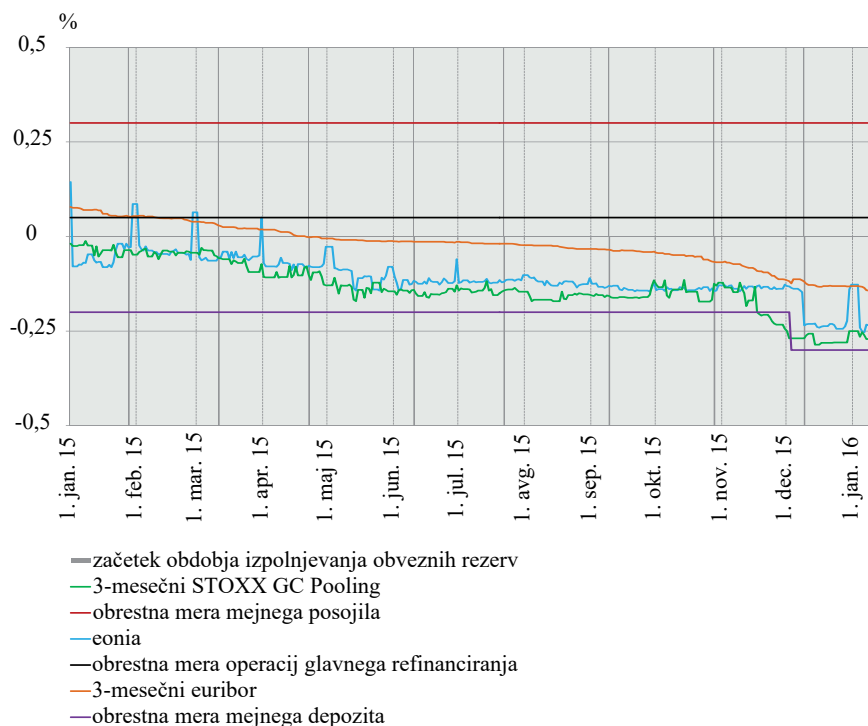
term refinancing operations), ki jih je najavil junija 2014, in sicer tako, da je ukinil pribitek 10 bazičnih točk nad obrestno mero operacije glavnega refinanciranja, ki velja v času izvedbe posamezne TLTRO.

Proti koncu leta 2015 je Evrosistem ponovno preučil obseg spodbud denarne politike in se odločil za ponovno kalibracijo ukrepov, povezanih s programom nakupov vrednostnih papirjev. Izvajanje razširjenega programa nakupov vrednostnih papirjev je Svet ECB podaljšal najmanj do konca marca 2017 oziroma dokler ne bo presodil, da se je gibanje inflacije trajno približalo ciljni vrednosti. Dodatno je Svet ECB odločil, da bo Evrosistem reinvestiral glavnice vrednostnih papirjev, kupljenih v okviru programa nakupov vrednostnih papirjev, ko bodo ti zapadli, in sicer tako dolgo, kot bo to potrebno. Poleg tega je v program nakupov vrednostnih papirjev javnega sektorja vključil evrske dolžniške vrednostne papirje, ki jih izdajo enote regionalne in lokalne ravni države iz evrskega območja.

Svet ECB je v letu 2015 enkrat znižal obrestno mero.

Svet ECB je v letu 2015 enkrat znižal obrestno mero, in sicer obrestno mero za mejni depozit, ki je negativna že od junija 2014. Poleg tega je podaljšal politiko polne dodelitve najmanj do decembra 2017. V decembru je Svet ECB znižal obrestno mero mejnega depozita za 10 bazičnih točk na -0,30 %, medtem ko je obrestni meri za operacije glavnega refinanciranja in za mejno posojilo ohranil nespremenjeni na ravni 0,05 % oziroma 0,30 % (slika 17). Poleg mejnega depozita se po enaki obrestni meri obrestujejo tudi presežne rezerve bank in druga stanja na računih pri centralnih bankah, s čimer je onemogočeno izogibanje negativni obrestni meri s prenosi denarnih sredstev med različnimi oblikami terjatev do centralnih bank evrskega območja prek noči.

Slika 17: Obrestne mere ECB in nezavarovanega medbančnega denarnega trga

Vir: Bloomberg, ECB.

Posojilne operacije in dokončni nakupi vrednostnih papirjev so v letu 2015 močno povečali bilanco Evrosistema ter povzročili velik porast presežne likvidnosti, kar

je obrestne mere denarnega trga potisnilo do zgodovinsko najnižjih ravni. To je prekinilo trend zniževanja presežne likvidnosti iz leta 2014, do katerega je prišlo zaradi predčasnih vračil obeh triletnih operacij dolgoročnejšega refinanciranja, ki ju je Evrosistem izvedel decembra 2011 oziroma februarja 2012 ter sta dospeli v januarju in februarju 2015. Konec leta 2015 je presežna likvidnost že presegla 650 mrd EUR, bilanca Evrosistema pa se je povečala z 2.208 mrd EUR v januarju, na 2.781 mrd EUR v decembru. Obrestne mere denarnega trga so skozi leto postajale vse bolj negativne: tri- in šestmesečni Euribor se od aprila oziroma novembra gibljeta na negativnih ravneh.

Obrestne mere denarnega trga so tekom leta postajale vse bolj negativne.

Finančni trgi so bili tudi v letu 2015 večinoma pod vplivom pričakovanih ukrepov Evrosistema, njihovega sprejetja in samega izvajanja. Tržne donosnosti državnih vrednostnih papirjev evrskega območja so v prvem četrtletju dosegle rekordno nizke ravni, prav tako tudi razmiki med donosnostjo državnih obveznic posameznih držav in nemškimi državnimi obveznicami. Obveznice številnih držav, predvsem tistih z najboljšo bonitetno oceno, so na ročnostih do sedem let dosegle negativno donosnost do dospelja. Znižale so se tudi zahtevane donosnosti na krite obveznice, tudi pod vplivom nakupov kritih obveznic v okviru programa CBPP3 (Covered Bond Purchase Programme), kar je spodbudilo nove izdaje kritih obveznic. Ker so se investitorji selili v bolj tvegane naložbe, se je znižala zahtevana donosnost tudi podjetniškim obveznicam finančnega in nefinančnega sektorja, zvišale pa so se tudi cene delnic. Vrednost evra v primerjavi s pomembnejšimi svetovnimi valutami je upadla, saj so tržni udeleženci pričakovali nadaljnjo ekspanzivno naravnost denarne politike v evrskem območju. Predvsem v drugi polovici leta se je nato volatilitnost na finančnih trgih povečala na račun dogajanja na Kitajskem in v drugih razvijajočih gospodarstvih ter močnega padca cen surovin. To je obrnilo smer gibanja na finančnih trgih, predvsem donosnosti instrumentov s kreditnim tveganjem (podjetniških in tudi kritih obveznic), ki so se na letni ravni nekoliko povišale. Ne glede na to so, gledano v nekoliko daljši perspektivi, omenjene ravni v letu 2015 ostale nizke.

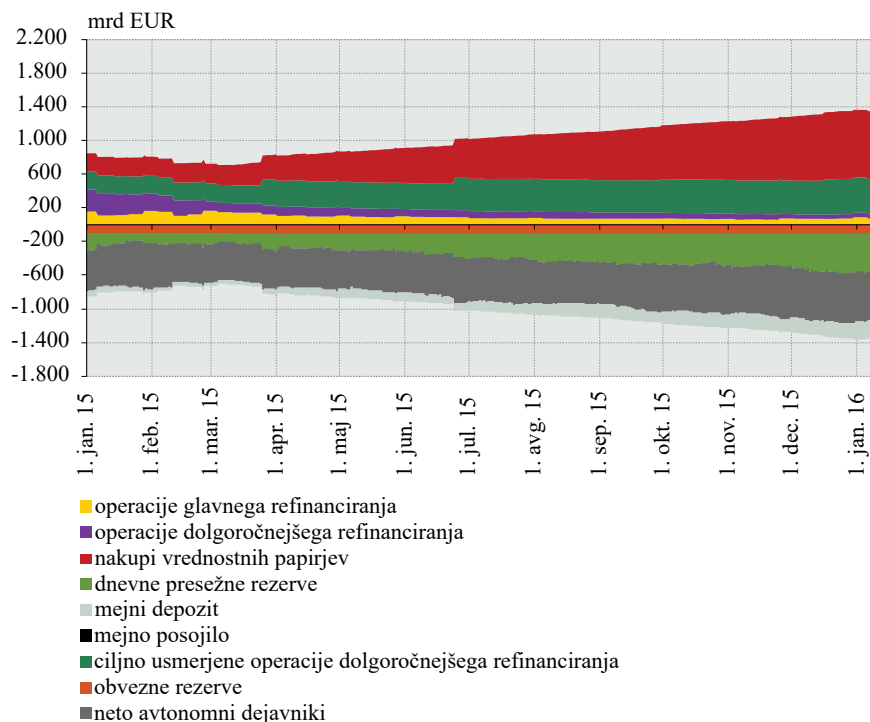
V nadaljevanju je podrobneje opisana in kvantificirana uporaba instrumentov denarne politike v letu 2015 ter pojasnjena uporaba finančnega premoženja, s katerim so zavarovane posojilne operacije denarne politike Evrosistema.

3.2.1 Operacije odprtega trga

Evrosistem izvaja operacije odprtega trga, prek katerih bankam začasno posoja likvidnost, s polno dodelitvijo po fiksni obrestni meri. Taka politika velja že od oktobra 2008 in se bo izvajala najmanj do konca zadnjega obdobja izpolnjevanja obveznih rezerv leta 2017. V razmerah polne dodelitve banke same določajo višino in ročnost dodeljene likvidnosti, ki ju prilagajajo želeni likvidnosti in razpoložljivemu zavarovanju. Evrosistem je v letu 2015 izvajal tri vrste posojilnih operacij. Poleg operacij glavnega refinanciranja (OGR) in operacij dolgoročnejšega refinanciranja (ODR), ki predstavljajo del standardnega okvira denarne politike Evrosistema, so bile v letu 2015 izvedene tudi štiri iz serije osmih usmerjenih operacij dolgoročnejšega refinanciranja TLTRO, najavljenih v letu 2014. TLTRO se izvajajo četrtletno. Evrosistem jih je začel izvajati v letu 2014, ko sta bili izvedeni prvi dve operaciji. Preostali dve operaciji TLTRO bosta izvedeni v marcu in juniju 2016, vse pa bodo dospele septembra 2018.

Evrosistem je izvajal tri vrste posojilnih operacij.

Slika 18: Ponudba (+) in povpraševanje (–) po denarju Evrosistema

Vir: ECB.

Slovenske banke in hranilnice so nekoliko povečale sodelovanje v operacijah OGR.

Operacije glavnega refinanciranja (OGR) so redna tedenska posojila z običajno zapadlostjo enega tedna. Njihov relativni pomen se je v razmerah visoke presežne likvidnosti v letu 2015 na ravni Evrosistema ponovno zmanjšal. Njihova obrestna mera je eden glavnih signalov naravnosti denarne politike Evrosistema (ključna obrestna mera ECB). Povprečen dodeljen znesek OGR pri 52 izvedenih operacijah je bil v letu 2015 nižji v primerjavi s predhodnim letom, znašal je 92 mrd EUR (v letu 2014: 111 mrd EUR). Povprečno število bank, ki so tedensko sodelovale na avkcijah, je upadlo na 127 (v letu 2014: 150). Slovenske banke in hranilnice (v nadaljevanju: slovenske banke) so v letu 2015 nekoliko povečale sodelovanje v teh operacijah, saj so prek OGR kratkoročno uravnavale svojo likvidnost v razmerah zmanjšanega prometa na denarnem trgu. Izposodile so si v povprečju 21 mio EUR (v letu 2014 je v operaciji sodelovala le ena banka, ki si je marca izposojala znesek 1 mio EUR).

Operacije dolgoročnejšega refinanciranja (ODR) so bankam ponujene mesečno z zapadlostjo treh mesecev in jim zagotavljajo dodatno dolgoročnejše refinanciranje. V času polne dodelitve so ta posojila dodeljena po obrestni meri, izračunani kot povprečje ključne obrestne mere ECB v času trajanja operacije (t. i. indeksirana obrestna mera). Sodelovanje bank v teh operacijah se je v letu 2015 povečalo, saj so banke ob dospelosti obeh triletnih ODR prehajale na trimesečne ODR. V povprečju je v trimesečnih ODR sodelovalo 120 bank (v letu 2014: 71), ki jim je bilo dodeljenih 26 mrd EUR (v letu 2014: 12 mrd EUR).

Slovenske banke so glavnino operacij ODR predčasno vrnile že pred dospelostjo.

V letu 2015 sta zapadli triletni ODR, ki sta bili izvedeni konec 2011 in na začetku leta 2012 ter sta v preteklih letih predstavljali glavnino financiranja bank pri Evrosistemu. Zapadlost obeh triletnih ODR, 29. januarja oziroma 26. februarja 2015, ni sprožila občutnejšega zmanjšanja presežne likvidnosti, saj so banke že v decembru 2014 pospešile predčasno odplačevanje. Banke so ob dospelosti obeh operacij (39 in 83 mrd EUR, kar je 8 % oziroma 16 % v izhodišču

črpanega zneska) prehajale na trimesečne ODR in OGR, pozneje pa na TLTRO. Tudi slovenske banke so glavnino operacij predčasno vrnile že pred dospelostjo operacij, stanje obeh operacij je konec leta 2014 znašalo le še 387 mio EUR.

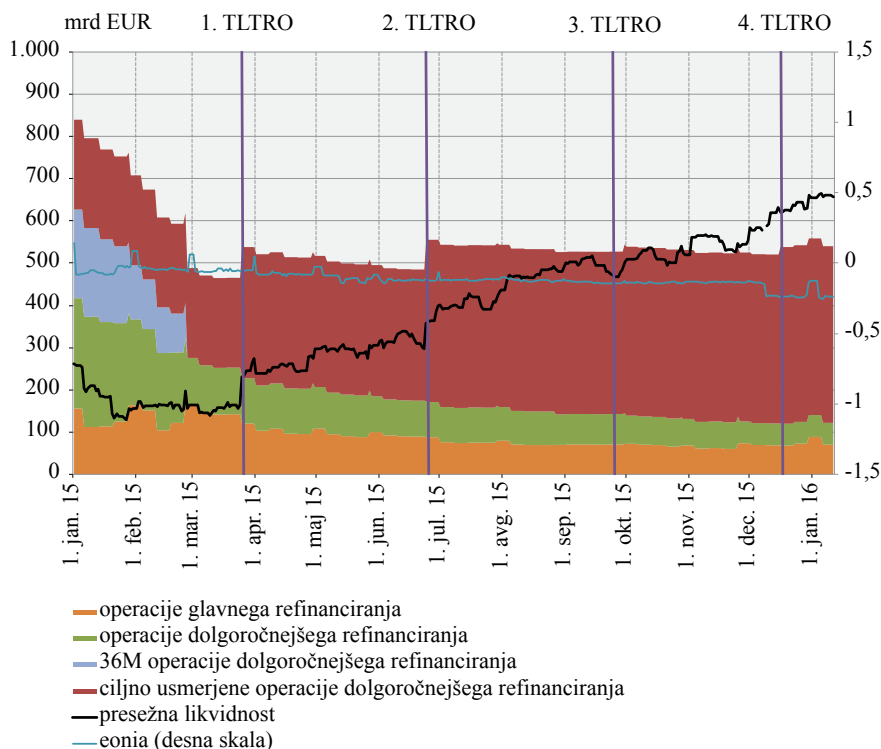
Ciljno usmerjene operacije dolgoročnejšega refinanciranja (TLTRO) so nestandardni ukrep Evrosistema, katerega namen je izboljšati dostop bank do dolgoročnejše likvidnosti in spodbuditi rast kreditiranja gospodarstva. Za razliko od drugih operacij refinanciranja, pri katerih je v razmerah polne dodelitve sodelovanje bank odvisno od njihove lastne ocene potreb po likvidnosti in razpoložljivega zavarovanja, je pri TLTRO sodelovanje za vsako posamezno banko omejeno z njenim posojanjem zasebnemu nefinančnemu sektorju (brez stanovanjskih posojil prebivalstvu).

Ročnost vseh TLTRO je največ do septembra 2018, banke pa lahko izposojena sredstva prostovoljno ali na zahtevo Evrosistema tudi predčasno odplačajo. Obvezno bodo morale sredstva predčasno vrniti banke, ki kreditiranja ne bodo povečale v skladu s pogoji, in sicer v septembru 2016. Obrestna mera v vseh štirih TLTRO, izvedenih v letu 2015, je znašala 0,05 %.

Skupen obseg sodelovanja v TLTRO je na ravni Evrosistema ob koncu leta 2015 znašal 418 mrd EUR, slovenske banke pa so si v teh operacijah izposodile 751 mio EUR. Glavnino črpanja predstavljata prvi dve operaciji, izvedeni septembra in decembra 2014, v katerih so slovenske banke skupno črpale 706 mio EUR, medtem ko so si v štirih TLTRO, izvedenih v letu 2015, skupno izposodile le 45 mio EUR. V letu 2015 se je interes bank v Sloveniji in širšem evrskem območju za sodelovanje v TLTRO postopoma zmanjševal, saj so zaradi različnih razlogov postajale manj zanimiv vir financiranja. Visoka presežna likvidnost na račun preteklih TLTRO in programov nakupov vrednostnih papirjev je zmanjševala potrebe bank po dodatnem refinanciranju. Znižanje tržnih obrestnih mer in izboljšanje dostopa do tržnega financiranja sta zmanjšala relativno stroškovno privlačnost TLTRO. Poleg tega ima vsaka izvedena TLTRO tudi krajšo ročnost, saj vse operacije dospejo na isti datum. Banke so zato nameravane zneske črpale v zgodnejših operacijah, pridobljeno likvidnost pa morajo, če se želijo izogniti obveznemu predčasnemu vračilu, ustrezno nameniti kreditiranju zasebnega nefinančnega sektorja.

Ob koncu leta 2015 je skupen obseg sodelovanja v TLTRO na ravni Evrosistema znašal 418 mrd EUR, slovenske banke so si v teh operacijah izposodile 751 mio EUR.

Slika 19: Posojilne operacije, presežna likvidnost evrskega območja in eonia

Vir: Bloomberg.

3.2.2 Programi nakupov vrednostnih papirjev

Evrosistem je v letu 2015 kupil 116,9 mrd EUR kritih obveznic, 80 % nakupov je bilo izvedenih na sekundarnem trgu.

V okviru programa nakupov kritih obveznic (CBPP3), ki se je začel izvajati v oktobru 2014, Evrosistem kupuje krite obveznice. Nakupe izvajajo decentralizirano nacionalne centralne banke in ECB. Evrosistem je v letu 2015 kupil 116,9 mrd EUR kritih obveznic. Večina nakupov je bila izvedena na sekundarnem trgu (80 %), kjer je bila likvidnost razmeroma dobra. Preostali delež (20 %) je bil izveden na primarnem trgu, kjer je program nekoliko spodbudil izdaje kritih obveznic. Tržne donosnosti kritih obveznic so se od najave CBPP3 zmanjševale in v marcu 2015, tj. po začetku izvajanja programa nakupov obveznic javnega sektorja, dosegle najnižje ravni. Nato so se tržne donosnosti kritih obveznic nekoliko povečale in leto zaključile na približno nespremenjenih ravneh, razmiki nad donosnostmi nemških državnih obveznic primerljivih ročnosti pa so se rahlo povišali. Nakupi se izvajajo v državah, kjer krite obveznice obstajajo. V državah, kjer kritih obveznic ni (med drugim tudi v Sloveniji), nacionalne centralne banke kupujejo krite obveznice iz drugih jurisdikcij.

Program nakupov listinjenih vrednostnih papirjev (ABSPP, Asset-Backed Securities Purchase Programme) je Evrosistem začel izvajati v novembru 2014, vendar pa Banka Slovenije v program na izvedbeni ravni ni vključena.

Program nakupov vrednostnih papirjev javnega sektorja (PSPP, Public Sector Purchase Programme) je Evrosistem najavil januarja, z nakupi pa začel 9. marca 2015. Nakupi v okviru PSPP dosegajo največji delež razširjenega programa nakupov. Podrobneje je program PSPP predstavljen v okviru 3.

Okvir 3: Program nakupov vrednostnih papirjev javnega sektorja (PSPP)

Evrosistem v okviru PSPP kupuje vrednostne papirje, ki so jih izdale države v evrskem območju ter agencije in evropske institucije. Vsi nakupi se izvedejo na sekundarnem trgu. Vrednostni papirji morajo izpolnjevati naslednja merila primernosti: (i) denominirani morajo biti v evrih in izdani v evrskem območju s strani primernega izdajatelja javnega sektorja; (ii) ustrezati morajo merilom primernosti, ki veljajo za tržne instrumente v okviru zavarovanja operacij denarne politike, in imeti bonitetno oceno najmanj BBB- (če država sodeluje v programu pomoči, je bonitetna ocena lahko nižja, vendar mora država izpolnjevati dogovorjene zaveze iz programa); (iii) ob nakupu morajo imeti preostalo ročnost od 2 do 30 let in (iv) njihova donosnost do dospelja ob nakupu ne sme biti nižja od obrestne mere mejnega depozita. Obseg nakupov vrednostnih papirjev, ki jih izdajo posamezne države, je določen s kapitalskim ključem nacionalnih centralnih bank. Nacionalne centralne banke (NCB) izvedejo 92 % nakupov vrednostnih papirjev, ECB pa preostalih 8 %. ECB kupuje državne obveznice vseh držav, NCB pa primarno izvajajo nakupe lastnih državnih in agencijskih obveznic. Če posamezna NCB s temi nakupi ne uspe doseči deleža, ki ji pripada, lahko kot substitute kupuje tudi obveznice evropskih institucij in primernih nefinančnih javnih podjetij. Seznama primernih agencij in primernih nefinančnih javnih podjetij potrjuje Svet ECB. Da bi Svet ECB povečal fleksibilnost programa in zagotovil izvajanje nakupov s čim manj neželenih učinkov na trge teh obveznic, je v letu 2015 večkrat prilagodil parametre PSPP, in sicer: (i) aprila in julija razširil seznam primernih agencij ter (ii) decembra 2015 med redne nakupe v okviru PSPP vključil tudi obveznice regionalnih in lokalnih oblasti.

Evrosistem lahko kupi največ 33 % dolga posameznega izdajatelja, pri čemer se upošteva tudi izpostavljenost v lastnih portfeljih NCB in drugih portfeljih denarne politike (npr. Securities Markets Programme, SMP). Limit za nakupe posamezne izdaje vrednostnega papirja je bil na septembrskem zasedanju Sveta ECB zvišan s 25 % na 33 %, ob pogoju, da Evrosistem ne bo v položaju, ko bi lahko oviral odločitev drugih upnikov v okviru odločanja o prestrukturiranju dolga na podlagi klavzul kolektivnega delovanja (angl. collective action clauses).

Obveznice, kupljene v okviru programa nakupov obveznic javnega sektorja, so na voljo za posojanje. Posojanje obveznic se izvaja decentralizirano prek nacionalnih centralnih bank Evrosistema in ECB. Cilj posojanja obveznic PSPP je ohraniti likvidnost na sekundarnih trgih obveznic in repo trgih kljub obsežnim nakupom obveznic s strani Evrosistema. Banka Slovenije omogoča izposojlo obveznic v okviru avtomatskega programa posojanja prek programa Securities Lending and Borrowing skrbniške banke Euroclear Bank SA/NV, od novembra 2015 pa obveznice posoja tudi prek agenta Deutsche Bank AG.

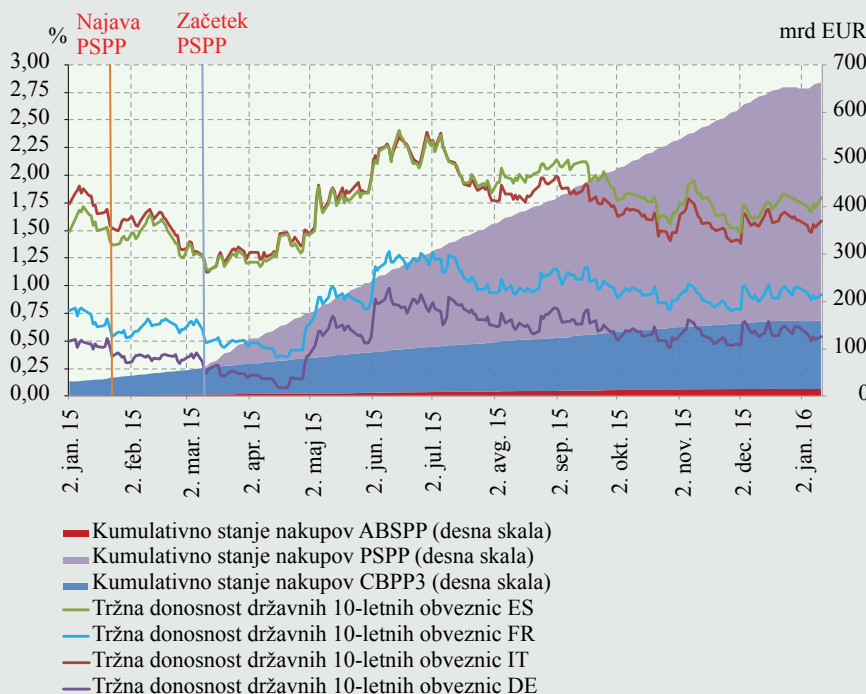
Evrosistem je v okviru programa PSPP v letu 2015 kupil za 494,9 mrd EUR obveznic javnega sektorja, od tega za 2,2 mrd EUR obveznic, ki so jih izdale Republika Slovenije oziroma primerne slovenske agencije. V skladu z v letu 2015 veljavnimi deleži nakupov so 88 % nakupov predstavljali nakupi državnega dolga (od tega večino državne obveznice), 12 % pa obveznice evropskih nadnacionalnih institucij. Povprečna tehtana zapadlost kupljenih obveznic znaša 8 let, kar je podobno povprečni tehtani zapadlosti vseh obveznic, primernih za PSPP (8,5 leta).

Program PSPP je v kombinaciji z drugimi ukrepi, sprejetimi v letih 2014 in 2015, prek različnih transmisijskih kanalov pozitivno vplival na finančne trge in realno gospodarstvo evrskega območja. To velja tudi za Slovenijo, kjer je bil vpliv sicer nekoliko manjši in bolj posreden. Zahtevane donosnosti različnih naložbenih razredov so se zaradi nakupov Evrosistema zmanjšale, poleg tega je povečevanje likvidnosti v obtoku zniževalo obrestne mere denarnega trga. **Oboje je izboljšalo pogoje financiranja za državni ter tudi za zasebni finančni in nefinančni sektor.** Posledično so banke v večini držav evrskega območja znižale obrestne mere za posojila zasebnemu nefinančnemu sektorju, kar je zaustavilo upadanje oziroma ponekod tudi spodbudilo povečanje posojil zasebnemu sektorju in s tem prispevalo k okrevanju evrskega gospodarstva. Poleg tega je signalni učinek aktivnega ukrepanja Evrosistema, da bi naslovil problem prenizke inflacije, pomagal omejiti padanje srednjeročnih inflacijskih pričakovanj tržnih udeležencev, tudi prek vpliva na depreciacijo tečaja evra proti košarici svetovnih valut. V Sloveniji je bil učinek bolj posreden in nekoliko manj izrazit, izrazil se je predvsem z znižanjem tržnih donosnosti in pozitivnim učinkom na evrsko gospodarstvo, saj so številne države evrskega območja pomembne trgovinske partnerice Slovenije. **Viden je bil padec zahtevane donosnosti za vrednostne papirje Republike Slovenije, ki je v letu 2015 upadla za bazičnih točk (b.t.)**

na 10-letni in za 50 b.t. na 2-letni ročnosti. Opazen je tudi učinek na znižanje posojilnih obrestnih mer slovenskih bank, ki so razmik nad povprečnimi posojilnimi merami za podjetja v evrskem območju znižale s približno 140 b.t. na 40 b.t.. Oboje je sicer v precejšnji meri tudi posledica ukrepov za krepitev stabilnosti slovenskih bank, ki so bili izvedeni v letih 2013 in 2014. Manj izrazit v primerjavi z evrskim območjem pa je bil v Sloveniji učinek na posojilno aktivnost bank, ki je predvsem na podjetniškem segmentu ostala negativna.

Učinek PSPP na slovensko gospodarstvo je tako posledica delovanja več transmisijskih kanalov in ni neposredno odvisen od obsega prodaj obveznic Republike Slovenije s strani slovenskih bank. Te so v letu 2015 iz svojih portfeljev obveznice Republike Slovenije prodajale v manjšem obsegu. V razmerah rekordno nizkih tržnih donosnosti, ki so v državah z najvišjo bonitetno oceno celo negativne, slovenske banke ob za njih sprejemljivem tveganju težko najdejo dovolj donosne alternativne naložbe. Poleg tega banke, pa ne samo slovenske, tradicionalno ne prodajajo obveznic, ki jih izdajo domače države v večjem obsegu. Največ prodaj državnih obveznic Evrosistemu izvedejo investicijski skladi in skladi tveganega kapitala, ki so večinoma locirani zunaj evrskega območja.

Slika 20: Gibanje tržnih donosnosti obveznic in kumulativno stanje odkupov CBPP3, ABSPP in PSPP

3.2.3 Odprti ponudbi in obvezne rezerve

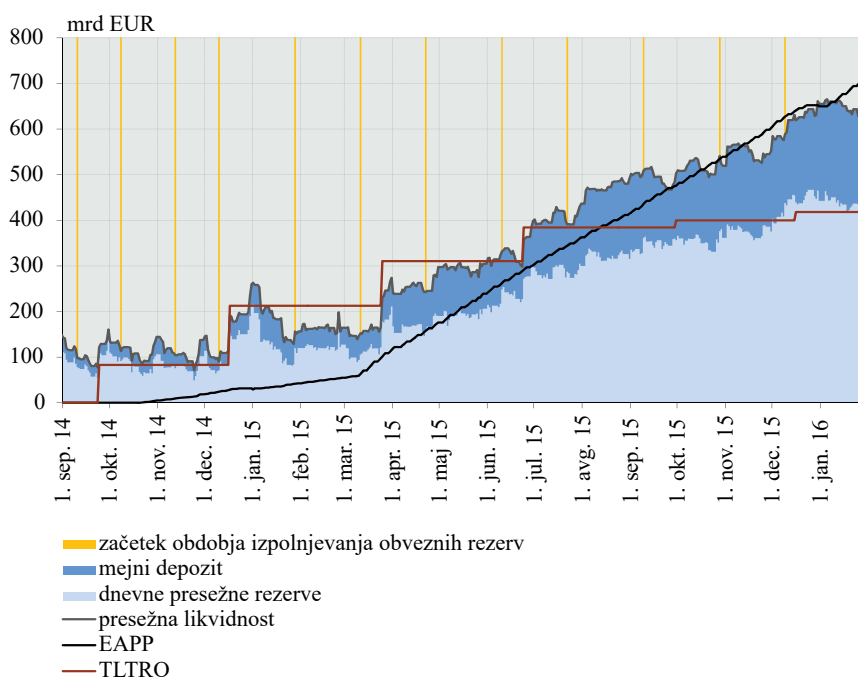
Banke evrskega območja so večji del presežne likvidnosti ohranjale na poravnalnih računih v obliki presežnih rezerv.

Presežne rezerve in mejni depozit bank evrskega območja so začeli hitreje rasti po razširitvi programa nakupa vrednostnih papirjev marca 2015 na obveznice, ki so jih izdale države evrskega območja, agencije in evropske institucije. Presežne rezerve in mejni depozit bank evrskega območja so se sicer povečali že po poravnavi druge operacije TLTRO decembra 2014, opaznejšo rast obeh pa smo beležili od marca 2015; nekaj zaradi izvedbe štirih TLTRO, predvsem pa zaradi nakupov v okviru razširjenega programa nakupov vrednostnih papirjev (EAPP, Expanded Asset Purchase Programme, slika 21). Banke evrskega območja so tudi v letu 2015 večji del presežne likvidnosti ohranjale na poravnalnih računih v obliki presežnih rezerv, manjši del pa usmerile v mejni depozit (slika 21).

Čeprav je bila donosnost obeh izenačena že od uvedbe ničelnega obrestovanja mejnega depozita julija 2012 – junija 2014 je bilo uvedeno negativno obrestovanje obeh (-0,10 %), ki se je decembra 2015 dodatno znižalo na -0,30 % –, so se banke v nekaterih državah za vpis mejnega depozita še vedno odločale zaradi ugodnejše regulatorne obravnave mejnega depozita v primerjavi s presežnimi rezervami. Mejni depozit se je s slabih 50 mrd EUR v začetku leta povečal na dobrih 210 mrd EUR ob koncu leta. V povprečju leta je znašal 114 mrd EUR, 83 mrd EUR več v primerjavi z letom 2014. Slovenske banke tudi v letu 2015 sredstev niso deponirale v mejni depozit.

Banke so se v nekaterih državah za vpis mejnega depozita še vedno odločale zaradi njegove ugodnejše regulatorne obravnave v primerjavi s presežnimi rezervami.

Slika 21: Presežna likvidnost, EAPP in TLTRO bank evrskega območja

Vir: ECB.

Tudi črpanje mejnega posojila se je v evrskem območju nekoliko povečalo. Banke so v letu 2015 v povprečju črpale 0,3 mrd EUR mejnega posojila, medtem ko je povprečno črpanje v letu 2014 znašalo 0,2 mrd EUR. Najvišje dnevno črpanje se je že tretje zaporedno leto zmanjšalo in znašalo 4 mrd EUR (v letu 2014: 5 mrd EUR). Enako kot v letu 2014 slovenske banke tudi v letu 2015, z izjemo enega črpanja, mejnega posojila niso uporabljale.

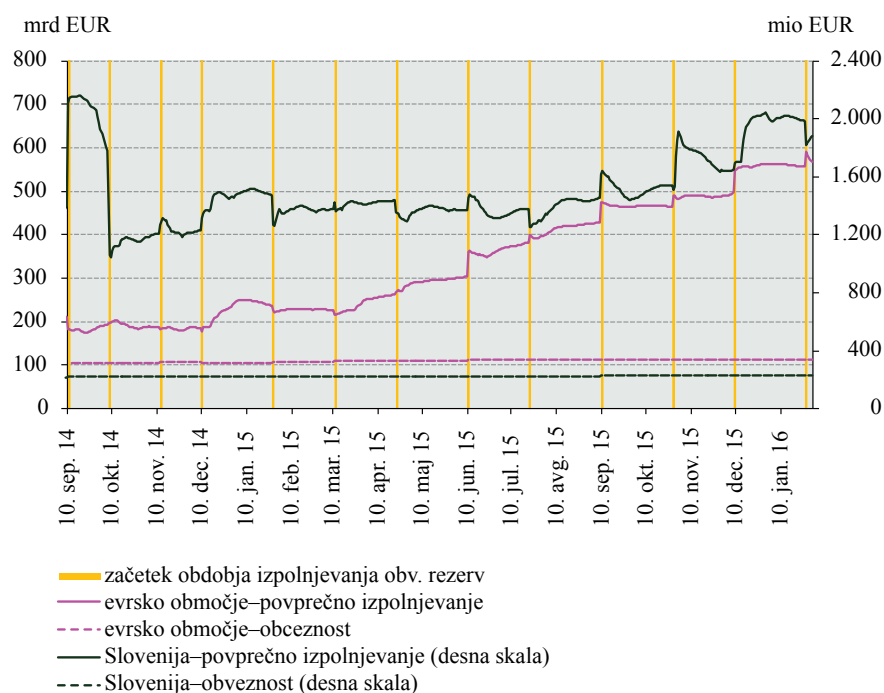
Ob nespremenjeni enoodstotni stopnji obveznih rezerv so se povprečne izračunane obvezne rezerve v letu 2015, v primerjavi z letom 2014, povečale v evrskem območju in Sloveniji. Povprečne izračunane obvezne rezerve v evrskem območju so se v osmih obdobjih izpolnjevanja obveznih rezerv v letu 2015 v primerjavi z dvanajstimi obdobji izpolnjevanja obveznih rezerv v letu 2014 povečale s 105 mrd EUR na 112 mrd EUR. V Sloveniji so se povečale z 216 mio EUR na 225 mio EUR.

Presežne rezerve bank so v letu 2015 v evrskem območju rasle hitreje kot v Sloveniji, vendar so relativno – glede na obveznost obveznih rezerv – ostale bistveno manjše kot v Sloveniji (slika 22). V evrskem območju so presežne rezerve v povprečju osmih obdobji izpolnjevanja obveznih rezerv znašale 278 mrd EUR, kar je za 180 mrd EUR več v primerjavi z letom 2014. To je bilo povečanje s

Slovenske banke so večino likvidnostnih presežkov ohranjale na računih pri Banki Slovenije.

približno 100 % obveznosti obveznih rezerv v letu 2014 na približno 250 % obveznosti v letu 2015. Slovenske banke so večino likvidnostnih presežkov ohranjale na računih pri Banki Slovenije, saj so jih v okolju splošne presežne likvidnosti, negativnih obrestnih mer denarnega trga in nizkih donosnosti vrednostnih papirjev z ustrežno visoko bonitetno oceno lahko le delno naložile na trgu. Presežne rezerve so v Sloveniji v povprečju osmih obdobjih izpolnjevanja obveznih rezerv v letu 2015 znašale 1.299 mio EUR, kar je za 270 mio EUR več v primerjavi z letom 2014. Presežki na računih pri Banki Slovenije so v povprečju leta znašali približno 580 % obveznosti obveznih rezerv (v letu 2014 približno 480 %).

Slika 22: Obveznost in izpolnjevanje obveznih rezerv

Vir: ECB, Banka Slovenije.

Okvir 4: Neto finančna sredstva Banke Slovenije

Centralne banke imajo v svoji bilanci nekatera finančna sredstva in obveznosti, ki niso povezana z denarno politiko, t. i. neto finančna sredstva (angl. net financial assets). Izračunana so kot razlika med določenimi postavkami sredstev in obveznosti bilanc centralnih bank (za podrobnosti glej objavo na povezavi spodaj). Nastanejo kot posledica upravljanja lastnih naložb centralnih bank, sprejemanja depozitov od države in drugih strank, ki niso banke, posledica članstva v Mednarodnem denarnem skladu, opravljanja funkcije posojilodajalca v skrajni sili, predstavljajo kapital centralne banke ipd. Te naloge nacionalne centralne banke v Evrosistemu izvajajo samostojno, če pri tem ne ovirajo doseganja ciljev in izvajanja enotne denarne politike evrskega območja.

Podobno kot instrumenti denarne politike tudi spreminjanje neto finančnih sredstev spreminja količino likvidnosti, ki je na voljo bankam. Čezmerna rast neto finančnih sredstev bi lahko pretirano zmanjšala prostor za izvajanje denarne politike. Evrosistem je zato sprejel Sporazum o neto finančnih sredstvih (ANFA, angl. Agreement on Net Financial Assets), ki določa zgornjo mejo za skupni obseg neto finančnih sredstev vseh nacionalnih centralnih bank in razdelitev tega obsega mednje.

Evropska centralna banka je objavila podatke o skupnih neto finančnih sredstvih Evrosistema, ANFA in pojasnila o ANFA (<http://www.ecb.europa.eu/press/pr/date/2016/html/pr160205.sl.html>), spodaj pa so navedena dejanska neto finančna sredstva Banke Slovenije za obdobje od prevzema evra (ko je Banka Slovenije pristopila k ANFA) do konca leta 2015.

Tabela 3: **Neto finančna sredstva v bilanci Banke Slovenije (v mio EUR)**

Stanje na dan	Neto finančna sredstva v bilanci Banke Slovenije v mio EUR
31.12.2007	4.253
31.12.2008	4.128
31.12.2009	3.346
31.12.2010	2.870
31.12.2011	2.314
31.12.2012	2.022
31.12.2013	1.213
31.12.2014	-218
31.12.2015	973

Vir: Banka Slovenije.

Neto finančna sredstva Banke Slovenije so se zniževala v vseh letih z izjemo leta 2015. Med letoma 2007 in 2010 so se zniževala predvsem zaradi krčenja finančnih naložb Banke Slovenije (izkazane so v postavkah sredstev v bilanci stanja Banke Slovenije, zato njihov padec znižuje neto finančna sredstva). Med letoma 2011 in 2014 so se neto finančna sredstva zniževala ter v letu 2014 celo dosegla negativno vrednost, predvsem zaradi naraščanja depozitov države pri Banki Slovenije (gre za obveznost Banke Slovenije, zato njihova rast znižuje neto finančna sredstva). V letu 2015 se je slika obrnila; neto finančna sredstva so se prvič povišala in ponovno zavzela pozitivno vrednost, saj je država zmanjšala depozite pri Banki Slovenije.

3.2.4 Posojanje ameriških dolarjev

Evrosistem je skozi vse leto 2015 nadaljeval tedensko posojanje ameriških dolarjev za sedem dni. Slovenske banke v operacijah dolarskega refinanciranja niso sodelovale od konca leta 2009. Obseg izposojenih sredstev je bil majhen, saj banke evrskega območja v letu 2015 niso imele težav pri iskanju virov financiranja v ameriških dolarjih na finančnih trgih. Izvedenih je bilo 50 avkcij dolarskega refinanciranja z ročnostjo sedmih dni, pri čemer je v povprečju na avkcijah sodelovala le ena nasprotna stranka. Operacije dolarskega refinanciranja se sicer izvajajo na podlagi primerne zavarovanja, denominiranega v evrih, po vnaprej znani fiksni obrestni meri s polno dodelitvijo.

3.2.5 Zavarovanje posojil denarne politike

Vsa posojila, dana nasprotnim strankam v okviru izvajanja denarne politike Evrosistema, morajo biti zavarovana s primernim finančnim premoženjem. Evrosistem pri kreditnih operacijah v zavarovanje sprejema širok nabor finančnega premoženja, ki mora izpolnjevati določena merila primernosti. Nasprotne stranke lahko posojila denarne politike zavarujejo s tržnim finančnim premoženjem (tj. dolžniškimi vrednostnimi papirji, objavljenimi na enotni listi Evrosistema na

spletni strani ECB) in netržnim finančnim premoženjem (tj. predvsem z bančnimi posojili primernim dolžnikom).

Okvir za zavarovanje posojil denarne politike se v osnovi ni spreminjal. V maju je Evrosistem z odpravo zahteve po repatriaciji (ta določa, da se mora vrednostni papir pred mobilizacijo prenesti v klirinško poravnalni sistem izdajatelja) omogočil nasprotnim strankam lažjo čezmejno uporabo vrednostnih papirjev. V novembru je v zavarovanje začel sprejemati tudi novo kategorijo primerne netržnega finančnega premoženja, tj. netržne dolžniške instrumente, zavarovane s primernimi bančnimi posojili (DECC; non-marketable debt instrument backed by eligible credit claims). Zaradi zahteve po večji transparentnosti je med letom še nekoliko zaostrial zahteve glede poročanja podatkov o listinjenih vrednostnih papirjih na ravni posameznega posojila, ki jih izdajatelji objavljajo v podatkovnem skladišču.

Finančno premoženje v zavarovanju nasprotnih strank evrskega območja se je med letom zmanjšalo za 180 mrd EUR na 1.673 mrd EUR.

Zmanjšanje črpanja operacij je zmanjšalo potrebe bank po finančnem premoženju za zavarovanje posojil denarne politike. Poleg tega so banke finančno premoženje v zavarovanju lahko zmanjševale tudi zaradi prodaje vrednostnih papirjev v okviru programa EAPP. Finančno premoženje v zavarovanju nasprotnih strank evrskega območja se je med letom zmanjšalo za 180 mrd EUR na 1.673 mrd EUR.

Struktura finančnega premoženja v zavarovanju je ostala podobna kot v preteklem letu. Glede na vrsto premoženja so največji delež premoženja v zavarovanju obsegali državni vrednostni papirji (24 %), bančna posojila (22 %), krite bančne obveznice (19 %) in listinjeni vrednostni papirji (18 %).

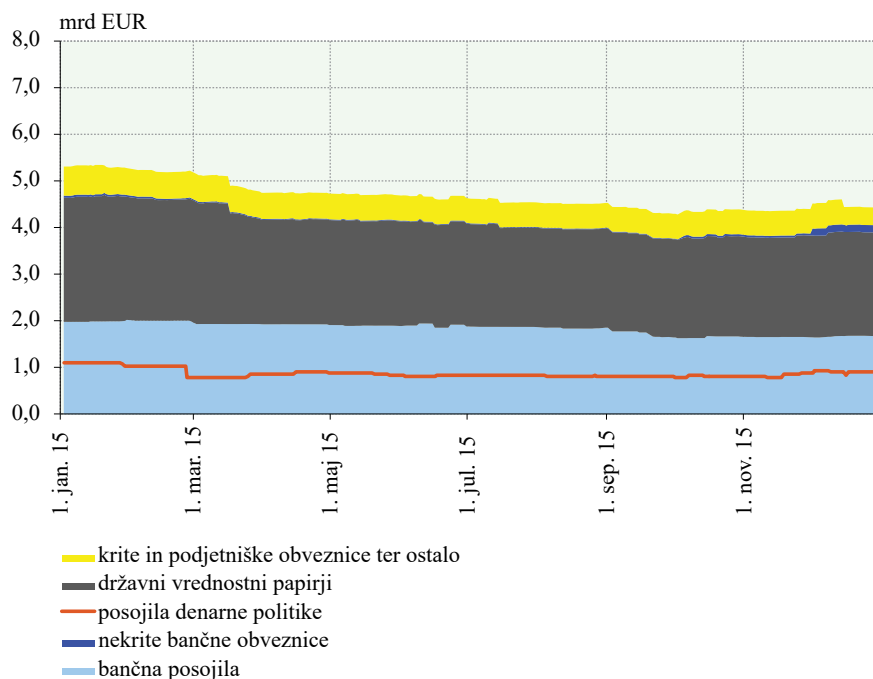
3.2.6 Zavarovanje posojil Banke Slovenije

Na listi primerne finančnega premoženja je bilo v letu 2015 okrog 26 mrd EUR tržnega finančnega premoženja slovenskih izdajateljev, od tega so državni vrednostni papirji Republike Slovenije zajemali daleč največji delež (91 %). Po stanju konec leta je bilo na listi 50 vrednostnih papirjev; poleg obveznic in zakladnih menic Republike Slovenije še štiri obveznice SID banke, dve obveznici družbe DARS d.d., tri obveznice Družbe za upravljanje terjatev bank in dve obveznici Slovenskega državnega holdinga (vse našete imajo državno garancijo) in tri obveznice družbe Petrol d.d.

Sklad finančnega premoženja, ki ga imajo banke pri Banki Slovenije za namen zavarovanja posojil denarne politike, se je zmanjšal na 4,4 mrd EUR.

Sklad finančnega premoženja, ki ga imajo banke pri Banki Slovenije za namen zavarovanja posojil denarne politike, se je v letu dni zmanjšal za 873 mio EUR na 4,4 mrd EUR. Relativno je bilo zmanjšanje sklada približno enako zmanjšanju posojil denarne politike (oboje za okrog 18 %). Banke so v skladu zmanjšale predvsem bančna posojila in državne vrednostne papirje. Prosti sklad, tj. presežek zavarovanja bank v skladu nad posojili Banke Slovenije bankam, je konec leta znašal 80 % celotnega sklada (konec leta 2014: 79 %).

Slika 23: Sklad finančnega premoženja pri Banki Slovenije glede na vrsto premoženja in obseg črpanja posojil denarne politike

3.2.7 Banka Slovenije kot posojilodajalec v skrajni sili

Zakon o Banki Slovenije v 4. členu kot enega izmed ciljev Banke Slovenije navaja tudi prizadevanje za finančno stabilnost. Zato lahko Banka Slovenije na podlagi 14. točke 12. člena tega zakona deluje kot posojilodajalec v skrajni sili, tj. v zameno za primerno zavarovanje posoja sicer solventni banki oziroma hranilnici v likvidnostnih težavah. V letu 2015 Banka Slovenije ni odobrila nobenega takega posojila.

Banka Slovenije v letu 2015 ni odobrila nobenega posojila v skrajni sili.

3.3 Plačilni in poravnalni sistemi

Plačilni in poravnalni sistemi zagotavljajo zanesljive, varne, pravočasne in učinkovite poravnave finančnih transakcij. Banka Slovenije upravlja plačilni sistem TARGET2-Slovenija, preverja varnost in učinkovitost delovanja v drugih plačilnih in poravnalnih sistemih, nadzira poslovanje upravljavcev tržne infrastrukture ter ponudnikov plačilnih storitev in izdajateljev elektronskega denarja. Pomembna je tudi njena vloga katalizatorja oziroma spodbujevalca in usmerjevalca aktivnosti tržnih udeležencev z namenom pospeševanja razvoja na področju plačevanja in poravnave poslov s finančnimi instrumenti. Ne glede na vlogo, v kateri sama deluje, je cilj Banke Slovenije zagotoviti preglednost delovanja in jasnost temeljnih usmeritev vsem deležnikom na trgu plačilnih storitev in udeležencem v poravnalnih sistemih.

3.3.1 TARGET2

Plačilni sistem TARGET2-Slovenija, v katerem je bilo konec leta 2015 22 udeležencev, predstavlja lokalno komponento vseevropskega plačilnega

V plačilnem sistemu TARGET2-Slovenija je bilo poravnanih 960.124 transakcij v vrednosti 854,7 mrd EUR.

sistema TARGET2, ki deluje na enotni skupni tehnološki platformi in ga kot celoto upravlja Evrosistem. V plačilnem sistemu TARGET2-Slovenija je bilo v letu 2015 poravnanih 960.124 transakcij v skupni vrednosti 854,7 mrd EUR. Pomembna novost v sistemu je uvedba uporabe opcijskega modula sistema TARGET2 za izvajanje odprtih ponudb in uporaba kreditne linije na poravnalnih računih udeležencev plačilnega sistema, s čimer sta se spremenila način zagotavljanja posojila čez dan in način izvajanja odprtih ponudb. Ta novost pomeni večjo integracijo in harmonizacijo izvajanja navedenih instrumentov na ravni Evrosistema ter hkrati racionalizacijo poslovnih procesov v Banki Slovenije. Hkrati je s tem udeležencem plačilnega sistema TARGET2-Slovenija omogočena preprosta uporaba navedenih instrumentov ob zmanjšanem obsegu dnevnih aktivnosti in s tem tudi zmanjšanje operativnih tveganj.

3.3.2 TARGET2-Securities

Začetek poslovanja slovenskega trga na vseevropski platformi T2S je predviden v februarju 2017.

V okviru Evrosistema se je nadaljeval projekt vzpostavitve vseevropske platforme TARGET2-Securities (T2S) za poravnavo vrednostnih papirjev v centralnobančnem denarju. Po sprejeti celoviti pravni podlagi, dokončni izgradnji platforme, zaključenih uporabniških testiranjih in pripravljenih operativnih postopkih je na platformi T2S začela poslovati prva skupina trgov oziroma centralnih depotnih družb (CDD) – Grčije, Malte, Romunije in Švice (vsi junija) ter Italije (septembra). Z vključitvijo prve skupine trgov je na T2S po oceni preneseno 10 % pričakovanega končnega obsega poslovanja. Drugi trgi se bodo na T2S po načrtu vključevali v štirih preostalih skupinah do septembra 2017, pri čemer je začetek poslovanja slovenskega trga na T2S predviden v februarju 2017. Banka Slovenije skupaj s KDD celovito spremlja prilagajanje in usmerja aktivnosti za vključitev domačih tržnih udeležencev na T2S. Tudi v letu 2015 je vodila Nacionalno uporabniško skupino za T2S in Skupino za spremljanje in koordinacijo aktivnosti za migracijo slovenskega okolja na T2S. V okviru teh aktivnosti je Banka Slovenije sodelovala pri pripravi v letu 2015 sprejetih sprememb in dopolnitev področne zakonodaje zaradi nacionalne implementacije mednarodnih standardov za korporacijska dejanja na vrednostnih papirjih, kot potrebnega pogoja za začetek uporabe T2S s strani slovenskega trga. Prav tako je sprejela spremembe pravne podlage denarnega dela poravnave na T2S, nadaljevala organizacijske in tehnološke priprave za vključitev na T2S, vključno s testiranjem funkcionalnosti platforme T2S in lastne infrastrukture.

3.3.3 Upravljanje infrastrukture SEPA in izvajanje funkcije poravnalnega agenta

Banka Slovenije je bankam in hranilnicam v Sloveniji omogočala izmenjavo kreditnih plačil SEPA z več kot 4.400 ponudniki in izmenjavo direktnih obremenitev SEPA z več kot 3.700 ponudniki plačilnih storitev v Evropi.

Banka Slovenije zagotavlja povezavo sistemov za kreditna plačila SEPA in direktne obremenitve SEPA, ki jih upravlja družba Bankart d.o.o., do vseevropskih plačilnih sistemov za plačila s tema dvema plačilnima instrumentoma, ki ju upravlja družba EBA Clearing. Kot neposredni udeleženec teh plačilnih sistemov je Banka Slovenije v letu 2015 bankam in hranilnicam v Sloveniji (kot posrednim udeležencem) omogočala izmenjavo kreditnih plačil SEPA z več kot 4.400 ponudniki plačilnih storitev in izmenjavo direktnih obremenitev SEPA z več kot 3.700 ponudniki plačilnih storitev v Evropi. Z zagotavljanjem te povezave je Banka Slovenije slovenskim bankam in hranilnicam omogočala tudi izpolnitev zahteve po dosegljivosti za čezmejna kreditna plačila SEPA in čezmejne direktne obremenitve SEPA, ki izhaja iz zakonodaje EU. Funkcijo poravnalnega agenta je Banka Slovenije v letu 2015 izvajala za pet slovenskih plačilnih sistemov za izvrševanje plačil malih vrednosti, prek katerih poteka izvrševanje kreditnih plačil, direktnih obremenitev in plačil, odrejenih s plačilnimi karticami.

Izvajanje te funkcije pomeni, da Banka Slovenije denarne terjatve in obveznosti udeležencev teh plačilnih sistemov, ki izhajajo iz njihove udeležbe v teh plačilnih sistemih, poravnava v netvegane centralnobančni denarju na računih udeležencev teh plačilnih sistemov pri sebi. V okviru te funkcije je izvajala tudi postopke za medbančno poravnavo nalogov iz naslova izplačila pokojnin.

3.3.4 Pregledniška in nadzorniška vloga Banke Slovenije na področju plačilnih in poravnalnih sistemov ter nebančnih ponudnikov plačilnih storitev

Ena ključnih vlog Banke Slovenije je tudi izvajanje vloge pregleda nad plačilnimi sistemi in sistemi poravnave vrednostnih papirjev, predvsem s ciljem zagotoviti, da prek teh sistemov ni mogoča širitev sistemskega tveganja. Tako je Banka Slovenije v letu 2015 redno spremljala delovanje in upravljanje sedmih plačilnih sistemov, ki delujejo po slovenskem pravu. Izvedla je tudi en neposreden pregled delovanja in upravljanja plačilnega sistema. Na področju pregleda sistema poravnave vrednostnih papirjev, ki ga v Sloveniji upravlja edino KDD, je spremljala ustreznost ukrepov, ki jih je KDD sprejela na podlagi priporočil Banke Slovenije, izdanih po oceni skladnosti sistema KDD nasproti pregledniškemu standardom Evrosistema. Banka Slovenije je redno nadzirala tudi poslovanje plačilnih institucij (nebančnih ponudnikov plačilnih storitev) z dovoljenjem Banke Slovenije ter izdala dovoljenje prvi družbi za izdajo elektronskega denarja v Sloveniji.

Banka Slovenije je redno spremljala delovanje in upravljanje sedmih plačilnih sistemov, ki delujejo po slovenskem pravu.

Na spletni strani objavljamo register plačilnih institucij in družb za izdajo elektronskega denarja kot centralizirano zbirko podatkov o teh subjektih. Banka Slovenije vodi tudi seznam plačilnih institucij in družb za izdajo elektronskega denarja iz držav članic Evropskega gospodarskega prostora, ki smejo opravljati plačilne storitve in storitve izdajanja elektronskega denarja v Republiki Sloveniji prek podružnice, zastopnika oziroma distributerja ali neposredno, ter so tovrstno poslovanje ustrezno notificirale.

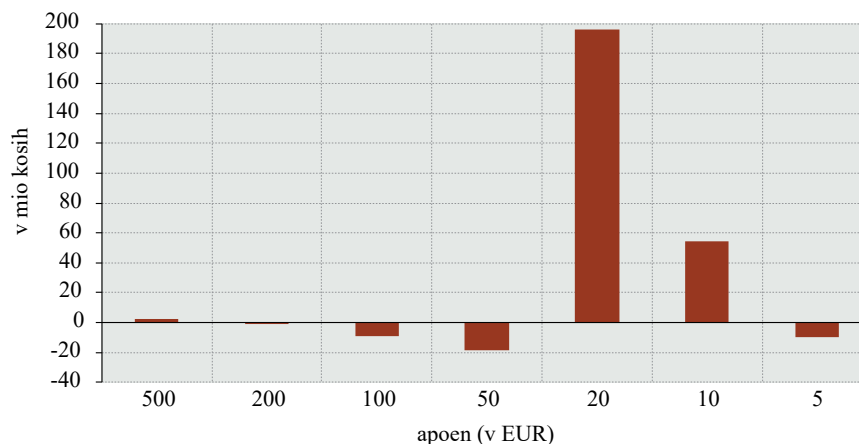
3.4 Bankovci in kovanci

Banka Slovenije je od uvedbe evra do konca leta 2015 dala v obtok neto 3,55 mrd EUR gotovine. Od tega je bilo 3,49 mrd EUR bankovcev (214,07 mio kosov) in 63,84 mio EUR kovancev (217,28 mio kosov). Količinsko je bilo največ bankovcev za 20 EUR (196,42 mio kosov), sledita pa mu apoeni za 10 EUR (54,06 mio kosov) in 500 EUR (2,32 mio kosov). Pri vseh drugih apoenih (200 EUR, 100 EUR, 50 EUR in 5 EUR) je bila od uvedbe evra prisotna negativna neto izdaja bankovcev (število izdanih bankovcev je bilo manjše od števila vrnjenih v Banko Slovenije). Pri kovancih količinsko največji del neto izdaje predstavljata kovanca za en evrski cent (64,62 mio kosov) in dva evrska centa (44,29 mio kosov), medtem ko je ta najnižji pri apoenu za petdeset evrskih centov (7,48 mio kosov). Oskrbo države z evrsko gotovino je Banka Slovenije zagotavljala prek depojev bankovcev Banke Slovenije pri štirih poslovnih bankah, poslovanje z njimi pa je dnevno usklajevala.

Banka Slovenije je od uvedbe evra do konca leta 2015 dala v obtok neto 3,55 mrd EUR gotovine.

Konec novembra 2015 je bil dan v obtok kot tretji v seriji Evropa (po bankovcih za 5 in 10 EUR leta 2013 oziroma 2014) tudi nov bankovec za 20 EUR z izboljšanimi zaščitnimi elementi, kot je smaragdno zelena številka, ki spreminja barvo, in portretno okno v hologramu.

Slika 24: Količinska struktura neto izdanih evrskih bankovcev v obtok

Vir: Banka Slovenije.

Banka Slovenije je izročila v obtok spominska kovanca za 2 EUR ob dogodku Emona-Ljubljana in 30. obletnici zastave Evropske unije.

Banka Slovenije je za Republiko Slovenijo opravljala posle priprave izdaje, distribucije in hrambe tečajnih in priložnostnih kovancev. V letu 2015 je Banka Slovenije izročila v obtok spominska kovanca za 2 EUR ob dogodku Emona-Ljubljana in 30. obletnici zastave Evropske unije (nakovanih 1 mio kosov za vsak dogodek) ter zbirateljske kovance ob 500. obletnici prvega slovenskega tiskanega besedila (nakovanih 1.500 zlatnikov, 2.500 srebrnikov in 138.000 zbirateljskih dvokovinskih kovancev za 3 EUR). Banka Slovenije je za numizmatične namene izdala zbirko evrskih kovancev z letnico 2015 v navadni in v posebni tehniki kovanja z visokim sijajem (»proof«), spominski kovanec za 2 EUR Emona-Ljubljana in zbirateljski kovanec za 3 EUR (oba v tehniki z visokim sijajem). Od 15. junija 2015 se lahko numizmatični izdelki, ki sta jih izdali Republika Slovenije in Banka Slovenije, znova kupijo tudi na blagajni Banke Slovenije.

Do 31. decembra 2015 je znašala skupna vrednost tolarskih bankovcev in kovancev ter bonov, ki so še v obtoku, 41,84 mio EUR. Od tega je bilo 46,56 mio kosov tolarskih bankovcev (vrednih 7,47 mrd SIT oziroma 31,18 mio EUR), 444,09 mio kosov tolarskih kovancev (vrednih 2,15 mrd SIT oziroma 8,98 mio EUR) in 20,92 mio kosov bonov (vrednih 403,62 mio SIT oziroma 1,68 mio EUR). Glede na obtok konec leta 2005 se je iz obtoka vrnilo skupno 58,87 % kosov oziroma 96,51 % vrednosti tolarskih bankovcev in 13,80 % kosov oziroma 37,98 % vrednosti tolarskih kovancev. Vrednostni boni in tolarski bankovci so zamenljivi na blagajniškem okencu Banke Slovenije brez časovne omejitve, tolarski kovanci pa do 31. decembra 2016.

Skupno število opravljenih transakcij prek blagajne Banke Slovenije se je lani zmanjšalo. Opravljenih je bilo 2.705 blagajniških prejemkov in izdatkov evrske gotovine (leta 2014: 2.408), 2.495 vplačil in izplačil gotovine za potrebe državnih organov (leta 2014: 2.642) ter 2.016 menjav tolarskih bankovcev in kovancev (leta 2014: 2.339).

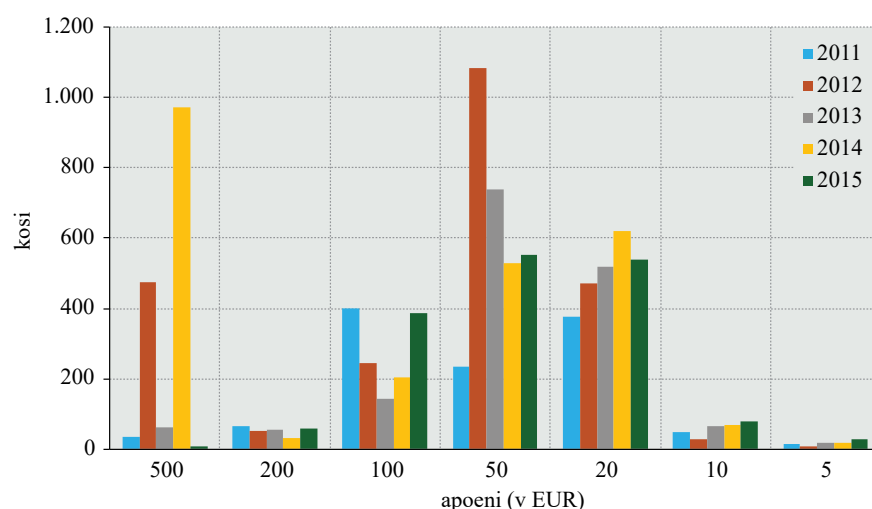
V števnic Bank Slovenije je bilo v letu 2015 prešteti 26,36 mio kosov bankovcev in kovancev.

V števnic Bank Slovenije je bilo v letu 2015 prešteti 26,36 mio kosov bankovcev in kovancev, leta 2014 pa 30,26 mio kosov bankovcev in kovancev. V letu 2015 je bilo prešteti 25,55 mio kosov bankovcev in 808.550 kosov kovancev (leta 2014: 29,67 mio kosov bankovcev in 587.450 kosov kovancev). Za zagotovitev primerne kakovosti bankovcev v obtoku je bilo izločenih in uničenih skupno 8,75 mio kosov bankovcev (leta 2014: 10,31 mio kosov bankovcev).

V letu 2015 je bilo iz obtoka umaknjenih¹⁴ 1.653 kosov ponarejenih evrskih bankovcev in 1.092 evrskih kovancev, v letu 2014 pa 2.439 evrskih bankovcev in 1.181 evrskih kovancev. Največji del ponarejenih evrskih bankovcev v količinski strukturi predstavljajo evrski bankovci za 50 EUR (33,3 %), pri ponarejenih evrskih kovancih pa prevladujejo ponaredki za 2 EUR (56,7 %). Primerjava podatkov Evrosistema na tem področju uvršča RS v skupino držav z manjšim številom odkritih ponaredkov. V letu 2015 je bilo odkritih tudi 39 kosov ponaredkov tuje gotovine (ameriški dolarji, angleški funti, hrvaške kune in ruski rublji), v letu 2014 pa 340 kosov. Kakovost ponarejene tuje gotovine ostaja na približno enaki ravni.

Iz obtoka je bilo umaknjenih 1.653 kosov ponarejenih evrskih bankovcev in 1.092 evrskih kovancev.

Slika 25: **Količinska struktura ponarejenih evrskih bankovcev, umaknjenih iz obtoka, po letih**

Vir: Banka Slovenije.

3.5 Soupravljanje deviznih rezerv ECB

Banka Slovenije upravlja tudi del deviznih rezerv ECB. Ob prevzemu evra 1. januarja 2007 je Banka Slovenije del deviznih rezerv v ameriških dolarjih in zlatu prenesla na ECB. Glavni namen deviznih rezerv ECB je zagotoviti zadostno likvidnost pri operacijah na deviznem trgu. K deviznim rezervam ECB so svoj delež prispevale vse nacionalne centralne banke evrskega območja in jih skupaj z ECB tudi upravlja. Banka Slovenije in luksemburška centralna banka od 1. januarja 2007 skupaj upravljata svoja deleža deviznih rezerv ECB. Poleg deviznih rezerv, prenesenih na ECB, ima Banka Slovenije del svojih naložb v tuji valuti, če bi ECB morda, v skladu z določbami 30. člena Protokola o statutu ESCB in ECB, vpoklicala dodatne devizne rezerve.

Banka Slovenije in luksemburška centralna banka od 1. januarja 2007 skupaj upravljata svoja deleža deviznih rezerv ECB.

3.6 Nadzor bank

3.6.1 Naloge v okviru Enotnega mehanizma nadzora

Po uvedbi Enotnega mehanizma nadzora (EMN) pod okriljem ECB v letu 2014 so v letu 2015 potekala obsežna prilagajanja novi nadzorni ureditvi. Ta je

¹⁴ Po podatkih Nacionalnega analitskega centra za evrske bankovce (NAC) in Nacionalnega analitskega centra za evrske kovance (CNAC). Njihovo pooblastilo izhaja iz Uredbe Sveta (ES) št. 1338/2001.

Z uveljavitvijo EMN je bil nadzor nad pomembnimi evropskimi bankami prenesen neposredno na Evropsko centralno banko.

V Sloveniji so v skupino pomembnih bank, ki so pod neposrednim nadzorom ECB, v letu 2015 sodile NLB d.d., NKBM d.d. in UniCredit banka d.d.

bistveno vplivala na pristojnosti, postopke, obseg dela in organizacijo nadzornih institucij po državah. Z uveljavitvijo EMN je bil nadzor nad pomembnimi evropskimi bankami prenesen neposredno na ECB. Operativno se nadzor nad temi bankami opravlja z združenimi nadzorniškimi skupinami (JST, Joint Supervisory Teams), ki jih sestavljajo koordinatorji ECB in člani nacionalnega nadzornega organa. Nacionalni nadzorni organi sodelujejo pri vseh aktivnostih nadzora, nadzorniške odločitve za te banke pa sprejema ECB. Nadzor manj pomembnih bank, ki ga opravljajo nacionalni nadzorniki, pa se izvaja v skladu s pravili ter metodologijo ECB in EMN. Za manj pomembne banke nacionalni nadzorniki redno pošiljajo nadzorniške podatke ECB in jo tudi informirajo o ugotovitvah nadzora. Nacionalni nadzorni organi se lahko z ECB posvetujejo o izdaji ukrepov, vendar pa je končno odločanje njihova pristojnost, razen v izjemnih primerih, ko so v nadzoru ugotovljene hujše kršitve. Nova ureditev omogoča tudi to, da ECB neposredno prevzame nadzor manj pomembnih bank na pobudo nacionalnega nadzornika, na lastno pobudo v primeru možnosti nastanka sistemske krize ali če nacionalni nadzornik neustrezno izvaja nadzor.

V Sloveniji so v letu 2015 sodile v skupino pomembnih bank, ki so pod neposrednim nadzorom ECB, tri banke: NLB d.d., NKBM d.d. in UniCredit banka d.d. Med pomembne banke so vključene tudi banke, ki so članice bančnih skupin s sedežem v državah evrskega območja, v katerih so te opredeljene kot pomembne banke. Kar dve tretjini slovenskega bančnega sistema po bilančni vsoti je bilo tako uvrščeno pod neposredni nadzor ECB, ena tretjina pa je ostala pod neposrednim nadzorom Banke Slovenije (osem bank, vključno z dvema v postopku nadzorovane likvidacije, tri hranilnice in štiri podružnice tujih bank oziroma bančnih skupin).

3.6.2 Nadzor pomembnih bank

Za vsako sistemsko pomembno banko je imenovana združena nadzorniška skupina JST, ki jo vodi koordinator iz ECB, na nacionalni ravni pa delo JST koordinira podkoordinator iz Banke Slovenije. Nadzor in spremljanje pomembnih bank se opravlja z izvajanjem stalnega nadzora (angl. on-going supervision), ki ga izvajajo člani JST, in s pregledi v bankah (t. i. on-site pregledi). Preglede za pomembne banke koordinira ECB, pri čemer so v letu 2015 vse preglede v pomembnih bankah v celoti izvedli inšpektorji Banke Slovenije. Ukrepe po pregledu predlaga in pripravi JST, izda pa jih ECB. Nadzor v pomembnih bankah se izvaja po metodologiji iz priložnika ECB za nadzor (SSM Supervisory Manual).

ECB je v okviru bančnega nadzora na začetku leta 2015 sprejela prednostne naloge in določila minimalni obseg nadzorniških aktivnosti za vse pomembne banke. Minimalni obseg nadzorniških aktivnosti je prilagojen na velikost in profil tveganosti bank. Na tej podlagi je bil za vsako posamezno pomembno banko izdelan plan stalnih nadzorniških aktivnostih in plan pregledov za leto 2015.

V okviru spremljanja in nadziranja bank je ena pomembnejših nalog izvedba procesa nadzorniškega pregledovanja in ovrednotenja – SREP.

V okviru spremljanja in nadziranja bank je redna in ena pomembnejših nalog izvedba procesa nadzorniškega pregledovanja in ovrednotenja (SREP, Supervisory Review and Evaluation Process). Proces SREP temelji na pregledovanju in ovrednotenju:

- procesa ocenjevanja ustreznega notranjega kapitala (angl. Internal Capital Adequacy Assessment Process, ICAAP), ki ga vzpostavi banka;
- izpostavljenosti banke tveganjem in kontrolnega okolja, ki ga ima banka za upravljanje in zmanjševanje prevzetih tveganj;

- skladnosti z bonitetnimi standardi, predpisanimi z Uredbo (EU) št. 575/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. junija 2013 o bonitetnih zahtevah za kreditne institucije in investicijska podjetja ter o spremembi Uredbe (EU) št. 648/2012 (CRR), z Direktivo 2013/36/EU Evropskega parlamenta in sveta z dne 26. junija 2013 o dostopu do dejavnosti kreditnih institucij in bonitetnem nadzoru kreditnih institucij in investicijskih podjetij, spremembi direktive 2002/87/ES in razveljavitvi direktiv 2006/48/ES in 2006/49/ES (CRD IV), z Zakonom o bančništvu (ZBan-2) in pripadajočimi podzakonskimi predpisi.

V okviru procesa SREP se je na podlagi ocene procesa ICAAP in profila tveganosti banke določila višina kapitalske ustreznosti, ki jo mora banka vzdrževati do naslednjega procesa SREP. Druge nadzorniške aktivnosti na segmentu pomembnih bank so bile v letu 2015 osredotočene predvsem na:

- kreditno tveganje,
- korporativno upravljanje in upravljanje tveganj,
- operativno tveganje,
- likvidnostno tveganje,
- obrestno tveganje.

Kreditno tveganje je daleč najpomembnejše tveganje v bančnem sistemu, zato je bila velika pozornost pri stalni spremljavi bank in izvajanju pregledov v bankah namenjena prav temu tveganju. Na področju kreditnega tveganja so bile izvedene naslednje aktivnosti:

- V okviru stalne spremljave bank je bila velika pozornost posvečena izdelavi analiz kreditnega tveganja, gibanju nedonosnih terjatev, strategijam bank za zniževanje nedonosnih terjatev, analiziranju restrukturiranih terjatev, zaseženih nepremičnin, analizi kreditov v CHF.
- JST je v dveh bankah opravil pregleda kreditnega procesa v omejenem obsegu. Cilj pregledov je bil seznaniti se s celotnim postopkom izvajanja kreditnega procesa (priprava kreditnih analiz, proces odobravanja kreditov, proces oblikovanja oslabitev, proces spremljave kreditnega portfelja) in ugotoviti morebitne pomanjkljivosti. Na podlagi ugotovljenih pomanjkljivosti sta bila bankama izdani nadzorniški pismi s skupaj 17 zahtevami po izboljšanju kontrolnega okolja kreditnega tveganja. Zahteve se nanašajo predvsem na izboljšavo notranjih kontrol na področju odobravanja kreditov.
- V dveh bankah sta bila izvedena pregleda kreditnega tveganja, ki sta med drugim obsegala tudi: spremljanje izpolnjevanja zahtev AQR iz leta 2014, pregled restrukturiranja in ocenjevanja oslabitev na prestrukturiranih kreditih, sistem zgodnjega zaznavanja in pregled posameznih kreditnih map. V eni banki je bil opravljen pregled izpolnjevanja ukrepov s področja kreditnega tveganja, izdanih v letu 2014.

V okviru EMN se je v letu 2015 za vse pomembne banke izvedel tematski pregled korporativnega upravljanja in upravljanja tveganj (angl. risk governance and appetite). Namen pregleda je bil pridobiti horizontalni pregled nad različnimi praksami internega upravljanja, upravljanja tveganj in prevzemanja tveganj ter v primeru ugotovljenih pomanjkljivosti bankam naložiti korektivne ukrepe. V okviru pregleda je bila izdelana ocena sestave upravljalnih organov, njihovih znanj in raznolikosti, kakovosti okvira za prevzemanje tveganj (angl. risk appetite framework) ter kakovost informacij in poročil o tveganjih. Na področjih, kjer so bile ugotovljene pomanjkljivosti oziroma neskladje z regulativo in dobro bančno prakso, je bilo bankama izdano nadzorniško pismo z zahtevami za izvedbo korektivnih ukrepov. Izboljšave so potrebne na področju sestave nadzornih svetov, organizacije delovanja in kakovosti dokumentacije, ki se obravnava na nadzornih svetih, v sprejemanje odločitev je treba bolj vključiti vidik tveganj in treba je izboljšati oceno okvira nagnjenosti k prevzemanju tveganj.

V okviru stalne spremljave bank je bila velika pozornost posvečena izdelavi analiz kreditnega tveganja, strategijam bank za zniževanje nedonosnih terjatev, analiziranju restrukturiranih terjatev, zaseženih nepremičnin, analizi kreditov v CHF.

V okviru EMN se je za vse pomembne banke izvedel tematski pregled korporativnega upravljanja in upravljanja tveganj.

V dveh bankah je bil opravljen tudi pregled operativnega tveganja.

Na področju operativnega tveganja so bile nadzorniške aktivnosti v pomembnih bankah osredotočene na redno spremljanje izpostavljenosti bank operativnim tveganjem, upravljanju IT tveganj in pravnemu tveganju. V dveh bankah je bil opravljen tudi pregled operativnega tveganja. Pregleda sta bila osredotočena na področje merjenja in upravljanja operativnega tveganja in IT tveganja (organizacijski okvir, strategije, politike, procedure in arhitektura sistema, IT organizacija in outsourcing, upravljanje IT varnosti, IT operativno upravljanje).

V letu 2015 izpostavljenost likvidnostnemu tveganju ni bila v ospredju, saj so banke razpolagale z zadostno likvidnostjo.

Področje likvidnostnega tveganja je bilo pregledano v eni banki.

Področje likvidnostnega tveganja je bilo v letu 2015 pregledano v eni banki. Pregled je bil osredotočen na tveganje financiranja in likvidnostni položaj banke ter upravljanje likvidnosti v srednjeročnem obdobju. Po pregledu je bilo banki izdano nadzorniško pismo s šestimi zahtevami po izboljšanju kontrolnega okolja na področju likvidnostnega tveganja.

Pregled izpolnjevanja ukrepov s področja likvidnostnega tveganja, izdanih v letu 2014, je bil opravljen v eni banki.

V eni od pomembnih bank je bil opravljen pregled obrestnega tveganja.

Prav tako je bil v eni od pomembnih bank opravljen pregled obrestnega tveganja. Pregledani so bili višina in identifikacija tveganj, sistemi merjenja obrestnega tveganja in kontrolne funkcije, ki jih ima banka vzpostavljene za upravljanje in zmanjševanje obrestnega tveganja. Postopki pregleda do konca leta 2015 še niso bili zaključeni.

Na področju uporabe naprednih internih modelov (IRB, Advanced internal ratings-based approach) za izračun kapitalskih zahtev je bil v eni banki opravljen redni pregled uporabe modela IRB in v eni banki pregled uvedbe pristopa IRB za izračun kapitalskih zahtev za segment podjetij.

V Unicredit banki Slovenije je bil zaradi prehoda med pomembne banke izveden celovit skrbni pregled.

Unicredit banka Slovenije je bila zaradi prehoda med pomembne banke v letu 2015 vključena v skupino bank iz evrskega območja, v katerih je bil izveden celovit skrbni pregled (angl. comprehensive assessment). Rezultati skrbnega pregleda so pokazali relativno močan kapitalski položaj banke, saj je z upoštevanjem rezultatov AQR (iz angl. asset quality review; pregled kakovosti sredstev) kapitalska ustreznost CET1 po neugodnem scenariju za leto 2017 znašala 14,17 %, precej nad predpisano mejo 5,5 %. Po opravljenem pregledu kreditnega portfelja niso bile zahtevane nobene dodatne oslabitve. Po osnovnem scenariju je banka dosegala zahtevano raven kapitala oziroma izkazovala presežek kapitala v skupni višini 162,6 mio EUR. Kapitalski presežek je banka izkazovala tudi po izračunih pri neugodnem scenariju, in sicer v višini 120,8 mio EUR.

Banke so v letu 2015 pripravile in predložile načrte za sanacijo.

Banke so na podlagi 396. člena ZBan-2 v letu 2015 pripravile in predložile načrte za sanacijo. V letu 2015 so člani JST pregledali dva načrta sanacije. ECB je bankama izdala nadzorno pismo, v katerem je predstavila oceno načrta sanacije in banki opozorila na pomanjkljivosti (uporabljene predpostavke v scenarijih niso dovolj stroge, potrebna je podrobnejša obrazložitev možnosti sanacije, njihovih učinkov in načrtovanje njihovega izvajanja, kazalniki načrta sanacije morajo biti v večji meri kalibrirani na posebnosti posamezne banke), ki jih morata odpraviti pri naslednji predložitvi načrta sanacije. Za druge banke bo pregled načrtov za sanacijo opravljen v letu 2016.

Redna naloga JST je tudi pregled razkritij informacij po Uredbi (EU) št. 575/2013. Pregled razkritij je bil opravljen za štiri pomembne banke. Ugotovljeno je bilo, da banke v nekaterih segmentih ne razkrivajo informacij v zadostnem obsegu. Gre

predvsem za informacije, vezane na oceno nagnjenosti k prevzemanju tveganj, in ključne kazalnike, vezane na to oceno, pregled organizacije upravljanja tveganj, razkrivanje podatkov, vezanih na tehnike zmanjševanja tveganj, razkrivanje ključnih politik, vezanih na postopek izbora in raznolikost nadzornih svetov, ter razkrivanje prejemkov članov uprav in nadzornih svetov na konsolidirani podlagi. Pomanjkljivosti morajo banke odpraviti pri razkritju informacij za poslovno leto 2015.

Med drugimi aktivnostmi, ki so jih opravljali člani JST, so še:

- spremljanje izpolnjevanja plana prestrukturiranja in zavez, ki jih je Republika Slovenija dala EK pri bankah prejemnicah državne pomoči;
- redni sestanki v bankah z nadzornimi sveti in upravami bank ter tudi drugimi operativnimi funkcijami, zlasti s službo notranje revizije, službo skladnosti poslovanja in službo upravljanja tveganj;
- sodelovanje na sestankih JST v okviru ECB in na kolegijih nadzornikov, kadar je nadzorovana banka članica bančne skupine;
- dnevno sodelovanje s člani JST v ECB in njenimi drugimi strokovnimi službami.

3.6.3 Nadzor manj pomembnih bank

ECB tudi za nadzor nad manj pomembnimi bankami izdaja navodila in priporočila, ki jih morajo nacionalni nadzorniki upoštevati, ter zahteva različna redna in izredna poročila o nadzoru in poslovanju teh bank na agregatni in posamični osnovi. V skladu z zahtevami ECB je Banka Slovenije dolžna vnaprej obveščati ECB o nameravani izdaji ukrepov in uvedbi postopkov, ki po svoji vsebini predstavljajo materialni vpliv na poslovanje posamezne manj pomembne banke. V okviru posrednega nadzora ECB nad manj pomembnimi bankami so organizirani redni sestanki delovnih skupin držav članic, telekonference in sestanki, namenjeni izmenjavi mnenj in informiranju ECB o manj pomembnih bankah v slovenskem bančnem sistemu.

V okviru rednega letnega procesa SREP je Banka Slovenije v letu 2015 v skladu z metodologijo za izvajanje procesa in interno metodologijo za ocenjevanje tveganj ocenila posamezna tveganja in ustreznost kontrolnega okolja za obvladovanje posameznih tveganj ter določila individualne zahteve po vzdrževanju kapitalске ustreznosti posameznih manj pomembnih bank. Še zlasti podrobno so se spremljale tiste banke, ki zahtev po kapitalski ustreznosti, ugotovljeni v SREP, niso izpolnjevale v celoti. Te banke so morale predložiti načrte doseganja in vzdrževanja zahtevane kapitalске ustreznosti. Banka Slovenije je v letu 2015 dvema bankama izdala ukrep za povečanje kapitala.

V letu 2015 so bili v manj pomembnih bankah opravljeni štirje pregledi poslovanja, v katerih so bila pregledovana področja kreditnega, likvidnostnega in obrestnega tveganja, tveganja dobičkonosnosti, poslovni model in korporativno upravljanje. En pregled poslovanja je bil opravljen v sodelovanju z inšpektorji ECB. Po izvedenih pregledih poslovanja je Banka Slovenije bankam izdala ukrepe, pri čemer se je 29 ugotovljenih nepravilnosti nanašalo na kreditno tveganje (pomanjkljivi postopki razvrščanja komitentov v bonitetne razrede, napačno razvrščanje komitentov v bonitetne razrede, napačno izračunavanje oslabitev finančnih sredstev, napačno evidentiranje in obravnava zavarovanj, neredna spremljava vrednosti zastavljenih nepremičnin, pomanjkljivosti v sistemu zgodnjega odkrivanja povečanega kreditnega tveganja, nepreglednost in neurejenost kreditnih map, pomanjkljive notranje kontrole pri izračunu kapitalске zahteve za kreditno tveganje pri izpostavljenostih, zavarovanih

V manj pomembnih bankah so bilo opravljeni štirje pregledi poslovanja.

Od ugotovljenih nepravilnosti se jih je 29 nanašalo na kreditno tveganje, 11 na likvidnostno tveganje in 6 na obrestno tveganje.

z nepremičninami), 11 na likvidnostno tveganje (pomanjkljivosti pri izračunu stresnih scenarijev, spremljanju meddnevne likvidnostne pozicije, neustreznost limitnega sistema pri upravljanju likvidnosti, spremljavi indikatorjev, ki opredeljujejo krizne razmere, pomanjkljivosti pri določanju obsega likvidnostnih rezerv) in 6 na obrestno tveganje (nepravilnosti pri prepoznavanju in merjenju obrestnega tveganja, nepopolno izvajanje stresnih scenarijev pri upravljanju obrestnega tveganja, ažurnosti na področju politik in navodil, ki se nanašajo na upravljanje obrestnega tveganja, premajhna pogostost pregledov področja s strani notranje revizije).

V vseh bankah se v okviru naloge stalnega nadzora, ki temelji predvsem na podlagi spremljanja rednih poročil bank ter dodatno zahtevanih informacij in pojasnil, izdelujejo analize poslovanja banke, ki so podlaga za organiziranje tematskih sestankov o poslovanju posamezne banke na različnih upravljaljskih ravneh in za nadaljnje nadzorniške aktivnosti (tudi preglede v bankah).

Nova združena banka po višini sredstev spada med tri največje v državi in posledično z letom 2016 prehaja pod neposredni nadzor ECB.

Banka Slovenije je v letu 2015 tekoče spremljala proces združevanja dveh bank oziroma bančnih skupin. Združitev obeh bank je posledica odločbe Evropske komisije o dovoljenem obsegu državne pomoči in zavez države, ki jih je ta dala v postopku izdaje navedene odločbe. Banki sta bili združeni 5. oktobra 2015. Za postopek združitve dveh manj pomembnih bank je bila pristojna Banka Slovenije. Nova združena banka po višini sredstev spada med tri največje v državi in posledično z letom 2016 prehaja pod neposredni nadzor ECB, ki je banki že izdala odločbo o njeni vključitvi med pomembne banke.

V letu 2015 je Banka Slovenije sodelovala na treh sestankih nadzorniškega kolegija v zvezi s problematiko poslovanja banke, ki pripada bančni skupini iz druge države članice, kjer je ta bančna skupina opredeljena kot manj pomembna in ne spada neposredno v okvir SSM.

Na podlagi novih zahtev iz ZBan-2 so morale manj pomembne banke v skladu z ZBan-2 v letu 2015 prvič predložiti načrte sanacij, ki jih bo Banka Slovenije ocenila in bankam v letu 2016 posredovala povratno informacijo o morebitnih potrebnih dopolnitvah.

Nadzor nad poslovanjem štirih podružnic tujih bank oziroma bančnih skupin držav članic (tri iz Avstrije in ena iz Francije), ki so prisotne na slovenskem bančnem trgu, je Banka Slovenije opravljala prek rednih poročil, zahtev po dodatnih pojasnilih in prek spremljave likvidnostnega položaja podružnic.

3.6.4 Horizontalni nadzor

Aktivnosti horizontalnega nadzora so bile v letu 2015 usmerjene v načrtovanje in izvajanje nadzorniških pregledov v bankah, pripravo analiz posameznih tveganj (npr. kreditno tveganje, tržna tveganja), izvedbo nadzorniškega pregledovanja in ovrednotenja (SREP) ter vzdrževanje in nadgradnjo notranjega bonitetnega sistema Banke Slovenije (ICAS) za ocenjevanje kreditne kvalitete podjetij.

Inšpektorji specialisti za posamezna tveganja so pravili preglede različnih področij tveganj v 11 bankah.

Inšpektorji specialisti za posamezna tveganja so v preteklem letu opravili preglede različnih področij tveganj v 11 bankah. Največ pregledov je bilo opravljenih na področju kreditnega tveganja, sledijo področje likvidnosti, upravljanje banke in operativna tveganja. Opravljeni so bili tudi štirje pregledi primernosti premoženja za zavarovanje denarnih operacij pri ECB.

3.6.5 Preprečevanje pranja denarja in financiranja terorizma kot del nadzora skladnosti poslovanja bank

V okviru nadzora skladnosti poslovanja so se v letu 2015 izvajale le aktivnosti, vezane na področje preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma (PPDFT) ter na izvajanje omejevalnih ukrepov. Druge pomembne aktivnosti v okviru skladnosti poslovanja s področja prevar, zlorabe notranjih informacij in kršitev zakonskih in podzakonskih aktov so se izvajale znotraj dela Posebne inšpekcijske skupine (PIS) in v sodelovanju z drugimi oddelki Banke Slovenije.

Ena od ključnih nalog Banke Slovenije na področju PPDFT je izvajanje nadzora z namenom preverjanja, ali banke oziroma hranilnice v okviru celovitega upravljanja tveganj ustrezno upravljajo tudi tveganja na tem področju.

Nadzorniške aktivnosti se izvajajo s stalnim nadzorom, s spremljanjem rednih poročil bank in z občasnimi pregledi v bankah. Glede na vsebino ločimo več vrst pregledov: celovit, ciljni, tematski in ponovni pregled.

V letu 2015 je bilo opravljenih šest pregledov, od tega en celovit pregled področja PPDFT, trije ciljni pregledi in dva ponovna pregleda izvajanja ukrepov. V skladu s prenovljenimi priporočili FATF in Direktivo (EU) 2015/849, ki ureja področje PPDFT, so nadzorni organi tudi pri izvajanju nadzora na področju PPDFT dolžni upoštevati pristop, ki temelji na oceni tveganosti (angl. risk based approach). Na podlagi tega je bila bankam naložena obveznost rednega letnega poročanja o stanju na področju PPDFT z namenom ocenjevanja njihovega profila tveganosti z vidika PPDFT, ki je osnova za načrtovanje neposrednih pregledov. V luči pristopa, ki temelji na oceni tveganosti, je Banka Slovenije v letu 2015 izvedla tri ciljne preglede področja PPDFT, pri tem pa je bila osrednja pozornost namenjena strankam, za katere je bilo ocenjeno, da predstavljajo visoko tveganje.

V letu 2015 je bilo opravljenih šest pregledov na področju PPDFT.

Na podlagi ugotovljenih kršitev so bila bankam izdana tri pisma z opozorili, ki sicer vsebujejo več kršitev, in ena odredba o odpravi kršitev.

Nadzor ugotavlja, da se je v bankah v zadnjih letih povečalo zavedanje o pomembnosti upravljanja tveganj na področju PPDFT. Banke so temu primerno okrepile kontrolno okolje na področju PPDFT, kar se kaže tudi v rastočem trendu prijav sumljivega poslovanja, ki jih banke posredujejo Uradu za preprečevanje pranja denarja. Pri tem je treba zlasti izpostaviti, da prijave bančnega sektorja predstavljajo kar 85 % vseh prijav, ki jih prejme Urad.

3.6.6 Posebna inšpekcijska skupina

Posebna inšpekcijska skupina (PIS) v Banki Slovenije je bila ustanovljena s sklepom guvernerja aprila 2014, z namenom aktivnejšega sodelovanja s pravosodnimi organi in organi pregona ter za potrebe hitrejše odzivnosti, analiz in interpretacij bančnih podatkov in nadzorstvenih analiz. PIS je organizacijsko umeščena neposredno pod vodstvo banke in jo vodi viceguvernerka, tudi članica Sveta Banke Slovenije, delo skupine pa je trenutno organizirano kot projektno delo.

PIS dopolnjuje nadzor bančnega poslovanja, je pa zanjo ključno, da glede na trenutno situacijo in občutljivost javnosti na problem t. i. bančne luknje ter na 146. člen Zban-2 in smernice Baselskega odbora za nadzor bank zagotavlja

začrtano kontinuiteto delovanja in predstavlja konstitutivni del integritete nadzora bančnega poslovanja.

PIS je izdelala obsežno analizo delovanja holdingov v Sloveniji.

PIS se kot del nadzora skladnosti poslovanja bank trenutno ukvarja z analizo posamičnih primerov iz predkazenskih oziroma kazenskih postopkov, z identifikacijo dejstev, okoliščin in pojavnih oblik sumov storitve kaznivih dejanj in zlorab v bančništvu iz naslova kršitev zakonskih in podzakonskih aktov ter interpretira bančne vsebine pristojnim organom pregona. V letu 2015 so bile aktivnosti PIS usmerjene v pomoč policiji, po Sporazumu o sodelovanju med policijo in Banko Slovenije, Specializiranemu državnemu tožilstvu ter po potrebi tudi bankam pri sestavi kakovostnih kazenskih ovadb zoper odgovorne osebe v povezavi s t. i. slabimi krediti, odobrenimi po nestandardnih pogojih in brez upoštevanja temeljnih ekonomskih kazalnikov kreditno vračilne sposobnosti ob kršitvah zakonskih in podzakonskih aktov s področja bančništva. V zvezi s tem je PIS izdelala obsežno analizo delovanja holdingov v Sloveniji prek samega poteka razvoja holdinških družb v Sloveniji, njihovega upravljanja in lastniške konsolidacije ter analize poslovanja holdinških družb v obdobju 2004–2014 z vidika kreditiranja na makro ravni.

Aktivnosti PIS so bile v letu 2015 usmerjene v pomoč policiji, Specializiranemu državnemu tožilstvu ter po potrebi tudi bankam.

PIS je v okviru svojih pristojnosti izvajala tudi poseben inšpekcijski nadzor v bankah (angl. on-site in off-site), usmerjen v prepoznavanje dobre bančne prakse s preučevanjem strukturnih problemov kreditiranja v bankah ter v sodelovanje z bankami v smislu obveščanja, ozaveščanja in strokovne pomoči pri identifikaciji pojavnih oblik slabe bančne prakse¹⁵ – nepravilnosti na področju bančnega oziroma finančnega poslovanja, ki vsebujejo elemente kaznivih dejanj in pomenijo negativni odklon od dobre bančne prakse. Med identificiranimi pojavnimi oblikami je treba izpostaviti naslednje: prevzemni krediti (MBO); preseganje dopustne izpostavljenosti; posli ponovnega odkupa (repo) in opcijski posli; kreditiranje lastne dokapitalizacije, prikrivanje kreditnega tveganja prek odvisnih družb; neustrezno upravljanje terjatev; drobljenje kreditov (angl. splitting transactions); neustrezna ocena bonitete kreditojemalca; zlorabe cenitev in manipulacije s cenitvami; nepremičninski posli prek projektnih družb, manipulacije z garancijami, pogodbe slamnatega dolžnika, odobritve posojil brez ustrezne dokumentacije, odobritve posojil, pri katerih je banka izdala poročilo sama sebi prek hčerinskih družb, opustitve prigrasitev terjatev v insolvenčnih postopkih, ekonomsko neupravičeno podaljševanje posojil idr.

Službe skladnosti poslovanja poslovnih bank so funkcionalno in organizacijsko ločene od drugih funkcij banke, pri katerih bi lahko prišlo do konflikta interesov.

Banka Slovenije bo namenila več pozornosti tudi sprotnemu preiskovanju nedovoljenih ravnanj v bančnem sektorju, ki predstavljajo večja kreditna in operativna tveganja – torej ne zgolj *post festum* v primeru uvedene preiskave s strani organov pregona, temveč že med izvajanjem njene nadzorne funkcije. Praksa je pokazala, da redni inšpekcijski bonitetni nadzor bančnega poslovanja zaradi svoje narave ne odkrije vseh nepravilnosti. Bančna regulativa ne ureja injiciranja in prevzemanja tveganj v smislu preprečevanja prevelikih apetitov po tveganju v bankah, lahko pa Banka Slovenije na to vpliva tako, da izvaja t. i. *ex post* pristop na podlagi analize primerov, identificira vzroke zgrešenih naložb in pojavnih oblik modelskega vedenja, kar je primarna naloga PIS v okviru analiziranja kreditnih poslov; po vsebini in strukturi in v okviru pristojnosti zoper banke ukrepa, kadar zazna kršitve zakonskih in podzakonskih aktov. Zakon o bančništvu ureja umestitev služb skladnosti poslovanja poslovnih bank, in sicer so neposredno podrejene upravi bank ter funkcionalno in organizacijsko ločene od drugih funkcij banke, pri katerih lahko prihaja do nasprotja interesov s funkcijo skladnosti poslovanja.

¹⁵

PIS je do zdaj identificirala 12 različnih pojavnih oblik modelskega vedenja.

Funkcija skladnosti poslovanja bank ugotavlja tveganja, ki jim je banka izpostavljena zaradi kršitev veljavnih predpisov ali zahtev Banke Slovenije pri opravljanju nadzora sklenjenih pogodb, predpisanih praks ali etičnih standardov, ki bi lahko vplivali na dohodek, kapital in ugled bank. Zato so aktivnosti PIS komplementarne bonitetnemu nadzoru v smislu prepoznavanja kršitev zakonskih in podzakonskih aktov, izdajanja odredb in drugih nadzorniških ukrepov v smislu obravnave slabe bančne prakse kot prekrškov.¹⁶ V zvezi s tem se kaže dolgoročna potreba po širitvi vsebin dela s področja skladnosti poslovanja znotraj Banke Slovenije. Aktivnosti PIS so bile usmerjene v prepoznavanje pretekle slabe bančne prakse in v izgradnjo koncepta svoje bodoče vloge in položaja v Banki Slovenije glede na Zakon o bančništvu.

3.6.7 Stresni testi

V Banki Slovenije smo v skladu z utečeno prakso tudi v letu 2015 izvedli stresne teste celotnega bančnega sistema. V izvedbo stresnih testov so bile vključene vse banke in hranilnice z izjemo Unicredit banke Slovenija, ki je stresne teste izvedla kot del celovitega pregleda banke pod nadzorom ECB. Banke so na podlagi predložene metodologije in predpostavk pripravile izračune ter jih posredovale Banki Slovenije. Pri prejetih izračunih so se preverjale kakovost in konsistentnost podatkov, upoštevanje metodologije in tehnična pravilnost izračuna.

V Banki Slovenije smo v skladu z utečeno prakso v letu 2015 izvedli stresne teste celotnega bančnega sistema.

Pri izvedbi stresnih testov so se upoštevale splošne predpostavke in metodologija, ki jih je za izvedbo vseevropskih stresnih testov v letu 2014 pripravila EBA. Na podlagi makroekonomskih predpostavk sta bila predvidena dva scenarija:

- Osnovni scenarij za leti 2015 in 2016 je temeljil na zimski ekonomski napovedi EK ter je bil za leto 2017 dopolnjen s projekcijo ECB. Na ravni Evropske unije so bila vključena pričakovanja višje rasti BDP, še vedno visoke nezaposlenosti in postopnega poviševanja inflacije, ki pa bo ostala pod 2 %.
- Neugodni scenarij je temeljil na poslabšanju napovedi osnovnega scenarija in ob upoštevanju šokov, ki jih je za stresne teste 2014 potrdil Splošni odbor Evropskega odbora za sistemska tveganja (ESRB).

Scenarija sta bila izvedena na konsolidiranih podatkih zaključnega računa 2014. Časovni horizont je bil tri leta (2015, 2016 in 2017). Banke so pri obeh scenarijih upoštevale predpostavko statične bilance stanja, vključujoč nespremenjeno vrsto in strukturo poslov, ter niso smele upoštevati odpisa terjatev v neplačilu. Pri izračunu kapitala in količnikov kapitalne ustreznosti sta bili uporabljeni definiciji najbolj kakovostnega temeljnega kapitala (CET 1) in kapitalskih zahtev, veljavni znotraj horizonta stresnih testov. Banke pri izračunih niso smele upoštevati aktivnosti za ublažitev učinkov šokov, razen dokapitalizacij, izvedenih do 31. 5. 2015. Mejni količnik kapitalne ustreznosti, merjen z najbolj kakovostnim temeljnim kapitalom, je moral v osnovnem scenariju znašati najmanj 8 % in v neugodnem najmanj 5,5 %.

¹⁶

Področje skladnosti poslovanja zajema trgovanje z notranjimi informacijami, tržne manipulacije, zlorabe zakonskih in podzakonskih aktov ter prekoračitev pooblastil, prevare, asimetrijo informacij in manipulacije iz tega naslova, kršitve pri trgovanju z instrumenti, nelojalno konkurenco in trgovanje s storitvami, manipulacije z davki, pranje denarja, manipulacije z benchmarki, zlorabo/zaščito podatkov in tehnologije. Področje skladnosti poslovanja zahteva celovito proučevanje vsebin, stalen tok informacij ter spremljanje živih dogodkov in primerov bančne prakse. Delo posebne inšpekcijske skupine je tako nastavek za celovito obravnavo naštetih vsebin s področja skladnosti poslovanja po 146. členu Zban-2.

Ob upoštevanju predpostavljenih sprememb v makroekonomskem okolju na podlagi osnovnega in neugodnega scenarija so banke ocenile povečanje kreditnega, deželnega in tržnega tveganja, povečanje stroškov financiranja ter učinke na neto obrestne in neto neobrestne prihodke. Posledično so banke izkazale večje kapitalske zahteve in zaradi nižjega poslovnega izida nižji kapital:

- iz naslova povečanja kreditnega tveganja so se zaradi prehoda terjatev med bolj tveganje postavke z večjo utežjo tveganja povečale kapitalske zahteve;
- zaradi predpostavke dodatnih prehodov donosnih terjatev med nedonosne ter povečane izgube ob neplačilu so banke povečale obseg oslabitev in rezervacij ter posledično znižale poslovni izid;
- negativni učinki na področju tržnega tveganja so vplivali na znižanje poslovnega izida;
- predpostavka povečanja obrestne mere in izključitev obrestnih prihodkov iz nedonosnih terjatev sta znižali neto obrestne prihodke;
- znižanje neto neobrestnih prihodkov so banke ocenile na podlagi lastne ocene vpliva sprememb makroekonomskih predpostavk;
- znižanje vrednosti naložb v državne vrednostne papirje je neposredno vplivalo na znižanje kapitala.

Vse banke s primanjkljajem so v letu 2015 že realizirale aktivnosti za izboljšanje svojega kapitalskega položaja.

Na podlagi predpostavk osnovnega scenarija so vse banke ostale solventne in ohranile količnik kapitalske ustreznosti, merjen z najbolj kakovostnim temeljnim kapitalom, nad mejno vrednostjo. Ob upoštevanju neugodnega scenarija pa so štiri banke zaradi nedoseganja mejnega količnika izkazale manjši kapitalski primanjkljaj. Vse banke s primanjkljajem so v letu 2015 že realizirale aktivnosti za izboljšanje svojega kapitalskega položaja.

3.6.8 Aktivnosti Banke Slovenije na področju upravljanja nedonosnih izpostavljenosti bank

Banka Slovenije je pomemben del svojih prizadevanj usmerila na področje upravljanja nedonosnih izpostavljenosti bank.

Banka Slovenije je v letu 2015 pomemben del svojih prizadevanj usmerila na področje upravljanja nedonosnih izpostavljenosti bank. Delovanje pri spodbujanju in vodenju procesov je organizirano v okviru posebnega projekta ter usmerjeno v neposredne nadzorniške aktivnosti in tudi v aktivno sodelovanje z drugimi deležniki v Sloveniji. Navedeno mora zagotoviti ustrezno znižanje in trajno obvladovanje obsega nedonosnih terjatev bank.

Cilji aktivnosti Banke Slovenije na področju prestrukturiranja nedonosnih izpostavljenosti so neposredno povezani z izboljšanjem učinkovitosti procesov prestrukturiranja podjetij, učinkovitim spremljanjem in nadziranjem bank na navedenem področju, spodbuditvijo ustreznih procesov prestrukturiranja malih in srednjih podjetij ter oblikovanjem rešitev za financiranje dobaviteljev.

Banke morajo v navedenem procesu zagotoviti vzdržne strategije zniževanja nedonosnih izpostavljenosti ter si postaviti ustrezno ambiciozne cilje, ki jim bodo v nadaljevanju omogočili dokončno sanacijo bilanc in ponovno rast kreditne aktivnosti.

Nadzorniške aktivnosti in zahteve Banke Slovenije so (bile) povezane z zahtevami za poročanje bank o aktivnostih prestrukturiranja, s koordinacijo in usmerjanjem procesov prestrukturiranja v bankah, s komunikacijo z bankami za pripravo in spremljanje načrtov zniževanja nedonosnih izpostavljenosti ter tudi s komunikacijo z javnostjo zaradi predstavitve stanja in dosežkov bančnega sistema na obravnavanem področju.

Banka Slovenije je bankam v letu 2015 poslala tri pisma, povezana z usmeritvami in zahtevami na področju prestrukturiranja nedonosnih izpostavljenosti.

V okviru nadzorniških aktivnosti je Banka Slovenije v preteklem letu prenovila poročanje bank na obravnavanem področju, izdala vrsto smernic, s katerimi je banke spodbudila k bolj strukturiranemu pristopu na področju prestrukturiranja nedonosnih izpostavljenosti (Smernice za oblikovanje oslabitev oziroma rezervacij za izpostavljenosti do prestrukturiranih komitentov, Smernice za spremljavo komitentov in sistem zgodnjih opozoril za povečano kreditno tveganje, Smernice za upravljanje problematičnih terjatev), zahtevala pripravo in predložitev načrtov zniževanja nedonosnih izpostavljenosti ter vzpostavila strukturiran proces spremljanja sporazumov o prestrukturiranju podjetij.

Banka Slovenije je v letu 2015 spodbudila nastanek in sodelovala tudi pri pripravi Smernic za upravljanje nedonosnih terjatev malih in srednjih podjetij, ki v bančno prakso prinašajo podrobnejše usmeritve za delovanje bank. Smernice bodo poslovodstvom bank pomagale pri hitrejšem sprejemanju odločitev, ki vodijo v temeljito prestrukturiranje podjetij in ne le v podaljševanje obstoječega (pogosto nevzdržnega) stanja, poslovodstvom in lastnikom teh podjetij pa nalagajo pošteno ravnanje, ki vključuje razkritje vseh pomembnih informacij, spoštovanje zahtev bank in dodaten finančni vložek lastnikov v obliki osebnih poroštev ali dokapitalizacije.

Banka Slovenije je spodbudila nastanek in sodelovala tudi pri pripravi Smernic za upravljanje nedonosnih terjatev malih in srednjih podjetij.

Na podlagi dosežkov v preteklosti bo Banka Slovenije pri nadzoru upravljanja nedonosnih izpostavljenosti bank nadaljevala z aktivnostmi v okviru rednega nadzorniškega dialoga z bankami, na področju planiranja in spremljanja ciljnih vrednosti nedonosnih izpostavljenosti ter s posebnim poudarkom na segmentu malih in srednjih podjetij. Poleg tega so predstavniki Banke Slovenije aktivno vključeni tudi v delo ECB na navedenem področju.

3.6.9 Vpetost nadzora v nadzorniške aktivnosti na ravni EU

Banka Slovenije je prisotna v dveh nadzornih organih in s svojim sodelovanjem v podskupinah/mrežah aktivno vpeta v številne nadzorniške aktivnosti in oblike sodelovanja na ravni EU.

V ECB je Banka Slovenije kot del EMN prisotna v Nadzornem odboru, ki se sestaja dvakrat mesečno. V okviru Nadzornega odbora se razpravljajo, planirajo in izvajajo nadzorniške aktivnosti ECB ter predlagajo osnutki sklepov Svetu ECB v skladu s postopkom brez ugovora. Predstavniki Banke Slovenije tudi aktivno sodelujejo v več kot 30 različnih podskupinah/mrežah EMN.

V ECB je Banka Slovenije kot del Enotnega mehanizma nadzora (EMN) prisotna v Nadzornem odboru.

V Evropskem bančnem organu (EBA) so predstavniki Banke Slovenije člani Odbora nadzornikov, ki je glavno telo odločanja organa in pristojno za vse odločitve v zvezi s politiko EBA, kot je sprejemanje osnutkov tehničnih standardov, smernic, mnenj in poročil. Predstavniki Banke Slovenije so prisotni tudi v 34 delovnih skupinah, kjer aktivno sodelujejo pri spodbujanju konvergence nadzornih praks ter pripravi zavezujočih tehničnih standardov in smernic, ki zagotavljajo enotni sklop usklajenih bonitetnih pravil za finančne institucije po vsej EU, kar bo prispevalo k vzpostavitvi enakih konkurenčnih pogojev in zagotovitvi visoke ravni zaščite vlagateljev, investitorjev in potrošnikov.

V Evropskem bančnem organu (EBA) so predstavniki Banke Slovenije člani Odbora nadzornikov.

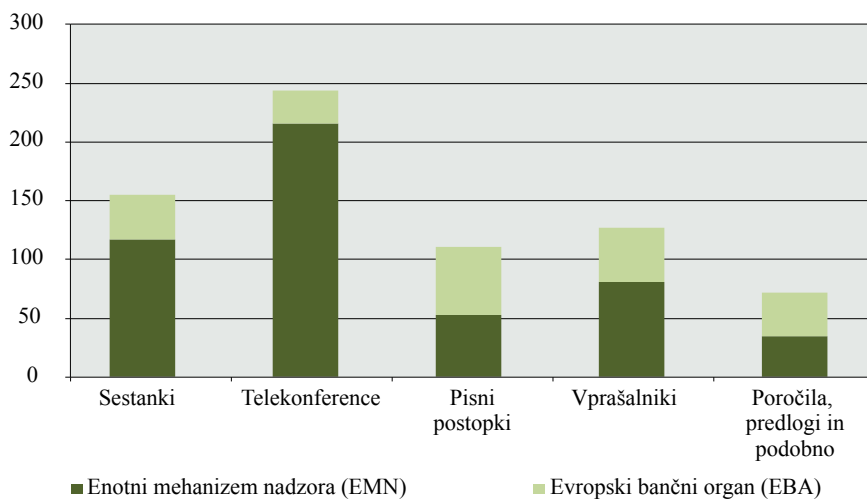
Tabela 4: **Število sej in pisnih postopkov Nadzornega odbora in Odbora nadzornikov**

	Vrsta sodelovanja	Skupaj
1.	Število pisnih postopkov Nadzornega odbora EMN	984
2.	Število sej Nadzornega odbora EMN	24
3.	Število telekonferenc Nadzornega odbora EMN	34
4.	Število pisnih postopkov Odbora nadzornikov EBA	247
5.	Število sej Odbora nadzornikov EBA	7
6.	Število telekonferenc Odbora nadzornikov EBA	4

Vir: Banka Slovenije.

Opomba: V tiskani verziji Letnega poročila je pri točki 3. navedeno napačno število sej (12).

Slika 26: **Število sestankov, telekonferenc, pisnih postopkov in vprašalnikov znotraj EMN in EBA**

Vir: Banka Slovenije.

3.7 Makrobonitetni nadzor in finančna stabilnost

Namen makrobonitetne politike in nadzora je blažitev finančnih ciklov in povečanje odpornosti finančnega sistema na motnje.

Okvir 5: Tveganja v bančnem sektorju

Tveganja, prisotna v bančnem sektorju v letu 2015, so se v primerjavi z letom 2014 zmanjšala. Nadaljeval se je trend zniževanja *kreditnega tveganja*, saj se je, zaradi restrukturiranj in odpisov ter tudi zaradi ugodnega vpliva gospodarske rasti, zmanjšal obseg terjatev v zamudi nad 90 dni. Izboljšala se je pokritost terjatev v zamudi nad 90 dni z oslavitvami, kapitalom bank in zavarovanji. Zmanjšalo se je tudi *tveganje financiranja*. Odvisnost od financiranja na grosističnih trgih je ostala relativno majhna, ročnostna struktura zapadanja preostalega dolga pa je postala ugodnejša kot v preteklih letih. Presežna likvidnost in razpoložljivost virov likvidnosti pri ECB sta bili visoki. Zmanjšalo se je tudi *tveganje okužbe*, in sicer po obsegu in tudi po številu možnih prenosov okužb med bankami. Banke so zaradi načina sanacije relativno močno *izpostavljene do države*, vendar bodo svoje naložbe ob dospelosti teh sredstev najverjetneje razpršile. Upadlo je tudi *solventnostno tveganje*, ki je zdaj na bistveno nižji ravni, kot je bilo pred začetkom programa stabilizacije bančnega sistema. Solventnost bančnega sistema se je v letu 2015 dodatno izboljšala in ostala nad povprečjem evrskega območja. Banke so kapitalsko ustreznost izboljšale ne samo z dokapitalizacijami, temveč tudi z ustvarjanjem notranjega kapitala prek pozitivnega poslovnega rezultata. Ob nizki in upadajoči kreditni aktivnosti ter nizkih obrestnih merah so se omejile možnosti za ustvarjanje dobička in s tem kapitala, tako da je stopnja *dohodkovnega tveganja* ostala relativno visoka. Manjše kreditno tveganje je prek nižjih stroškov oslabeitev in rezervacij sicer ugodno vplivalo na dobičkonosnost bank, vendar pa so nizke in padajoče obrestne mere, zniževanje obrestnega razmika hkrati z zniževanjem obrestonosne aktive in pasive, slednje tudi zaradi krajšanja ročnosti virov financiranja, vplivale na ohranjanje dohodkovnega tveganja. *Tveganja na nepremičninskem trgu* so se zadržala na razmeroma nizki ravni. Opaziti je bilo sicer mogoče ohlapnejše standarde bank pri stanovanjskih posojilih, kar se je pokazalo v višjem povprečnem razmerju med odobrenim posojilom in vrednostjo zastavljene nepremičnine. Tudi *makroekonomska tveganja* so ostala nespremenjena, saj ostajajo – ob zniževanju napovedi globalne gospodarske rasti – obeti v večini glavnih trgovinskih partneric Slovenije razmeroma solidni. Na nadaljnjo rast BDP bodo tako precej vplivala prisotna tveganja in negotovosti, zlasti v zunanjem okolju.

S ciljem operacionalizacije makrobonitetne politike je Banka Slovenije opredelila strateški okvir makrobonitetne politike za bančni sektor,¹⁷ ki nadgrajuje na začetku leta 2015 objavljene Smernice makrobonitetne politike Banke Slovenije.¹⁸ Ta strateški okvir je zagotovil podlago za vodenje makrobonitetne politike z uporabo instrumentov pod neposrednim nadzorom Banke Slovenije.

Banka Slovenije je v letu 2015 razvila še dva makrobonitetna instrumenta: *proticiklični kapitalski blažilnik in blažilnik za druge sistemsko pomembne institucije (DSPI)*.

Banka Slovenije je v letu 2015 razvila še dva nova makrobonitetna instrumenta.

¹⁷ <https://www.bsi.si/library/includes/datoteka.asp?DatotekaId=6646>

¹⁸ <https://www.bsi.si/library/includes/datoteka.asp?DatotekaId=6079>

Tabela 5: Makrobonitetni instrumenti, ki jih uporablja Banka Slovenije

MAKROBONITETNI INSTRUMENT	LETO UVEDBE	CILJ	ZAZNANI UČINKI
Omejevanje depozitnih obrestnih mer	2012	omejevanje dohodkovnega tveganja za banke, povezanega s čezmernim zviševanjem obrestnih mer za vloge nebančnega sektorja spodbuda za skrbno uravnavanje višine pasivnih obrestnih mer, kar naj bi pozitivno vplivalo tudi na posojilne obrestne mere	v okolju nizkih obrestnih mer instrument ni omejujoč za banke
GLTDF	2014	upočasniti dinamiko zniževanja razmerja med krediti in vlogami nebančnega sektorja, prispevati k stabilizaciji strukture financiranja manjše sistemsko likvidnostno tveganje financiranja	upočasnitev zniževanja LTD, povečevanje deleža stabilnih virov financiranja
Proticiklični kapitalski blažilnik	2016	povečanje odpornosti bančnega sistema na šoke zajezitev ekspanzivne faze kreditnega cikla	
Blažilnik za DSPI	2016	povečanje odpornosti DSPI ter posledično celotnega bančnega in finančnega sistema na šoke	/

Opombi: GLTDF – Omejevanje dinamike zniževanja razmerja med krediti in vlogami nebančnega sektorja (angl. gross loans to deposits flows); LTD - Razmerje med krediti in vlogami; DSPI – druge sistemsko pomembne institucije.

Vir: Banka Slovenije.

Zastavljeni cilji instrumenta GLTDF so se v letu 2015 uresničevali.

Zastavljeni cilji instrumenta GLTDF so se v letu 2015 uresničevali. Instrument je vplival na počasnejše zniževanje razmerja med posojili in vlogami nebančnega sektorja v primerjavi s preteklimi leti. Prispeval je k stabiliziranju strukture virov financiranja v smeri zmanjševanja odvisnosti od grosističnih virov. Stabilni viri financiranja, tj. vloge nebančnega sektorja, so tako zasedli že dve tretjini bilančne vsote bank.

Namen proticikličnega kapitalskega blažilnika je zaščititi bančni sistem pred morebitnimi izgubami, kadar je čezmerna rast kreditiranja povezana s povečanjem tveganj v sistemu kot celoti. Osnovno merilo za določitev vrednosti blažilnika je odstopanje razmerja med krediti in bruto domačim proizvodom od dolgoročnega trenda, vendar so bili zaradi specifičnih ekonomskih značilnosti slovenskega gospodarstva v presojo vključeni tudi drugi relevantni kazalniki, kot so letna stopnja rasti cen nepremičnin, letna stopnja rasti posojil domačemu zasebnemu nefinančnemu sektorju, razmerje med posojili in depoziti zasebnega nebančnega sektorja, donos na kapital (ROE) ter razmerje med krediti in bruto poslovnim presežkom. Na podlagi presoje odstopanja od zgodovinskih vrednosti naštetih indikatorjev znaša od 1. 1. 2016 stopnja blažilnika 0 %.¹⁹

Razlog za posebno regulacijo sistemsko pomembnih bank (DSPB) je v tem, da lahko njihov propad ogrozi finančno stabilnost ter povzroči precej večje negativne učinke na finančni sistem in celotno gospodarstvo kot propad sistemsko

¹⁹ <https://www.bsi.si/financna-stabilnost.asp?MapaId=1883>

nepomembne institucije. Banke so bile kot DSPB ovrednotene glede na merila velikosti, pomena za gospodarstvo Republike Slovenije, pomena čezmejnih dejavnosti in medsebojne povezanosti banke ali skupine s finančnim sistemom. Kot DSPB je bilo identificiranih osem bank. Vrednosti kapitalnega blažilnika se gibljejo med 1,00 % in 0,25 %. Banke morajo blažilnik izpolnjevati od 1. 1. 2019.²⁰

3.7.1 Odbor za finančno stabilnost

Odbor za finančno stabilnost (OFS) je makrobonitetni organ, ki je bil ustanovljen leta 2014 z Zakonom o makrobonitetnem nadzoru finančnega sistema in je pristojen za oblikovanje makrobonitetne politike v Republiki Sloveniji. Cilj delovanja OFS je prispevati k stabilnosti slovenskega finančnega sistema, vključno z okrepitvijo njegove odpornosti in zmanjšanjem kopičenja sistemskih tveganj.

V letu 2015 se je OFS, v svojem drugem letu delovanja, sestel vsak konec četrtletja, na štirih rednih sejah. Na vseh sejah so bili prisotni predstavniki nadzornih organov, ki so Banka Slovenije, Agencija za zavarovalni nadzor (AZN) in Agencija za trg vrednostnih papirjev (ATVP), ter predstavniki Ministrstva za finance (ki nima glasovalnih pravic).

Redna naloga, ki jo mora izvajati OFS, je identifikacija, spremljanje in ocenjevanje tveganj v slovenskem finančnem sistemu. V okviru obravnavane tematike predstavniki posameznih nadzornih organov vsako četrtletje predstavijo ključna tveganja, ki se pojavljajo pri nadzorovanih subjektih. Sodelujoči nadzorni organi si prizadevajo, da bi celovito obravnavali prisotna sistemska tveganja v slovenskem finančnem sistemu, zato je bila v letu 2015 ustanovljena stalna delovna skupina, katere naloga je obravnavati aktualnih tveganj pred vsako sejo OFS in oblikovanje skupnega dokumenta s ključnimi ugotovitvami. Po potrebi se na podlagi ugotovljenih tveganj izdelajo tudi dodatne analize. Tako je AZN v letu 2015 pripravila dodatno informacijo o naložbah zavarovalnic v infrastrukturne obveznice na nacionalnih trgih drugih držav članic EU, ki je bila obravnavana na septembrski seji OFS. V Evropi je bilo namreč zaznano povečanje vlaganj v infrastrukturne obveznice, zato je Evropski organ za zavarovanja in poklicne pokojnine (EIOPA, The European Insurance and Occupational Pensions Authority) napovedal, da bo začel z razvojem formule za kapitalno ustreznost za tovrstni segment naložb.

Redna naloga OFS je identifikacija, spremljanje in ocenjevanje tveganj v slovenskem finančnem sistemu.

OFS je analiziral ocene sistemkega vpliva izbrisov delnic in podrejenih obveznosti bank v sanaciji na zavarovalnice, pozavarovalnice, pokojninske družbe in vzajemne sklade. Ta ocena je bila narejena *post festum* na podlagi razpoložljivih podatkov in poročanih omejitev Banke Slovenije, AZN in ATVP. Z oceno je bilo ugotovljeno, da izbris delnic in podrejenih obveznosti bank v sanaciji ni imel sistemsko pomembnih učinkov ter ni predstavljal pomembnejšega tveganja za poslovanje subjektov, ki jih nadzorujeta AZN in ATVP.

Druge pomembne teme, ki jih je obravnaval OFS, so se nanašale na razvoj slovenskega kapitalnega trga, strategijo upravljanja kapitalnih naložb države, vplive kvantitativnega sproščanja na zavarovalniški trg, strategijo makrobonitetne politike Banke Slovenije in uvedbo dveh makrobonitetnih instrumentov.

²⁰

<https://www.bsi.si/financna-stabilnost.asp?MapaId=1882>

3.8 Reševanje bank in jamstvo vlog

Zakon o skladu in organu za reševanje bank je za organ reševanja v Republiki Sloveniji določil Banko Slovenije.

Direktiva 2014/59/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 15. maja 2014 o vzpostavitvi okvira za sanacijo ter reševanje kreditnih institucij in investicijskih podjetij (BRRD) je opredelila novo nalogo reševanja. Državam članicam je naložila oblikovanje nacionalnega organa za reševanje. Zakon o skladu in organu za reševanje bank (ZOSRB) je za organ reševanja v Republiki Sloveniji določil Banko Slovenije. Na podlagi ZOSRB je bil ustanovljen tudi sklad za reševanje bank, ki ga z lastnimi sredstvi financirajo banke, upravlja pa Banka Slovenije.

Tabela 6: **Instrumenti nadzora oziroma reševanja bank v letu 2015**

Izredni ukrepi (ZBan-1: 7.7 poglavje – Izredni ukrepi za zagotovitev stabilnosti finančnega sistema; ZBan-2: 13. poglavje – Izvajanje izrednih ukrepov Banke Slovenije):
imenovanje izredne uprave banke prenehanje ali konverzija kvalificiranih obveznosti banke prodaja vseh delnic banke povečanje osnovnega kapitala banke prenos premoženja banke
Dodatni ukrepi (ZBan-2: 8. poglavje)
Ukrepi zgodnjega posredovanja (ZBan-2: 8. poglavje)
Premostitvena banka (ZORSB: 4 poglavje)

Navedeni ukrepi skupaj s skladom za reševanje pomenijo premik od reševanja z javnimi sredstvi k reševanju bank z zasebnimi sredstvi, to je s sredstvi bank in upnikov bank. Sredstva sklada se lahko uporabijo za financiranje izvajanja izrednih ukrepov Banke Slovenije, in sicer za:

- vplačilo ustanovitvenega kapitala ali zagotavljanje kapitalske ustreznosti t. i. premostitvene banke, na katero bi se v skladu z odločbo Banke Slovenije preneslo premoženje in obveznosti banke;
- rekapitalizacije banke za zagotavljanje kapitalske ustreznosti, če bodo predhodno pokrite pretekle izgube banke;
- posojila, garancije, jamstva ali druga zavarovanja, dana premostitveni banki ali banki, ki so ji bili izrečeni izredni ukrepi.

Služba za reševanje je bila ustanovljena aprila 2015 in je prevzela tudi vse naloge, povezane s sistemom jamstva za vloge.

V Banki Slovenije kot nacionalnem organu reševanja izvaja potrebne aktivnosti, povezane z novo nalogo, služba za reševanje, ki je bila ustanovljena aprila 2015. Ta služba je prevzela tudi vse naloge, ki so povezane s sistemom jamstva za vloge, določenim z ZBan-1.

3.9 Upravljanje sredstev Sklada za reševanje bank

Banke so 30. marca 2015 v sklad vplačale skupno 191,07 mio EUR (kar je znašalo približno 1,3 % vsote zajamčenih vlog).

V skladu z ZOSRB je Svet Banke Slovenije s Sklepom o naložbeni politiki in stroških upravljanja sklada za reševanje bank oblikoval naložbeno politiko

tako, da zagotavlja varnost, nizko tveganje in visoko likvidnost sredstev sklada. Posledično so za naložbe sklada primerni: (i) evrske obveznice ali kratkoročni vrednostni papirji centralne ali regionalne ravni države, agencij in nadnacionalnih institucij, katerih druga najboljša dolgoročna bonitetna ocena ne sme biti nižja od A- oziroma BBB- v primeru dolžnika državnega dolga; (ii) stanje na računu pri tujih poslovnih bankah ali pri Banki Slovenije ter (iii) bančni depoziti z maksimalno ročnostjo 14 dni. Dolg bank s sedežem v Republiki Sloveniji in tujih bančnih skupin, v katere so vključene hčerinske banke s sedežem v Republiki Sloveniji, ter dolg dolžnika Republike Slovenije, ni primeren za naložbe sklada za reševanje bank.

3.10 Plačilne storitve za komitente Banke Slovenije

Banka Slovenije vodi račune komitentov in zanje opravlja plačilne storitve. V letu 2015 je bilo skupno izvršenih 48,6 mio transakcij, največji delež med njimi predstavljajo kreditna plačila (93,8 %), ostalo pa direktne obremenitve (6,2 %).

Komitenti Banke Slovenije so v letu 2015 izvršili 48,6 mio transakcij.

Banka Slovenije vodi enotni zakladniški račun države in 190 enotnih zakladniških računov občin, ki so odprti v različnih valutah. Računi neposrednih in posrednih uporabnikov državnega oziroma občinskih proračunov, Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije in Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije, ki so vključeni v sistem enotnega zakladniškega računa, kot ga določa Zakon o javnih financah, so odprti kot podračuni enotnega zakladniškega računa države oziroma občin. Podračune vodi Uprava Republike Slovenije za javna plačila, ki ji neposredni in posredni uporabniki državnega oziroma občinskih proračunov pošiljajo plačilne naloge ter od nje tudi prejemajo vse povratne informacije o opravljenih plačilnih transakcijah.

Poleg enotnih zakladniških računov Banka Slovenije vodi 16 namenskih transakcijskih računov države in drugih proračunskih uporabnikov, denarni račun jamstvenega sklada in fiduciarni račun za skrbniške storitve Centralno klirinške depotne družbe d.d. ter račune članov Centralno klirinške depotne družbe (v nadaljevanju: člani KDD), prek katerih se izvaja denarna poravnava poslov z vrednostnimi papirji. Konec leta 2015 je imelo 14 članov KDD, med njimi devet poslovnih bank ter pet borzoposredniških družb, odprte transakcijske račune za sredstva strank in obračunske račune pri Banki Slovenije.

Banka Slovenije vodi tudi račun Družbe za upravljanje terjatev bank d.d. (DUTB), prek katerega se izvaja plačilo posojil in izdanih vrednostnih papirjev, ter račune tujih finančnih institucij in institucij EU.

3.11 Statistika

V Banki Slovenije so bile v letu 2015 uspešno izvedene vse tekoče naloge iz naslova denarne in finančne statistike, statistike ekonomskih odnosov s tujino, statistike finančnih računov ter druge statistike, vključno z objavo in zagotovitvijo statističnih podatkov uporabnikom.

Nadaljevale so se aktivnosti za vzpostavitev centralnega kreditnega registra.

V letu 2015 so se nadaljevale aktivnosti za vzpostavitev centralnega kreditnega registra kot širše podatkovne baze o izpostavljenostih na ravni posameznega kreditnega posla, vključno s sprejemom in obdelavo podatkov ter z izhodi za nadzor in druge namene, nadaljnje poročanje in tudi za izmenjavo podatkov o zadolženosti posameznih komitentov pri kreditodajalcih (kreditni biro). Pri zasnovi spremenjenega poročevalskega sistema in vsebinskih vprašanjih

predlaganih rešitev je Banka Slovenije uspešno sodelovala z ožjo usklajevalno skupino Združenja bank Slovenije kot zastopnico kreditnih institucij. V Banki Slovenije je bil za potrebe poročanja na ravni posameznega dolžnika vzpostavljen Register tujih poslovnih subjektov.

V letu 2015 se je začelo posredovanje podatkov v ECB na podlagi spremenjenih uredb statistik bilance stanja in obrestnih mer monetarnih finančnih institucij (MFI). Poleg tega se je v letu 2015 občutno razširilo poročanje individualnih podatkov bilance stanja MFI v ECB, zlasti pri posojilih in vlogah, s pet na sedem vključenih bank.

Banka Slovenije se je z AZN dogovorila o prenosu podatkov zavarovalnic na Banko Slovenije.

V letu 2015 se je Banka Slovenije z AZN dogovorila o prenosu podatkov zavarovalnic na Banko Slovenije, s čimer so bile zaključene priprave za uvedbo razširjenega poročanja zavarovalnic za potrebe statističnega poročanja ECB. V statistiki investicijskih skladov je Organizacija za gospodarsko sodelovanje in razvoj (OECD) uvedla novo četrtletno poročanje finančnih sredstev in obveznosti za institucionalne investitorje in gospodinjstva. Banka Slovenije je spremenila navodilo za četrtletno poročanje družb, ki izvajajo dejavnost najema. Uvedeno je bilo poročanje zunajbilančnih poslov v statistični del poročila in dodatno razčlenjeni postavki poročila tovorna in osebna vozila.

Banka Slovenije je v letu 2015 opravila revizijo statistike plačilne bilance, stanja mednarodnih naložb in zunanega dolga za obdobje od leta 2007. Največja sprememba je poenoteno izkazovanje evrske gotovine v različnih statističnih poročilih, ki ga je od držav članic evrskega območja zahtevala ECB. Ob reviziji podatkov je Banka Slovenije na podlagi analize dela kartičnega plačilnega prometa s tujino ocenila tudi obseg uvoza blaga prek spletne prodaje za obdobje od leta 2010.

Banka Slovenije je sodelovala s Statističnim uradom RS (SURS) pri popisu metodologije bruto nacionalnega dohodka za Eurostat. Poleg tega je bil za ECB pripravljen opis virov podatkov in metodologije statistik ekonomskih odnosov s tujino, ki bo v letu 2016 v obliki t. i. BOP book za vsako državo EU objavljena na spletni strani ECB.

Statistika vrednostnih papirjev se je v letu 2015 stabilizirala. Odpravljena so bila vsa presežna odstopanja med CSDB²¹ in statistiko SEC (U.S. Securities and Exchange Commission), poleg tega pa so bili identificirani in odpravljeni glavni strukturni razlogi za odstopanje statistike imetij vrednostnih papirjev (SHS, statistics on holdings of securities) od statistike finančnih računov, plačilno bilančne statistike ter monetarne in finančne statistike. Precej dela je zahtevala tudi opredelitev potreb po podatkih vrednostnih papirjev za centralni kreditni register in v zvezi s projektom ECB AnaCredit²² ter CSDB in statistikami SHS.

Banka Slovenije je izvedla anketo o dostopu podjetij do financiranja, ki omogoča vpogled v razpoložljivost zunanjega financiranja z vidika podjetij.

V letu 2015 je Banka Slovenije nadaljevala s pripravo podatkov za raziskavo o finančnih sredstvih in porabi gospodinjstev (HFCS) na vzorcu okrog 3.000 gospodinjstev. Konec leta so bili podatki popravljeni, imputirani in uteženi.

Banka Slovenije je tudi v letu 2015 izvedla anketo o dostopu podjetij do financiranja, ki omogoča vpogled v razpoložljivost zunanjega financiranja z vidika podjetij. Rezultati analize so objavljeni na spletni strani Banke Slovenije.

²¹ <https://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/other/centralisedsecuritiesdatabase201002en.pdf>

²² Več na <https://www.ecb.europa.eu/stats/money/aggregates/anacredit/html/index.en.html>.

Na podlagi nacionalnih računov pripravlja Banka Slovenije letno statistiko finančnih podatkov za sektor države, za poročilo o primanjkljaju in dolgu države pa je prevzela izpolnjevanje aneksa 5, v katerem se zbirajo podatki o državni pomoči finančnim institucijam v času gospodarske in finančne krize (GAFS). Pri tem sodelujejo predstavniki Banke Slovenije s predstavniki SURS in Ministrstva za finance (MF) v medinstitucionalni delovni skupini, ki rešuje metodološka vprašanja na tem področju. Skupina je zaradi nestrinjanja z navodili Eurostata glede knjiženja DUTB začela pripravljati uradno metodološko pismo z opisom primera in predlogom knjiženja Eurostatu, ki bo potem sprejel odločitev o knjiženju.

V letu 2015 je bil v statistiki cen nepremičnin izdelan za bančni nadzor regresijski model za ocenjevanje tržne vrednosti stanovanj in hiš iz vrednosti, ki jih je zbral GURS, kar je poenostavilo določanje vrednosti zavarovanj kreditov v poslovnih bankah.

Mednarodno statistično sodelovanje je v letu 2015 poleg ESCB zajelo tudi BIS, Eurostat, MDS, OECD in Svetovno banko. V okviru posebnega standarda MDS za objavljane podatkov (SDDS), so se nadaljevale priprave za prehod na njegovo razširjeno različico SDDS Plus. V letu 2015 je Banka Slovenije nudila tehnično pomoč statistikom iz Črne Gore. Na nacionalni ravni so v letu 2015 nadaljevali tudi uspešno statistično sodelovanje s SURS, MF, AJPes, ATVP in AZN.

3.12 Informacijski sistem

Informacijski sistem Banke Slovenije sestavljajo strojna oprema, sistemska programska oprema, baze podatkov, komunikacijska oprema, računalniške povezave, fiksna in mobilna telefonija ter rezervni in primarni računalniški center in seveda usposobljeni zaposleni. Za končnega uporabnika je najbolj viden segment aplikativna programska oprema, prek katere opravljajo svoje vsakodnevne aktivnosti.

V letu 2015 so se poslovni procesi Banke Slovenije spreminjali predvsem zaradi novih zahtev v okviru ESCB in EMN. Tem spremembam je bilo treba prilagoditi tudi informacijski sistem Banke Slovenije, tako na področju računalniške infrastrukture kot na področju aplikacij. Izvedena je bila migracija okolja Oracle na platformo Intel, ki je prispevala k racionalizaciji stroškov delovanja platforme Oracle. Veliko pozornosti je bilo namenjeno vzpostavitvi infrastrukture, ki uporabnikom omogoča uporabo informacijskega sistema Banke Slovenije iz različnih naprav, ne glede na to, kje je uporabnik. Vzpostavljen je bil šifrant tujih poslovnih subjektov, kar so posebej dobro sprejele poslovne banke. Razvita je bila programska oprema za potrebe harmoniziranega nadzorniškega poročanja po standardu ITS (angl. Implementing Technical Standards on Supervisory Reporting). Vzpostavljen je bil nov komunikacijski kanal za poročanje bank in drugih subjektov Banki Slovenije, ki vključuje tudi podporo komunikacijskega standarda Združenja bank Slovenije. Veliko aktivnosti je bilo namenjeno zagotavljanju varnosti informacijskega sistema Banke Slovenije, predvsem konsolidaciji uporabniških pravic ter uvedbi sistema za upravljanje identitet in sistema za centralno beleženje revizijskih sledi.

Poslovni procesi Banke Slovenije, posledično tudi informacijski sistem, so se spreminjali predvsem zaradi novih zahtev v okviru ESCB in EMN.

3.13 Konference, seminarji in delavnice

Banka Slovenije in Evropska investicijska banka (EIB) sta februarja 2015 organizirali delavnico na temo Spodbujanje posojanja – vloga listinjenja, garantiranih in drugih instrumentov za razbremenitev kapitala. Poleg predstavnikov Banke Slovenije in EIB so v razpravi o načinih financiranja s poudarkom na listinjenju in izdajanju kritih obveznic, o vlogi trga za podjetniške vrednostne papirje pri zmanjšanju odvisnosti od bančnega financiranja ter drugih pobud EU za spodbuditev posojilnega trga sodelovali še predstavniki Ministrstva za finance, Ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo, Predstavništva Evropske komisije v Sloveniji, AVZ in AZN, Ljubljanske borze, KDD – Centralne klirinško depotne družbe, Združenja bank Slovenije, poslovnih bank, hranilnic, zavarovalnic, pokojninskih skladov, večjih podjetij, ki kotirajo na borzi ter revizijskih in borzoposredniških hiš.

Banka Slovenije in Svetovna banka sta septembra 2015 organizirali seminar na temo preiskovanja, pregona in sojenja primerov finančnega kriminala v finančnih institucijah s poudarkom na prepoznavanju dobrih mednarodnih praks in slovenskih strategij za izboljšanje učinkovitosti kot tudi na razjasnitvi vloge in odgovornosti uprav in nadzornih svetov finančnih institucij med preiskovanjem in sodnim postopkom. Seminarja so se poleg predstavnikov Banke Slovenije in Svetovne banke udeležili tudi predstavniki Ministrstva za pravosodje, Nacionalnega preiskovalnega urada, policije, Urada za preprečevanje pranja denarja, sodišč, tožilstva ter ugledni gostje in predavatelji iz tujine.

V organizaciji Banke Slovenije in Predstavništva Evropske komisije v Sloveniji je v septembru 2015 potekala mednarodna konferenca Izzivi prestrukturiranja in financiranja malih in srednje velikih podjetij. O reševanju slabih posojil majhnih in srednje velikih podjetij (MSP) v bankah, alternativnih virih financiranja za MSP in praktičnih izkušnjah Slovenije in drugih držav članic EU so razpravljali predstavniki Banke Slovenije in Predstavništva Evropske komisije ob sodelovanju predstavnikov Združenja bank, poslovnih bank, Ministrstva za finance, Ministrstva za javno upravo, Ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo, Gospodarske zbornice, UMAR, EBRD-Slovenija ter ambasadorjev in predstavnikov tujih veleposlaništev v Ljubljani.

Banka Slovenije je oktobra 2015 skupaj z ustanovo Centre for Economic Policy Research iz Londona ustanovila Mrežo evropskih centralnih bank.

Banka Slovenije je oktobra 2015 skupaj z ustanovo Centre for Economic Policy Research iz Londona (CEPR) ustanovila Mrežo evropskih centralnih bank (ECBN, European Central Banking Network), v okviru katere je organizirala prvo raziskovalno konferenco z naslovom *The allocation of credit before and after the Great Recession: Implications for the real economy*. Na konferenci so svoje analize predstavili raziskovalci iz 19 evropskih centralnih bank. Namen konference je bil primerjati izkušnje držav s področja tematike konference, poiskati podobnosti in razlike med njimi ter izluščiti glavne splošno uporabne nauke, ki izhajajo iz predstavljenih analiz.

3.14 Tehnična pomoč

Strokovnjaki Banke Slovenije sodelujejo v programih tehnične pomoči drugim centralnim bankam in nadzornim institucijam.

Strokovnjaki Banke Slovenije sodelujejo v programih tehnične pomoči drugim centralnim bankam in nadzornim institucijam. V letu 2015 je Banka Slovenije nudila pomoč bilateralno, v sodelovanju z drugimi institucijami in prek programov ESCB/Evrosistema in TAIEXA, ki spada pod okrilje Evropske komisije, centralnim bankam in nadzornim institucijam iz naslednjih držav: Bosna in Hercegovina, Bolgarija, Črna gora, Kosovo, Latvija, Moldavija in Srbija. Banka Slovenije je nudila pomoč na naslednjih področjih: nadzor bančnega

poslovanja, računovodstvo, upravljanje deviznih rezerv in upravljanje tveganj, statistika, notranja revizija, informacijska tehnologija, gotovinsko poslovanje in prepoznavanje ponaredkov ter plačilni sistemi. V okviru te pomoči je bilo organiziranih sedem študijskih obiskov, pet strokovnih misij in dva seminarja. Pomoč je bila zagotovljena tudi korespondenčno in prek sestankov.

V letu 2015 so se zaključili programi ESCB/Evrosistema, namenjeni centralnim bankam Zahodnega Balkana, in sicer programi za centralne banke Albanije, Črne gore in Kosova, pri katerih je sodelovala tudi Banka Slovenije. Cilj programov je bil okrepiti makroekonomsko in finančno stabilnost v regiji z nudenjem pomoči centralnim bankam držav kandidat in potencialnih kandidat pri njihovem približevanju EU. Banka Slovenije je z navedenimi centralnimi bankami sodelovala na področjih notranje revizije in računovodstva.

Poleg tehnične pomoči v okviru ESCB/Evrosistema je Banka Slovenije v letu 2015 nudila tehnično pomoč prek TAIEX, ki spada pod okrilje Evropske komisije. Banka Slovenije je v letu 2015 v okviru TAIEX nudila pomoč dvema centralnima bankama, in sicer centralni banki Črne gore in centralni banki Srbije.

Banka Slovenije je v letu 2015 prejela tehnično pomoč mednarodnih institucij (MDS in EBRD), nemške agencije za stabilizacijo finančnih trgov in turškega sklada za zavarovanje depozitov na področju reševanja bank, makrobonitetnega nadzora, prestrukturiranja finančnega sektorja in korporativnega upravljanja bank.

3.15 Publikacije

Banka Slovenije je v letu 2015 začela prenovu publikacij s ciljem povečati prepoznavnost in – ob ukinitvi določenih publikacij – okrepiti vsebine »paradnih« publikacij Banke Slovenije. Večji poudarek bo dala podatkom in vsebinam, s katerimi se ekskluzivno ukvarja. Ključne periodične publikacije Banke Slovenije so: Mesečna informacija o poslovanju bank, Poročilo o finančni stabilnosti (po novem bo izšlo dvakrat letno), Gospodarska in finančna gibanja in Povzetek makroekonomskih gibanj. Statistične publikacije so po novem uvrščene v rubriko Statistika. Vse publikacije so dostopne na spletni strani Banke Slovenije.

Banka Slovenije je začela prenovu publikacij.

3.16 Mediji

V letu 2015 je bila Banka Slovenije v središču medijskega zanimanja zaradi več aktualnih tem, predvsem s področij bančnega nadzora in sanacije bančnega sistema v letih 2013 in 2014; izpostavljene so bile zlasti teme podrejenci, slaba posojila bank in nadzorovana likvidacija Probanke in Factor banke. V ospredju so bile tudi teme, povezane s prestrukturiranjem podjetij, krediti CHF, potekom mandatov treh viceguvernerjev, združevanjem Abanke in Banke Celje.

Banka Slovenije je bila v letu 2015 v zajetih medijih omenjena več kot 2.700-krat, od tega zgolj februarja več kot 400-krat.

Banka Slovenije je v letu 2015 medijem/javnosti posredovala 54 sporočil za javnosti. Ključne teme so bile predstavljene tudi na *novinarskih konferencah* (6):

- februar 2015: Podrobna razlaga postopkov odločanja Banke Slovenije o izrednih ukrepih v bankah;
- april 2015: Makroekonomska gibanja in projekcije;
- oktober 2015: Finančna stabilnost – poslovanje slovenskih bank;

Banka Slovenije je v letu 2015 javnosti posredovala 54 sporočil za javnosti.

- november 2015: Predstavitev novega bankovca za 20 € serije Evropa;
- november 2015: Problematika slabih posojil v Sloveniji;
- december 2015: Pogled Banke Slovenije na strateške izzive ekonomske politike v Sloveniji v letu 2015.

V letu 2015 je Banka Slovenije odgovorila na več kot 400 novinarskih vprašanj. Največ vprašanj so med tiskanimi mediji poslali dnevni časopisi *Finance* (71), *Dnevnik* (69), *Delo* (38), *Večer* (20), tednik *Mladina* (7), *Reporter* (7), med televizijskimi postajami *RTVSLO* (55) in *POPTV* (11), med radijskimi postajami prednjači *Radio Slovenija*, med tiskovnimi agencijami pa *STA* (17), *Bloomberg* (52) in *Reuters* (16).

Banka Slovenije ima med petimi strateškimi cilji v Strategiji 2015–2020 zapisano tudi povečanje ugleda in zaupanje javnosti. Ta cilj je velik izziv zlasti zato, ker nekateri ključni sodni postopki, vezani na nedavno sanacijo bank in izvedene ukrepe, še niso končani.

Banka Slovenije si prizadeva za transparentno, vsebinsko in učinkovito komuniciranje z vsemi javnostmi.

4 SODELOVANJE BANKE SLOVENIJE Z DRUGIMI INSTITUCIJAMI

4.1 Sodelovanje z institucijami v Sloveniji

Komisija za medsebojno sodelovanje nadzornih organov (BS, ATVP, AZN) se je v letu 2015 sestala na štirih rednih sestankih, na katerih je skupaj z Ministrstvom za finance obravnavala novosti v zvezi z zakonodajo na finančnem področju in aktivnosti, ki so povezane s sestanki Odbora za finančno stabilnost, definirala skupne aktivnosti in skupne on-site preglede ter izmenjala informacije o delovanju odbora nadzornikov na ravni EU.

Sodelovanje med predstavniki Banke Slovenije in Združenja bank Slovenije (ZBS) poteka v skladu z utečeno prakso, in sicer s sodelovanjem predstavnikov Banke Slovenije v različnih odborih pri ZBS (Odbor za tveganja, Odbor za računovodstvo, Odbor zakladnikov ...), pri pripravi podzakonske regulative in v okviru izobraževalnih programov pod okriljem ZBS. Banka Slovenije je še zlasti intenzivirala sodelovanje z ZBS na področju prestrukturiranja nedonosnih izpostavljenosti, vzpostavitve centralnega kreditnega registra ter na področju notranjih in korporativnih ureditev upravljanja. Na povabilo Izobraževalnega centra ZBS so predstavniki Banke Slovenije sodelovali na številnih strokovnih posvetih in panelih ter funkcijam notranjih kontrol (zlasti na področju skladnosti poslovanja, notranje revizije in upravljanja tveganj) predstavili nov zakon o bančništvu ter različne elemente notranjih ureditev upravljanja, ki izhajajo iz različnih predpisov in smernic. Pri tem je treba predvsem omeniti celodnevni seminar o korporativnem upravljanju, ki ga je Banka Slovenije za banke organizirala v sodelovanju z EBRD. Prav tako je Banka Slovenije lani organizirala obsežen posvetovalni proces v zvezi z novim sklepom o notranjem upravljanju, upravljalnem organu in procesu ICAAP, kjer je na ravni ZBS v poletnih mesecih vzpostavila dlje časa trajajočo podrobno razpravo glede posameznih regulativnih zahtev, ki jih morajo banke izpolnjevati na obravnavanih področjih.

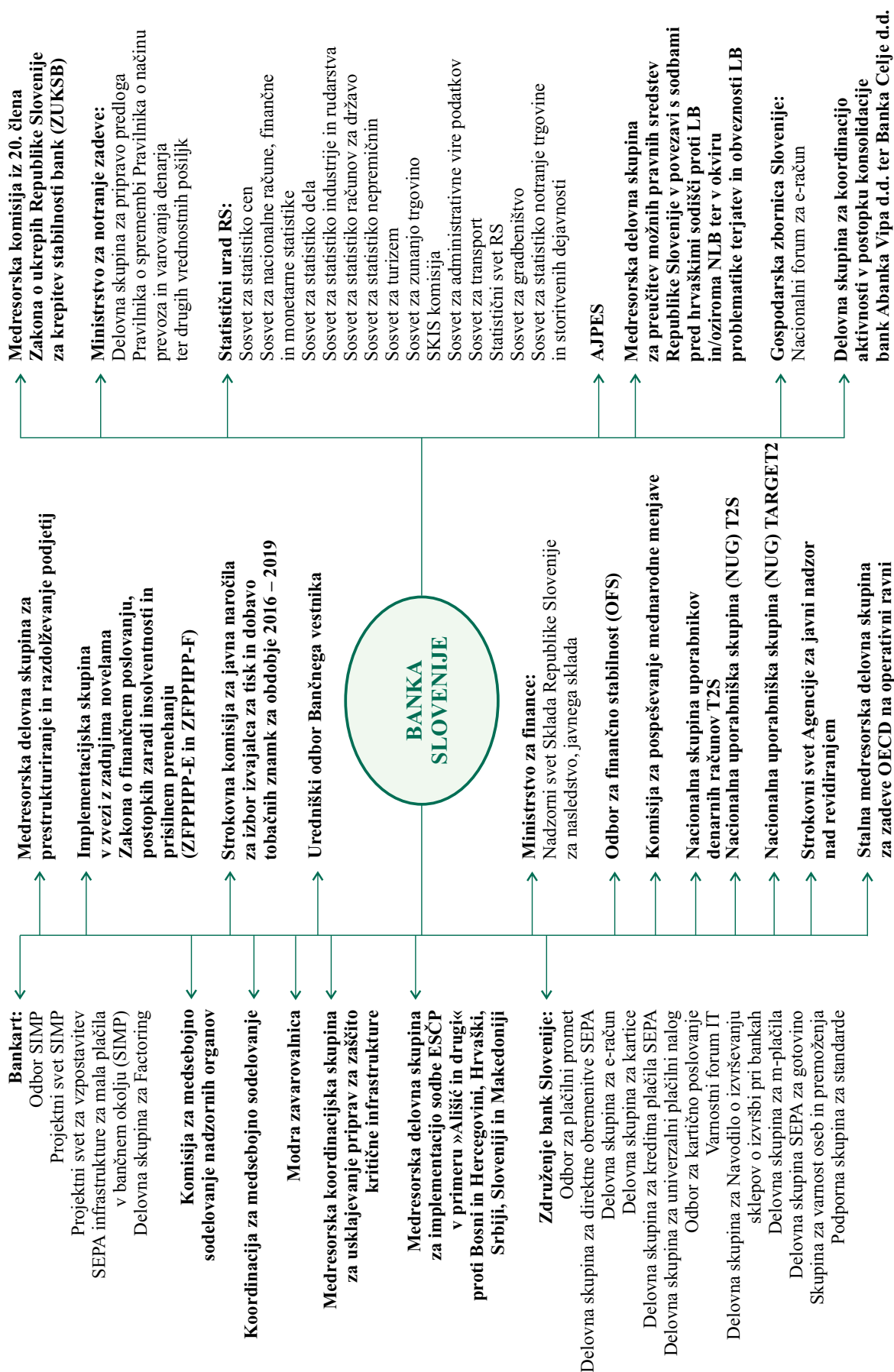
Banka Slovenije je v letu 2015 sodelovala pri dveh pomembnih projektih, ki sta potekala pod okriljem Urada za preprečevanje pranja denarja, in sicer pri pripravi nacionalne ocene tveganosti in pripravi novega zakona. V okviru projekta nacionalne ocene tveganosti so bile vključene različne institucije, pri tem pa je imela aktivno vlogo tudi Banka Slovenije, s tem ko je ocenjevala tveganja z vidika PPFT v bančnem sektorju. Tesno sodelovanje z bankami in hranilnicami, ki je bilo vzpostavljeno v preteklosti, se je nadaljevalo tudi v letu 2015. Banka Slovenije je sodelovala pri različnih aktivnostih, ki so bile organizirane na ravni ZBS (sodelovanje na različnih oblikah izobraževanj, sodelovanje na letnem posvetu pooblaščenec za PPFT, skupna priprava zgibanke na temo PPFT). Banka Slovenije je delovala tudi v okviru Stalne koordinacijske skupine za omejevalne ukrepe, ki deluje pod okriljem Ministrstva za zunanje zadeve.

Banka Slovenije je konec leta 2013 ustanovila Nacionalni svet za plačila (NSP), s ciljem podpirati uravnotežen in trajnosten razvoj trga varnih in učinkovitih plačilnih storitev v Sloveniji ter zagotoviti prilagoditve trga spremembam v mednarodnem okolju. NSP je v svoji osnovi strateško, posvetovalno in komunikacijsko telo, njegove odločitve pa so osnova za delo sodelujočih v NSP na področju plačilnih storitev. Znotraj platforme, ki jo omogoča NSP, se srečujeta

Banka Slovenije je z ZBS intenzivirala sodelovanje na področju prestrukturiranja nedonosnih izpostavljenosti, vzpostavitve centralnega kreditnega registra ter notranjih in korporativnih ureditev upravljanja.

V letu 2015 se je okrepilo sodelovanje med deležniki znotraj Nacionalnega sveta za plačila.

Slika 27: Sodelovanje Banke Slovenije z drugimi institucijami v Sloveniji

ponudba in povpraševanje na trgu plačilnih storitev, usklajujeta interese, določata prednostne naloge in razrešujeta morebitna nesoglasja. V letu 2015 se je sodelovanje med deležniki znotraj NSP še okrepilo, Banka Slovenije pa je organizirala dve seji, na katerih so bile obravnavane aktualne tematike s področja plačilnih storitev. Dodatno je Banka Slovenije svojo vlogo katalizatorja na trgu plačilnih storitev zagotavljala tudi z E-novicami Nacionalnega sveta za plačila, katerih cilj je informiranje članov NSP in širše zainteresirane javnosti o novostih s področja plačil v Sloveniji in Evropski uniji.

Na področju pregleda delovanja sistemov poravnave vrednostnih papirjev se je v letu 2015 ključna aktivnost nanašala na oblikovanje pravne podlage za morebitno prihodnjo novo vlogo Banke Slovenije kot pristojnega organa po Uredbi (EU) št. 909/2014 o izboljšanju ureditve poravnave vrednostnih papirjev v Evropski uniji in o centralnih depotnih družbah ter na opredelitev potrebnih prilagoditev v Banki Slovenije. Aktivnost je zajemala usklajevanje med Banko Slovenije, ATPV in MF.

4.2 Sodelovanje s tujimi institucijami

4.2.1 Evropska unija

Predstavniki Banke Slovenije so se v letu 2015 udeležili zasedanj neformalnega Ecofina. Prvo zasedanje v tem letu je bilo aprila 2015 v Rigi, na katerem so obravnavali gospodarski položaj EU, strukturne reforme ter kapitalsko unijo, erozijo davčne osnove in prelivanje dobičkov. Drugo zasedanje je bilo septembra 2015 v Luksemburgu in na njem so obravnavali financiranje podnebnih sprememb ter poglobljanje gospodarske in denarne unije.

Predstavniki Banke Slovenije so se v letu 2015 udeležili zasedanj neformalnega Ecofina.

Predstavniki Banke Slovenije so se tudi leta 2015 udeleževali zasedanj odborov, delovnih skupin in drugih teles, ki delujejo v okviru institucij EU ter zadevajo področje finančnih in monetarnih zadev. Udeleževali so se sestankov Ekonomsko-finančnega odbora (EFC) in njegovih pododborov, sestankov Odbora za monetarno, finančno in plačilnobilančno statistiko ter drugih delovnih skupin s področij, ki delujejo v okviru Evropske komisije (EK) in Sveta EU. EFC je obravnaval gospodarski in finančni položaj v EU, gospodarsko upravljanje, bančno unijo ter poglobljanje gospodarske in denarne unije. Odbor za monetarno, finančno in plačilnobilančno statistiko se je ukvarjal z merili za institucionalno sektorizacijo, kakovost indikatorjev za makroekonomska neravnotežja, uporabo identifikatorja LEI (angl. Legal Entity Identifier; mednarodna, 20-mestna alfanumerična koda, ki temelji na standardu ISO 17442, s katero se posamezna pravna oseba oziroma sklad identificira pri poslovanju v Sloveniji in tujini), zadevami, povezanimi s plačilno bilanco, velikimi podatki (izjemno velika količina strukturiranih in nestrukturiranih podatkov, ki jih je nemogoče obdelati s tradicionalnimi orodji in programsko opremo) in pregledom poslovnih registrov.

Januarja in septembra 2015 so se predstavniki EK in ECB sestajali s predstavniki Banke Slovenije v okviru evropskega semestra (letnega cikla usklajevanja gospodarske politike). Na dnevnem redu je bil poglobljen pregled gospodarskih razmer v Sloveniji in izpolnjevanje specifičnih priporočil skladno s postopkom o preprečevanju in odpravljanju makroekonomskih neravnotežij. Februarja 2015 je EK ugotovila, da se Slovenija sooča z neravnotežji, ki zahtevajo odločno ukrepanje politike in posebno spremljanje. EK je menila, da je Slovenija opravila precejšnje prilagoditev. Neravnotežja niso več presežna, še vedno pa obstajajo

pomembna tveganja. Julija 2015 je Svet EU sprejel specifična priporočila za Slovenijo v okviru evropskega semestra 2015. Ta priporočila zadevajo naslednja področja: javne finance, pokojninski sistem in zdravstvo, trg dela in določanje minimalne plače, finančni sektor in dostop do financiranja za mala in srednja podjetja ter pravosodje.

4.2.2 Mednarodni denarni sklad

Banka Slovenije je pristojna za sodelovanje Republike Slovenije v Mednarodnem denarnem skladu.

Banka Slovenije je pristojna za sodelovanje Republike Slovenije v Mednarodnem denarnem skladu (MDS), guverner Banke Slovenije pa je član Odbora guvernerjev MDS. Kvota Slovenije v MDS je konec leta 2015 znašala 275 mio SDR. Skladno z reformo kvote in upravljanja iz leta 2010, po dolgo pričakovani ratifikaciji ZDA, decembra 2015, se je kvota Slovenije v MDS v februarju 2016 povečala na 586,5 mio SDR. V letu 2015 se je delegacija Banke Slovenije udeležila spomladanskega in letnega zasedanja MDS in Svetovne banke. Glavne teme zasedanj so bila aktualna dogajanja v svetovnem gospodarstvu in na mednarodnih finančnih trgih, prihodnji obeti in možni odzivi politik.

V okviru sodelovanja Banke Slovenije v finančnih aranžmajih MDS je na podlagi bilateralnega posojilnega sporazuma iz leta 2010 Slovenija v letu 2015 prejela osem vračil v skupnem znesku 14,58 mio SDR. Nепoravnan dolg MDS iz naslova bilateralnega sporazuma je konec decembra 2015 znašal 3,1 mio SDR. Veljavnost sporazuma, podpisanega oktobra 2013 za dve leti, je bila na podlagi soglasja Banke Slovenije v letu 2015 še zadnjič podaljšana za eno leto, do oktobra 2017.

Slovenija je tudi leta 2015 sodelovala v finančnih transakcijah v okviru aranžmaja FTP (angl. Financial Transaction Plan). Rezervna tranša Slovenije pri MDS se je zaradi vračil v okviru tega aranžmaja v primerjavi z letom 2014 zmanjšala in je konec decembra 2015 znašala 78,28 mio SDR.

V okviru posvetovanj po IV. členu Statuta MDS sta v letu 2015 potekala dva obiska predstavnikov MDS v Sloveniji. Med 8. in 10. junijem 2015 je potekal obisk, v okviru katerega so se predstavniki MDS seznanili s stanjem v gospodarstvu, s postopki prestrukturiranja, delovanjem finančnega sektorja in bančnega sistema ter izzivi za prihodnje. Pod okriljem novega vodje misije za Slovenijo, Nikolaya Gueorguieva so predstavniki MDS od 17. do 23. novembra 2015 opravili še en obisk Slovenije zaradi seznanitve z razmerami v gospodarstvu.

4.2.3 Banka za mednarodne poravnave

Banka Slovenije je delničar BIS.

Guverner Banke Slovenije se udeležuje sestankov guvernerjev centralnih bank članic Banke za mednarodne poravnave (BIS), ki so organizirani vsaka dva meseca. Na sestankih poteka razprava o dogajanjih v svetovnem gospodarstvu in na finančnih trgih. Prav tako so srečanja guvernerjev priložnost za izmenjavo mnenj o različnih centralnobančnih temah, leta 2015 predvsem o povezanosti finančnih trgov z odločitvami centralnih bank, neenakosti in denarni politiki, inovacijah, plačilnih poravnalnih sistemih in finančnem opismenjevanju. Banka Slovenije je delničar BIS. Guverner se je junija 2015 udeležil letne skupščine BIS v Baslu.

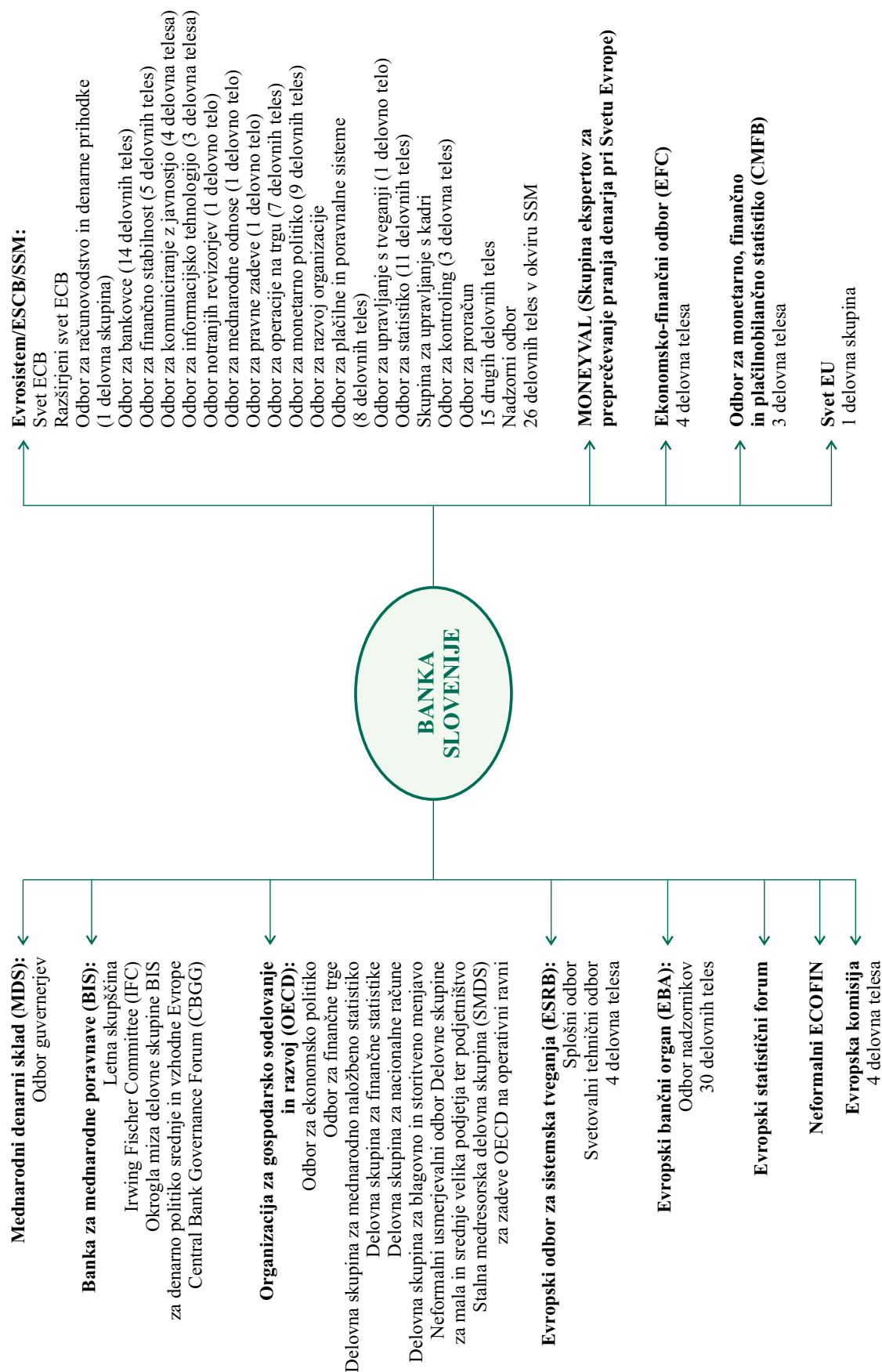
4.2.4 Organizacija za gospodarsko sodelovanje in razvoj

Predstavniki Banke Slovenije so se udeleževali zasedanj nekaterih odborov in delovnih skupin OECD. Sodelovali so na sestankih Odbora za ekonomsko politiko, Odbora za finančne trge, Delovne skupine za mednarodno naložbeno statistiko, Delovne skupine za finančne statistike, Delovne skupine za nacionalne račune in v neformalnem usmerjevalnem odboru Delovne skupine za mala in srednje velika podjetja ter podjetništvo. Tudi leta 2015 je predstavnik Banke Slovenije sodeloval na sestankih Stalne medresorske delovne skupine za zadeve OECD, kjer so bile obravnavane tekoče in načrtovane aktivnosti Slovenije v okviru OECD.

Predstavniki Banke Slovenije so se udeleževali zasedanj nekaterih odborov in delovnih skupin OECD.

Banka Slovenije je ohranjala redne stike z multilateralnimi in zasebnimi mednarodnimi finančnimi institucijami ter z bonitetnimi agencijami.

Slika 28: Sodelovanje Banke Slovenije z drugimi institucijami zunaj Slovenije

5 POROČANJE BANKE SLOVENIJE DRŽAVNEMU ZBORU

V skladu s 152. členom Ustave Republike Slovenije Banka Slovenije odgovarja Državnemu zboru. Čeprav zaradi vstopa Banke Slovenije v Evropski sistem centralnih bank in s tem povezanimi obveznostmi Banka Slovenije poroča tudi institucijam EU, poročanje Banke Slovenije Državnemu zboru ostaja eden od pomembnih elementov zagotavljanja nadzora nad delovanjem Banke Slovenije.

V skladu s 26. členom Zakona o Banki Slovenije, ne glede na druge zakone, Banka Slovenije o svojem delu poroča izključno Državnemu zboru. Banka Slovenije tako Državnemu zboru posreduje letna poročila, med letom pa informacije o svojih dejavnostih objavlja na spletni strani.

Poleg rednega poročanja Banka Slovenije poroča oziroma sodeluje z Državnim zborom tudi na njegovo povabilo. Tako so se predstavniki Banke Slovenije v letu 2015 udeležili 18 sej komisij in odborov Državnega zbora ter dveh zasedanj Državnega zbora, na katerih so se obravnavali predpisi in vprašanja s področja delovanja Banke Slovenije.

Najintenzivneje je Banka Slovenije v letu 2015 sodelovala s Preiskovalno komisijo o ugotavljanju zlorab v slovenskem bančnem sistemu ter ugotavljanju vzrokov in odgovornosti za že drugo sanacijo bančnega sistema v samostojni Sloveniji. Banka Slovenije je tej komisiji Državnega zbora posredovala vse podatke in dokumente, ki jih je zahtevala. V letu 2015 je Banka Slovenije tako tej komisiji od avgusta posredovala že več kot 23.000 strani dokumentacije.

Nadzor Državnega zbora nad Banko Slovenije je urejen tudi v 33. členu Zakona o Banki Slovenije. Ta člen določa, da lahko na sejah Sveta Banke Slovenije med drugimi sodeluje tudi predstavnik odbora Državnega zbora, pristojnega za finance in monetarno politiko. V letu 2015 se je predstavnik omenjenega odbora udeležil petih sej Sveta Banke Slovenije. Svet Banke Slovenije zaseda praviloma dvakrat mesečno (v letu 2015 – 24 sej Sveta Banke Slovenije).

Predstavniki Banke Slovenije so se v letu 2015 udeležili 18 sej komisij in odborov ter dveh zasedanj Državnega zbora.

V letu 2015 je Banka Slovenije preiskovalni komisiji posredovala že več kot 23.000 strani dokumentacije.

6 UPRAVLJANJE BANKE SLOVENIJE

V Banki Slovenije sta organa odločanja guverner in Svet Banke Slovenije.

V Banki Slovenije sta organa odločanja guverner in Svet Banke Slovenije. Svet Banke Slovenije, poleg guvernerja, sestavljajo še štirje člani – viceguvernerji, ki so člani Sveta Banke Slovenije. Enega od viceguvernerjev lahko guverner pooblasti za svojega namestnika.

Poleg organov odločanja struktura upravljanja Banke Slovenije vključuje tudi delovna telesa (odbore, komisije in delovne skupine) ter notranjo in zunanjo raven kontrole upravljanja tveganj.

6.1 Guverner

Guverner Banke Slovenije vodi poslovanje in organizira delo ter zastopa Banko Slovenije.

Guverner Banke Slovenije izvršuje odločitve Sveta Banke Slovenije ter izdaja posamične in splošne akte Banke Slovenije, ki niso v pristojnosti Sveta Banke Slovenije.

Guverner Banke Slovenije lahko izdaja navodila za izvajanje sklepov Sveta Banke Slovenije.

Guverner Banke Slovenije je član Sveta ECB; članstvo v Svetu je *ad personam*. Svet ECB sestavljajo guvernerji NCB evrskega območja in člani Izvršilnega odbora.

6.2 Svet Banke Slovenije

Člani Sveta Banke Slovenije so neodvisni pri opravljanju svojih nalog po ZBS ter niso vezani na sklepe, stališča in navodila državnih ali katerih koli drugih organov, niti se ne smejo nanje obračati po navodila ali usmeritve. Od uvedbe evra 1. januarja 2007 člani Sveta Banke Slovenije pri uresničevanju svojih nalog upoštevajo določila Statuta ESCB in ECB.

V letu 2015 je prišlo do spremembe članstva v Svetu Banke Slovenije.

V letu 2015 je prišlo do spremembe članstva v Svetu Banke Slovenije, in sicer je bila namesto viceguvernerja dr. Janeza Fabijana, ki mu je 10. septembra 2015 potekel mandat, v Državnem zboru RS, 23. septembra 2015 imenovana viceguvernerka mag. Irena Vodopivec Jean.

Svet Banke Slovenije so 31. decembra 2015 sestavljali:

- dr. Boštjan Jazbec, guverner;
- Darko Bohnec, viceguverner;
- mag. Stanislava Zadravec Capriolo, viceguvernerka;
- dr. Mejra Festić, viceguvernerka;
- mag. Irena Vodopivec Jean, viceguvernerka.

6.2.1 Delovanje Sveta Banke Slovenije

V letu 2015 se je Svet Banke Slovenije sestel štiriindvajsetkrat. Poleg tega je 18 sej potekalo korespondenčno. Svet Banke Slovenije je med drugim obravnaval nadzorniške zadeve, gospodarska in finančna gibanja, ekonomske odnose s tujino, stabilnost slovenskega bančnega sistema, poslovanje bank, izvajanje denarne politike, plačilne in poravnalne sisteme ter gotovinsko poslovanje.

V letu 2015 se je Svet Banke Slovenije sestel štiriindvajsetkrat.

Na seje sveta sta bila v skladu z Zakonom o Banki Slovenije vabljeni minister za finance in predstavnik odbora Državnega zbora, pristojnega za finance in monetarno politiko. Minister za finance se je udeležil šestih sej sveta, predsednica odbora pa petih sej.

Podrobnejši podatki o sejah in obravnavanih točkah so na voljo v tabelah 7 in 8.

Tabela 7: Podrobnejši podatki o sejah Sveta Banke Slovenije v letu 2015

	Število točk dnevnega reda	Število točk v sklopu Ekonomska in denarna politika, finančna stabilnost ter statistika	Število točk v sklopu Nadzor bančnega poslovanja	Število točk v sklopu Plačilni in poravnalni sistemi ter gotovinsko poslovanje	Število točk v sklopu Ostale zadeve
Skupaj v letu 2015	313	61	115	45	68

Tabela 8: Podatki o posameznih korespondenčnih sejah Sveta Banke Slovenije v letu 2015

	Število točk dnevnega reda seje	Število točk v sklopu Ekonomska in denarna politika, finančna stabilnost ter statistika	Število točk v sklopu Nadzor bančnega poslovanja	Število točk v sklopu Plačilni in poravnalni sistemi ter gotovinsko poslovanje	Število točk v sklopu Ostale zadeve
Skupaj v letu 2015	22	2	17		3

Med pomembnejše zadeve, ki jih je obravnaval Svet Banke Slovenije v letu 2015, spadajo sprejete smernice makrobonitetne politike Banke Slovenije, strateški okvir makrobonitetne politike za bančni sektor in dva makrobonitetna ukrepa – proticiklični kapitalski blažilnik in kapitalski blažilnik za druge sistemsko pomembne banke ter obsežen sklop podzakonskih predpisov na podlagi ZBan-2, Zakona o Banki Slovenije, Zakona o organu in skladu za reševanje in Zakona o priložnostnih kovancih. S področja nadzora bančnega poslovanja je tako sprejel 58 podzakonskih predpisov, s področja plačilnih in poravnalnih sistemov ter gotovinskega poslovanja pa tri podzakonske predpise. Sprejel je tudi 112 odločitev o posamičnih zadevah s področja nadzora ter 28 odločitev s področja plačilnih in poravnalnih sistemov in gotovinskega poslovanja.

6.2.1.1 Podzakonski predpisi, sprejeti v letu 2015

Po uveljavitvi novega Zakona o bančništvu je bilo izdanih 21 sklepov za podrobnejšo opredelitev različnih vsebin zakona.

Po uveljavitvi novega Zakona o bančništvu je bilo izdanih 21 sklepov za podrobnejšo opredelitev različnih vsebin ZBan-2; od licenciranja do ureditev notranjega upravljanja, skupaj s posameznimi navodili za izvajanje teh sklepov. V tabeli 9 je na kratko povzeta vsebina sklepov po posameznih vsebinskih področjih. Ob koncu leta so bile sprejete že tudi tri novele omenjenih sklepov, vezane na prenovo poročevalskega sistema, zaradi vzpostavitve širšega kreditnega registra poslovnih subjektov znotraj Banke Slovenije.

Tabela 9: Seznam podzakonskih predpisov, ki jih je Svet Banke Slovenije sprejel v letu 2015

Naziv področja/sklepa	Objava v UL RS	Vsebina
Izdajanje dovoljenj		
Sklep o dokumentaciji za dokazovanje izpolnjevanja pogojev za imenovanje člana upravljalnega organa banke in hranilnice	UL RS št. 73/2015	Opredelitev podrobnejše vsebine dokumentacije za dokazovanje oziroma presojo izpolnjevanja pogojev za opravljanje funkcije člana uprave oziroma člana nadzornega sveta banke.
Sklep o dokumentaciji za izdajo dovoljenja za opravljanje bančnih in finančnih storitev ter za statusna preoblikovanja	UL RS št. 73/2015	Opredelitev podrobnejše vsebine dokumentacije, ki mora biti priložena vlogi za izdajo dovoljenja za opravljanje bančnih oziroma finančnih storitev in za statusna preoblikovanja.
Sklep o dokumentaciji za izdajo dovoljenja za ustanovitev podružnice banke tretje države	UL RS št. 73/2015	Opredelitev podrobnejše vsebine dokumentacije, ki jo mora banka tretje države priložiti zahtevi za izdajo dovoljenja za ustanovitev podružnice v RS.
Sklep o imetnikih kvalificiranih deležev bank in hranilnic	UL RS št. 73/2015	Opredelitev podrobnejših meril za presojo primernosti bodočega kvalificiranega imetnika banke.
Sklep o dokumentaciji za izdajo dovoljenja za kvalificirano naložbo banke in hranilnice	UL RS št. 47/2015	Opredelitev podrobnejše vsebine dokumentacije, ki jo mora banka predložiti zahtevi za izdajo dovoljenja za kvalificirano naložbo, torej za pridobitev kvalificiranega deleža v drugi finančni instituciji s sedežem v EU oziroma v subjektu finančnega sektorja s sedežem v tretji državi.
Sklep o dokumentaciji za izdajo dovoljenja za kapitalske instrumente bank in hranilnic	UL RS št. 50/2015	Določitev vsebine dokumentacije, ki jo mora banka priložiti zahtevi za vključitev kapitalskega instrumenta v izračun kapitala.
Sklep o merilih za stvarni vložek pri povečanju osnovnega kapitala bank in hranilnic	UL RS št. 55/2015	Opredelitev meril za stvarni vložek v zvezi z dokapitalizacijo bank, in sicer glede razpoložljivosti stvarnega vložka, njegove unovčljivosti in stabilnosti vrednosti, ter dokumentacije v zvezi s takim načinom povečanja osnovnega kapitala.

Naziv področja/sklepa	Objava v UL RS	Vsebina
Poročanje		
Sklep o poslovnih knjigah in letnih poročilih bank in hranilnic	UL RS št. 50/2015	Določitev vsebine glavne knjige v okviru vodenja poslovnih knjig, vrste in sheme računovodskih izkazov in konsolidiranih računovodskih izkazov bank, podrobnejša vsebina letnega in konsolidiranega letnega poročila ter poročanje finančnih informacij na posamični podlagi.
Sklep o poročanju monetarnih finančnih institucij	UL RS št. 50/2015	Določitev obveznikov poročanja in obveznosti poročanja podatkov monetarnih finančnih institucij Banki Slovenije v skladu z zahtevami Evropskega sistema centralnih bank in drugimi potrebami banke Slovenije.
Sklep o poročanju podružnic bank držav članic	UL RS št. 50/2015	Ureditev poročanja podružnic bank držav članic v zvezi s količniki likvidnosti, informacijami za statistične namene in uresničevanjem sistema jamstva za vloge.
Sklep o poročanju bank in hranilnic v zvezi s skupino	UL RS št. 63/2015	Opredelitev poročevalskih obveznosti bank v zvezi z njihovo bančno skupino oziroma skupino
Sklep o poročanju posameznih dejstev in okoliščin bank in hranilnic	UL RS št. 63/2015	Opredelitev poročevalskih zahtev v zvezi z različnimi zahtevami ZBan-2 oziroma uredbe CRR, kot so kvalificirani imetniki, pridobitve kvalificiranih naložb, poslovanje z osebami v posebnem razmerju z banko.
Sklep o poročanju učinkovitih obrestnih mer v skladu z ZPotK	UL RS št. 47/2015	Poročanje bank o učinkovitih obrestnih merah v zvezi s potrošniškimi krediti v skladu z zakonom, ki ureja potrošniške kredite.
Upravljanje tveganj in ureditev notranjega upravljanja		
Sklep o ureditvi notranjega upravljanja, upravljalnem organu in notranjem procesu ocenjevanja ustreznega notranjega kapitala za banke in hranilnice	UL RS št. 73/2015	Opredelitev zahtev v zvezi z ureditvijo notranjega upravljanja bank in upravljalnim organom (korporativna kultura, okvir upravljanj tveganj, funkcije notranjih kontrol, skrbnost članov upravljalnega organa, podrobnejše zahteve glede upravljanja kreditnega, likvidnostnega, operativnega in tržnih tveganj).
Sklep o merilih za določitev pomembne banke	UL RS št. 41/2015	Opredelitev kvantitativnih in kvalitativnih meril za opredelitev pomembne banke, in sicer v zvezi z velikostjo in notranjo organiziranostjo banke, naravo, obsegom in zapletenostjo dejavnosti ter pomenom banke za lokalni trg. Opredelitev je namenjena predvsem uveljavljanju zahtev s področja ureditev notranjega upravljanja iz ZBan-2 oziroma CRR.

Naziv področja/sklepa	Objava v UL RS	Vsebina
Sklep o ocenjevanju izgub iz kreditnega tveganja bank in hranilnic	UL RS št. 50/2015	Določitev pravil, ki se nanašajo na razvrstitev finančnih sredstev in prevzetih obveznosti, ocenjevanje izgub iz kreditnega tveganja, restrukturiranje finančnih sredstev, vodenje in vsebino kreditnih map ter poročanje o tveganih aktivnih in zunajbilančnih postavkah.
Sklep o minimalnih zahtevah za zagotavljanje ustrezne likvidnostne pozicije bank in hranilnic	UL RS št. 50/2015	Določitev zahtev za zagotavljanje ustrezne likvidnostne pozicije, načrtovanje tokov likvidnosti ter minimalne zahteve glede razmerja med krediti in vlogami bančnega sektorja.
Sklep o vsebini načrtov sanacije bank in hranilnic	UL RS št. 63/2015	Določitev podrobnejše vsebine načrtov sanacije bank, ki jih je treba predložiti Banki Slovenije oziroma ECB.
Ostalo		
Sklep o izračunu stopnje posamezni banki lastnega proticikličnega kapitalskega blažilnika za banke in hranilnice	UL RS št. 55/2015	Opredelitev načina izračuna stopnje posamezni banki lastnega proticikličnega kapitalskega blažilnika, upoštevanja veljavne stopnje blažilnika po posameznih državah in začetka veljavnosti teh stopenj.
Sklep o najmanjšem obsegu in vsebini dodatnega revizijskega pregleda in dodatnega revizorjevega poročila o izpolnjevanju pravil o upravljanju tveganj v bankah in hranilnicah.	UL RS št. 104/2015	Določitev obsega in vsebine dodatnega revizijskega pregleda ter revizorjevega poročila o izpolnjevanju pravil o upravljanju tveganj v bankah.
Sklep o letnih nadomestilih za opravljanje nadzora in taksah v zvezi s postopki odločanja Banke Slovenije	UL RS št. 47/2015	Sklep določa način izračuna letnega nadomestila za opravljanje nadzora in višino taks v zvezi s postopki odločanja Banke Slovenije.
Sklep o določitvi blažilnika za druge sistemsko pomembne banke	UL RS št. 96/2015	Sklep določa meje razredov, v katere so uvrščene sistemsko pomembne banke, in tem razredom pripadajoče stopnje blažilnika.

Banka Slovenije je v letu 2015 izdala tri smernice za področje upravljanja kreditnega tveganja.

Poleg tega je Banka Slovenije lani izdala tri smernice za področje upravljanja kreditnega tveganja, in sicer Smernice za spremljavo komitentov in sistem zgodnjih opozoril za povečano kreditno tveganje, Smernice za upravljanje problematičnih terjatev ter Smernice za izračun stopnje neplačila in stopnje izgube. Navedene smernice natančneje opredeljujejo posamezne elemente upravljanja kreditnega tveganja, ki so še zlasti pomembni v razmerah, ko se banke v svojih kreditnih portfeljih soočajo z relativno velikim deležem nedonosnih in restrukturiranih izpostavljenosti.

V zvezi s sprejetimi smernicami in priporočili EBA je bilo sprejeto precejšnje število sklepov o uporabi smernic oziroma priporočil. Gre za nov regulativni instrument na podlagi 13. člena ZBan-2, s katerim Banka Slovenije na transparenten, standardiziran in konsistenten način odloči o upoštevanju posameznih smernic

ali priporočil EBA, kot zahteva Uredba o ustanovitvi EBA²³. Regulativni okvir so dopolnila še številna tolmačenja evropske in domače zakonodaje ter pojasnila v zvezi z njenim izvajanjem, predložena bankam oziroma drugim zainteresiranim, s čimer Banka Slovenije prispeva k uveljavljanju enotnega bančnega pravilnika (angl. single rule book) kot prvega stebra bančne unije tudi v slovenskem bančnem prostoru.

Banka Slovenije je lani v okviru regulativnih aktivnosti velik poudarek namenila tudi področju ureditve notranjega in korporativnega upravljanja bank. Poleg pomembne nadgradnje vsebin s tega področja v ZBan-2 je bil sprejet nov Sklep o ureditvi notranjega upravljanja, upravljalnem organu in procesu ocenjevanja ustreznega notranjega kapitala za banke in hranilnice, ki je temeljito prenovil dva sklepa, ki sta to področje urejala do uveljavitve novega sklepa. Z novim sklepom se med drugim prispeva k:

- dvigu standardov korporativnega upravljanja v bankah;
- večjemu zavedanju o pomenu učinkovitega upravljanja tveganj in preprečevanju izvajanja poslovnih aktivnosti brez izrecnega upoštevanja nagnjenosti bank k tveganjem;
- porastu pomena in vloge funkcij notranjih kontrol v bankah (služba notranje revizije, funkcija upravljanja tveganj, služba skladnosti poslovanja).

Banka Slovenije je lani velik poudarek namenila področju ureditve notranjega in korporativnega upravljanja bank.

Sklep prinaša pomembne novosti okvira upravljanja tveganj z naslednjih področij: razmerje med poslovno strategijo in strategijo upravljanja tveganj, korporativna kultura ter kodeks ravnanja in etike, nasprotje interesov na ravni članov upravljalnega organa, nadzor nad višjim vodstvom, ocenjevanje primernosti nosilcev ključnih funkcij, strnjena izjava upravljalnega organa o tveganjih in stresni testi. Poleg tega določa zahteve s področja uresničevanja učinkovitosti in neodvisnosti funkcij notranjih kontrol banke, predvsem v smislu spodbujanja dobre prakse obravnave ugotovitev in poročil teh funkcij ter njihovega dostopa do uprave in nadzornega sveta. V spodbujanje neodvisnosti delovanja teh funkcij mora biti aktivno vključen tudi nadzorni svet banke. Zaradi spodbujanja dobre prakse delovanja nadzornih svetov so določene tudi zahteve s področja skrbnosti članov upravljalnega organa, predvsem v smislu zahtev po ustreznih znanjih članov nadzornega sveta ter uresničevanju njihove dolžnosti skrbnega in lojalnega ravnanja. Vse navedene novosti sklepa so usklajene s Smernicami o korporativnem upravljanju Baselskega odbora za bančni nadzor, Nadzorniškimi priročnikom ECB EMN in nekaterimi priporočili EBRD, s katero je Banka Slovenije sodelovala glede izbranih vsebin s tega področja.

Na podlagi ugotovljenih kršitev s področja preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma so bila bankam izdana tri pisma z opozorili, ki sicer vsebujejo več kršitev, in ena odredba o odpravi kršitev.

6.2.1.2 Dovoljenja

Z vzpostavitev EMN so se precej spremenile pristojnosti Banke Slovenije tudi na področju izdajanja dovoljenj. ECB je pristojna za izdajo dovoljenja za opravljanje bančnih storitev in izdajo dovoljenja za pridobitev kvalificiranega deleža za vse banke. Pri drugih dovoljenjih je pristojnost deljena (ECB je pristojna za pomembne, Banka Slovenija pa za manj pomembne banke).

²³ Uredba (EU) št. 1093/2010 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. novembra 2010 o ustanovitvi Evropskega nadzornega organa (Evropski bančni organ) in o spremembi Sklepa št. 716/2009/ES ter razveljavitvi Sklepa Komisije 2009/78/ES.

Banka Slovenije je v letu 2015 vodila 24 postopkov za izdajo dovoljenj in izdala 11 dovoljenj.

Največ dovoljenj je bilo izdanih za opravljanje funkcije člana uprave banke (6).

Poleg izdajanja dovoljenj v zvezi z opravljanjem storitev, organi vodenja, imetniki kvalificiranih deležev v bankah in statusnimi spremembami, je Banka Slovenije pristojna tudi za ugotavljanje primernosti članov nadzornega sveta banke. **V letu 2015 je Banka Slovenije vodila 16 postopkov za ocenjevanje primernosti članov nadzornega sveta banke in zaključila 9 postopkov.** Od tega je za 4 člane nadzornega sveta banke končno oceno o primernosti podala ECB. Od sedmih preostalih postopkov sta se 2 postopka zaključila z odstopom člana nadzornega sveta, 5 postopkov pa še poteka.

Leta 2015 je bilo največ dovoljenj izdanih za opravljanje funkcije člana uprave banke (6), za pripojitev banke oziroma druge pravne osebe k banki (3), po eno dovoljenje je bilo izdano za pridobitev kvalificiranega deleža in za opravljanje finančnih storitev.

Tabela 10: **Dovoljenja v letu 2015**

LICENCIRANJE	Število postopkov		Število izdanih dovoljenj		Število zavrnjenih zahtev za izdajo dovoljenja		Ustavljeni postopki		Nezaključeni postopki
	2015	2014	2015	2014	2015	2014	2015	2014	
IZDAJANJE DOVOLJENJ	2015	2014	2015	2014	2015	2014	2015	2014	2015
Kvalificirani delež	3	2	1	0	0	2	1	0	1
Član uprave	13	11	6	11	2	0	0	0	5
Bančne in finančne storitve	3	2	1	1	0	0	0	1	2
Združitve in delitve	4	1	3	1	0	0	1	0	0
Mnenja za ATVP po ZIFI	1	0	-	-	-	-	-	-	0
Skupaj	24	16	11	13	2	2	2	1	8

Vir: Banka Slovenije.

V okviru nadzorniških ukrepov na področju licenciranja je Svet Banke Slovenije leta 2015 izrekel dve prepovedi za opravljanja funkcije člana nadzornega sveta banke in izdal en opomin članu uprave ter enemu kvalificiranemu imetniku odvzel dovoljenje za kvalificirani delež v banki.

Na podlagi zahtev bank iz skupine manj pomembnih bank je Banka Slovenije izdala pet dovoljenj za vključevanje vplačanih instrumentov v izračun navadnega lastniškega temeljnega kapitala, osem dovoljenj za vključevanje instrumentov dodatnega kapitala v izračun kapitala in po dve dovoljenji za zmanjšanje vključevanja instrumentov v izračun navadnega lastniškega temeljnega kapitala in izplačilo instrumentov dodatnega kapitala (izplačilo podrejenega dolga).

Leta 2015 je Banka Slovenije (enako kot leta 2014) prejela 14 notifikacij za neposredno opravljanje storitev bank držav članic v Sloveniji. Seznam bank držav članic EU, ki smejo opravljati svojo dejavnost v Republiki Sloveniji, je objavljen na spletni strani Banke Slovenije. Leta 2015 sta dve banki s sedežem v Republiki Sloveniji priglasili neposredno opravljanje storitev v dveh državah članicah EU, kar sta prva primera, odkar je Slovenija članica EU.

Banka Slovenije je prejela 14 notifikacij za neposredno opravljanje storitev bank držav članic v Sloveniji.

V letu 2015 sta bili izdani dve dovoljenji za spremembo pravil plačilnih sistemov, eno dovoljenje za oblikovanje in dovoljenje za upravljanje plačilnega sistema, eno dovoljenje za opravljanje storitev izdajanja elektronskega denarja in plačilnih storitev kot družba za izdajo elektronskega denarja, eno dovoljenje za opravljanje menjalniških storitev enemu menjalcu, enemu menjalcu pa je dovoljenje prenehalo na podlagi njegovega obvestila o prenehanju opravljanja menjalniških poslov.

Banka Slovenije je v letu 2015 prejela 56 novih notifikacij v zvezi s plačilnimi institucijami (ob koncu leta 2015 je bilo notificiranih 261 plačilnih institucij) in 19 notifikacij v zvezi z družbami za izdajo elektronskega denarja (ob koncu leta 2015 je bilo 69 notificiranih družb za izdajo elektronskega denarja).

Banka Slovenije je prejela 56 novih notifikacij v zvezi s plačilnimi institucijami in 19 notifikacij v zvezi z družbami za izdajo elektronskega denarja.

6.2.1.3 Izredni ukrepi

V času trajanja izredne uprave izvršuje pristojnosti nadzornega sveta banke Svet Banke Slovenije. V letu 2015 se je tako sestajal tudi kot nadzorni svet dveh bank. V zvezi s poslovanjem Probanke d.d., ki ji je bil izrečen ukrep izredne uprave, se je Svet Banke Slovenije v letu 2015 sestal desetkrat, poleg tega je pet sej potekalo korespondenčno. V zvezi s poslovanjem Factor banke d.d. se je Svet Banke Slovenije sestal enajstkrat, poleg tega so tri seje potekale korespondenčno. Seje so bile namenjene obravnavi aktivnosti izrednih uprav, likvidnosti in poslovanja bank ter uresničevanju načrta prestrukturiranja banke, s poudarkom na poplačilu navadnih upnikov.

6.2.2 Delovna telesa

V Banki Slovenije je 31. decembra 2015 delovalo 30 delovnih teles; komisij, odborov in delovnih skupin. Pomembnejša delovna telesa so:

- Investicijski odbor (predsednik Ernest Ermenc);
- Odbor za operativna tveganja (predsednik Darko Bohnec);
- Revizijski odbor Banke Slovenije (predsednik dr. Dušan Zbašnik);
- Komisija Sveta Banke Slovenije za raziskovalno delo (predsednica dr. Mejra Festić);
- Odbor za projektno delo (predsednica mag. Irena Vodopivec Jean).
- Komisija za licenciranje (predsednica mag. Stanislava Zadravec Capriolo);
- Likvidnostna komisija (predsednik mag. Tomaž Košak);
- Ad-Hoc skupina za reševanje (vodja Peter Kupljen);
- Skupina za krizno upravljanje (predsednica mag. Stanislava Zadravec Capriolo);

V Banki Slovenije je 31. decembra 2015 delovalo 30 delovnih teles.

6.2.2.1 Investicijski odbor

Lastne finančne naložbe zajemajo naložbe Banke Slovenije, ki niso povezane z izvajanjem denarne politike Evrosistema. Njihovo upravljanje poteka na

strateški, taktični in operativni ravni. Investicijski odbor kot organ Sveta BS izvaja vlogo vmesne ravni upravljanja naložb, ki se konkretizira v vsakoletnem sprejemanju strateške alokacije naložb, mesečnem potrjevanju primerjalnih portfeljev in sprejemanju meril upravljanja, ki opredeljujejo naložbeni prostor in omejujejo izpostavljenost posameznim vrstam tveganj.

Merila upravljanja tveganj predpisujejo dovoljeno obrestno, kreditno in valutno izpostavljenost naložb Banke Slovenije ter ciljno valutno strukturo naložb. Banka Slovenije pri lastnih naložbah ščiti vso valutno izpostavljenost, z izjemo zneska v višini morebitnega dodatnega vpoklica deviznih rezerv ECB. Merila za upravljanje finančnih naložb Banke Slovenije določajo tudi pogoje za posojanje obveznic in druge aktivnosti.

Sprejeta merila za upravljanje kreditnega tveganja dovoljujejo naložbe v finančne instrumente z državnim, bančnim in podjetniškim tveganjem izdajateljev z interno bonitetno oceno Banke Slovenije praviloma vsaj A-. Naložbe v državni, bančni in podjetniški sektor so omejene s predpisano največjo možno agregatno izpostavljenostjo do posameznega sektorja in s seznamom dovoljenih izdajateljev, pri čemer je opredeljena tudi zgornja meja izpostavljenosti do posamezne entitete z državnim tveganjem oziroma do posamezne bančne ali podjetniške skupine. Zgornja meja izpostavljenosti je odvisna od interne bonitetne ocene Banke Slovenije.

Banka Slovenije mora pri naložbeni politiki upoštevati določbe 123. člena Pogodbe o delovanju EU, ki prepoveduje monetarno financiranje institucij javnega sektorja. Med prepovedane oblike financiranja spadajo depoziti in nakupi primarnih izdaj dolžniških vrednostnih papirjev, komercialni zapisi in potrdila o depozitu, če je dolжник institucija javnega sektorja. Nakupi finančnih instrumentov javnega sektorja EU na primarnem trgu so prepovedani, medtem ko so naložbe na sekundarnem trgu dovoljene v okviru mesečnih in četrtnih limitov za posamezno državo, od koder izdajatelj izhaja. Upravljanje finančnih naložb Banke Slovenije je leta 2015 potekalo skladno z opisanimi merili.

**Vrednost finančnih
naložb Banke Slovenije
v upravljanju je
31. decembra 2015
znašala 3.805 mio EUR.**

Vrednost finančnih naložb Banke Slovenije v upravljanju je 31. decembra 2015 znašala 3.805 mio EUR (v letu 2014: 3.736 mio EUR), od tega je bilo 3.171 mio EUR naložb nominiranih v evrih (v letu 2014: 3.163 mio EUR). Preostalih 634 mio EUR (v letu 2014: 573 mio EUR) je bilo nominiranih v tujih valutah.

6.2.2.2 Odbor za operativna tveganja

Odbor je odgovoren za opredelitev smernic in nadzor na področju upravljanja operativnih tveganj v Banki Slovenije. Odbor redno pregleduje in spremlja delovanje sistema za upravljanje operativnih tveganj ter poroča Svetu Banke Slovenije o uresničevanju krovne varnostne politike, politike upravljanja operativnih tveganj in politike neprekinjenega poslovanja v Banki Slovenije. V letu 2015 se je odbor sestel na treh sejah. Ob tem je med pomembnejšimi aktivnostmi, ki jih je odbor izvajal v letu 2015, treba omeniti koordinacijo procesa upravljanja operativnih tveganj v Banki Slovenije. Proces je sestavljen iz analiziranja kritičnosti poslovnih procesov, ocenjevanja prepoznanih operativnih tveganj ter usklajevanja priprave in predstavitve načrtov za obvladovanje operativnih tveganj, ki nastajajo v organizacijskih enotah z najbolj kritičnimi poslovnimi procesi s stališča operativnih tveganj. Poročilo in načrte je po obravnavi na odboru obravnaval in potrdil tudi Svet BS.

Na področju zagotavljanja neprekinjenega poslovanja je odbor spremljal priprave in izvedbo rednega analiziranja vplivov na poslovanje ter 19 vaj na področju neprekinjenosti poslovanja, ki so jih pripravili in izvedli v organizacijskih enotah z najbolj kritičnimi poslovnimi procesi s stališča razpoložljivosti. Na najboljše najvišji vaji je, poleg zunanjih udeležencev iz poslovnih bank v RS in podjetja Bankart, sodelovalo 36 udeležencev iz Banke Slovenije.

Odbor za operativna tveganja je spremljal priprave in izvedbo 19 vaj na področju neprekinjenosti poslovanja.

V okviru spremljave in usklajevanja politik je odbor sprejel dopolnitve in spremembe politike za upravljanje operativnega tveganja in izvedbenih politik na področju informacijske varnosti.

6.2.2.3 Revizijski odbor Banke Slovenije

Poslanstvo Revizijskega odbora Banke Slovenije je izboljševanje upravljanja z izvajanjem dodatnega neodvisnega nadzora ob notranji reviziji in zunanjem revizorju.

Revizijski odbor sestavljajo en predstavnik Sveta BS in dva zunanja strokovnjaka. Deluje kot posvetovalni organ Sveta BS.

Revizijski odbor oblikuje mnenja in nasvete, ki Svetu BS pomagajo pri odločanju glede:

- neoporečnosti računovodskih izkazov,
- nadzora nad notranjimi kontrolami in obvladovanjem tveganj,
- delovanja funkcij revidiranja Banke Slovenije in
- zagotavljanja skladnosti z zakonodajo, smernicami, kodeksom ravnanja in drugimi notranjimi akti.

Revizijski odbor se je v letu 2015 sestel osemkrat. Obravnaval in razpravljal je o poročilu zunanjega revizorja o revidiranih računovodskih izkazih ter jih predlagal Svetu BS v sprejetje. Prispeval je k uresničevanju notranjih kontrol in obvladovanju tveganj s spremljanjem ugotovitev in izvrševanja priporočil notranje revizije. Aktivno je svetoval pri oblikovanju notranjega sistema prijavljanja (žvižgaštvo) in s svojimi nasveti sooblikoval plan dela notranje revizije.

Revizijski odbor, ki deluje kot posvetovalni organ Sveta BS, se je v letu 2015 sestel osemkrat.

6.2.2.4 Komisija Sveta Banke Slovenije za raziskovalno delo

Med naloge in cilje komisije sodijo: spodbujanje razvoja raziskovalnega dela zaposlenih v Banki Slovenije z napotitvijo in financiranjem študija na specialističnem ali drugem podiplomskem študiju, spodbujanje izpopolnjevanja zaposlenih v banki za namene razvoja raziskovalne dejavnosti v banki, spodbujanje izvajanja usposabljanja kadrov drugih nacionalnih centralnih bank in nadzornih institucij, spodbujanje izvajanja usposabljanja in študijskih praks študentov podiplomskega študija ter spodbujanje študentov slovenskih univerz k izdelavi kakovostnih magistrskih in doktorskih del. Poleg teh ciljev obravnava tudi avtorske prispevke zaposlenih, namenjene objavi v zbirki Delovnih zvezkov Banke Slovenije.

V letu 2015 je Banka Slovenije prek te komisije na podiplomski študij v tujino napotila enega zaposlenega, enega zaposlenega na doktorski študij v Sloveniji in enega na podiplomski študij na daljavo. Obstoječemu štipendistu doktorskega študija je za eno leto podaljšala dokončanje študija. Potrdila je objavo treh člankov v zbirki Delovni zvezki Banke Slovenije. Nagrado Banke

Nagrado Banke Slovenije za najboljša magistrska in doktorska dela je v letu 2015 prejelo sedem nagrajencev.

Slovenije za najboljša magistrska in doktorska dela je v letu 2015 prejelo sedem nagradencev.

6.2.2.5 Odbor za projektno delo

Odbor za projektno delo v Banki Slovenije je delovno telo za področje spremljanja in odločanja o projektne delu. Odbor je pristojen za obravnavo in potrjevanje celotne dokumentacije v zvezi s projektne delom v Banki Slovenije. Odbor svoje naloge opravlja na sejah, kjer obravnava dokumentacijo v zvezi s projektne delom, jo potrjuje in zahteva spremembe ali dopolnitve. Skrbi za pravilnost in celovitost postopkov projektne dela in obravnavanih dokumentov. Obravnava in usklajuje prejete predloge organizacijskih enot in pobude članov odbora, ki se nanašajo na področje projektne dela v Banki Slovenije. Obravnava in potrjuje prioritizacijo projektov in razvojnih nalog ter analizira potrebe po spremembah na področju projektne dela in obvešča o izvajanju razvojne dela. Opozarja projektne svete oziroma nadzorne organe na morebitne vsebinske dileme. Poroča in predlaga sklepe Svetu Banke Slovenije za tiste projekte in razvojne naloge, ki niso v skladu s finančnim načrtom.

V letu 2015 se je odbor sestel na štirih rednih sejah. Sklicanih je bilo pet dopisnih sej.

Med projekti, ki so se začeli izvajati v letu 2015, sta Vzpostavitev centralnega kreditnega registra ter Depozitna shema in sklad za jamstvo vlog ter sklad za reševanje bank.

V skladu s Pravilnikom o projektne delu v Banki Slovenije je Odbor za projektne delo v letu 2015 potrdil deset prijav projektne dela za osem projektov in dve razvojni nalogi. Projekti, ki so se začeli izvajati v letu 2015, so Vzpostavitev centralnega kreditnega registra, Prenova poslovnih prostorov na Cankarjevi 1, Prenova avle, Prestrukturiranje – III. faza, Depozitna shema in sklad za jamstvo vlog ter sklad za reševanje bank, Posebna inšpekcijska skupina, Združevanje nadzora BS, ATVP in AZN, Uvedba MSRP 9. Razvojni nalogi, ki ju je v letu 2015 potrdil odbor, sta Razvoj sistema prikaza tveganj in Informatizacija poročil za potrebe ATVP.

Projekti, ki so se nadaljevali v letu 2015, so Vzpostavitev sistema za upravljanje z dokumenti in sistema za dolgoročno elektronsko hrambo, Vzpostavitev funkcije upravljalca sprememb in storitev v denarni komponenti TARGET2-Securities, Nadgradnja aplikacije PPBS2 in epi@BS, Avtomatizacija poročanja in informatizacija gotovinskega poslovanja, Razširitev projekta AVTO, Prehod na enotni nadzorniški sistem in Informatizacija projektne dela v Banki Slovenije. Razvojni nalogi, ki sta bili prijavljeni v letu 2014 in sta se nadaljevali v letu 2015, sta bili Razvoj sistema prikaza tveganj in Prenova internet/intranet strani Banke Slovenije.

Za izvedbo vseh projektov in razvojnih nalog je bilo v finančnem načrtu načrtovanih 5.011 človek/dni človeških virov. Za izvajanje projektne dela v štirih fazah izvedbe (snovanje, priprava, izvedba, zaključek) je bilo v letu 2015 porabljenih 4.158 človek/dni.

Vodje projektov so v fazi snovanja pripravili pet planov projektne dela, s katerimi se je odbor seznanil in jih potrdil. Plani so bili potrjeni za projekte Vzpostavitev enotnega kreditnega registra, Prenova avle, Prestrukturiranje – III. faza, Prenova poslovnih prostorov na Cankarjevi 1.

Med pripravo so vodje projektov in razvojnih nalog pripravili sedem elaboratov projektnega dela, s katerimi se je odbor seznanil in jih potrdil. Projekti, ki so po potrditvi prešli v fazo izvedbe, so Prestrukturiranje – III. faza, Prehod na enotni nadzorniški sistem, Depozitna shema in sklad za jamstvo vlog in sklad za reševanje bank, Prenova avle, Prenova poslovnih prostorov na Cankarjevi 1 in Vzpostavitev enotnega kreditnega registra. Razvojna naloga v fazi izvedbe je bila Razvoj sistema prikaza tveganj.

V letu 2015 sta bila zaključena razvojna naloga Prenova internet/intranet strani Banke Slovenije in projekt Harmonizirano nadzorniško poročanje. Odbor je obravnaval in potrdil zaključni poročili projektnega dela.

Poleg navedenih aktivnosti se je odbor v letu 2015 seznanil s četrtnimi informacijami o izvajanju projektov in razvojnih nalog. Informacije je pripravila projektna pisarna ter odboru četrtno predstavila stanje na področju izvajanja projektnega dela s kadrovskega in finančnega vidika. Odbor je obravnaval predlog prioritete projektnega dela ter podrobne informacije projektnih vodij o dogajanjih na projektih in razvojnih nalogah.

6.3 Poročilo o poslovanju

Rezultati, predstavljeni v računovodskih izkazih Banke Slovenije, izražajo finančni učinek izvajanja njenih nalog in ciljev.

6.3.1 Gibanja v bilanci stanja v letu 2015

Bilančna vsota na dan 31. 12. 2015 je znašala 10,3 mrd EUR in je bila za 0,6 mrd EUR nižja v primerjavi s stanjem ob koncu leta 2014. Na strani sredstev je bila najpomembnejša sprememba pri neto nakupih vrednostnih papirjev za izvajanje denarne politike v višini 2,3 mrd EUR. S temi nakupi je Banka Slovenije prispevala k uresničevanju ciljev denarne politike Evrosistema, ki si prizadeva spodbuditi gospodarsko aktivnost in zagotavljati finančno stabilnost. Za 0,7 mio EUR se je zmanjšala terjatev do Evrosistema iz prilagoditve evrskih bankovcev. Ta terjatev predstavlja razliko med vrednostjo bankovcev, ki pripada Banki Slovenije kot pravni izdajateljici v deležu 0,45 % vseh bankovcev v obtoku v Evrosistemu, in vrednostjo bankovcev, ki jih Banka Slovenije dejansko da v obtok. Na strani obveznosti so bile za 1,1 mrd EUR nižje evrske vloge države in drugih komitentov, predvsem zaradi prenosa naložb države v tujino. Zvišala so se stanja na tekočih računih bank (za 0,2 mrd EUR) in bankovci v obtoku (za 0,3 mrd EUR). Navedena gibanja so vplivala na zmanjšanje terjatve Banke Slovenije do ECB iz naslova čezmejnih transakcij z drugimi nacionalnimi centralnimi bankami in ECB prek sistema TARGET2 (za 2,1 mrd EUR).

Bilančna vsota je na 31. 12. 2015 znašala 10,3 mrd EUR.

6.3.2 Finančni rezultat v letu 2015

Poglavitni vir prihodkov Banke Slovenije so obresti od instrumentov in portfeljev denarne politike ter od lastnih naložb v vrednostne papirje. Neto obrestni prihodki so v letu 2015 znašali 58,0 mio EUR in so bili za 10,9 mio EUR nižji v primerjavi s predhodnim letom. Glavni razlogi so bile nižje primarne obrestne mere in donosi vrednostnih papirjev ter postopno dospevanje oziroma predčasna vračila nekaterih instrumentov in portfeljev denarne politike.

Realiziran prihodek pri prodaji vrednostnih papirjev in valutnih pozicij je znašal 24,9 mio EUR. Ob koncu leta Banka Slovenije prevrednoti svoje pozicije na tržne cene in tečaje ter negativne učinke vrednotenja izkazuje kot odhodek. V letu 2015 je bilo teh odhodkov za 3,8 mio EUR ter so bili posledica nižjih tržnih cen vrednostnih papirjev in tečajev valut ob koncu leta 2015 glede na povprečno ceno pozicij. Zaradi ohranitve realne vrednosti premoženja je Banka Slovenije oblikovala rezervacije v višini 21,1 mio EUR za pokrivanja odhodkov iz tečajnih, obrestnih, kreditnih, cenovnih in drugih tveganj.

Neto provizije (3,5 mio EUR), prihodki od lastniških deležev (5,1 mio EUR), neto rezultat združevanja denarnih prihodkov Evrosistema (15,1 mio EUR) in drugi prihodki (3,0 mio EUR) so v letu 2015 skupaj znašali 26,7 mio EUR.

Banka Slovenije je v letu 2015 dosegla presežek prihodkov nad odhodki v višini 54,0 mio EUR.

Stroškov poslovanja je bilo za 30,7 mio EUR. Banka Slovenije je v letu 2015 dosegla presežek prihodkov nad odhodki v višini 54,0 mio EUR. Delitev rezultata bo izvedena v skladu s 50. in 50.a členom Zakona o Banki Slovenije.

Tabela 11: Vplačila Banke Slovenije v proračun Republike Slovenije v mio EUR

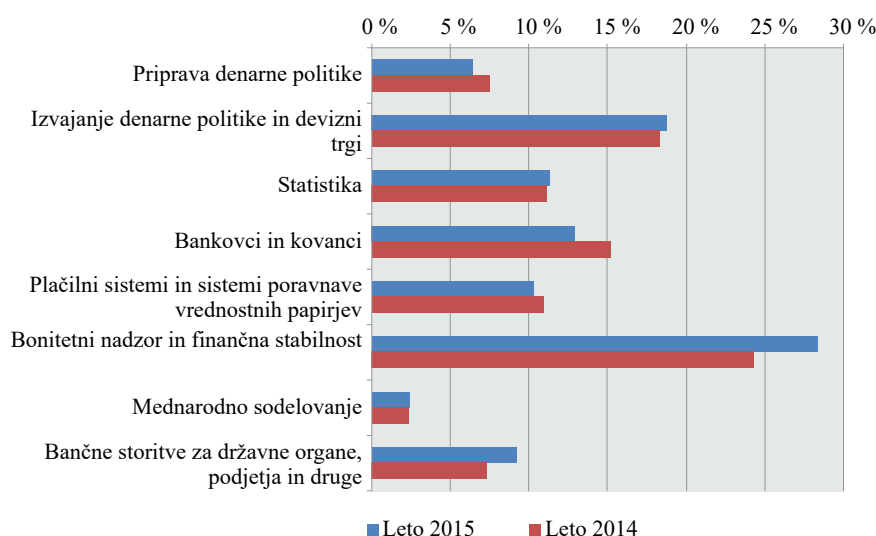
Leto	Presežek v mio EUR	Zakonska obveza vplačila v proračun RS v mio EUR	Vplačilo v proračun RS v mio EUR
2012	131,9	33,0	108,9
2013	50,4	12,6	46,8
2014	74,8	18,7	60,0
Skupaj	257,1	64,3	215,7

Vir: Banka Slovenije.

6.3.3 Stroški poslovanja

Poslovni stroški Banke Slovenije so posledica izvajanja z zakoni določenih nalog. Slika 29 prikazuje razdelitev stroškov po nalogah (v odstotkih). Ti poleg neposrednih stroškov vključujejo tudi pripisane posredne stroške podpornih funkcij (informacijske tehnologije, računovodstva, pravne službe in podobnih notranjih storitev).

Slika 29: Stroški po posameznih nalogah

Vir: Banka Slovenije.

Stroški poslovanja so v letu 2015 znašali 30,7 mio EUR in so ostali na ravni iz leta 2014. Pri primerjavi posameznih kategorij stroškov dosega Banka Slovenije v primerjavi s predhodnim letom za 1,3 mio EUR nižje stroške tiskanja bankovcev, predvsem zaradi zamude pri dobavi bankovcev, ki bo realizirana v letu 2016, namesto v letu 2015.

Stroški poslovanja so znašali 30,7 mio EUR in so ostali na ravni iz leta 2014.

Stroški dela, ki vključujejo stroške plač in druge stroške dela skupaj s pripadajočimi davki in prispevki, so znašali 20,2 mio EUR (+5,56 % glede na leto 2014). Povečanje je posledica več dejavnikov, najpomembnejši med njimi pa so:

- povečanje izhodiščne plače v skladu s Sporazumom o usklajevanju izhodiščne plače za obdobje 2015–2016 ter o približevanju izhodiščne plače v Banki Slovenije minimalni plači v Republiki Sloveniji;
- dodatne zaposlitve zaradi okrepljene vloge Banke Slovenije na področju bonitetnega nadzora bančnega in finančnega sistema (predvsem na področju EMN);
- dodatne zaposlitve zaradi vzpostavitve Službe za reševanje na podlagi Zakona o organu in skladu za reševanje bank.

Materialni stroški, amortizacija osnovnih sredstev in drugi stroški v skupni višini niso bistveno odstopali od tistih iz leta 2014.

Tabela 12: Bilanca stanja za obdobje 2011–2015 na 31. 12. (v mio EUR)

Aktiva	2011	2012	2013	2014	2015
1. Zlato in terjatve v zlatu	125	129	89	101	100
2. Terjatve do nerezidentov evrskega območja v tuji valuti	641	592	578	734	685
3. Terjatve do rezidentov evrskega območja v tuji valuti	246	269	209	139	220
4. Terjatve do nerezidentov evrskega območja v evrih	786	782	784	1.022	1.059
5. Posojila kreditnim institucijam evrskega območja iz naslova denarne politike v evrih	1.740	3.982	3.337	1.098	901

6. Druge terjatve do kreditnih institucij evrskega območja v evrih	289	49	379	230	51
7. Vrednostni papirji rezidentov evrskega območja v evrih	3.444	3.774	2.995	2.552	4.999
8. Javni dolg v evrih	-	-	-	-	-
9. Terjatve znotraj Evrosistema	2.736	2.839	2.216	4.774	1.948
10. Neporavnane postavke	-	-	-	-	-
11. Druga sredstva	211	227	226	204	291
Skupaj aktiva	10.218	12.643	10.813	10.854	10.254

Vir: Banka Slovenije.

Pasiva	2011	2012	2013	2014	2015
1. Bankovci v obtoku	3.843	3.947	4.136	4.615	4.892
2. Obveznosti do kreditnih institucij evrskega območja iz naslova denarne politike v evrih	1.126	1.320	2.068	1.434	1.627
3. Druge obveznosti do kreditnih institucij v evrih	15	18	14	8	4
4. Izdani dolžniški certifikati	-	-	-	-	-
5. Obveznosti do drugih rezidentov evrskega območja v evrih	890	1.039	1.756	2.847	1.743
6. Obveznosti do nerezidentov evrskega območja v evrih	21	12	15	10	16
7. Obveznosti do rezidentov evrskega območja v tuji valuti	71	75	73	94	60
8. Obveznosti do nerezidentov evrskega območja v tuji valuti	-	-	-	-	-
9. Protipostavka dodeljenih SDR	256	252	241	257	275
10. Obveznosti znotraj Evrosistema	2.728	4.409	1.024	-	-
11. Neporavnane postavke	-	-	-	-	-
12. Druge obveznosti	108	109	96	114	155
13. Rezervacije	149	330	402	409	423
14. Računi vrednotenja	163	156	69	116	122
15. Kapital in rezerve	831	844	866	874	882
16. Presežek prihodkov nad odhodki tekočega leta	17	132	50	75	54
Skupaj pasiva	10.218	12.643	10.813	10.854	10.254

Vir: Banka Slovenije.

Tabela 13: Izkaz uspeha za obdobje 2011–2015 (v mio EUR)

	2011	2012	2013	2014	2015
1. Neto obrestni prihodki	112	251	127	69	58
2. Neto rezultat iz finančnih sredstev, zmanjšanja knjigovodske vrednosti in rezervacij za tveganja	-91	-134	-53	11	-0
3. Neto prihodki od provizij	6	4	3	4	3
4. Drugi prihodki	17	37	23	22	23
5. Stroški poslovanja	-27	-26	-50	-31	-31
Presežek prihodkov nad odhodki tekočega leta	17	132	50	75	54

Vir: Banka Slovenije.

6.3.4 Upravljanje tveganj

Banka Slovenije ima vzpostavljen celovit okvir upravljanja tveganj, s katerim zagotavlja, da so vsa pomembna tveganja, ki jih prevzema v okviru svojega poslovanja, in tveganja, ki jih upravlja, pravočasno opredeljena, sistematično ocenjena, celovito obravnavana in spremljana v okviru rednih aktivnosti. Pri tem Banka Slovenije spremlja kategorije strateških, finančnih in operativnih tveganj. **Sistem upravljanja tveganj ima jasno organizacijsko strukturo, vzpostavljeno na več ravneh:**

- **strateška raven:** v okviru upravljalvskega procesa Svet Banke Slovenije potrjuje krovni okvir upravljanja tveganj, nadzira njegovo učinkovitost, potrjuje tolerančni okvir tveganj ter spremlja delovanje nižjih organizacijskih ravni;
- **kontrolna raven:** na kontrolni ravni tveganja upravlja odbori za posamične kategorije tveganj, ki v okviru svojih zadolžitev in pooblastil potrjujejo področne politike upravljanja tveganj ter spremljajo skladnost in učinkovitost izvajanja področnih politik, učinkovitost sistema notranjih kontrol na operativni ravni in ustreznost poročanja o tveganjih znotraj Banke Slovenije;
- **operativna raven:** vsaka organizacijska enota je odgovorna za operativno upravljanje tveganj v okviru poslovnih procesov, ki jih izvaja. To vključuje obravnavo in poročanje o tveganjih v skladu s področnimi politikami in tolerančnim okvirom ter uvedbo korektivnih ukrepov za odpravo pomanjkljivosti, ugotovljenih pri upravljanju tveganj ali sistemov notranjih kontrol;
- **notranja raven revizije:** služba notranje revizije, ki je neposredno podrejena guvernerju, podaja neodvisna zagotovila o primernosti in učinkovitosti upravljalvskega procesa, procesov upravljanja tveganj in sistemov notranjih kontrol ter zagotovila o skladnosti poslovanja. Svetu Banke Slovenije pri zagotavljanju neoporečnosti računovodskih izkazov Banke Slovenije in učinkovitosti delovanja funkcij notranjega revidiranja svetuje in z mnenji pomaga Revizijski odbor;
- **zunanja raven revizije:** neodvisni zunanji revizor revidira letne računovodske izkaze Banke Slovenije, kot to zahtevata Statut ESCB (člen 27.1) in Zakon o Banki Slovenije. Izbor neodvisnega zunanjega revizorja poteka v skladu z Zakonom o javnem naročanju in z dobrimi praksami na ravni ESCB. Izbranega revizorja na predlog Sveta ECB potrdi Svet EU. Za namen revidiranja ima zunanji revizor dostop do vseh aktov, računov in informacij o transakcijah v Banki Slovenije. Revizijsko poročilo je sestavni del računovodskih izkazov Banke Slovenije.

6.3.4.1 Strateško tveganje

Strateško tveganje je tveganje nastanka izgube in nedoseganja strateških ciljev zaradi nepravilnih poslovnih odločitev banke, neustreznega izvajanja sprejetih odločitev ter premajhne odzivnosti banke na spremembe poslovnega okolja. Strateško tveganje upravlja Svet Banke Slovenije, ki potrjuje strateške cilje Banke Slovenije in strategijo doseganja teh ciljev ter nadzira izvajanje strategije.

6.3.4.2 Finančno tveganje

Banka Slovenije je izpostavljena tečajnim, cenovnim, obrestnim in kreditnim tveganjem, ki izvirajo iz lastnega portfelja naložb in portfeljev denarne politike. Banka Slovenije izvaja naložbeno politiko skladno z veljavnim Sklepom o načinu upravljanja finančnih naložb Banke Slovenije ter Kriteriji za upravljanje finančnih naložb Banke Slovenije. Osrednje vodilo naložbene politike je strateška struktura naložb (SAA, Strategic Asset Allocation), ki se optimizira enkrat letno in poleg upoštevanja vseh omejitev iz sklepa in kriterijev uresničuje cilj optimizirati pričakovano donosnost ob še sprejemljivi ravni tveganj. Banka Slovenije na dnevni ravni sledi tržnemu dogajanju, objavam bonitetnih agencij in spremlja regulatorne spremembe. Ob tem redno spremlja tudi izpostavljenost lastnega portfelja naložb in portfeljev denarne politike do različnih dejavnikov tveganj (cenovno, obrestno in kreditno tveganje). Strokovne službe pri tem pripravljajo redna poročila o stanju naložb in izpostavljenosti glede na različne vire tveganj.

6.3.4.3 Operativno tveganje

Operativno tveganje predstavlja tveganje za nastanek izgube, ki izhaja iz dogodkov v zvezi z nezadostnim ali neuspešnim izvajanjem notranjih procesov, ravnanjem zaposlenih, delovanjem sistemov oziroma zaradi zunanjih dogodkov ali dejavnikov. Na kontrolni ravni upravljanje operativnih tveganj usmerja in nadzira Odbor za operativna tveganja. To vključuje področje operativnih tveganj, neprekinjenega poslovanja, varovanja informacij in fizično-tehnične varnosti.

V sklopu rednega upravljanja operativnih tveganj je bila ocenjena kritičnost vseh poslovnih procesov Banke Slovenije z vidika vpliva na poslovne cilje, ugled in finančna sredstva. Za najbolj kritične poslovne procese so bila prepoznana in ocenjena operativna tveganja ter analizirani vzroki in potencialni razlogi za njihovo uresničitve. Za tveganja, ki presegajo raven sprejemljivega tveganja, so bili izdelani načrti za obvladovanje in predvidene aktivnosti za zmanjšanje, sprejem, izogibanje ali prenos obstoječega tveganja.

Za zagotavljanje neprekinjenega poslovanja ima Banka Slovenije vzpostavljen rezervni center za zagotavljanje tehnološke podpore poslovnim procesom in rezervno lokacijo.

Za zagotavljanje neprekinjenega poslovanja ima Banka Slovenije vzpostavljen rezervni center za zagotavljanje tehnološke podpore poslovnim procesom in rezervno lokacijo, ki ji omogoča neprekinjeno izvajanje časovno najbolj kritičnih poslovnih procesov. Izdelani so načrti povrnitve izvajanja poslovnih procesov za scenarije, ki predvidevajo izpad tehnološke podpore za posamezne poslovne procese, pa vse do popolnega uničenja poslovnih prostorov Banke Slovenije, vključno z uničenjem celotne tehnološke podpore izvajanja procesov. V skladu z letnimi načrti so bila izvedena preverjanja vseh scenarijev.

Zanesljiv in varen informacijski sistem je bistvenega pomena za nemoteno in učinkovito izvajanje poslovnih procesov Banke Slovenije. Zato Banka Slovenije

redno spremlja in uporablja sodobne tehnološke rešitve, ki ji zagotavljajo visoko stopnjo zaščite podatkov. Banka Slovenije je za naslednje triletno obdobje podaljšala pridobljeni certifikat skladnosti sistema vodenja varovanja informacij z zahtevami mednarodnega standarda za varovanje informacij ISO 27001.

Kot del kritične infrastrukture Republike Slovenije je Banka Slovenije sodelovala v vaji NATO izvajanja zaščitnih ukrepov pred kibernetičnimi napadi.

6.3.4.4 Tveganje zmanjšanja ugleda

Celovit sistem upravljanja tveganj je namenjen ugotavljanju, ocenjevanju in obvladovanju tveganj s ciljem preprečiti negativne posledice delovanja ljudi, vodenja in delovanja sistemov na finančna sredstva, uresničevanje poslovnih ciljev in na ugled.

Zmanjšan ugled Banke Slovenije pri javnosti in zunanjih institucijah lahko posredno povzroči povečanje pravnih sporov, finančno izgubo ter zmanjšanje zaupanja javnosti v institucijo in s tem zmanjšanje učinkovitosti pri izvajanju njenih nalog.

Ugled Banke Slovenije ni odvisen le od notranjih dejavnikov obvladovanja tveganj, temveč je v zadnjem obdobju močno odvisen od mnenj, izraženih v medijih, ki pa se jim Banka Slovenije le težko zoperstavlja.

Proaktivno delovanje Banke Slovenije za krepitev ugleda se izraža v težnji po čim bolj transparentnem delovanju, med drugim tudi v dopolnjeni vsebini tega letnega poročila s poslovnim poročilom posloводства. V njem so pojasnjeni glavni dogodki, ki so vplivali na postavke bilance stanja, izkaza uspeha, na spremembe v njih in na tveganja za naprej. Prav tako so povzeti vizija, poslanstvo in strategija ter načrti Banke Slovenije za naslednje obdobje.

6.3.5 Organiziranost banke

Eden izmed strateških ciljev banke je biti razvojno, organizacijsko in stroškovno učinkovita ustanova, zavezana skrbnemu upravljanju sredstev ter iskanju uspešnih in stroškovno učinkovitih rešitev. V skladu s temi izhodišči je v letu 2015 prišlo do nekaterih dopolnitev oziroma sprememb v organiziranosti banke.

Konec marca 2015 je Banka Slovenije na podlagi ZOSRB vzpostavila posebno organizacijsko enoto Službo za reševanje, z namenom izvajanja nalog, določenih v tem zakonu. Poleg nalog, povezanih z reševanjem bank, se služba ukvarja tudi s sistemom jamstva za vloge.

V skladu z dopolnitvijo nabora nalog, ki jih je Banka Slovenije prevzela po ZOSRB, sta oddelka Bančne operacije in Notranje finance in kontroling dopolnila svoj nabor poslovnih procesov s procesi, ki podpirajo delovanje Službe za reševanje oziroma sklada za reševanje bank.

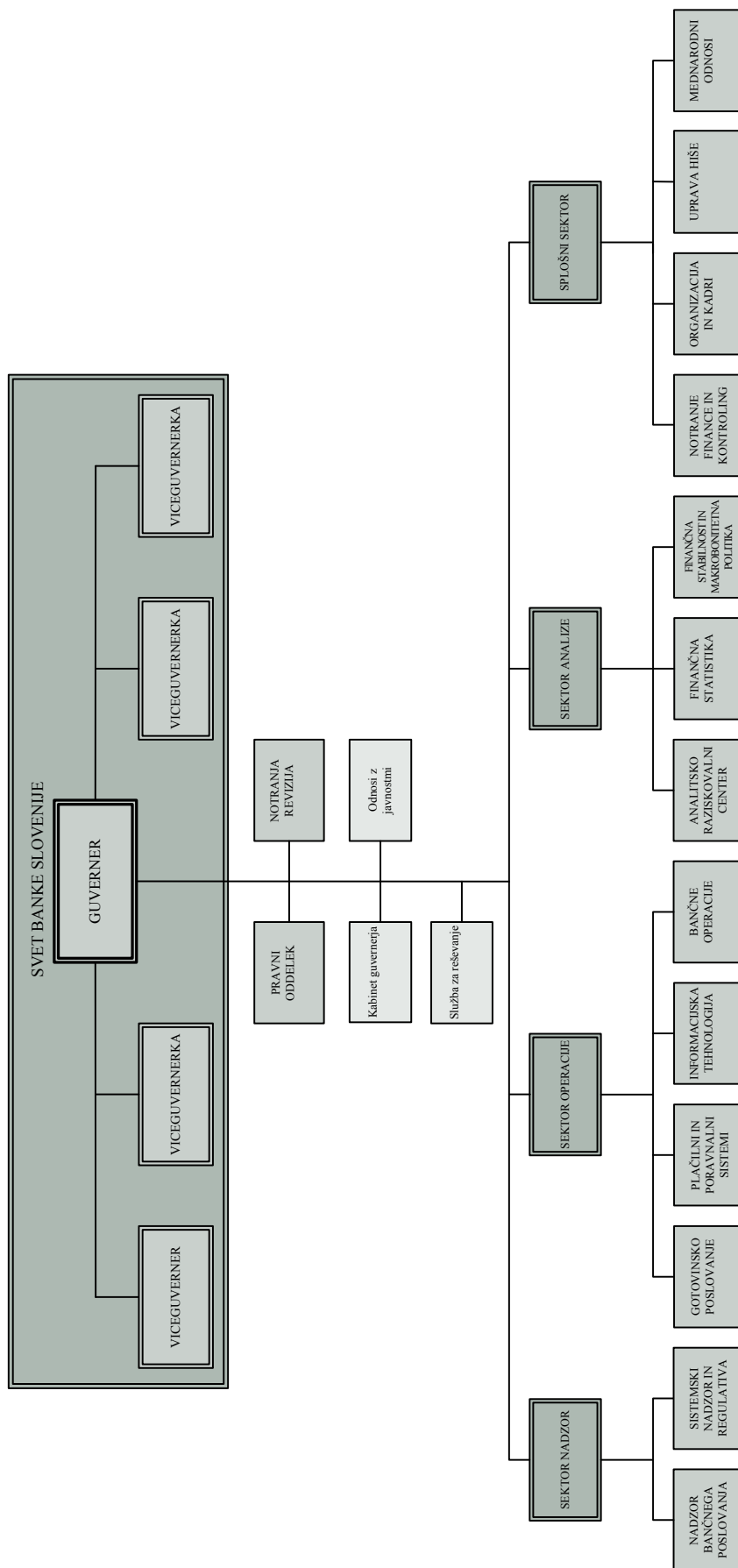
Od septembra 2015 velja nova organizacija Analitsko raziskovalnega centra. V do takrat enovitem oddelku sta vzpostavljena dva odseka, in sicer Makroekonomski trendi in projekcije ter Raziskave.

Proti koncu leta so potekale intenzivne priprave na prevzem podjetja SISBON, ki je bil v lasti poslovnih bank, pod okrilje Banke Slovenije.

Konec marca 2015 je Banka Slovenije na podlagi ZOSRB vzpostavila posebno organizacijsko enoto Službo za reševanje.

Od septembra 2015 velja nova organizacija Analitsko raziskovalnega centra.

Slika 30: Organizacijska struktura Banke Slovenije na dan 31. 12. 2015

Vir: Banka Slovenije.

6.3.6 Zaposleni

Banka Slovenije na področju razvoja kadrov sledi Strategiji Banke Slovenije 2015–2020, v okviru katere si je za enega izmed temeljnih ciljev zadala uspešno ter učinkovito delovanje in poslovanje – s prožno organizacijo in motiviranimi sodelavci. Za doseg tega strateškega cilja Banka Slovenije uporablja različne kadrovske pristope in orodja.

Banka Slovenije je v letu 2015 veliko vlagala v razvoj in izobraževanje, implementirala kompetenčni model, zasnovala model načrtovanja in zagotavljanja nasledstva, pridobila osnovni certifikat Družini prijazno podjetje, prenovila sistem rednih letnih pogovorov, aktivno spodbujala interno in mednarodno mobilnost zaposlenih, iskala pa je tudi različne možnosti za konstruktivno sodelovanje s študenti.

V Banki Slovenije je bilo na dan 31. 12. 2015 zaposlenih 447 delavcev, od tega skoraj 90 % zaposlenih po pogodbi za nedoločen čas. V primerjavi z letom 2014 se je število zaposlenih povečalo za 10.

V Banki Slovenije je bilo na dan 31. 12. 2015 zaposlenih 447 delavcev.

Povečanje števila zaposlenih je bilo najvišje v sektorju Nadzor, kar je posledica okrepljenega nadzora bančnega in finančnega sistema ter vzpostavitve EMN, ki zaradi izpolnjevanja postopkovnih zahtev ECB bistveno povečuje obseg in zahtevnost dela znotraj sektorja.

Razmerje med spoloma je približno enakovredno oziroma znaša 46:54 v prid ženskega spola.

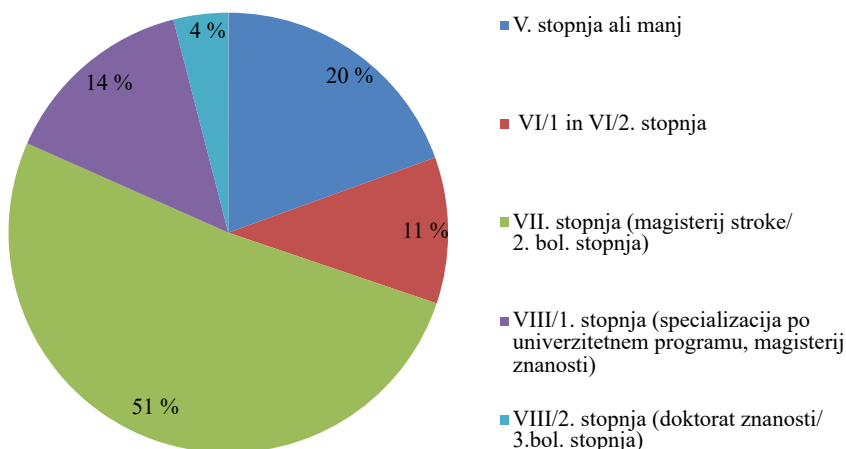
Dodatno povečanje je povzročila tudi ustanovitev Službe za reševanje v mesecu aprilu, kar je posledica uskladitve z Direktivami evropskega parlamenta in Sveta na področju sanacije in reševanja kreditnih institucij in investicijskih podjetij ter sistemih jamstva za vloge.

Tabela 14: Podatki o kadrih za leto 2015

Št. zaposlenih na zadnji dan v letu	447
Povprečno število zaposlenih v letu	441
Sklenjenih pogodb o zaposlitvi za nedoločen čas	400
Sklenjenih pogodb o zaposlitvi za določen čas	47
Število moških	205
Število žensk	242
Povprečna starost zaposlenih	43 let in 8 mesecev
Povprečna skupna delovna doba zaposlenih	19 let in 3 mesece
Povprečna delovna doba v BS	13 let in 5 mesecev
Št. zaposlenih invalidov	10
Število delavcev, ki so delali s skrajšanim delovnim časom	22
Povprečna bruto plača v Banki Slovenije 1. 12. 2015 v EUR	2.724,46

Vir: Banka Slovenije.

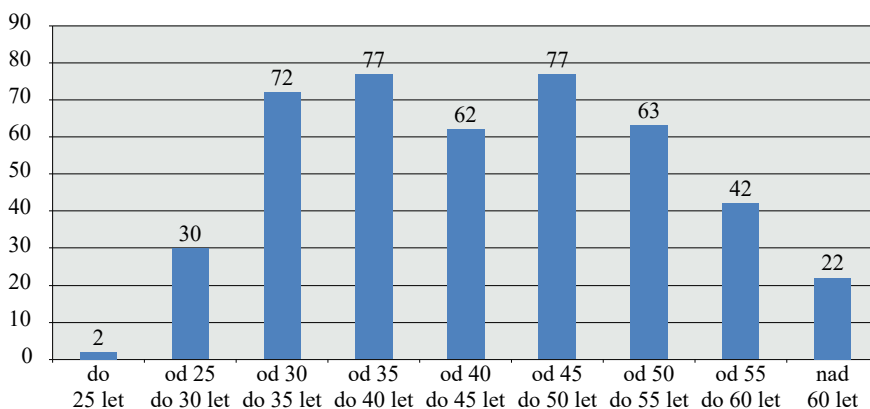
Slika 31: **Izobrazbena struktura zaposlenih v Banki Slovenije na dan 31. 12. 2015**

Vir: Banka Slovenije.

Starostna struktura je razvidna s spodnje slike:

Slika 32: **Starostna struktura zaposlenih v Banki Slovenije na dan 31. 12. 2015**

Vir: Banka Slovenije.

Banka Slovenije je v letu 2015 za izobraževanje namenila pribl. 350.000 EUR, kar je 780 EUR na zaposlenega. Največ izobraževalnih vsebin, organiziranih interno za posamezne skupine v banki, se je nanašalo na izboljšanje strokovnih in vodstvenih kompetenc.

Banka Slovenije spodbuja tudi druge oblike izobraževanja in razvoja zaposlenih. Pripravljeni so bili individualni razvojni načrti za vodilne kadre s ciljem izboljšati vodstvene kompetence, v ta namen pa je banka vodjem omogočila tudi ustrezno usposabljanje.

Banka je kompetenčni model zasnovala na treh sklopih kompetenc:

- generične kompetence, ki jih morajo imeti vsi zaposleni;
- vodstvene kompetence, specifične za delavce na vodstvenih in vodilnih delovnih mestih;
- strokovne kompetence, ki se zahtevajo za strokovni kader.

Za vsa delovna mesta je bila določena zahtevana raven kompetenc. V letu 2015 so bile dokončno izmerjene dejanske kompetence vseh zaposlenih na vodstvenih in vodilnih delovnih mestih ter delovnih mestih, za zasedbo katerih se zahteva VII. stopnja izobrazbe.

Primerjava med zahtevanimi in dejanskimi kompetencami je bila osnova za pripravo individualnih izobraževalnih načrtov in nadaljnji razvoj delavcev.

Banka Slovenije je v letu 2015 zasnovala politiko nasledstva, s katero želi zmanjšati operativna tveganja, povezana s fluktuacijo ključnih zaposlenih. Model je zasnovan na identifikaciji ključnih zaposlenih in njihovih potencialnih naslednikov ter na implementaciji orodij za njihov razvoj, motivacijo in zagotavljanje zavzetosti, s čimer bo banka nadaljevala tudi v letu 2016.

Banka Slovenije je zasnovala politiko nasledstva.

V letu 2015 je banka prenovila sistem rednih letnih razgovorov s poudarkom na ciljnem vodenju. Osrednji del rednega letnega pogovora predstavlja določitev individualnih delovnih ciljev, ki morajo biti povezani s cilji organizacijske enote in strateškimi cilji banke, ter pogovor o doseženi ravni kompetenc. Ocena realizacije tako določenih ciljev in identificirane kompetenčne vrzeli bodo v nadaljevanju predstavljale osnovo za morebitno nagrajevanje in napredovanje ter druge razvojne ukrepe.

Banka Slovenije je v letu 2015 pridobila osnovni certifikat Družini prijazno podjetje in opredelila devet ukrepov za lažje usklajevanje družinskega in poklicnega življenja, ki bodo postopno implementirani v naslednjih treh letih.

Banka Slovenije je pridobila osnovni certifikat Družini prijazno podjetje.

Banka Slovenije je dejavna članica ESCB. V letu 2015 je bilo v različne oblike sodelovanja vključenih 14 zaposlenih, ki jim delovno razmerje v banki sicer miruje.

Banka tako investira v osebni in profesionalni razvoj sodelavcev, saj pridobljene izkušnje in znanja ter vzpostavljene vezi s pridom uporabijo ob vrnitvi na delo v Banko Slovenije in s tem zvišujejo intelektualni kapital banke.

6.3.7 Povezovanje s šolskim sistemom in mladimi generacijami

Banka Slovenije se je tudi v šolskem letu 2015/2016 pridružila projektu ECB dijaškega tekmovanja Generacija Euro. Gre za tekmovanje, ki je namenjeno dijakom višjih letnikov srednjih šol v državah članicah evrskega območja. Mlade spodbuja k pridobitvi znanj s področja ekonomije in financ ter seznanjanju z vlogo, nalogami in delovanjem Evropske centralne banke in Evrosistema. V tem šolskem letu se je na tekmovanje prijavilo 28 skupin dijakov iz 20 srednjih šol.

Banka Slovenije se je tudi v šolskem letu 2015/2016 pridružila projektu ECB dijaškega tekmovanja Generacija Euro.

Banka s srednjimi šolami in predvsem univerzami sodeluje tudi z zagotavljanjem obvezne prakse – v letu 2015 je obvezno strokovno prakso v banki opravilo 13 slovenskih dijakov in študentov ter dve študentki iz tujine.

6.4 Postopki pred sodišči

Nadaljevali so se sodni postopki v zvezi z izrednimi ukrepi, izvedenimi v letih 2013 in 2014.

V letu 2015 so se nadaljevali sodni postopki v zvezi z izrednimi ukrepi, ki jih je izvedla Banka Slovenije v letih 2013 in 2014. Upravno sodišče Republike Slovenije je tožbe v večini postopkov že v letu 2014 in tudi v letu 2015 zavrglo, postopke je prekinilo v šestih zadevah, o eni zadevi še ni odločilo. Tožniki v navedenih sporih so se večinoma pritožili ali vložili revizijo. Ti postopki se zdaj rešujejo pred Vrhovnim sodiščem Republike Slovenije. To je zaključilo eno zadevo, 31 zadev je po stanju na dan 31. 12. 2015 v reševanju. Poleg navedenih sporov je Upravno sodišče v letu 2015 odločilo še v petih zadevah v zvezi z dostopom do informacij javnega značaja, en tak postopek pa še teče. Pred Upravnim sodiščem Republike Slovenije potekata tudi dva postopka v zvezi z nadzorniškimi ukrepanjem Banke Slovenije, ki ni v povezavi z izrednimi ukrepi.

V zvezi z izrednimi ukrepi Banke Slovenije iz leta 2013 in 2014 še vedno potekajo t. i. registrski spori, kjer tožniki izpodbijajo pravilnost vpisov v zvezi z izrednimi ukrepi v sodni register. Ti postopki se v letu 2015 še niso zaključili. Pred okrožnimi sodišči je bilo konec leta 2015 v reševanju osem zadev, ena je zaključena, medtem ko je bila pred okrajnim sodiščem rešena ena zadeva, en spor pa še poteka.

Leta 2014 je Banka Slovenije Ustavnemu sodišču podala zahtevo za oceno ustavnosti oziroma zakonitosti določb ZDIJZ-D. Ustavno sodišče je februarja 2015 odločilo, da se sporne določbe zakona razveljavijo.

7 PREDNOSTNE NALOGE V LETU 2016

7.1 Najpomembnejše nadzorniške aktivnosti

Nadzor bančnega poslovanja se bo v letu 2016 izvajal v enem delu prek že oblikovanih praks sodelovanja z ECB pri t. i. sistemskih bankah in bankah v lasti tujih velikih bank. Nosilci sodelovanja so združene nadzorniške skupine (JST, Joint Supervisory Teams), ki izvajajo on-site inšpekcije, pri katerih poteka stalna izmenjava informacij, mnenj, poročil in druge dokumentacije.

Dodatno je v okviru nadzorniških aktivnosti predvideno naslednje: (i) izvedba skrbnega pregleda v okviru EMN za novo sistemsko pomembno banko; (ii) spremljava izpolnjevanja zavez Evropske komisije iz naslova postopkov državne pomoči v bankah v državni lasti; (iii) pregledi prvih sanacijskih načrtov v bankah.

Drugi del nadzora pokriva s polnimi nadzorniškimi pooblastili in nekoliko manjšim sodelovanjem z ECB druge, t. i. nesistemske kreditne institucije.

Skupaj z zaledno podporo bodo v letu 2016 v ospredju razvoj znanj in orodij za okrepljeno identifikacijo tveganj (RAS, ICAAP, SREP, IMAS), prenova regulative na področju preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma (PPDFT) ter okrepitev sodelovanja s pristojnimi organi doma in v tujini.

Nadalje bo v okviru sistemskega nadzora in regulative dan poudarek vzpostavitvi kakovostnih nadzorniških podatkovnih baz ter razvoju učinkovitih in preglednih metodologij, tehnik in standardov izvajanja nadzora.

Med večje izzive v okviru prve naloge spadajo nadgradnja poročanja in priprave na uvedbo novega mednarodnega računovodskega standarda IFRS 9, v okviru druge pa nadaljevanje projekta prestrukturiranja NPE (angl. non-performing exposures, napredek na področju zniževanja nedonosnih izpostavljenosti), vzpostavitev infrastrukture za izvajanje bottom-up stresnih testov in implementacije metodologije zagotavljanja kakovosti nadzora.

Poudarek bo dan vzpostavitvi kakovostnih nadzorniških podatkovnih baz ter razvoju učinkovitih in preglednih metodologij, tehnik in standardov izvajanja nadzora.

7.2 Posebna inšpekcijska skupina/nadzor skladnosti poslovanja

Za leto 2016 je predvidena zagotovitev kontinuitete načrtovanih aktivnosti PIS. Glede na širok nabor vsebin s področja skladnosti poslovanja – od prevar, trgovanja z notranjimi informacijami, tržnih manipulacij, zlorab zakonskih in podzakonskih aktov, zlorab zaradi asimetrije informacij, kršitev pri trgovanju z instrumenti, nelojalne konkurence, manipulacij z davki, pranja denarja do zlorabe podatkov in glede na Zakon o bančništvu – zahteva področje skladnosti poslovanja celovitost proučevanja vsebin in spremljanje živih dogodkov bančne prakse. Delo posebne inšpekcijske skupine je nastavek za celovito obravnavo naštetih vsebin s področja skladnosti poslovanja po Zakona o bančništvu, kamor se priključi še področje preprečevanja pranja denarja, ki je potreben, ne pa tudi nujen vir informacij za učinkovito delovanje nadzora skladnosti poslovanja poslovnih bank. PIS se tako ustrezno umesti v organizacijsko strukturo Banke

Za leto 2016 je predvidena zagotovitev kontinuitete načrtovanih aktivnosti PIS.

Slovenije kot dvig nadzorniških standardov in komplementarna aktivnost bančnega bonitetnega nadzora.

PIS kot nastavek za celovitost področja skladnosti poslovanja bank in kot del bančnega nadzora po Zakona o bančništvu bo tudi zahteval ustrezno umestitev v organizacijsko strukturo Banke Slovenije.

7.3 Reševanje in jamstvo za vloge

Na podlagi Direktive 2014/59/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 15. maja 2014 o vzpostavitvi okvira za sanacijo ter reševanje kreditnih institucij in investicijskih podjetij in Direktive 2014/49/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. aprila 2014 o sistemih jamstva za vloge je bila aprila 2015 ustanovljena Služba za reševanje, katere najpomembnejši nalogi sta:

- vzpostavitev načrtov reševanja in koordinacija aktivnosti v primeru reševanja bank in
- vzpostavitev in zagotavljanje operativne pripravljenosti sistema za jamstvo vlog.

Banka Slovenije bo v letu 2016 pripravila načrte reševanja za vse banke v Sloveniji.

V okviru prve naloge bo Banka Slovenije v letu 2016 pripravila načrte reševanja za vse banke v Sloveniji in sodelovala v petih mednarodnih ekipah za reševanje pod vodstvom SRB, ki pripravljajo načrte reševanja za sistemsko pomembne skupine, ki poslujejo tudi v Sloveniji. Banka Slovenije izvaja redno komunikacijo z bankami zaradi zagotavljanja ažurnosti načrtov reševanja in zastopa interese Banke Slovenije kot nacionalnega organa za reševanje v Enotnem odboru za reševanje (SRB, Single Resolution Board).

V okviru druge naloge Služba za reševanje skrbi za operativno pripravljenost sheme za jamstvo vlog. Zaradi njegove zagotovitve se bo izvajalo testiranje delovanja jamstvene sheme in komuniciralo z bankami na temo jamstva vlog. Služba za reševanje zastopa Banko Slovenije v Mednarodnem združenju jamstvenih shem (IADI) in v Evropskem forumu jamstvenih shem (EFDI).

Banka Slovenije je vzpostavila tveganju prilagojeno metodologijo izračuna prispevkov posamezne banke v sklad za jamstvo vlog v skladu s smernico EBA, v katerega bodo banke v Sloveniji začele vplačevati v letu 2016. Med pomembnejše aktivnosti za leto 2016 spada priprava podzakonskih aktov na podlagi Direktive 2014/59/EU o vzpostavitvi okvira za sanacijo ter reševanje kreditnih institucij in investicijskih podjetij in Direktive 2014/49/EU o sistemih jamstva za vloge.

7.4 Centralni kreditni register

Osnovna ideja pobude vzpostavitve centralnega kreditnega registra je, da ima centralna banka poenoten sklop podrobnih podatkov o kreditih, ki jih finančne institucije sklepajo z nefinančnimi sektorji.

Vzpostavitev centralnega kreditnega registra bo Banki Slovenije omogočila, da se podatki zbirajo, proizvajajo in analizirajo za:

- analize denarne politike,
- upravljanje tveganj,
- finančno stabilnost,
- ekonomske raziskave,
- nadzor bančnega poslovanja.

V letu 2016 bo Banka Slovenije v celoti prenesla dejavnost SISBON. Vzpostavljeno bo poročanje nabora atributov za pravne osebe. Opravljene bodo tudi vse priprave za vzpostavitev celovitega poročanja drugih finančnih institucij in dokončan prenos SISBON v informacijski sistem Banke Slovenije.

Cilji v letu 2016 bodo zagotoviti zakonsko podporo za delovanje centralnega kreditnega registra, dokončati razvoj registra za pravne osebe, doseči njegovo polno operativnost skladno z osnovno idejo in primerno umestiti centralni kreditni register znotraj Banke Slovenije, kar bo smiselno izražalo njegovo novo vsebinsko funkcijo.

Med ključnimi cilji v letu 2016 sta zagotoviti zakonsko podporo za delovanje enotnega kreditnega registra in dokončati razvoj registra za pravne osebe.

7.5 Gotovinsko poslovanje

Banka Slovenije v letu 2016 načrtuje vzpostavitev novega modela oskrbe trga z gotovino, na podlagi katerega bodo s postopno centralizacijo obdelave bankovcev v centralni banki te obdelovali le enkrat in hkrati poškodovane bankovce sproti uničili na zmogljivi napravi za obdelavo bankovcev. S tem se bo postopno zmanjšalo število depotnih bank, prek katerih se trenutno oskrbuje trg z gotovino. Banka Slovenije želi s tem ukrepom avtomatizirati obdelavo bankovcev, povečati število obdelanih bankovcev in doseči ekonomijo obsega ter posledično znižati stroške poslovanja z gotovino. Navedeno storitev obdelave bankovcev bodo ponudili vsem večjim zainteresiranim tržnim udeležencem.

Banka Slovenije v letu 2016 načrtuje vzpostavitev novega modela oskrbe trga z gotovino.

7.6 Vzpostavitev sistema za upravljanje dokumentov

Rast obsega informacij, ki prihajajo v banko oziroma nastajajo pri njenem delu, njihova hramba in upravljanje, so velik izziv za Banko Slovenije.

Opredelitev zahtev za dokumentacijski sistem in sistem dolgoročne hrambe dokumentarnega gradiva ter implementacija obeh sistemov, ki bosta banko oskrbela z ustrezno programsko in strojno podporo za upravljanje dokumentov, bo banki omogočila ustrezno sistemsko urejeno hrambo dokumentarnega gradiva.

Cilj projektnega dela je vzpostaviti sistem za upravljanje dokumentov in sistem za dolgoročno elektronsko hrambo v Banki Slovenije.

Cilj projektnega dela je vzpostaviti sistem za upravljanje dokumentov in sistem za dolgoročno elektronsko hrambo v Banki Slovenije.

7.7 Prestrukturiranje – III. faza

Proces prestrukturiranja je lahko uspešen samo, če v njem sodelujejo vse glavne institucije države in zasebnega sektorja. Prestrukturiranje poteka počasi, zato je nujno, da se k zadevi pristopi bolj organizirano in sistematično.

Cilj prihodnjih aktivnosti Banke Slovenije na področju prestrukturiranja podjetij je usmerjen na dve vzporedni področji:

- nadzorniške aktivnosti, ki obsegajo naslednje skupine nalog:
 - spremljanje procesov prestrukturiranja podjetij,
 - spremljanje in nadziranje posameznih bank (in bančnega sistema kot celote);
- druge aktivnosti Banke Slovenije, povezane s širšim institucionalnim in finančnim okoljem:
 - sodelovanje institucij na državni ravni,
 - spodbuditev prestrukturiranja malih in srednjih podjetij,
 - postavitve infrastrukture za nebančno financiranje podjetij.

Med cilji prihodnjih aktivnosti Banke Slovenije na področju prestrukturiranja podjetij sta tudi spodbuditev prestrukturiranja malih in srednjih podjetij ter postavitve infrastrukture za nebančno financiranje podjetij.

8 RAČUNOVODSKI IZKAZI

Računovodski izkazi Banke Slovenije za leto 2015

Pregled odgovornosti Sveta Banke Slovenije

Zakon o Banki Slovenije nalaga Banki Slovenije pripravo računovodskih izkazov za vsako obračunsko leto, ki resnično in pošteno prikazujejo finančno stanje Banke Slovenije in presežek ali primanjkljaj v tem obdobju. Računovodske izkaze sprejme Svet Banke Slovenije. Pri pripravi računovodskih izkazov je Banka Slovenije dolžna:

- . izbrati primerne računovodske usmeritve in jih dosledno uporabljati;
- . jih presoјati in ocenjevati z vidika utemeljenosti in previdnosti;
- . ugotoviti, ali so bili dosledno uporabljeni veljavni računovodski standardi in
- . pripraviti računovodske izkaze skladno z načelom časovne neomejenosti poslovanja, razen v primeru, ko ni mogoče izhajati iz predpostavke, da bo Banka Slovenije nadaljevala s poslovanjem.

Svet Banke Slovenije je odgovoren za primerno ukrepanje za zaščito sredstev Banke Slovenije.

POROČILO NEODVISNEGA REVIZORJA

Svetu Banke Slovenije

Poročilo o računovodskih izkazih

Revidirali smo priložene računovodske izkaze Banke Slovenije (v nadaljevanju »Banka«), ki vključujejo bilanco stanja na dan 31. decembra 2015, izkaz poslovnega izida za tedaj končano leto ter povzetek bistvenih računovodskih usmeritev in druge pojasnjevalne informacije.

Odgovornost za računovodske izkaze

Svet Banke Slovenije je odgovoren za pripravo in pošteno predstavitev teh računovodskih izkazov v skladu s Smernico Evropske centralne banke z dne 11. Novembra 2010 o pravnem okviru za računovodstvo in finančno poročanje v Evropskem sistemu centralnih bank (ECB/2010/20) in določbami Zakona o Banki Slovenije, ki se nanašajo na računovodenje in za takšen notranji nadzor, ki je po mnenju Sveta Banke Slovenije potreben za pripravo računovodskih izkazov, ki ne vsebujejo pomembno napačne navedbe zaradi prevare ali napake.

Revizorjeva odgovornost

Naša odgovornost je izraziti mnenje o teh računovodskih izkazih na podlagi revizije. Revizijo smo opravili v skladu z mednarodnimi standardi revidiranja. Ti standardi zahtevajo od nas izpolnjevanje etičnih zahtev ter načrtovanje in izvedbo revizije za pridobitev sprejemljivega zagotovila, da računovodski izkazi ne vsebujejo pomembno napačne navedbe.

Revizija vključuje izvajanje postopkov za pridobitev revizijskih dokazov o zneskih in razkritjih v računovodskih izkazih. Izbrani postopki so odvisni od revizorjeve presoje in vključujejo tudi ocenjevanje tveganj napačne navedbe v računovodskih izkazih zaradi prevare ali napake. Pri ocenjevanju teh tveganj prouči revizor notranje kontroliranje, povezano s pripravljanjem in poštenim predstavljanjem računovodskih izkazov banke, da bi določil okoliščinam ustrezne revizijske postopke, ne pa, da bi izrazil mnenje o uspešnosti notranjega kontroliranja. Revizija vključuje tudi ovrednotenje ustreznosti uporabljenih računovodskih usmeritev in utemeljenosti računovodskih ocen posloводства kot tudi ovrednotenje celotne predstavitve računovodskih izkazov.

Verjamemo, da so pridobljeni revizijski dokazi zadostna in ustrezna podlaga za naše revizijsko mnenje.

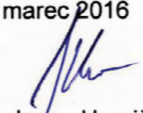
Mnenje

Po našem mnenju so računovodski izkazi Banke Slovenije na dan 31. Decembra 2015 v vseh pomembnih pogledih pripravljeni v skladu s Smernico Evropske centralne banke z dne 11. Novembra 2010 o pravnem okviru za računovodstvo in finančno poročanje v evropskem sistemu centralnih bank (ECB/2010/20) in določbami Zakona o Banki Slovenije, ki se nanašajo na računovodenje.

Druge zadeve

Računovodske izkaze Banke Slovenije na dan 31. december 2014 je revidiral drug revizor, ki je dne 16. marca 2015 izdal pritrdilno mnenje.

Ljubljana, 17. marec 2016

Janez Uranič
Direktor
Ernst & Young d.o.o.
Dunajska 111, Ljubljana

ERNST & YOUNG
Revizija, poslovno
svetovanje d.o.o., Ljubljana 1

Primož Kovačič
Pooblaščen revizor

Ustanovitev

Banka Slovenije je bila ustanovljena z Zakonom o Banki Slovenije z dne 25. junij 1991. Banka Slovenije je pravna oseba javnega prava, ki samostojno razpolaga z lastnim premoženjem. Banka Slovenije je v izključni državni lasti s finančno in upravljalno avtonomijo. Njeno delovanje nadzira Državni zbor Republike Slovenije. Temeljni cilj Banke Slovenije je stabilnost cen. Pri zagotavljanju tega cilja si Banka Slovenije prizadeva za finančno stabilnost, upoštevajoč načeli odprtega tržnega gospodarstva in proste konkurence. V skladu z Zakonom o Banki Slovenije se z dnem uvedbe eura kot valute Republike Slovenije pri uresničevanju nalog Banke Slovenije v celoti upoštevajo določila Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti in Statut ESCB in ECB¹.

Računovodske politike

Prevzem eura

Republika Slovenija je prevzela euro kot novo domačo valuto 1. januarja 2007. Banka Slovenije je postala del Evrosistema in prevzela odgovornost za oblikovanje in uresničevanje denarne politike in izvajanje skupnih strateških ciljev ESCB².

Računovodska načela in standardi

Banka Slovenije uporablja kot pravno podlago za računovodstvo in poročanje Smernico Evropske centralne banke z dne 11. november 2010 o pravnem okviru za računovodstvo in finančno poročanje v Evropskem sistemu centralnih bank (prenovljen) (ECB/2010/20)³ (Računovodska smernica). V skladu z Zakonom o Banki Slovenije in Statutom ESCB in ECB je to pravno podlago sprejel Svet Banke Slovenije na svoji 342. seji dne 20. decembra 2006.

Računovodski izkazi so izkazani v skladu z zahtevami vrednotenja, kot jih opredeljuje Računovodska smernica.

V primerih, ki niso pokriti z Računovodsko smernico ali le-ta vsebuje določbe v obliki priporočil, se uporabljajo pravila vrednotenja v skladu z Mednarodnimi standardi računovodskega poročanja, veljavnimi v EU, ter Zakonom o Banki Slovenije.

Osnovna načela

Računovodski izkazi so pripravljeni v skladu s predpisi, ki urejajo računovodske postopke in postopke poročanja v Evrosistemu, ki upoštevajo računovodska načela, harmonizirana v zakonodaji Skupnosti, ter v skladu s splošno sprejetimi mednarodnimi standardi računovodskega poročanja v EU in Zakonom o Banki Slovenije.

Uporabljena so naslednja osnovna računovodska načela:

- ekonomska realnost in transparentnost: računovodske metode in finančno poročanje morajo odražati ekonomsko realnost in morajo biti transparentni;
- previdnost: vrednotenje sredstev in obveznosti kot tudi prepoznavanje prihodka mora biti izvedeno previdno. V skladu z Računovodsko smernico to pomeni, da se nerealizirani pozitivni učinki vrednotenja ne prepoznajo kot prihodki v izkazu poslovnega izida, ampak se prenesejo neposredno na račune vrednotenja;
- dogodki po datumu bilance stanja: sredstva in obveznosti je potrebno prilagoditi za dogodke, ki se pojavijo med koncem poslovnega leta in dnevom, ko Svet Banke Slovenije potrdi računovodske izkaze,

¹ Protokol (št. 18) (dodatek št. 3) o Statutu Evropskega sistema centralnih bank in Evropske centralne banke (Protokol dodan Pogodbi o ustanovitvi Evropske skupnosti, Uradni list EU, C 191, 29.07.1992).

² Izraz 'ESCB (Evropski sistem centralnih bank)' se nanaša na osemindvajset nacionalnih centralnih bank (NCB) držav članic Evropske skupnosti na dan 31. december 2015 ter Evropsko centralno banko (ECB). Izraz 'Evrosistem' se nanaša na devetnajst NCB držav članic Monetarne unije ter ECB na isti datum.

³ Uradni list EU, L 35, 09.02.2011, str. 31-68. Računovodska smernica je bila dopolnjena s Smernico Evropske centralne banke z dne 21. december 2011 (ECB/2011/27), Uradni list EU, L 19, 24.01.2012, str. 37-50, s Smernico Evropske centralne banke z dne 10. december 2012 (ECB/2012/29), Uradni list EU L 356, 22.12.2012, str. 94-108, s Smernico Evropske centralne banke z dne 15. december 2014 (ECB/2014/54), Uradni list EU L 68, 13.03.2015, str. 69-87, in s Smernico Evropske centralne banke z dne 2. julij 2015 (ECB/2015/24) Uradni list EU L 193, 21.07.2015, str. 147-165.

če ti dogodki pomembno vplivajo na pošteno predstavitev stanja sredstev in obveznosti na datum bilance stanja;

- pomembnost: odstopanja od računovodskih pravil niso dovoljena, razen če je mogoče upravičeno oceniti, da so nepomembna v celotnem kontekstu in predstavitvi računovodskih izkazov;
- neprekinjeno poslovanje: pri ocenjevanju sredstev in obveznosti je potrebno predpostavljati, da se poslovanje nadaljuje;
- načelo razmejevanja: prihodki in odhodki se prepoznajo v obdobju, v katerem so bili pridobljeni ali povzročeni, ne glede na to, kdaj so bili plačani ali prejeti;
- konsistentnost in primerljivost: kriteriji za vrednotenje bilance stanja in prepoznavanje prihodka morajo biti uporabljeni konsistentno, da se zagotovi primerljivost podatkov v računovodskih izkazih.

Prepoznavanje sredstev in obveznosti

Sredstvo ali obveznost se prepozna v bilanci stanja, ko je verjetno, da se bodo Banki Slovenije v prihodnosti zaradi njega povečale oziroma zmanjšale gospodarske koristi, da so bila vsa bodoča tveganja in povračila prenesena na Banko Slovenije, ter ko ima sredstvo ali obveznost ceno oziroma vrednost, ki jo je mogoče zanesljivo izmeriti.

Pristop evidentiranja poslovnih dogodkov na datum sklenitve posla

V skladu z opredelitvijo alternativnega pristopa evidentiranja poslovnih dogodkov v Računovodski smernici se transakcije finančnih sredstev in obveznosti odražajo na računih na dan, na katerega so bile poravnane.

Za transakcije v tuji valuti, ki so sklenjene v enem letu ter zapadejo v naslednjem letu, se uporablja pristop evidentiranja poslovnih dogodkov na datum sklenitve posla. Transakcije se evidentirajo na zabilančnih računih na datum sklenitve posla. Na datum poravnave se zabilančne knjižbe stornirajo in transakcije se evidentirajo v bilanci. Nakupi in prodaje tuje valute vplivajo na neto pozicijo tuje valute na datum sklenitve posla in realiziran rezultat od prodaje se prav tako obračuna na datum sklenitve posla.

Transakcije z vrednostnimi papirji se evidentirajo v skladu s pristopom evidentiranja poslovnih dogodkov na datum poravnave. Razmejene obresti, premija in diskont od finančnih instrumentov v tuji valuti se izračunajo in evidentirajo dnevno od datuma poravnave ter tudi dnevno vplivajo na pozicijo tuje valute.

Preračun tujih valut

Transakcije v tuji valuti, pri katerih tečaj glede na euro ni določen, se evidentirajo v bilanci stanja po tržnih tečajih, veljavnih na dan transakcije. Konec leta se finančna sredstva in obveznosti prevrednotijo po tekočih tržnih tečajih na zadnji dan v letu, ki so razvidni iz dnevne tečajnice referenčnih tečajev ECB. To se uporablja enotno za bilančne in zabilančne transakcije. Prevrednotenje se izvaja po posameznih valutah.

Prihodki in odhodki se preračunajo po tečajih, veljavnih na datum evidentiranja.

Zlato in terjatve v zlatu

Zlato in terjatve v zlatu se vrednotijo po tržni ceni, veljavni konec leta. Razlike vrednotenja pri zlatu zaradi cene in tečaja se ne obravnavajo ločeno, ampak se knjiži skupen učinek vrednotenja zlata na osnovi cene v eurih za unčo zlata, ki izhaja iz cene zlata v ameriških dolarjih na dan bilance stanja.

Vrednostni papirji za namene denarne politike

Vrednostni papirji za namene denarne politike se evidentirajo na podlagi amortizirane nabavne vrednosti in so predmet morebitnih oslabitev, ne glede na namero po obdobju njihovega posedovanja.

Drugi vrednostni papirji

Tržni vrednostni papirji (z izjemo vrednostnih papirjev, ki so razvrščeni kot 'v posesti do dospelosti') in podobna sredstva se vrednotijo bodisi po tržnih cenah ali pa na podlagi ustrezne krivulje donosnosti, veljavnih na datum bilance stanja, po posameznih vrednostnih papirjih. Na dan 31. december 2015 so bile za vrednotenje uporabljene tržne cene na 30. december 2015 (za vrednostne papirje za namene denarne politike) ali na 31. december 2015 (za druge vrednostne papirje).

Vrednostni papirji v posesti do dospelosti, netržni vrednostni papirji in nelikvidni lastniški deleži se vrednotijo po amortizirani nabavni vrednosti in so predmet morebitnih oslabitev.

Transakcije posojanja vrednostnih papirjev v skladu s pogodбами o avtomatiziranem posojanju vrednostnih papirjev se izvajajo kot del upravljanja lastnih sredstev Banke Slovenije. Posojeni vrednostni papirji so varovani z ustreznim zavarovanjem. Prihodek od posojanja je evidentiran v izkazu poslovnega izida. Postopek avtomatiziranega posojanja se vrši preko agentskih in skrbniških bank. Nedospele transakcije konec leta so evidentirane zabilančno.

Opredmetena osnovna sredstva

Amortizacija se obračunava linearno s pričetkom v mesecu po nabavi, tako da se odpisuje nabavna vrednost sredstev skozi leta njene ocenjene življenjske dobe po naslednjih letnih odstotnih stopnjah:

	2015	2014
zgradbe	1,3 – 1,8%	1,3 – 1,8%
računalniška oprema	20 – 33%	20 – 33%
druga oprema	10 – 25%	10 – 25%

Dobiček oziroma izguba pri prodaji osnovnih sredstev sta določena kot razlika med izkupičkom pri prodaji in neodpisano vrednostjo sredstva ter se prikazujeta kot prihodek oziroma odhodek v izkazu poslovnega izida.

Med osnovnimi sredstvi Banka Slovenije izkazuje nepremičnine v Avstriji. Slednje so prikazane po pošteni vrednosti in se ne amortizirajo. Kot poštena vrednost je izkazana polovica ocenjene vrednosti, ki je bila izvedena s strani pooblaščenega zunanega cenilca (Banka Slovenije vrednoti te nepremičnine vsakih pet let; zadnje vrednotenje je bilo izvedeno leta 2014). Omenjeni način vrednotenja odstopa od splošno sprejetih računovodskih načel. S svojim konceptom previdnosti zmanjšuje volatilnost računovodskih izkazov.

ESCB ključ za vpis kapitala

Ključ za vpis kapitala je merilo relativne velikosti držav članic EU in je sestavljen v razmerju 50:50, upoštevajoč BDP in število prebivalcev. Ključ se uporablja kot osnova za razporeditev deležev posamezne NCB v kapitalu ECB ter ga je potrebno v skladu s Statutom ESCB in ECB prilagoditi vsakih pet let oziroma vsakokrat, ko v EU vstopi nova članica.

Ključ za vpis kapitala v okviru Evrosistema je delež posamezne NCB v skupnem ključu članic Evrosistema in se uporablja kot osnova za razporeditev denarnega prihodka, bankovcev v obtoku, prihodka ECB od euro bankovcev v obtoku, neto prihodka ECB iz naslova vrednostnih papirjev za namene denarne politike, ter dobička/izgube ECB.

Bankovci v obtoku

ECB in NCB⁴ članic evrskega območja, ki skupaj sestavljajo Evrosistem, izdajajo euro bankovce⁵. Skupna vrednost euro bankovcev v obtoku se razporedi centralnim bankam Evrosistema na zadnji delovni dan vsakega meseca v skladu s ključem za razdelitev bankovcev⁶.

ECB je dodeljen delež v višini 8% celotne vrednosti euro bankovcev v obtoku, ostalih 92% pa je dodeljenih NCB glede na njihove deleže v ključu za vpis kapitala ECB. Delež bankovcev, dodeljen vsaki NCB, je prikazan v postavki obveznosti bilance stanja 'Bankovci v obtoku'.

Razlika med vrednostjo euro bankovcev, dodeljenih posamezni NCB v skladu s ključem za razdelitev bankovcev, ter vrednostjo euro bankovcev, ki jih NCB dejansko emitira v obtok, povzroča obrestovane salde

⁴ Centralna banka Litve je članica Evrosistema šele od 1. januarja 2015 dalje.

⁵ Sklep Evropske centralne banke z dne 13. december 2010 o izdajanju eurobankovcev (prenovljen) (ECB/2010/29), Uradni list EU, L 35, 09.02.2011, str. 26-30, dopolnjen s Sklepom Evropske centralne banke z dne 21. junij 2013 (ECB/2013/16), Uradni list EU, L 187, 06.07.2013, str. 13-14, s Sklepom Evropske centralne banke z dne 29. avgust 2013 (ECB/2013/27), Uradni list EU, L 16, 21.01.2014, str. 51-52 in s Sklepom Evropske centralne banke z dne 27. november 2014 (ECB/2014/49), Uradni list EU, L 50, 21.02.2015, str. 42-43.

⁶ Ključ za razdelitev bankovcev predstavlja odstotke, ki izhajajo iz upoštevanja deleža ECB v celotni količini izdanih evro bankovcev in z uporabo ključa posamezne NCB za vpis kapitala ECB.

znotraj Evrosistema. Te terjatve ali obveznosti⁷, ki so obrestovane, so prikazane v bilančni postavki 'Terjatve znotraj Evrosistema: Neto terjatve/obveznosti iz naslova razdelitve euro bankovcev znotraj Evrosistema' (glej 'Saldi znotraj ESCB/Evrosistema' v pojasnilih računovodske politike).

V obdobju petih let po letu uvedbe eura⁸ se saldi znotraj Evrosistema, ki izhajajo iz razdelitve euro bankovcev, ustrezno prilagajajo z namenom izognitve pomembnejšim spremembam v relativnem prihodkovnem položaju NCB v primerjavi s preteklimi leti. Prilagoditev se izvede z upoštevanjem razlik med povprečno vrednostjo bankovcev v obtoku posamezne NCB v referenčnem obdobju⁹ in povprečno vrednostjo bankovcev, ki bi bili dodeljeni tej NCB v skladu s ključem za vpis kapitala ECB. Prilagoditev se bo sorazmerno zniževala letno do prvega dneva šestega leta po letu uvedbe eura, ko se bodo prihodki iz naslova bankovcev dodelili v celoti sorazmerno z vplačanim deležem NCB v kapitalu ECB. V obravnavanem letu so prilagoditve posledica vstopa Banke Estonije (v letu 2011), Banke Latvije (v letu 2014) in Banke Litve (v 2015) v Evrosistem; prilagoditve iz tega naslova se iztečejo konec leta 2016, 2019 oziroma 2020.

Obrestni prihodki in odhodki na te salde so poravnani preko računov ECB ter so prikazani pod postavko 'Neto obrestni prihodki' v izkazu poslovnega izida.

Razdelitev dobička ECB

Svet ECB je odločil, da prihodki ECB od izdaje bankovcev, ki izhajajo iz njenega 8% deleža v celotni količini euro bankovcev, kakor tudi (neto) prihodki ECB iz naslova vrednostnih papirjev, kupljenih (a) po programu v zvezi s trgi vrednostnih papirjev, (b) po tretjem programu nakupa kritih obveznic, (c) po programu nakupa listinjenih vrednostnih papirjev in (d) po programu nakupa vrednostnih papirjev javnega sektorja na sekundarnih trgih, v celoti pripadajo NCB evrskega območja v poslovnem letu, v katerem so nastali. V kolikor Svet ECB ne odloči drugače, ECB razdeli ta prihodek v januarju sledečega leta v obliki začasne delitve dobička¹⁰. Razdeli se v celoti, razen v primeru, ko bi bil dobiček ECB manjši od prihodkov od euro bankovcev v obtoku in (neto) prihodkov iz naslova vrednostnih papirjev, kupljenih po zgoraj navedenih programih, zmanjšanih za znesek, ki bi bil v skladu s sklepom Sveta ECB prenesen v rezerve za tečajna, obrestna in kreditna tveganja ter cenovna tveganja pri zlatu. Prav tako se lahko Svet ECB odloči, da stroške ECB v povezavi z izdajo in distribucijo euro bankovcev pokrije v breme prihodkov od euro bankovcev v obtoku.

Znesek, razdeljen NCB, je vključen v postavko 'Prihodki od lastniških vrednostnih papirjev in udeležb' v izkazu poslovnega izida.

Rezervacije

Rezervacije so oblikovane v primeru, da za Banko Slovenije obstaja zakonska ali druga obveznost kot rezultat preteklih dogodkov, ter v primeru, da obstaja verjetnost odtoka sredstev za poravnavo obveznosti in ko je znesek ocenljiv.

V skladu z 49a. členom Zakona o Banki Slovenije lahko Svet Banke Slovenije po uvedbi eura kot valute Republike Slovenije z namenom ohranitve realne vrednosti premoženja sprejme odločitve o oblikovanju splošnih rezervacij za pričakovana tečajna, obrestna in cenovna tveganja. Rezervacije se ne morejo oblikovati, če bi le-te skupaj z nerealiziranimi tečajnimi razlikami, učinki vrednotenja vrednostnih papirjev in učinki vrednotenja zlata presegle 20% ugotovljenega presežka prihodkov nad odhodki. Z dopolnitvijo Računovodske smernice, ki je pričela veljati konec leta 2012, je podana pravna podlaga za oblikovanje rezervacij za kreditna tveganja. Ustrezen znesek rezervacije za vsa navedena finančna tveganja se ugotavlja letno z uporabo Value-at-

⁷ Sklep Evropske centralne banke z dne 25. november 2010 o razdelitvi denarnega prihodka nacionalnih centralnih bank držav članic, katerih valuta je euro (prenovljen) (ECB/2010/23), Uradni list EU, L 35, 09.02.2011, str. 17-25, dopolnjen s Sklepom Evropske centralne banke z dne 3. november 2011 (ECB/2011/18), Uradni list EU, L 319, 02.12.2011, str. 116, s Sklepom Evropske centralne banke z dne 5. junij 2014 (ECB/2014/24), Uradni list EU, L 117, 07.06.2014, str. 168, s Sklepom Evropske centralne banke z dne 15. december 2014 (ECB/2014/56), Uradni list EU, L 53, 25.02.2015, str. 21-23, in s Sklepom Evropske centralne banke z dne 19. november 2015 (ECB/2015/37), Uradni list EU, L 313, 28.11.2015, str. 42-43.

⁸ Leto uvedbe eura se nanaša na leto, v katerem pričnejo euro bankovci veljati kot zakonito plačilno sredstvo v državi članici. Za Banko Slovenije to pomeni leto 2007.

⁹ Referenčno obdobje se nanaša na 24 mesecev ter se prične 30 mesecev pred dnevom, ko euro bankovci postanejo zakonito plačilno sredstvo v državi članici, za Banko Slovenije je to obdobje od julija 2004 do junija 2006.

¹⁰ Sklep Evropske centralne banke z dne 15. december 2014 o vmesni razdelitvi prihodka Evropske centralne banke (prenovljen) (ECB/2014/57), Uradni list EU, L 53, 25.02.2015, str. 24-26.

Risk (VaR) oziroma Expected Shortfall (ES) metode. VaR je opredeljen kot največja možna izguba iz naslova portfelja z določeno verjetnostjo (99%) ter v določenem obdobju (eno leto) pri dani diverzifikaciji tega portfelja, ES pri dani stopnji zaupanja pa kot pričakovana izguba ocenjevanega portfelja, pri čemer so upoštevane le izgube enake ali večje od tvegane vrednosti (VaR) pri dani (enaki) stopnji zaupanja. Rezervacija je namenjena pokrivanju prihodnjih nerealiziranih odhodkov, ki jih ne bo mogoče pokriti s sredstvi na računih vrednotenja.

Saldi znotraj ESCB/Evrosistema

Saldi znotraj Evrosistema so prvenstveno posledica čezmejnih transakcij v EU, ki se poravnajo v centralnobančnem denarju v eurih. Te transakcije se praviloma poravnajo preko sistema TARGET2¹¹ in imajo za posledico bilateralne pozicije na TARGET2 računih centralnih bank EU. Te bilateralne pozicije se dnevno netirajo in dodelijo ECB, posledično vsaka nacionalna centralna banka v poslovnih knjigah izkazuje neto terjatev ali obveznost do ECB.

Saldo znotraj Evrosistema Banke Slovenije do ECB, ki izhaja iz TARGET2 transakcij, ter ostali saldi znotraj Evrosistema, denominirani v eurih (npr. začasna razdelitev dobička ECB, rezultat prerazporeditve denarnega prihodka), so prikazani v bilanci stanja Banke Slovenije kot neto stanje sredstva in vključeni v postavko terjatev 'Druge terjatve znotraj Evrosistema (neto)'. Saldi znotraj ESCB do nacionalnih centralnih bank izven Evrosistema, ki ne izhajajo iz TARGET2 transakcij, so vključeni v postavko sredstev 'Terjatve do nerezidentov evrskega območja v eurih' ali postavko obveznosti 'Obveznosti do nerezidentov evrskega območja v eurih'.

Terjatev znotraj Evrosistema, ki izhaja iz udeležbe Banke Slovenije v ECB, se izkazuje v postavki sredstev 'Udeležba v ECB'.

Terjatev znotraj Evrosistema, ki je posledica prenesenih deviznih rezerv Banke Slovenije na ECB ob vstopu v Evrosistem, je denominirana v eurih in se izkazuje v postavki sredstev 'Prenesene devizne rezerve'.

Saldi znotraj Evrosistema, ki izhajajo iz razporeditve euro bankovcev znotraj Evrosistema, so vključeni v neto znesku v postavko sredstev 'Neto terjatve iz naslova razdelitve bankovcev znotraj Evrosistema' (glej 'Bankovci v obtoku' v računovodskih politikah).

Prepoznavanje prihodkov

Prihodki in odhodki so prepoznani v poslovnem letu, v katerem so zasluženi oziroma povzročeni. Realizirani prihodki in odhodki se evidentirajo v izkazu poslovnega izida.

Od pričetka leta 2007 se tečajno in cenovno vrednotenje v skladu z Računovodsko smernico izvaja četrtletno. Neto nerealizirani pozitivni učinki vrednotenja, ki izvirajo iz obdobja pred prevzemom eura, so ločeni od nerealiziranih pozitivnih učinkov vrednotenja po tem datumu. Obravnavajo se kot revalorizacijske rezerve 'iz obdobja pred prevzemom eura' ter so vključeni v postavko obveznosti 'Rezerve'.

Ob koncu leta se nerealizirani pozitivni učinki vrednotenja ne prepoznajo kot prihodki v izkazu poslovnega izida, ampak se evidentirajo na računih vrednotenja na strani obveznosti bilance stanja.

Nerealizirani negativni učinki vrednotenja se prenašajo v izkaz poslovnega izida v primeru, če presežejo predhodno evidentirane pozitivne učinke vrednotenja, izkazane na pripadajočih računih vrednotenja. Ti odhodki se ne stornirajo zoper prihodnje nerealizirane pozitivne učinke vrednotenja v naslednjih letih. Nerealizirani učinki vrednotenja od vrednostnih papirjev in pozicij v tuji valuti se evidentirajo po posameznih vrednostnih papirjih in po posameznih valutah. Netiranje ni dovoljeno.

Premije in diskonti od kupljenih vrednostnih papirjev se izračunavajo in prikazujejo kot del obrestnega prihodka in se amortizirajo preko preostalega obdobja do dospelosti vrednostnega papirja z uporabo metode notranje stopnje donosa.

Stroški transakcij

Pri zlatu, tujih valutah in vrednostnih papirjih se z namenom ugotavljanja nabavne vrednosti prodanih pozicij ter izračuna učinkov tečajev in cen dnevno uporablja metoda povprečnega stroška, kot je opredeljena v Računovodski smernici.

¹¹ Transevropski avtomatizirani sistem bruto poravnave v realnem času 2 (Trans-European Automated Real-time Gross settlement Express Transfer system 2).

V primeru neto nakupa valute (ali zlata) se povprečni nabavni strošek dnevnega nakupa po posameznih valutah doda poziciji preteklega dneva, da se pridobi novo tehtano povprečje posameznega tečaja (ali cene zlata). V primeru neto prodaje se izračuna realizirani rezultat na podlagi povprečnega nabavnega stroška predhodnega dne za posamezno pozicijo tuje valute.

Prihodki in odhodki od prodaje vrednostnih papirjev se izračunajo na podlagi tehtane povprečne cene posameznega vrednostnega papirja.

Tržne cene in tečaji, uporabljeni v otvoritveni bilanci stanja na dan 1. januar 2007, so predstavljali začetne povprečne stroške sredstev in obveznosti Banke Slovenije. V primeru pozicij v tuji valuti in zlata so se kot začetni stroški upoštevali tečaji, veljavni 1. januarja 2007, kot jih je sporočila ECB. Začetne povprečne cene portfelja vrednostnih papirjev so predstavljale cene vrednostnih papirjev na dan 31. december 2006, ki so služile kot izhodišče za amortizacijo premije in diskonta ter izračun realiziranih prihodkov in odhodkov v primeru njihove prodaje.

Izvedeni finančni instrumenti

Terminski deli valutnih zamenjav se izkazujejo v zabilančni evidenci in so vključeni v neto pozicijo tuje valute z namenom izračuna povprečnega stroška valut ter pozitivnih in negativnih tečajnih razlik. Prihodki in odhodki od terminskih delov se prepoznajo in obravnavajo podobno kot pri bilančnih instrumentih. Nerealizirani pozitivni učinki vrednotenja se ne prepoznajo kot prihodek, ampak se prenesejo na račune vrednotenja. Nerealizirani negativni učinki vrednotenja se izkažejo v izkazu poslovnega izida, če presežejo predhodno ugotovljene pozitivne učinke vrednotenja, evidentirane na računih vrednotenja. Nerealizirani učinki vrednotenja terminskih delov valutnih zamenjav se evidentirajo od datuma sklenitve posla do datuma poravnave med 'Druga sredstva/obveznosti'.

Zaradi preračuna promptnih in terminskih zneskov v tujih valutah v euro po enakem tečaju valutne zamenjave ne vplivajo na izkaz poslovnega izida oziroma na račune vrednotenja na strani obveznosti.

Dogodki po datumu bilance stanja

Sredstva in obveznosti so prilagojeni za dogodke, ki se pojavijo med datumom letne bilance stanja in datumom, na katerega Svet Banke Slovenije potrdi računovodske izkaze, če ti dogodki pomembneje vplivajo na stanje sredstev in obveznosti na datum bilance stanja.

Izkaz denarnih tokov

Ob upoštevanju vloge Banke Slovenije kot centralne banke objava izkaza denarnih tokov uporabnikom računovodskih izkazov ne bi zagotovila ustrezne dodatne informacije. Posledično izkaz denarnih tokov ni vključen v računovodske izkaze.

Obdavčitev

Banka Slovenije ni zavezana plačilu davka od dohodka pravnih oseb v Sloveniji.

Razdelitev presežka / pokrivanje primanjkljaja

V skladu z Zakonom o Banki Slovenije se presežek prihodkov nad odhodki razporedi v splošne rezerve in proračun Republike Slovenije. Nerealizirani pozitivni učinki vrednotenja iz naslova sprememb tečajev in cen se v celoti prenesejo na račune vrednotenja in niso vključeni v neto finančni rezultat, ki je namenjen delitvi. Računi vrednotenja se lahko uporabijo izključno za pokrivanje primanjkljaja, ki je posledica nerealiziranih negativnih učinkov iz naslova tečajnih in cenovnih gibanj.

Primanjkljaj prihodkov nad odhodki pokriva Banka Slovenije iz splošnih rezerv. V kolikor je primanjkljaj posledica nerealiziranih tečajnih in cenovnih sprememb, se za kritje primanjkljaja uporabijo za te namene oblikovane posebne rezerve. Sredstva za pokrivanje primanjkljaja prihodkov nad odhodki, ki ga ni mogoče pokriti iz splošnih rezerv, se zagotovijo iz proračuna Republike Slovenije.

Revidiranje računovodskih izkazov

Računovodske izkaze je revidiralo podjetje Ernst & Young Revizija, poslovno svetovanje, d. o. o., Ljubljana, ki je bilo imenovano za zunanjega revizorja Banke Slovenije za poslovna leta 2015 do 2017.

Bilanca stanja na dan 31. december 2015

AKTIVA (v tisoč eurih)		Pojasnilo	31.12.2015	31.12.2014
1	Zlato in terjatve v zlatu	1	99.591	101.082
2	Terjatve do nerezidentov evrskega območja v tuji valuti	2	685.232	734.027
2.1	Terjatve do MDS		367.178	391.517
2.2	Računi pri bankah in naložbe v vrednostne papirje, tuja posojila in druge terjatve do tujine		318.054	342.509
3	Terjatve do rezidentov evrskega območja v tuji valuti	3	219.623	138.553
4	Terjatve do nerezidentov evrskega območja v eurih	4	1.058.674	1.022.064
4.1	Računi pri bankah, naložbe v vrednostne papirje in posojila		1.058.674	1.022.064
4.2	Terjatve iz naslova posojil v skladu z ERM II		-	-
5	Posojila kreditnim institucijam evrskega območja iz naslova denarne politike v eurih	5	901.380	1.098.380
5.1	Operacije glavnega refinanciranja		-	-
5.2	Operacije dolgoročnejšega refinanciranja		901.380	1.098.380
5.3	Povratne operacije finega uravnavanja		-	-
5.4	Strukturne povratne operacije		-	-
5.5	Odprta ponudba mejnega posojanja		-	-
5.6	Posojila povezana s pozivi h kritju		-	-
6	Druge terjatve do kreditnih institucij evrskega območja v eurih	6	50.797	230.272
7	Vrednostni papirji rezidentov evrskega območja v eurih	7	4.999.371	2.551.839
7.1	Vrednostni papirji za namene izvajanja denarne politike		2.978.571	677.302
7.2	Drugi vrednostni papirji		2.020.800	1.874.538
8	Javni dolg v eurih		-	-
9	Terjatve znotraj Evrosistema	8	1.948.379	4.773.764
9.1	Udeležba v ECB		82.199	82.199
9.2	Prenesene devizne rezerve		200.221	200.221
9.3	Terjatve v povezavi z zadolžnicami za kritje izdaje dolžniških certifikatov ECB*		-	-
9.4	Neto terjatve iz naslova razdelitve euro bankovcev znotraj Evrosistema		1.406.543	2.087.724
9.5	Druge terjatve znotraj Evrosistema (neto)		259.416	2.403.619
10	Neporavnane postavke		-	-
11	Druga sredstva	9	290.533	204.260
11.1	Kovanci evrskega območja		1.324	2.435
11.2	Opredmetena in neopredmetena osnovna sredstva		34.485	29.726
11.3	Ostala finančna sredstva		53.107	51.058
11.4	Učinki vrednotenja zabilančnih instrumentov		207	811
11.5	Aktivne časovne razmejitve		100.113	54.204
11.6	Razno		101.297	66.026
12	Primanjkljaj prihodkov nad odhodki tekočega leta		-	-
Skupaj aktiva			10.253.580	10.854.241

* Samo postavka bilance stanja ECB

PASIVA (v tisoč eurih)		Pojasnilo	31.12.2015	31.12.2014
1	Bankovci v obtoku	10	4.891.682	4.615.083
2	Obveznosti do kreditnih institucij evrskega območja iz naslova denarne politike v eurih	11	1.627.183	1.434.063
2.1	Vpogledne vloge		1.627.183	1.434.063
2.2	Odprta ponudba mejnega deponiranja		-	-
2.3	Operacije za vezane vloge		-	-
2.4	Povratne operacije finega uravnavanja		-	-
2.5	Vloge povezane s pozivi h kritju		-	-
3	Druge obveznosti do kreditnih institucij v eurih	12	4.348	7.997
4	Izdani dolžniški certifikati		-	-
5	Obveznosti do drugih rezidentov evrskega območja v eurih	13	1.742.822	2.847.451
5.1	Obveznosti do države		1.729.704	2.718.258
5.2	Ostale obveznosti		13.118	129.192
6	Obveznosti do nerezidentov evrskega območja v eurih	14	15.885	10.227
7	Obveznosti do rezidentov evrskega območja v tuji valuti	15	59.600	93.919
8	Obveznosti do nerezidentov evrskega območja v tuji valuti		-	-
8.1	Vpogledne in vezane vloge		-	-
8.2	Obveznosti iz naslova posojil v skladu z ERM II		-	-
9	Protipostavka dodeljenih SDR	16	274.774	257.417
10	Obveznosti znotraj Evrosistema		-	-
10.1	Obveznosti, ustrezne prenesenim deviznim rezervam*		-	-
10.2	Obveznosti v povezavi z zadolžnicami za kritje izdaje dolžniških certifikatov ECB		-	-
10.3	Neto obveznosti iz naslova razdelitve euro bankovcev znotraj Evrosistema		-	-
10.4	Druge obveznosti znotraj Evrosistema (neto)		-	-
11	Neporavnane postavke		-	-
12	Druge obveznosti	17	155.359	113.828
12.1	Učinki vrednotenja zabilančnih instrumentov		45.081	21.213
12.2	Pasivne časovne razmejitev		11.265	6.946
12.3	Razno		99.013	85.669
13	Rezervacije	18	423.247	408.525
14	Računi vrednotenja	19	122.383	116.458
15	Kapital in rezerve	20	882.278	874.492
15.1	Kapital		8.346	8.346
15.2	Rezerve		873.932	866.146
16	Presežek prihodkov nad odhodki tekočega leta		54.018	74.782
Skupaj pasiva			10.253.580	10.854.241

* Samo postavka bilance stanja ECB

Izkaz poslovnega izida za leto, ki se je končalo 31. decembra 2015

V tisoč eurih	Pojasnilo	2015	2014
1.1 Obrestni prihodki		59.457	73.822
1.2 Obrestni odhodki		-1.490	-4.976
1 Neto obrestni prihodki	24	57.967	68.846
2.1 Realizirani prihodki /odhodki iz finančnih sredstev		24.878	17.521
2.2 Zmanjšanje knjigovodske vrednosti finančnih sredstev in pozicij		-3.756	-482
2.3 Prenos v / sprostitev rezervacije za tečajna, obrestna, kreditna in cenovna tveganja pri zlatu in druga operativna tveganja		-21.131	-6.149
2 Neto rezultat iz finančnih sredstev, zmanjšanja knjigovodske vrednosti in rezervacij za tveganja	25	-9	10.890
3.1 Prihodki od provizij		6.183	5.610
3.2 Odhodki od provizij		-2.692	-2.019
3 Neto prihodki od provizij	26	3.491	3.591
4 Prihodki od lastniških vrednostnih papirjev in udeležb	27	5.114	4.777
5 Neto rezultat združevanja denarnih prihodkov	28	15.111	13.619
6 Drugi prihodki	29	3.021	3.793
Skupaj neto prihodki		84.695	105.515
7.1 Stroški dela		-20.218	-19.153
7.2 Drugi splošni stroški		-6.840	-6.315
7.3 Amortizacija		-1.422	-1.560
7.4 Stroški tiskanja bankovcev		-1.188	-2.534
7.5 Drugi stroški		-1.008	-1.172
7 Skupaj stroški poslovanja	30	-30.677	-30.733
8 Presežek prihodkov nad odhodki tekočega leta	31	54.018	74.782

Pojasnila na straneh 13 do 32 so sestavni del računovodskih izkazov.

Nerevidirani računovodski izkazi so bili 23. februarja 2016 potrjeni s strani Sveta Banke Slovenije, revidirani računovodski izkazi pa so bili s strani Sveta Banke Slovenije potrjeni 31. marca 2016 in podpisani s strani Guvernerja Banke Slovenije:

Dr. Boštjan Jazbec
predsednik Sveta Banke in
guverner Banke Slovenije

V skladu z 49. členom Zakona o Banki Slovenije, Banka Slovenije z računovodskimi izkazi seznani Državni zbor Republike Slovenije.

Pojasnila k bilanci stanja

1. Zlato in terjatve v zlatu

Z izjemo zaloge zlata v Banki Slovenije, imetje Banke Slovenije v zlatu predstavljajo depoziti pri tujih bankah. V letnem obračunu je zlato vrednoteno na osnovi cene unče zlata (ozf) v eurih, ki izhaja iz cene zlata v ameriških dolarjih na londonski borzi na dan 31. december 2015. Ta cena, ki jo je sporočila ECB, znaša 973,225 EUR za unčo zlata, v primerjavi z 987,769 EUR na 31. december 2014. Nerealizirani pozitivni učinki vrednotenja v višini 50,2 mio EUR (od tega 8,8 mio EUR iz leta 2007, 5,5 mio EUR iz leta 2008, 14,8 mio EUR iz leta 2009, 29,6 mio EUR iz leta 2010, 16,5 mio EUR iz leta 2011, 4,5 mio iz leta 2012, -39,9 mio EUR iz leta 2013, 11,9 mio EUR iz leta 2014 in -1,5 mio EUR iz leta 2015) so izkazani v postavki obveznosti bilance stanja 'Računi vrednotenja'.

	000 EUR	v unčah zlata
Stanje na dan 31. december 2013	89.156	102.334
Vrednotenje zlata ob koncu leta 2014	11.927	-
Stanje na dan 31. december 2014	101.082	102.334
Zmanjšanje količine zlata v 2015 (transakcije vezave depozita v zlatu)	-2	-4
Vrednotenje zlata ob koncu leta 2015	-1.490	-
Stanje na dan 31. december 2015	99.591	102.330

2. Terjatve do nerezidentov evrskega območja v tuji valuti

Ta postavka vključuje imetja SDR, dodeljenih s strani MDS, ter terjatve v tuji valuti do nerezidentov evrskega območja, vključene v devizne rezerve Banke Slovenije.

Podpostavka 2.1 'Terjatve do MDS' sestavljajo pravice črpanja v okviru rezervne pozicije, posojila MDS in posebne pravice črpanja. Terjatve MDS obrestuje po obrestni meri, ki se izračunava tedensko.

Rezervna pozicija predstavlja razliko med kvoto Slovenije v MDS in imetji MDS v eurih pri Banki Slovenije. Pozicija se običajno uporablja za financiranje plačilnobilančnega deficita v državah članicah MDS.

Terjatve iz naslova posojil MDS temeljijo na pogodbi o posojanju, ki jo je Banka Slovenije dne 1.9.2010 sklenila z MDS. Izposojena sredstva dajejo MDS možnost zagotavljanja pravočasne in učinkovite pomoči svojim članicam v primeru plačilnobilančnih težav.

Posebne pravice črpanja so sredstva rezerv, ki jih je kreiral MDS in razdelil svojim članicam z namenom povečanja mednarodne likvidnosti. Uporabljajo se za transakcije med uradnimi denarnimi oblastmi. SDR je opredeljen kot košarica valut. Njegova vrednost je določena kot tehtano povprečje tečajev štirih valut (USD, GBP, JPY in EUR).

Vse terjatve so izkazane v bilanci stanja po tržnem tečaju 1 SDR = 1,2728 EUR (31. december 2014: 1 SDR = 1,1924 EUR), ki ga je izračunala ECB konec leta za vse centralne banke Evrosistema. Na datum bilance stanja je bil tržni tečaj SDR nad povprečnim stroškom te valute, zato so bili pozitivni učinki vrednotenja v skladu z računovodskimi pravili prepoznani v postavki obveznosti bilance stanja 'Računi vrednotenja'.

	31.12.2015		31.12.2014		Sprememba	
	000 SDR	000 EUR	000 SDR	000 EUR	000 SDR	000 EUR
Kvota	275.000	350.020	275.000	327.910	-	22.110
manj EUR imetja MDS	-196.717	-250.381	-171.350	-204.318	-25.367	-46.063
Rezervna pozicija pri MDS	78.283	99.639	103.650	123.592	-25.367	-23.953
Posojilo MDS	3.100	3.946	17.680	21.082	-14.580	-17.136
SDR	207.097	263.594	207.014	246.843	83	16.750
Skupaj	288.481	367.178	328.344	391.517	-39.863	-24.339

Podpostavka 2.2 'Računi pri bankah in naložbe v vrednostne papirje, tuja posojila in druge terjatve do tujine' vključuje sredstva v tuji valuti, naložena pri nerezidentih evrskega območja (vključno z mednarodnimi in nadnacionalnimi organizacijami). Sredstva v tuji valuti so v tej podpostavki izkazana v evrski protivrednosti, izračunani na podlagi tržnih tečajev na dan 31.12.2015.

Sestava sredstev v tuji valuti glede na vrsto naložbe:

	31.12.2015	31.12.2014	Sprememba
	000 EUR	000 EUR	000 EUR
Vpogledne vloge	4.273	5.742	-1.469
Vezane vloge	17.452	29.652	-12.200
Vrednostni papirji	296.329	307.116	-10.787
Skupaj	318.054	342.509	-24.455

Valutna struktura sredstev v tuji valuti:

	31.12.2015	31.12.2014	Sprememba
	000 EUR	000 EUR	000 EUR
USD	315.347	337.747	-22.400
CHF	2.498	4.535	-2.038
GBP	70	42	29
Druge valute	139	185	-47
Skupaj	318.054	342.509	-24.455

Delitev vrednostnih papirjev po preostali dospelosti:

	31.12.2015	31.12.2014	Sprememba
	000 EUR	000 EUR	000 EUR
Do 1 leta	106.794	131.704	-24.910
Od 1 do 5 let	137.931	140.157	-2.226
Več kot 5 let	51.605	35.256	16.349
Skupaj	296.329	307.116	-10.787

3. Terjatve do rezidentov evrskega območja v tuji valuti

Sredstva v tuji valuti, naložena pri rezidentih evrskega območja, so naložena v vpogledne in vezane vloge ter vrednostne papirje v tuji valuti. Sredstva v tuji valuti so izkazana v evrski protivrednosti, izračunani na podlagi tržnih tečajev na dan 31.12.2015.

Sestava sredstev v tuji valuti glede na vrsto naložbe:

	31.12.2015	31.12.2014	Sprememba
	000 EUR	000 EUR	000 EUR
Vpogledne vloge	8	73	-65
Vezane vloge	84.229	28.663	55.566
Vrednostni papirji	135.385	109.817	25.569
Skupaj	219.623	138.553	81.069

Valutna struktura sredstev v tuji valuti:

	31.12.2015	31.12.2014	Sprememba
	000 EUR	000 EUR	000 EUR
USD	219.623	138.553	81.069
Skupaj	219.623	138.553	81.069

Delitev vrednostnih papirjev po preostali dospelosti:

	31.12.2015	31.12.2014	Sprememba
	000 EUR	000 EUR	000 EUR
Do 1 leta	77.997	75.621	2.377
Od 1 do 5 let	57.388	34.196	23.192
Skupaj	135.385	109.817	25.569

4. Terjatve do nerezidentov evrskega območja v eurih

Sredstva v eurih, naložena pri nerezidentih evrskega območja, ki so vključena v to bilančno postavko, so naložena v vpogledne in vezane vloge ter vrednostne papirje.

Sestava sredstev v EUR glede na vrsto naložbe:

	31.12.2015	31.12.2014	Sprememba
	000 EUR	000 EUR	000 EUR
Vpogledne vloge	0	0	0
Vezane vloge	102.000	151.000	-49.000
Vrednostni papirji	956.674	871.064	85.610
Skupaj	1.058.674	1.022.064	36.610

Delitev vrednostnih papirjev po preostali dospelosti:

	31.12.2015	31.12.2014	Sprememba
	000 EUR	000 EUR	000 EUR
Do 1 leta	294.677	148.893	145.784
Od 1 do 5 let	661.997	722.171	-60.174
Skupaj	956.674	871.064	85.610

5. Posojila kreditnim institucijam evrskega območja iz naslova denarne politike v eurih

Ta postavka izkazuje operacije, ki jih izvaja Banka Slovenije v okviru enotne denarne politike Evrosistema in odraža obseg in strukturo refinanciranja slovenskih kreditnih institucij s strani Banke Slovenije.

Celotno imetje sredstev iz naslova denarne politike v Evrosistemu znaša 558.989 mio EUR (2014: 630.341 mio EUR), od tega Banka Slovenije izkazuje 901 mio EUR (2014: 1.098 mio EUR). V skladu s 32.4 členom Statuta ESCB in ECB se izgube pri izvajanju denarne politike, če bi se realizirale, v celoti porazdelijo med NCB Evrosistema v sorazmerju z njihovimi veljavnimi deleži v kapitalnem ključu (glej 'Rezervacije' v pojasnilih računovodske politike).

Izgube se lahko realizirajo samo v primeru bankrota nasprotnne stranke ter hkratne nezadostne povrnitve sredstev iz prodaje zavarovanja, ki ga je zagotovila nasprotna stranka. Za posebej določena zavarovanja, ki jih nacionalna centralna banka lahko sprejme po lastnem preudarku, je bila na podlagi odločitve Sveta ECB delitev tveganj izključena.

Operacije dolgoročnejšega refinanciranja so namenjene zagotavljanju dodatnega dolgoročnejšega refinanciranja nasprotnim strankam. V letu 2015 so se operacije izvajale z ročnostjo, enako obdobju izpolnjevanja obvezne rezerve, ter z ročnostmi med tremi in osemindesetimi meseci. Te operacije so se izvajale v obliki avkcij ob polni dodelitvi s fiksno obrestno mero.

	<u>31.12.2015</u>	<u>31.12.2014</u>	<u>Sprememba</u>
	<u>000 EUR</u>	<u>000 EUR</u>	<u>000 EUR</u>
Operacije dolgoročnejšega refinanciranja	901.380	1.098.380	-197.000
Skupaj	901.380	1.098.380	-197.000

6. Druge terjatve do kreditnih institucij evrskega območja v eurih

Ta postavka obsega terjatve do kreditnih institucij, ki niso povezane z operacijami denarne politike. Terjatve se skoraj v celoti nanašajo na vezane vloge v eurih pri kreditnih institucijah evrskega območja.

	<u>31.12.2015</u>	<u>31.12.2014</u>	<u>Sprememba</u>
	<u>000 EUR</u>	<u>000 EUR</u>	<u>000 EUR</u>
Vpogledne vloge	2.797	1.272	1.525
Vezane vloge	48.000	229.000	-181.000
Skupaj	50.797	230.272	-179.475

7. Vrednostni papirji rezidentov evrskega območja v eurih

Ta postavka obsega vrednostne papirje za namene izvajanja denarne politike in druge vrednostne papirje izdajateljev evrskega območja, denominirane v eurih.

Podpostavka 7.1 'Vrednostni papirji za namene izvajanja denarne politike' obsegajo vrednostne papirje, ki jih je Banka Slovenije pridobila v okviru treh programov nakupa kritih obveznic (CBPP)¹², programa v zvezi s trgi vrednostnih papirjev (SMP)¹³ in programa nakupa vrednostnih papirjev javnega sektorja na sekundarnih trgih (PSPP)¹⁴.

Nakupi po prvem programu nakupa kritih obveznic so se zaključili 30. junija 2010, medtem ko se je drugi program nakupa kritih obveznic končal 31. oktobra 2012. Program v zvezi s trgi vrednostnih papirjev je bil prekinjen 6. septembra 2012.

Dne 2. oktobra 2014 je Svet ECB objavil značilnosti tretjega programa nakupa kritih obveznic (CBPP3) in programa nakupa listinjenih vrednostnih papirjev (ABSPP). Namen teh programov je pospešiti zagotavljanje posojil gospodarstvu evrskega območja, generirati pozitivne učinke za druge trge in posledično olajšati naravnost monetarne politike ECB.

Po teh dveh programih lahko ECB in nacionalne centralne banke kupujejo, tako na primarnem kot na sekundarnem trgu, krite obveznice, denominirane v eurih in izdane v evrskega območju, ter *senior* in zavarovane

¹² Sklep Evropske centralne banke z dne 2. julija 2009 o izvajanju programa nakupa kritih obveznic (ECB/2009/16), Uradni list EU, L 175, 04.07.2009, str. 18-19 in Sklep Evropske centralne banke z dne 15. oktobra 2014 o izvajanju tretjega programa nakupa kritih obveznic (ECB/2014/40), Uradni list EU, L 335, 22.11.2014, str. 22-24.

¹³ Sklep Evropske centralne banke z dne 14. maja 2010 o vzpostavitvi programa v zvezi s trgi vrednostnih papirjev (ECB/2010/5), Uradni list EU, L 124, 20.05.2010, str. 8-9.

¹⁴ Sklep Evropske centralne banke z dne 4. marca 2015 o programu nakupa vrednostnih papirjev javnega sektorja na sekundarnih trgih (ECB/2015/10), Uradni list EU, L 121, 14.05.2015, str. 20-24.

mezzanine tranše listinjenih vrednostnih papirjev, denominiranih v eurih in izdanih s strani rezidentov evrskega območja.

Svet ECB je 22. januarja 2015 odločil, da naj bi se nakupi vrednostnih papirjev razširili tako, da bi vključevali program nakupa vrednostnih papirjev javnega sektorja na sekundarnih trgih. Cilj tega programa je nadaljnje lajšanje denarnih in finančnih pogojev, vključno s tistimi, ki so upoštevani pri posojilnih pogojih za nefinančne družbe in gospodinjstva v evrskem območju, s čimer bi podpiral agregirano porabo in investicijska vlaganja v evrskem območju ter končno prispeval k vrnitvi srednjeročne stopnje inflacije na raven pod 2 %, vendar blizu te vrednosti. V okviru tega programa lahko ECB in nacionalne centralne banke na sekundarnem trgu kupujejo vrednostne papirje, denominirane v eurih, ki jih izdajajo centralne države evrskega območja, agencije in evropske institucije.

Skupni predvideni mesečni nakupi CBPP3, ABSPP in PSPP znašajo 60 mrd EUR in se bodo predvidoma izvajali najmanj do marca 2017.

Vrednostni papirji iz vseh programov se vrednotijo po amortizirani nabavni vrednosti in so predmet morebitnih oslabitev (glej 'Vrednostni papirji' v računovodskih politikah). Testi oslabitve se izvajajo ob koncu leta na podlagi ocene zneskov povračil.

Amortizirane nabavne vrednosti teh vrednostnih papirjev, kot tudi njihove tržne vrednosti¹⁵ (ki se ne pripoznajo v bilanci stanja ali izkazu uspeha, temveč prikazujejo le zaradi namena primerjave), so sledeče:

	31.12.2015		31.12.2014		Sprememba	
	Amort.	Tržna	Amort.	Tržna	Amort.	Tržna
	nabavna vrednost	vrednost	nabavna vrednost	vrednost	nabavna vrednost	vrednost
	000 EUR	000 EUR	000 EUR	000 EUR	000 EUR	000 EUR
CBPP1 vrednostni papirji	28.095	31.513	34.143	38.431	-6.048	-6.918
CBPP2 vrednostni papirji	-	-	-	-	-	-
CBPP3 vrednostni papirji	651.721	645.782	153.949	154.233	497.772	491.549
SMP vrednostni papirji	287.975	319.427	489.209	523.578	-201.235	-204.152
PSPP vrednostni papirji	2.010.780	2.024.375	-	-	2.010.780	2.024.375
Skupaj	2.978.571	3.021.097	677.302	716.242	2.301.269	2.304.855

Delitev vrednostnih papirjev za namene izvajanja denarne politike po preostali dospelosti:

	31.12.2015	31.12.2014	Sprememba
	000 EUR	000 EUR	000 EUR
Do 1 leta	99.494	209.856	-110.363
Od 1 do 5 let	1.168.954	316.377	852.577
Več kot 5 let	1.710.123	151.068	1.559.055
Skupaj	2.978.571	677.302	2.301.269

Svet ECB redno ocenjuje finančna tveganja, povezana z vrednostnimi papirji, pridobljenimi v okviru teh programov.

¹⁵ Tržne vrednosti so indikativne in temeljijo na tržnih kotacij. V primerih, kjer tržne kotacije niso bile razpoložljive, so bile tržne cene ocenjene z uporabo internih modelov Evrosistema.

Celotno imetje vrednostnih papirjev, pridobljenih v okviru programa v zvezi s trgi vrednostnih papirjev, tretjega programa nakupa kritih obveznic, programa nakupa listinjenih vrednostnih papirjev in programa nakupa vrednostnih papirjev javnega sektorja na sekundarnih trgih, izdanih s strani mednarodnih in nadnacionalnih institucij iz evrskega območja, v Evrosistemu znaša 341.374 mio EUR (2014: 173.895 mio EUR), od tega Banka Slovenije izkazuje 940 mio EUR (2014: 643 mio EUR). V skladu s 32.4 členom Statuta ESCB in ECB se izgube pri vrednostnih papirjev, pridobljenih v okviru programa v zvezi s trgi vrednostnih papirjev, tretjega programa nakupa kritih obveznic, programa nakupa listinjenih vrednostnih papirjev in programa nakupa vrednostnih papirjev javnega sektorja na sekundarnih trgih, izdanih s strani mednarodnih in nadnacionalnih institucij iz evrskega območja, v kolikor bi se realizirale, v celoti porazdelijo med NCB Evrosistema v sorazmerju z njihovimi veljavnimi deleži v kapitalnem ključu.

V zvezi s testom oslabitve vrednostnih papirjev, kupljenih v okviru programa v zvezi s trgi vrednostnih papirjev, programov nakupa kritih obveznic in programa nakupa vrednostnih papirjev javnega sektorja na sekundarnih trgih, izvedenega konec leta 2015, je Svet ECB menil, da identificirani indikator oslabitve, vezan na neuspešno poplačilo dolgov grške republike do Mednarodnega denarnega sklada in grške centralne banke dne 30. junija 2015, ni vplival na ocenjene bodoče denarne tokove. Posledično ob koncu leta ni bilo evidentiranih oslabitev za imetja vrednostnih papirjev Banke Slovenije v okviru programa v zvezi s trgi vrednostnih papirjev. Prav tako ni bilo evidentiranih oslabitev pri drugih vrednostnih papirjih, pridobljenih v okviru programa v zvezi s trgi vrednostnih papirjev, programov nakupa kritih obveznic in programa nakupa vrednostnih papirjev javnega sektorja na sekundarnih trgih.

Podpostavka 7.2 'Drugi vrednostni papirji' obsega portfelj vrednostnih papirjev državnih in bančnih izdajateljev evrskega območja.

Delitev vrednostnih papirjev po portfeljih:

	31.12.2015	31.12.2014	Sprememba
	000 EUR	000 EUR	000 EUR
Tržni vrednostni papirji razen tistih, ki so razvrščeni kot 'v posesti do dospelosti'	1.994.327	1.847.806	146.521
Vrednostni papirji v posesti do dospelosti	26.473	26.731	-259
Skupaj	2.020.800	1.874.538	146.263

Vrednostni papirji v posesti do dospelosti so vrednostni papirji s fiksnimi ali določljivimi plačili in določeno dospelostjo, ter jih Banka Slovenije namerava imeti v posesti do njihove dospelosti.

Delitev drugih vrednostnih papirjev po preostali dospelosti:

	31.12.2015	31.12.2014	Sprememba
	000 EUR	000 EUR	000 EUR
Do 1 leta	851.567	591.916	259.651
Od 1 do 5 let	903.890	1.180.396	-276.506
Več kot 5 let	265.343	102.225	163.118
Skupaj	2.020.800	1.874.538	146.263

8. Terjatve znotraj Evrosistema

Podpostavka 9.1 izkazuje udeležbo Banke Slovenije v ECB. V skladu z 28. členom Statuta ESCB in ECB so nacionalne centralne banke ESCB edini vpisniki kapitala ECB. Vpisovanje kapitala se izvede po ključu, določenem v skladu z 29. členom Statuta, ter se prilagaja vsakih pet let. Zadnja taka prilagoditev je bila izvedena 1. januarja 2014.

Vpisani in vplačani kapital osemindvajsetih evropskih centralnih bank v kapitalu ECB na dan 31.12. 2015 znaša:

	Ključ za vpis kapitala (%)	Vpisani kapital v EUR	Vplačani kapital v EUR	Ključ v okviru Evrosistema (%)
Nationale Bank van België/ Banque Nationale de Belgique	2,4778	268.222.025	268.222.025	3,5200
Deutsche Bundesbank	17,9973	1.948.208.997	1.948.208.997	25,5674
Eesti Pank	0,1928	20.870.614	20.870.614	0,2739
Central Bank and Financial Services Authority of Ireland	1,1607	125.645.857	125.645.857	1,6489
Bank of Greece	2,0332	220.094.044	220.094.044	2,8884
Banco de España	8,8409	957.028.050	957.028.050	12,5596
Banque de France	14,1792	1.534.899.402	1.534.899.402	20,1433
Banca d'Italia	12,3108	1.332.644.970	1.332.644.970	17,4890
Central Bank of Cyprus	0,1513	16.378.236	16.378.236	0,2149
Latvijas Banka	0,2821	30.537.345	30.537.345	0,4008
Lietuvos bankas	0,4132	44.728.929	44.728.929	0,5870
Banque centrale du Luxembourg	0,2030	21.974.764	21.974.764	0,2884
Central Bank of Malta/Bank Ċentrali ta' Malta	0,0648	7.014.605	7.014.605	0,0921
De Nederlandsche Bank	4,0035	433.379.158	433.379.158	5,6875
Oesterreichische Nationalbank	1,9631	212.505.714	212.505.714	2,7888
Banco de Portugal	1,7434	188.723.173	188.723.173	2,4767
Banka Slovenije	0,3455	37.400.399	37.400.399	0,4908
Národná banka Slovenska	0,7725	83.623.180	83.623.180	1,0974
Suomen Pankki-Finlands Bank	1,2564	136.005.389	136.005.389	1,7849
Skupaj centralne banke evrskega območja	70,3915	7.619.884.851	7.619.884.851	100,0000
Bulgarian National Bank	0,8590	92.986.811	3.487.005	
Česká národní banka	1,6075	174.011.989	6.525.450	
Danmarks Nationalbank	1,4873	161.000.330	6.037.512	
Hrvatska narodna banka	0,6023	65.199.018	2.444.963	
Magyar Nemzeti Bank	1,3798	149.363.448	5.601.129	
Narodowy Bank Polski	5,1230	554.565.112	20.796.192	
Banca Națională a României	2,6024	281.709.984	10.564.124	
Sveriges Riksbank	2,2729	246.041.586	9.226.559	
Bank of England	13,6743	1.480.243.942	55.509.148	
Skupaj centralne banke izven evrskega območja	29,6085	3.205.122.218	120.192.083	
Skupaj	100,0000	10.825.007.070	7.740.076.935	

V skladu z 49.2 členom Statuta ESCB in ECB in pravnimi predpisi, ki jih je sprejel Svet ECB, je Banka Slovenije v letu 2007 vplačala 36,7 mio EUR kot prispevek na račune vrednotenja tuje valute, zlata in vrednostnih papirjev ECB ter v rezervacije ECB za tečajna in obrestna tveganja ter cenovna tveganja pri zlatu. Plačilo je bilo izvedeno v dveh delih. Kot rezultat razlike med evrsko protivrednostjo prenesenih deviznih rezerv

na ECB po tekočih tečajih in terjatvijo Banke Slovenije iz tega naslova v skladu z njenim ključem za vpis kapitala (izkazano v podpostavki aktive 9.2) se je 3. januarja 2007 znesek v višini 7,6 mio EUR uporabil kot vnaprejšnji prispevek v rezerve, rezervacije ter rezervacije, enakovredne rezervam ECB. Preostali prispevek je Banka Slovenije vplačala po potrditvi Računovodskih izkazov ECB za leto 2006 s strani Sveta ECB v marcu 2007.

Banka Slovenije je 9. marca 2009, 12. julija 2013 in 21. februarja 2014 vplačala dodatni prispevek v rezerve in rezervacije ECB zaradi spremembe ključa za vpis kapitala ECB 1. januarja 2009, 1. julija 2013 in 1. januarja 2014.

	31.12. 2015
	000 EUR
Prispevek k računom vrednotenja	
- vplačilo 3. januarja 2007	7.647
- vplačilo 12. marca 2007	18.105
Prispevek k rezervacijam	
- vplačilo 12. marca 2007	10.947
Prispevek plačan 9. marca 2009	2.700
Prispevek plačan 12. julija 2013	50
Prispevek plačan 21. februarja 2014	5.350
Skupaj	44.799

Podpostavka 9.2 predstavlja terjatev Banke Slovenije, ki izhaja iz prenesenih deviznih rezerv na ECB ob vstopu v Evrosistem. Terjatev je denominirana v eurih, višina je določena z uporabo tečajev, veljavnih na dan njihovega prenosa. Obresti na te terjatve se izračunavajo dnevno po zadnji razpoložljivi mejni obrestni meri, ki jo Evrosistem uporablja pri ponudbah operacij glavnega refinanciranja, prilagojeni tako, da odraža ničelni donos na del rezerv, prenesenih v zlatu.

Podpostavka 9.4 'Neto terjatve iz naslova razdelitve euro bankovcev znotraj Evrosistema' izkazuje terjatve in obveznosti Banke Slovenije do Evrosistema iz naslova razdelitve euro bankovcev znotraj Evrosistema (glej 'Bankovci v obtoku' in 'Saldi znotraj ESCB/Evrosistema' v Računovodskih politikah)¹⁶. Zmanjšanje neto terjatve v primerjavi z letom 2014 (za 681,2 mio EUR) je bilo posledica povečanja zneska bankovcev, ki jih je v obtoku v letu 2015 dala Banka Slovenije (za 37,9% v primerjavi s koncem leta 2014) in povečanja vrednosti euro bankovcev v obtoku v Evrosistemu (za 6,6% v primerjavi s koncem leta 2014). Obračun obresti na to terjatev se izvaja dnevno po zadnji razpoložljivi mejni obrestni meri, ki jo Evrosistem uporablja pri ponudbah operacij glavnega refinanciranja.

Podpostavka 9.5 'Druge terjatve znotraj Evrosistema (neto)' predstavlja vsoto treh komponent: 1) pozicijo Banke Slovenije nasproti ECB iz naslova danih in prejetih plačil preko sistema TARGET2 iz transakcij z drugimi nacionalnimi centralnimi bankami ESCB, vključno z ECB; 2) pozicijo nasproti ECB iz naslova združevanja in razdelitve denarnega prihodka znotraj Evrosistema, dokler ni poravnana; in 3) pozicijo Banke Slovenije nasproti ECB v zvezi z drugimi morebitnimi terjatvami ali obveznostmi, vključno s terjatvijo Banke Slovenije do ECB iz naslova predhodne razdelitve dobička ECB.

¹⁶ V skladu z računovodskimi predpisi v Evrosistemu glede izdajanja evro bankovcev je 8% celotne vrednosti euro bankovcev v obtoku dodeljenih ECB na mesečni osnovi. Preostalih 92% vrednosti euro bankovcev v obtoku se prav tako mesečno razporedi med NCB, s čimer vsaka NCB izkazuje v svoji bilanci stanja delež euro bankovcev, ki ustreza njenemu vplačanemu deležu v kapitalu ECB. Razlika med vrednostjo euro bankovcev, dodeljenih NCB v skladu z omenjenim računovodskim predpisom, ter vrednostjo euro bankovcev, danih v obtok, se evidentira kot 'Neto terjatev/obveznost iz naslova razdelitve euro bankovcev znotraj Evrosistema'.

	31.12.2015	31.12.2014	Sprememba
	000 EUR	000 EUR	000 EUR
Terjatev do ECB iz naslova TARGET2 saldov	240.319	2.385.849	-2.145.530
Terjatev do ECB iz naslova denarnega prihodka	15.111	13.619	1.492
Terjatev do ECB iz naslova predhodne razdelitve dobička ECB	3.986	4.151	-165
Skupaj	259.416	2.403.619	-2.144.203

Neto transfer preko TARGET2 ob koncu leta izkazuje debetno stanje v višini 240,3 mio EUR. Obračun obresti na to pozicijo se izvaja dnevno po zadnji razpoložljivi (mejni) obrestni meri, ki jo Evrosistem uporablja pri ponudbah operacij glavnega refinanciranja.

Druga komponenta, t.j. pozicija nasproti ECB iz naslova letnega združevanja in razporeditve denarnega prihodka med nacionalnimi centralnimi bankami Evrosistema, ob koncu leta izkazuje debetno stanje v višini 15,1 mio EUR (glej 'Neto rezultat združevanja denarnih prihodkov' v pojasnilih izkaza poslovnega izida).

V letu 2015 je znesek, ki se razdeli nacionalnim centralnim bankam evrskega območja v okviru predhodne razdelitve dobička ECB, v skladu s sklepom Sveta ECB znašal 812 mio EUR (glej 'Razdelitev dobička ECB' v računovodski politiki). Pripadajoči znesek za Banko Slovenije na dan 31. december 2015 je znašal 4,0 mio EUR (glej 'Prihodki od lastniških vrednostnih papirjev in udeležb' v pojasnilih izkaza poslovnega izida).

9. Druga sredstva

Banka Slovenije izkazuje v podpostavki 11.1 'Kovanci evrskega območja' imetja kovancev, ki jih izdaja Republika Slovenija.

Podpostavka 11.2 'Opredmetena in neopredmetena osnovna sredstva' vsebuje zemljišča in zgradbe, strojno in programsko opremo, pohištvo in drugo opremo.

	Zemljišča in zgradbe	Računalniki in oprema	Skupaj
	000 EUR	000 EUR	000 EUR
Nabavna ali ocenjena vrednost			
31. december 2014	29.610	23.737	53.347
Nabave	10.948	1.716	12.664
Prodaje	10.227	2.343	12.570
31. december 2015	30.331	23.110	53.441
Odpisana vrednost			
31. december 2014	4.173	19.448	23.620
Prodaje	202	1.234	1.436
Strošek amortizacije	3.764	2.338	6.101
31. december 2015	611	18.344	18.955
Neodpisana vrednost:			
31. december 2014	25.437	4.289	29.726
31. december 2015	29.720	4.766	34.485

V letu 2015 je bil zaradi ureditve pravno formalnega lastništva izveden nakup nepremičnine. Nakupna vrednost je znašala 10,2 mio EUR.

V stanje zemljišč in zgradb na dan 31. december 2015 so vključene tudi naložbe v nepremičnine v Republiki Avstriji v višini 12,4 mio EUR (2014: 12,4 mio EUR).

Podpostavka 11.3 'Ostala finančna sredstva' vsebuje udeležbo Banke Slovenije v mednarodnih finančnih institucijah in druga finančna sredstva.

Podpostavka 11.4 'Učinki vrednotenja zabilančnih instrumentov' zajema učinek vrednotenja transakcij kupoprodaje tuje valute, sklenjenih v letu 2015, ki bodo poravnane v naslednjem letu.

Podpostavka 11.5 'Aktivne časovne razmejitve' obsega razmejene prihodke na dan 31.12. 2015. Ti se v glavnem nanašajo na obresti, natečene v obravnavanem letu in zapadle v plačilo v prihodnjem poslovnem letu.

Podpostavka 11.6 'Razno' vključuje skrbniška in druga sredstva.

10. Bankovci v obtoku

Ta postavka predstavlja delež Banke Slovenije v celotni vrednosti euro bankovcev v obtoku (glej 'Bankovci v obtoku' v računovodskih politikah).

Tekom leta 2015 je skupna vrednost bankovcev v obtoku v Evrosistemu porasla za 6,6%. Po ključu za razdelitev bankovcev izkazuje Banka Slovenije ob koncu leta bankovce v obtoku v vrednosti 4.891,7 mio EUR (v primerjavi z 4.615,1 mio EUR ob koncu leta 2014). Vrednost euro bankovcev, ki jih je Banka Slovenije dejansko dala v obtok v letu 2015, se je povečala za 37,9% iz 2.527,4 mio EUR na 3.485,1 mio EUR. Glede na to, da je ta vrednost manjša kot dodeljeni znesek, se razlika v višini 1.406,5 mio EUR (2014: 2.087,7 mio EUR) izkazuje v podpostavki sredstev bilance stanja 9.4 'Neto terjatve iz naslova razdelitve euro bankovcev znotraj Evrosistema'.

	31.12.2015	31.12.2014	Sprememba
	000 EUR	000 EUR	000 EUR
Skupna vrednost euro bankovcev, ki jih je dala v obtok Banka Slovenije	3.485.139	2.527.358	957.781
Obveznosti iz ECB deleža euro bankovcev v obtoku	-425.420	-401.512	-23.909
Terjatve iz deleža Banke Slovenije v kapitalskem ključu ECB	1.831.964	2.489.236	-657.273
Skupaj bankovci v obtoku	4.891.682	4.615.083	276.599

Apoenska struktura euro bankovcev, ki jih je dala v obtok Banka Slovenije, je sledeča:

	31.12.2015	31.12.2014	Sprememba
	000 EUR	000 EUR	000 EUR
EUR 5	-49.014	-39.468	-9.547
EUR 10	540.619	434.898	105.721
EUR 20	3.928.453	3.607.206	321.247
EUR 50	-919.717	-1.377.622	457.905
EUR 100	-932.127	-846.649	-85.478
EUR 200	-242.411	-221.612	-20.799
EUR 500	1.159.336	970.604	188.732
Skupna vrednost euro bankovcev, ki jih je dala v obtok Banka Slovenije	3.485.139	2.527.358	957.781

11. Obveznosti do kreditnih institucij evrskega območja iz naslova monetarne politike

Vpogledne vloge zajemajo kreditna stanja na transakcijskih računih kreditnih institucij, ki so obvezniki za izpolnjevanje obvezne rezerve. Minimalne obvezne rezerve bank so bile obrestovane od 1. januarja 1999 dalje po zadnji razpoložljivi (mejni) obrestni meri, ki jo Evrosistem uporablja pri ponudbah operacij glavnega refinanciranja. Od junija 2014 dalje se presežne rezerve obrestujejo po obrestni meri mejnega depozita. V primeru pozitivne obrestne mere mejnega depozita se presežne rezerve ne obrestujejo.

	31.12.2015	31.12.2014	Sprememba
	000 EUR	000 EUR	000 EUR
Vpogledne vloge	1.627.183	1.434.063	193.121
Skupaj	1.627.183	1.434.063	193.121

12. Druge obveznosti do kreditnih institucij v eurih

Ta bilančna postavka zajema druge račune kreditnih institucij, ki niso povezane z operacijami denarne politike.

13. Obveznosti do drugih rezidentov evrskega območja v eurih

Podpostavka 5.1 'Obveznosti do države' vsebuje vpogledne vloge ter posebne vloge države v eurih. Vloge drugih javnih institucij obsegajo stanja na računih občin.

	31.12.2015	31.12.2014	Sprememba
	000 EUR	000 EUR	000 EUR
Vpogledne in posebne vloge države	1.676.458	2.690.518	-1.014.060
Vloge drugih komitentov	53.246	27.740	25.505
Skupaj	1.729.704	2.718.258	-988.554

Podpostavka 5.2 'Ostale obveznosti' med drugim vključuje račune bank, ki niso obvezniki za izpolnjevanje obvezne rezerve, račune strank borznoposredniških družb in vezano vlogo jamstvenega sklada KDD.

14. Obveznosti do nerezidentov evrskega območja v eurih

Bilančna postavka 'Obveznosti do nerezidentov evrskega območja v eurih' vsebuje evrske vloge mednarodnih in nadnacionalnih organizacij. V to bilančno postavko sta vključena tudi račun MDS št. 2 in obveznost za prejeta sredstva s strani finančnih institucij, ki bodo prenesena na Enotni sklad za reševanje.

15. Obveznosti do rezidentov evrskega območja v tuji valuti

Ta postavka zajema vpogledne in vezane vloge ter posebna sredstva države v tuji valuti.

16. Protipostavka dodeljenih SDR

Postavka predstavlja obveznost Banke Slovenije do MDS iz naslova dodeljenih SDR Republiki Sloveniji kot posledici njenega članstva v MDS. Obveznost konec leta 2015 je prikazana v bilanci stanja na osnovi tržnega tečaja 1 SDR = 1,2728 EUR (31. december 2014: 1 SDR = 1,1924 EUR), ki ga je izračunala ECB konec leta za vse centralne banke Evrosistema. Povečanje te obveznosti v letu 2015 je izključno posledica učinka vrednotenja, t.j. deprecije eura nasproti SDR.

17. Druge obveznosti

Podpostavka 12.1 'Učinki vrednotenja zabilančnih instrumentov' zajema negativen učinek vrednotenja, ki se nanaša na terminski del valutnih zamenjav, ki so evidentirani na zabilančnih računih.

Podpostavka 12.2 'Pasivne časovne razmejitev' vključuje razmejene odhodke na dan 31.12.2015, ki se v glavnem nanašajo na obrestne odhodke, natečene v obravnavanem letu, ki dospejo v plačilo v naslednjem poslovnem letu.

Podpostavka 12.3 'Razno' se nanaša v glavnem na obveznosti iz naslova skrbniških poslov ter znesek nevrnjenih tolarskih bankovcev.

18. Rezervacije

	31.12.2015	31.12.2014	Sprememba
	000 EUR	000 EUR	000 EUR
Rezervacije za zaposlene in za znana tveganja	13.047	21.625	-8.578
Rezervacije za splošna tveganja	410.200	386.900	23.300
Skupaj	423.247	408.525	14.722

Rezervacije za zaposlene in za znana tveganja

Rezervacije za zaposlene vključujejo rezervacije za odpravnine in jubilejne nagrade in so izračunane v skladu z MRS 19 – Zaslužki zaposlencev. Slednje povzemajo določbe Kolektivne pogodbe Banke Slovenije, predvideno rast plač, fluktuacijo ter obrestno mero za diskontiranje prihodnjih obveznosti. Rezervacije so izračunane na podlagi aktuarskih predpostavk po stanju na dan 31.12. 2015.

Rezervacije za znana tveganja se nanašajo na potencialne obveznosti Banke Slovenije po odprtih sodnih sporih in na potencialne obveznosti iz zabilančnih postavk. Rezervacije za potencialne obveznosti iz zabilančnih postavk so bile na podlagi ocene tvegane vrednosti (VaR) na dan 31.12.2015 zmanjšane za 1,2 mio EUR.

Rezervacije za splošna tveganja

Glede na izpostavljenost Banke Slovenije obrestnim, tečajnim, cenovnim in kreditnim tveganjem se lahko oblikujejo splošne rezervacije za pokrivanje odhodkov iz naslova sprememb obrestnih mer, tečajev in cen (zlata) ter kreditnih dogodkov. V letu 2015 je Banka Slovenije na podlagi ocene izpostavljenosti tveganjem oblikovala dodatne rezervacije v neto višini 23,3 mio EUR.

19. Računi vrednotenja

V tej bilančni postavki je izkazana pozitivna razlika med tržno ceno in povprečnim nabavnim stroškom pri zlatu, neto pozicijah tujih valut in portfelju vrednostnih papirjev.

V primeru vrednotenja vrednostnih papirjev so pozitivni učinki vrednotenja v višini 14,0 mio EUR posledica vrednotenja portfelja, denominiranega v EUR (2014: 27,3 mio EUR) in 1,1 mio EUR od portfelja v USD (2014: 1,2 mio EUR).

V primeru valutnih pozicij so pozitivne tečajne razlike v višini 46,3 mio EUR posledica vrednotenja valutne pozicije v USD in 10,8 mio EUR posledica vrednotenja valutne pozicije v SDR (2014: 26,6 mio EUR od vrednotenja USD pozicije in 9,7 mio EUR od vrednotenja SDR pozicije).

Povprečna nabavna vrednost zlata je konec leta 2015 znašala 482,688 EUR za unčo (2014: 482,688), medtem ko je bila tržna cena enaka 973,225 EUR za unčo (2014: 987,769 EUR). Tržna cena zlata torej presega njegovo nabavno ceno, kar je imelo za posledico pozitivne učinke vrednotenja v višini 50,2 mio EUR (2014: 51,7 mio EUR).

	31.12.2015	31.12.2014	Sprememba
	000 EUR	000 EUR	000 EUR
Vrednotenje vrednostnih papirjev	15.125	28.504	-13.380
- vrednostni papirji v tuji valuti (postavka aktive 2 in 3)	1.141	1.170	-29
- vrednostni papirji v eurih (postavka aktive 4 in 7)	13.983	27.334	-13.351
Tečajne razlike	57.062	36.267	20.795
Vrednotenje zlata	50.197	51.687	-1.490
Skupaj	122.383	116.458	5.925

20. Kapital in rezerve

V skladu s 5. členom Zakona o Banki Slovenije je bil osnovni kapital Banke Slovenije oblikovan iz dela splošnih rezerv v višini 8,3 mio EUR v letu 2002. Osnovni kapital Banke Slovenije se lahko poveča iz oblikovanih splošnih rezerv v višini, ki jo določi Svet Banke Slovenije.

Rezerve Banke Slovenije so sestavljene iz splošnih rezerv in posebnih rezerv. Splošne rezerve služijo pokrivanju splošnih tveganj, povezanih z delovanjem Banke Slovenije. Oblikujejo se iz dela vsakoletnega presežka prihodkov na odhodki Banke Slovenije. Posebne rezerve so namenjene pokrivanju tečajnih in cenovnih tveganj. Valorizacijske rezerve so oblikovane iz nerealiziranih valorizacijskih prihodkov, ki izhajajo pretežno iz cenitve nepremičnin v Avstriji, ki jo izvede neodvisni zunanji licencirani cenilec.

Sestava rezerv je naslednja:

	31.12.2015	31.12.2014	Sprememba
	000 EUR	000 EUR	000 EUR
Osnovni kapital BS	8.346	8.346	-
Splošne rezerve	667.516	659.734	7.782
Posebne rezerve za tečajne razlike	174.214	174.214	-
Posebne rezerve za cenovna tveganja (zlato)	19.736	19.736	-
Valorizacijske rezerve	12.467	12.463	4
Skupaj rezerve	882.278	874.492	7.787

Pojasnila k zabilančnim postavkam

21. Valutne zamenjave

Na dan 31. december 2015 je termimska valutna pozicija, ki izhaja iz transakcij valutnih zamenjav EUR/tuje valute, znašala 240,3 mio EUR (2014: 176,9 mio EUR).

Terminske obveznosti v tuji valuti so bile prevrednotene po enakih tečajih, kot so bili uporabljeni za promptna imetja v tujih valutah.

	31.12.2015		31.12.2014		Sprememba	
	000 Tuja valuta	000 EUR	000 Tuja valuta	000 EUR	000 Tuja valuta	000 EUR
Valutne zamenjave v USD - obveznost	261.600	240.287	214.800	176.921	46.800	63.365
Skupaj	261.600	240.287	214.800	176.921	46.800	63.365

22. Posojanje vrednostnih papirjev

Na dan 31. december 2015 je bilo po pogodbah o avtomatiziranem posojanju vrednostnih papirjev, sklenjenih z agenti, posojenih vrednostnih papirjev po tržni vrednosti v višini 264 mio EUR (31. december 2014: 225 mio EUR), ki so bili, v primeru zavarovanja, reinvestirani v obratne povratne transakcije, v prvovrstne, s premoženjem krite obveznice, v bančne obveznice in v potrdila o vlogah.

23. Druge zabilančne postavke

Na dan 31. december 2015 je Banka Slovenije izkazovala v zabilančni evidenci še naslednje finančne terjatve in obveznosti:

- obveznost v skladu s statutom MDS o zagotovitvi valute z zamenjavo v SDR na zahtevo do višine, pri kateri so imetja Banke Slovenije v SDR trikratna vrednost zneska, ki ga je prejela od IMF, kar v evrski protivrednosti na dan 31. december 2015 znaša 560,7 mio EUR (31. december 2014: 525,4 mio EUR);
- obveznost v skladu s posojilnim dogovorom med Banko Slovenije in MDS, da posodi MDS znesek, denominiran v SDR, do višini evrske protivrednosti 910,0 mio EUR (31. december 2014: 910,0 mio EUR);
- potencialna obveznost v znesku 172,8 mio EUR, kar ustreza deležu Banke Slovenije v najvišjem znesku deviznih rezerv v višini 50 milijard EUR, ki ga lahko ECB od NCB dodatno zahteva za prenos v skladu s 30.1 členom Statuta ESCB in ECB (31. december 2014: 172,8 mio EUR);
- potencialno koriščenje kreditnih linij v višini 600 mio EUR kot instrument zagotavljanja dnevne likvidnosti v sistemu TARGET2, ki udeležencem sistema (ob zastavi primerne premoženja) tekom delovnega dne omogoča negativno stanje na poravnalnih računih.

Pojasnila k izkazu poslovnega izida

24. Neto obrestni prihodki

Obrestni prihodki

Obrestni prihodki se nanašajo na obrestne prihodke od sredstev v tuji valuti in sredstev v eurih ter na obrestne prihodke od terjatev in obveznosti, denominiranih v eurih. Terjatve, denominirane v eurih, zajemajo instrumente denarne politike, terjatev iz naslova prenesenih deviznih rezerv na ECB, neto terjatev, ki izhaja iz razporeditve bankovcev znotraj Evrosistema ter TARGET2 pozicijo. Med obrestne prihodke se vključujejo tudi negativni obrestni odhodki od obveznosti do kreditnih institucij evrskega območja iz naslova operacij denarne politike ter od obveznosti iz naslova računov in vlog države.

	31.12.2015	31.12.2014	Sprememba
	000 EUR	000 EUR	000 EUR
Obrestni prihodki			
Zlato	436	206	231
Vpogledne in vezane vloge	430	961	-531
- v tuji valuti	265	300	-35
- v eurih	165	661	-496
Vrednostni papirji	49.313	58.318	-9.005
- v tuji valuti	4.112	2.706	1.406
- v eurih	45.201	55.613	-10.411
Vloge pri MDS	177	320	-143
Operacije denarne politike	1.159	3.897	-2.739
- Operacije glavnega refinanciranja	12	0	11
- Operacije dolgoročnega refinanciranja	1.147	3.896	-2.749
- Ostale operacije refinanciranja	0	1	-1
Terjatve znotraj Evrosistema	1.559	5.541	-3.982
- Terjatev iz naslova prenesenih deviznih rezerv na ECB	86	282	-195
- Neto terjatev iz naslova prilagoditve bankovcev v obtoku znotraj Evrosistema	905	3.524	-2.619
- TARGET2 pozicija	568	1.735	-1.167
Drugi obrestni prihodki	15	2.731	-2.716
Negativni obrestni odhodki	6.368	1.849	4.520
- obveznosti iz naslova operacij denarne politike	2.675	978	1.697
- računi in vloge države	3.693	871	2.823
Skupaj	59.457	73.822	-14.365

Nižji obrestni prihodki v letu 2015 glede na leto 2014 so v glavnem posledica nižjega splošnega nivoja obrestnih mer, postopnega dospevanja SMP vrednostnih papirjev in nižjega stanja operacij dolgoročnejšega refinanciranja.

Obrestni odhodki

Obrestni odhodki se nanašajo na obveznosti iz naslova računov in vlog države ter na operacije denarne politike s ciljem odvzema likvidnosti. Slednje zajemajo večinoma obračunane obresti na obvezne rezerve bank in depozite. Obrestni odhodki vključujejo tudi obresti na TARGET2 pozicijo in obrestne odhodke iz naslova valutnih zamenjav.

Občutno nižji obrestni odhodki v letu 2015 glede na leto 2014 so posledica nižjega splošnega nivoja obrestnih mer kot tudi nižjega stanja vlog iz naslova operacij denarne politike in vlog države.

	31.12.2015	31.12.2014	Sprememba
	000 EUR	000 EUR	000 EUR
Obrestni odhodki			
Vpogledne in vezane vloge	104	2.788	-2.684
- v tuji valuti	104	123	-19
- v eurih	0	2.665	-2.664
MDS	121	184	-63
Operacije denarne politike	114	1.399	-1.285
- Obvezna rezerva	114	337	-223
- Operacije za vezane vloge	-	1.062	-1.062
Obveznosti znotraj Evrosistema	59	417	-359
- TARGET2 pozicija	59	417	-359
Valutne zamenjave	1.092	188	904
Skupaj	1.490	4.976	-3.486

25. Neto rezultat iz finančnih sredstev, zmanjšanja knjigovodske vrednosti in rezervacij za tveganja

Neto prihodek, izkazan v podpostavki 'Realizirani prihodki/odhodki iz finančnih sredstev', izhaja iz prodaje valutnih pozicij in vrednostnih papirjev.

Zmanjšanja knjigovodske vrednosti finančnih sredstev in pozicij odražajo znižanje tržnih cen bilančnih postavk na dan 31. december 2015 pod povprečni strošek posameznih valut oziroma vrednostnih papirjev. Odhodek vrednotenja v letu 2015 se večinoma nanaša na vrednostne papirje v eurih in USD (podobno kot v letu 2014).

V skladu z odločitvijo Sveta Banke Slovenije so bile v zvezi z odprtimi pravnimi postopki in posledično potencialnimi terjatvami do Banke Slovenije, povezanimi s odškodninskimi tožbami, delno zmanjšane rezervacije. Prav tako so bile na podlagi ocene tvegane vrednosti zmanjšane rezervacije za tveganja iz naslova zabilančnih postavk.

Prenos v rezervacije za splošna tveganja predstavlja neto znesek rezervacij, oblikovanih za potencialne odhodke iz naslova obrestnega, cenovnega, tečajnega in kreditnega tveganja (glej postavko obveznosti bilance stanja 'Rezervacije').

	31.12.2015	31.12.2014	Sprememba
	000 EUR	000 EUR	000 EUR
Realizirani prihodki/odhodki iz finančnih sredstev			
Zlato	2	-	2
Valutna pozicija	10.764	807	9.957
Vrednostni papirji	14.112	16.715	-2.603
Skupaj	24.878	17.521	7.357
Zmanjšanje knjigovodske vrednosti finančnih sredstev in pozicij			
Valutna pozicija	-183	-32	-151
Vrednostni papirji	-3.573	-450	-3.123
Skupaj	-3.756	-482	-3.274

Prenos/sprostitev rezervacije za tečajna, obrestna, kreditna in cenovna tveganja pri zlatu in druga operativna tveganja

Rezervacije za znana tveganja	2.169	14.001	-11.831
Rezervacije za splošna tveganja	-23.300	-20.150	-3.150
Skupaj	-21.131	-6.149	-14.981
Skupaj	-9	10.890	-10.899

26. Neto prihodki od provizij

Provizije so večinoma prejete iz naslova opravljanja plačilnih storitev in storitev poravnave, nadzorne in regulatorne funkcije in transakcij posojanja vrednostnih papirjev.

27. Prihodki od lastniških vrednostnih papirjev in udeležb

Ta postavka predstavlja dohodke iz dobičkov, ki jih je Banka Slovenije prejela od deležev v mednarodnih finančnih institucijah in ECB.

V to postavko je vključen tudi znesek iz začasne razdelitve dobička ECB v višini 4,0 mio EUR (2014: 4,2 mio EUR) (glej 'Razdelitev dobička ECB' v računovodskih politikah).

28. Neto rezultat združevanja denarnih prihodkov

Ta postavka vključuje neto rezultat združevanja denarnega prihodka za leto 2015, ki predstavlja prihodek v višini 15,1 mio EUR v primerjavi s prihodkom 13,6 mio EUR v predhodnem letu.

	31.12.2015	31.12.2014	Sprememba
	000 EUR	000 EUR	000 EUR
Prenesen neto denarni prihodek Banke Slovenije	28.972	38.608	-9.636
Dodeljen neto denarni prihodek Banki Slovenije	44.079	49.109	-5.030
Prerazporeditev denarnega prihodka v letu	15.107	10.502	4.606
Uskladitve denarnega prihodka za predhodna leta	3	3.117	-3.114
Skupaj	15.111	13.619	1.492

Denarni prihodek nacionalnih centralnih bank Evrosistema se razporedi v skladu s sklepom, ki ga je sprejel Svet ECB¹⁷. Znesek denarnega prihodka, ki je dodeljen posamezni NCB, je odmerjen na podlagi dejanskega letnega prihodka na označena sredstva, ki jih ima centralna banka nasproti svoji obveznostni osnovi.

¹⁷ Sklep Evropske centralne banke z dne 25. novembra 2010 o razdelitvi denarnega prihodka nacionalnih centralnih bank držav članic, katerih valuta je euro (prenovljen) (ECB/2010/23), Uradni list EU, L 35, 09.02.2011, str. 17-25, dopolnjen s Sklepom Evropske centralne banke z dne 3. november 2011 (ECB/2011/18), Uradni list EU, L 319, 02.12.2011, str. 116, s Sklepom Evropske centralne banke z dne 5. junij 2014 (ECB/2014/24), Uradni list EU, L 117, 07.06.2014, str. 168, s Sklepom Evropske centralne banke z dne 15. december 2014 (ECB/2014/56), Uradni list EU, L 53, 25.02.2015, str. 21-23 in s Sklepom Evropske centralne banke z dne 19. novembra 2015 (ECB/2015/37), Uradni list EU, L 313, 28.11.2015, str. 42-43.

Denarni prihodek, ki se razporedi NCB, se zmanjša za vse obresti, plačane na postavke obveznostne osnove.

V primeru, da vrednost označenih sredstev centralne banke presega ali je manjša od vrednosti njene obveznostne osnove, se znesek razlike obrestuje z zadnjo razpoložljivo mejno obrestno mero operacij glavnega refinanciranja v Evrosistemu.

Denarni prihodek, ki so ga prenesle vse centralne banke, se razdeli med nacionalne centralne banke v skladu z njihovimi vplačanimi deleži v kapitalu ECB. Združevanje in dodeljevanje denarnega prihodka nacionalnim centralnim bankam ima za posledico učinek prerazporeditve. Eden od razlogov za ta učinek je v razlikah med doseženimi donosi na nekatera označena sredstva in različnih obrestnih odhodkih, plačanih na določeno obveznostno osnovo, med nacionalnimi centralnimi bankami Evrosistema. Nadalje, običajno delež nacionalne centralne banke Evrosistema v označenih sredstvih in obveznostni osnovi odstopa od njenega deleža v vpisanem kapitalu ECB. Razlika med združenim denarnim prihodkom Banke Slovenije v višini 29,0 mio EUR in razporejenim denarnim prihodkom Banki Slovenije v višini 44,1 mio EUR predstavlja neto rezultat iz naslova izračuna denarnega prihodka.

29. Drugi prihodki

Drugi prihodki vsebujejo prihodke od nebančnih storitev kot so najemnine, prihodki od izdanih potrdil, numizmatika in druge prihodke.

30. Stroški poslovanja

Stroški dela

Stroški dela vključujejo stroške plač in druge stroške dela skupaj s pripadajočimi davki in prispevki.

V Banki Slovenije je bilo 31. decembra 2015 zaposlenih 447 ljudi (31. december 2014: 437 zaposlenih).

Zaposleni so na podlagi pogodbe med Banko Slovenije in Sindikatom od marca 2002 vključeni v dodatno prostovoljno pokojninsko zavarovanje (DPPZ), ki je program z določenimi prispevki. V okviru stroškov dela je izkazan prispevek Banke Slovenije za DPPZ v znesku 0,6 mio EUR (2014: 0,5 mio EUR).

Prejemki članov Sveta Banke Slovenije so v letu 2015 znašali skupaj 0,8 mio EUR (2014: 0,7 mio EUR). Znesek za leto 2015 vključuje izplačila dodatnih pogodbenih obveznosti ob izteku mandata člana Sveta Banke Slovenije.

Drugi splošni stroški

Ta postavka vključuje večinoma stroške v povezavi z vzdrževanjem zgradb in opreme, stroške komunikacij in energije, stroške povezane z informacijsko tehnologijo (vzdrževanje programske opreme, podpora informacijskega sistema), stroške za storitve zunanjih izvajalcev, stroške najemnin, stroške službenih potovanj in izobraževanj ter stroške za material in druge pisarniške stroške.

Amortizacija

Amortizacija zgradb, pohištva in pisarniške opreme ter računalniške strojne in programske opreme je izvedena po sprejetih amortizacijskih stopnjah.

Stroški tiskanja bankovcev

Stroški tiskanja bankovcev večinoma vključujejo stroške proizvodnje in transporta. Količine dotiska so določene na podlagi ocenjenih potreb bankovcev za obtok in za vzdrževanje primerne obsega zalog na ravni Evrosistema, razdeljene na posamezno NCB po kapitalskem ključu in strukturi apoenov. Občutno zmanjšanje v

stroških tiskanja bankovcev v primerjavi s predhodnim letom izhaja iz zamude pri dobavi bankovcev, ki bo realizirana v 2016 namesto v letu 2015.

Drugi stroški

Drugi stroški zajemajo prispevke, davke in druge stroške poslovanja Banke Slovenije.

31. Presežek prihodkov nad odhodki tekočega leta

Banka Slovenije izkazuje po Računovodski smernici, v skladu s katero se nerealizirani negativni učinki vrednotenja krijejo v breme finančnega rezultata, nerealizirani pozitivni učinki vrednotenja pa prenašajo neposredno na račune vrednotenja, presežek prihodkov nad odhodki v znesku 54,0 mio EUR (2014: 74,8 mio EUR). Delitev rezultata bo izvedena v skladu s 50. in 50.a členom Zakona o Banki Slovenije.

